İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berk SÜREL

Anabilim Dalı : Mimarlık

Programı : Restorasyon

Tez Danışmanı: Prof. Dr. K.Kutgün EYÜPGİLLER

EKİM 2011

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berk SÜREL
(502081223)

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 12 Eylül 2011
Tezin Savunulduğu Tarih : 10 Ekim 2011

Tez Danışmanı : Prof. Dr. K. Kutgün EYÜPGİLLER(İTÜ)

Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Gülgün KÖROĞLU (MSGSÜ)
Doç. Dr. Yegân KÂHYA (İTÜ)

EKİM 2011

Aileme,

ÖNSÖZ

6. yüzyıl Bizans yapısı olan Damatris Sarayı'nı tez konusu olarak bana öneren ve tez süresi boyunca vermiş olduğu değerli katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Kemal Kutgün Eyüpgiller'e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmalarım sırasında desteğini esirgemeyen Mimar Sinan Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Gülgün Köroğlu'na,

Yüksek Lisans eğitimim boyunca gösterdikleri anlayış ve yardımlarından dolayı Seçkin Mimarlık çalışma arkadaşlarıma,

Tez çalışmam sırasında bana zaman ayırarak yardımcı olan arkadaşlarım Cem Arslan, Gamze Topçu ve nişanlım Güher Dila Yüzügüleç'e

Hayatım boyunca bana maddi manevi destek olan ve moral veren aileme çok teşekkür ederim.

Eylül 2011

Berk Sürel

(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
KISALTMALAR ..... **ix**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xi**
ÖZET ..... **xvii**
SUMMARY ..... **xix**
1. GİRİŞ **1**
1.1 Tezin Amacı 2
1.2 Kapsam ve Yöntem 2
2. SANCAKTEPE İLÇESİ **5**
2.1 Bölgenin Konumu 5
2.2 Sancaktepe İlçesi'nin Tarihçesi 5
2.3 Sancaktepe İlçesi'ndeki Anıt Eserler 6
3. BİZANS SARAYLARI **9**
3.1 Büyük Saray 10
3.2 Tekfur Sarayı 10
3.3 Boukoleon Sarayı 11
3.4 Magnaura Sarayı 12
3.5 Iukundianae Sarayı 12
3.6 Rhegion Sarayı 13
3.7 Bryas Sarayı 13
3.8 Akkale Sarayı 14
3.9 Andronikos Sarayı 15
4. DAMATRİS SARAYI **17**
4.1 Sarayın Konumu ve Çevresi 17
4.2 Sarayın Tarihçesi 18
4.3 Yapının Mimari Açıdan Değerlendirilmesi 20
4.3.1 Plan özellikleri 21
4.3.1.1 Z01 mekânı 22
4.3.1.2 Z02 mekânı 23
4.3.1.3 Z03 mekânı 23
4.3.1.4 Z04 mekânı 24
4.3.1.5 Z05 mekânı 24
4.3.2 Cephe özellikleri 25
4.3.2.1 Kuzeydoğu cephesi 26
4.3.2.2 Güneybatı cephesi 29
4.3.2.3 Kuzeybatı cephesi 32
4.3.2.4 Güneydoğu cephesi 33
4.3.3 Yapım tekniği ve malzeme 34
4.3.3.1 Temeller 34

4.3.3.2 Duvarlar 34
4.3.3.3 Döşeme 39
4.3.3.4 Örtü 40
4.3.4 Yapıdaki bozulmalar 40
4.3.4.1 Strüktürel bozulmalar 40
4.3.4.2 Malzeme bozulmaları 41
4.3.4.3 Yanlış müdahalelerin oluşturduğu bozulmalar 41
4.3.4.4 Bitkilenmeyle oluşan bozulmalar 41
4.3.4.5 Kötü kullanımdan kaynaklanan bozulmalar 42
5. RESTİTÜSYON 43
5.1 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler 43
5.2 Çalışmanın Uygulama Alanı 45
5.3 Restitüsyon Kararları 45
6. RESTORASYON 47
6.1 Müdahale Önerileri 47
6.1.1 Temizleme 47
6.1.2 Sağlamlaştırma 48
6.1.3 Bütünleme 49
6.2 Yeni İşlev Önerisi 49
7. SONUÇ 51
KAYNAKLAR 53
EKLER 55
ÖZGEÇMİŞ 233

KISALTMALAR

İAMM **:** İstanbul Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü
İBB **:** İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İTÜ **:** İstanbul Teknik Üniversitesi
İÜ **:** İstanbul Üniversitesi

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 4.1 : Plan üzerindeki dönem analizi çalışması…….. 21
Şekil 4.2 : Plan üzerindeki dönem analizi çalışması…….. 22
Şekil A.1 : Sancaktepe'nin İstanbul içindeki konumu……... 57
Şekil A.2 : Sancaktepe ile komşu ilçeleri gösteren harita…… 57
Şekil A.3 : 1913-1914 Tarihli Alman Mavileri'nde Samandıra ve Sarıgazi……..58
Şekil A.4 : 1913-1914 Tarihli Alman Mavileri'nde Samandıra ve Sarıgazi……..58
Şekil A.5 : Büyük Saray'ın Tarihi Yarımadadaki konumunu gösteren harita…….... 59
Şekil A.6 : Büyük Saray'ın Byzantium şehri içindeki konumunu gösteren gravür... 59
Şekil A.7 : Selanik'teki İmparatorluk Sarayı'nın Hipodrom ile ilişkisini gösteren plan…….. 60
Şekil A.8 : Büyük Saray'a ait mozaiklerin sergilendiği Mozaik Müzesi olarak kullanılan revaklı ve apsisli salonun planı……... 60
Şekil A.9 : Hırvatistan'ın Split Şehri'ndeki Diokletianus'un Sarayı'nın Gravürü… 61
Şekil A.10 : Tekfur Sarayı'nın İstanbul içindeki konumu gösteren hava fotoğrafı... 61
Şekil A.11 : Tekfur Sarayı'nın Planı…….. 62
Şekil A.12 : Bukoleon Sarayı'nın konumunu gösteren hava fotoğrafı…….. 62
Şekil A.13 : Bukoleon Sarayı'nın konumunu gösteren harita…… 62
Şekil A.14 : Bukoleon Sarayı'nı gösteren gravür…….. 63
Şekil A.15 : Hepdomon (Bakırköy) 'un konumunu gösteren harita…….. 63
Şekil A.16 : Magnaura ve Iukundianae Sarayı'nın İstanbul içindeki konumlarını gösteren hava fotoğrafı…….. 64
Şekil A.17 : Magnaura ve Iukundianae Sarayı'nın Hepdomon'daki konumlarını gösteren harita……..... 64
Şekil A.18 : Roma ile İstanbul'u birbirine bağlayan yol "Via Egnetia"…… 65
Şekil A.19 : Rhegion Sarayı'nın bulunduğu yeri gösteren hava fotoğrafı…… 65
Şekil A.20 : Rhegion Sarayı kazılarından elde edilen plan…… 66
Şekil A.21 : Bryas Sarayı olduğu düşünülen yeri gösteren hava fotoğrafı…… 66
Şekil A.22 : Küçükyalı'daki kalıntıların planı ve modeli…….. 67
Şekil A.23 : Bryas Sarayı'nın kalıntılarının konumunu gösteren harita…… 67
Şekil A.24 : Akkale Sarayı'nın bulunduğu Mersin'in Silifke İlçesi ve Andronikos Sarayı'nın bulunduğu Aydın'ın Söke İlçesi…….. 68
Şekil A.25 : Sancaktepe Mahallelerini Gösteren Harita…… 68
Şekil A.26 : Damatris Sarayı'nın kalıntılarının konumunu gösteren harita……... 69
Şekil A.27 : 1982 Yılına Ait Hava Fotoğrafı…… 69
Şekil A.28 : 2010 Yılına Ait Hava Fotoğrafı…… 70
Şekil A.29 : Halihazır harita üzerinde işaretlenen 1. Derece ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı…….. 70
Şekil A.30 : 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan karar metni…… 71
Şekil A.31 : Oğuz Girit'in hazırladığı Anıt Fişi……72
Şekil A.32 : Oğuz Girit'in hazırladığı Anıt Fişi……72
Şekil A.33 : Adnan Sarıoğlu ve Mine Soysal'ın hazırladığı 1993 yılı raporu…….... 73
Şekil A.34 : Adnan Sarıoğlu ve Mine Soysal'ın hazırladığı 1993 yılı raporu…….... 74

Şekil A.35 : 23.5.1995 gün ve 3770 sayılı kurul kararı…… 75
Şekil A.36 : 1.11.2000 gün ve 5844 sayılı kurul kararı…… 76
Şekil A.37 : H.Ersin Atakal'ın hazırladığı 2001 yılı raporu…….. 77
Şekil A.38 : H.Ersin Atakal'ın hazırladığı 2001 yılı raporu…….. 78
Şekil B.1 : Rampalı Kule……80
Şekil B.2 : Tekfur Sarayı'nın sur dışından görünüşü……80
Şekil B.3 : Tekfur Sarayı'nın iç avludan görünüşü……81
Şekil B.4 : Boukoleon Sarayı'nın cephe kalıntısının sahil yolundan görünüşü…….81
Şekil B.5 : Boukoleon Sarayı'nın cephesinin arkasındaki tonoz örtülü mekân…….82
Şekil B.6 : Denize dökülmüş arşitrav blokları……... 82
Şekil B.7 : Rhegion Sarayı kalıntıları……83
Şekil B.8 : Rhegion Sarayı çevresindeki surlar……..83
Şekil B.9 : Rhegion Sarayı'ndan günümüze kalan sütunlar……...84
Şekil B.10 : Küçükyalı'daki kalıntıların kuzey görüntüsü……84
Şekil B.11 : Küçükyalı'daki kalıntıların minareden çekilmiş görüntüsü……... 85
Şekil B.12 : Cevizli'deki kazılar sonucu gün ışığına çıkan kalıntılar…… 85
Şekil B.13 : Silifke'de bulunan Akkale Sarayı'nın kalıntıları ve arkasında Akdeniz86
Şekil C.1 : Saray kalıntıları ve çevresi……... 88
Şekil C.2 : Kızılay Caddesi üzerindeki dükkânlar…… 88
Şekil C.3 : Kızılay Caddesi ve Küçük Sokak'ta bulunan konutlar…… 89
Şekil C.4 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar……..89
Şekil C.5 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar……..90
Şekil C.6 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar……..90
Şekil C.7 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar……..91
Şekil C.8 : Park Sokağı'nda bulunan konutlar……... 91
Şekil C.9 : Park Sokağı'nda bulunan depo yapısı……..92
Şekil C.10 : Park Sokağı'ndaki kalıntılara sınır oluşturan konutlar…….. 92
Şekil C.11 : Kalıntıların batısında bulunan konut……..93
Şekil C.12 : İ.A.M.M.'de sergilenen sütun başlığı…… 93
Şekil C.13 : Samandıra Mezarlığı'nda bulunan sütun……... 94
Şekil D.1 : Kalıntıların bulunduğu alan……. 96
Şekil D.2 : Beşik tonozlu yapı……96
Şekil D.3 : Alanın kuzeybatısındaki sarnıç kalıntısı…….. 97
Şekil D.4 : Alanın kuzeybatısında bulunan yüzeyleri sıvalı kalıntılar……...97
Şekil D.5 : Alanın kuzeydoğusundaki yapı kalıntısı……..97
Şekil D.6 : Kuzeydoğudaki kalıntıların bir bölümü……... 98
Şekil D.7 : Kuzeydoğudaki kalıntıların bir bölümü……... 98
Şekil D.8 : Kalıntılar arasındaki kubbeli odanın tavanı……. 99
Şekil D.9 : Alanın merkezinde bulunan basamaklı kalıntı……99
Şekil D.10 : Yolun ve binaların altında kalmış olan hamam kalıntısı……..100
Şekil D.11 : Yapıya girişin sağlandığı kuzeybatıdaki açıklık ve Z03 mekânı……. 100
Şekil D.12 : Yapıya girişin sağlandığı Z05 mekânı……. 101
Şekil D.13 : Yapıya girişin sağlandığı kuzeydoğu cephesi……..101
Şekil D.14 : Kızılay Caddesi'ne sınır oluşturan güneydoğu cephesi……... 102
Şekil D.15 : Z01 mekânının zeminindeki mermer bloklar……...102
Şekil D.16 : Z01 mekânına girişin sağlandığı 1 no'lu kemer açıklığı……..103
Şekil D.17 : Z01 mekânının güneydoğu duvarında bırakılan açıklıklar…….. 103
Şekil D.18 : 1993 yılına kadar yapıya girişin sağlandığı güneydoğu cephesi……..104
Şekil D.19 : Güneydoğu duvarındaki mevcut kemer……... 104
Şekil D.20 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki ahşap hatıl izleri…… 105

Şekil D.21 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklıklar……..105
Şekil D.22 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklık……..106
Şekil D.23 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklık……..106
Şekil D.24 : Z01 mekânı kuzeybatı iç duvarı……...107
Şekil D.25 : Z02 mekânının beşik tonozlu üst örtüsü…….. 107
Şekil D.26 : Z02 mekânının güneybatı ve kuzeydoğu iç duvarındaki kemer açıklıkları……108
Şekil D.27 : Z02 mekânından Z01 mekânına geçişteki 1 no'lu kemer…… 108
Şekil D.28 : Z02 mekânından Z03 mekânına geçişteki 6 no'lu kemer…… 109
Şekil D.29 : Z03 mekânı genel görünümü……... 109
Şekil D.30 : Z03 mekânının üst örtü detayı……. 110
Şekil D.31 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarı……110
Şekil D.32 : Z03 mekânı kuzeydoğu duvarındaki 11 no'lu kemer açıklığı……. 111
Şekil D.33 : Z03 mekânı güneybatı iç duvarı……...111
Şekil D.34 : Z03 mekânı güneydoğu iç duvarındaki 6 no'lu kemer açıklığı…….... 112
Şekil D.35 : Z04 mekânı genel görünüşü……112
Şekil D.36 : Z04 mekânı genel görünüşü……113
Şekil D.37 : Z05 mekânı üst örtü detayı…….. 113
Şekil D.38 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarındaki kemer açıklığı……114
Şekil D.39 : Z05 mekânı kuzeybatı iç duvarı……...114
Şekil D.40 : Kuzeydoğu cephesi genel görünümü……... 115
Şekil D.41 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge genel görünümü……..115
Şekil D.42 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı……... 116
Şekil D.43 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı……... 116
Şekil D.44 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı……... 117
Şekil D.45 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı……... 117
Şekil D.46 : Kuzeydoğu cephesi çekirdek dolgu detayı……...118
Şekil D.47 : Kuzeydoğu cephesi birinci ve ikinci bölge birleşim yeri……118
Şekil D.48 : Kuzeydoğu cephesi ikinci bölge genel görünümü……... 119
Şekil D.49 : Kuzeydoğu cephesi ikinci bölgedeki duvar……. 119
Şekil D.50 : Kuzeydoğu cephesi üçüncü bölge genel görünümü……120
Şekil D.51 : Kuzeydoğu cephesi 10 no'lu kemer detayı……..120
Şekil D.52 : Kuzeydoğu cephesi 6 no'lu kemer ayağı detayı…….. 121
Şekil D.53 : Kuzeydoğu cephesi 9 no'lu kemer detayı…… 121
Şekil D.54 : Kuzeydoğu cephesi 5 no'lu kemer ayağı detayı…….. 122
Şekil D.55 : Kuzeydoğu cephesi 8 no'lu kemer detayı…… 122
Şekil D.56 : Kuzeydoğu cephesi 4 no'lu kemer ayağı detayı…….. 123
Şekil D.57 : Kuzeydoğu cephesi 7 no'lu kemer detayı…… 123
Şekil D.58 : Kuzeydoğu cephesi 7 no'lu kemer yanı……... 124
Şekil D.59 : Kuzeydoğu cephesi dördüncü bölge genel görünümü…… 124
Şekil D.60 : Kuzeydoğu cephesi üçüncü ve dördüncü bölge birleşim yeri……..125
Şekil D.61 : Kuzeydoğu cephesi 11 no'lu kemer detayı…….. 125
Şekil D.62 : Kuzeydoğu cephesi dördüncü bölge duvar örgü detayı……... 126
Şekil D.63 : Güneybatı cephesi genel görünümü……126
Şekil D.64 : Güneybatı cephesi birinci bölge genel görünümü……127
Şekil D.65 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı……127
Şekil D.66 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı……128
Şekil D.67 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı……128
Şekil D.68 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı……129
Şekil D.69 : Güneybatı cephesi birinci bölge çekirdek dolgu detayı……... 129

Şekil D.70 : Güneybatı cephesi birinci ve ikinci bölge birleşim yeri…….. 130
Şekil D.71 : Güneybatı cephesi ikinci bölge genel görünümü……130
Şekil D.72 : Güneybatı cephesi 2 no'lu kemer detayı……..131
Şekil D.73 : Güneybatı cephesi 1 no'lu kemer ayağı detayı…… 131
Şekil D.74 : Güneybatı cephesi 3 no'lu kemer detayı……..132
Şekil D.75 : Güneybatı cephesi 2 no'lu kemer ayağı detayı…… 132
Şekil D.76 : Güneybatı cephesi 4 no'lu kemer detayı……..133
Şekil D.77 : Güneybatı cephesi 3 no'lu kemer ayağı detayı…… 133
Şekil D.78 : Güneybatı cephesi 5 no'lu kemer detayı……..134
Şekil D.79 : Güneybatı cephesi 5 no'lu kemer yanı……134
Şekil D.80 : Güneybatı cephesi ikinci bölge çekirdek dolgu detayı…… 135
Şekil D.81 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge genel görünümü…….. 135
Şekil D.82 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge duvar örgü detayı…… 136
Şekil D.83 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge duvar örgü detayı…… 136
Şekil D.84 : Kuzeybatı cephesi genel görünümü……137
Şekil D.85 : Kuzeybatı cephesi birinci bölge duvar örgü detayı……..137
Şekil D.86 : Kuzeybatı cephesi birinci bölge duvar örgü detayı……..138
Şekil D.87 : Kuzeybatı cephesi ikinci bölge duvar örgü detayı……... 138
Şekil D.88 : Kuzeybatı cephesi 6 no'lu kemer detayı…….. 139
Şekil D.89 : Güneydoğu cephesi genel görünümü……... 139
Şekil D.90 : Güneydoğu cephesi birinci bölge genel görünümü……..140
Şekil D.91 : Güneydoğu cephesi ikinci bölge genel görünümü……... 140
Şekil D.92 : Güneydoğu cephesi ikinci bölge kemer detayı…… 141
Şekil D.93 : Güneydoğu cephesi üçüncü bölge genel görünümü…… 141
Şekil D.94 : Güneydoğu cephesi üçüncü bölge kemer detayı……..142
Şekil D.95 : Z01 mekânı güneydoğu iç duvarındaki mevcut kemer ve kemer izleri……142
Şekil D.96 : Z01 mekânı güneydoğu iç duvarında tespit edilen kemer izi…..... 143
Şekil D.97 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı……..143
Şekil D.98 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı……..144
Şekil D.99 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarı örgü detayı……... 144
Şekil D.100 : Z01 mekânı kuzeybatı iç duvarı genel görünümü……..145
Şekil D.101 : Kuzeybatı iç duvarında farklı dönemde yapılan duvarlar……..145
Şekil D.102 : Kuzeybatı iç duvarındaki kemer detayı ve sıvalı yüzey…… 146
Şekil D.103 : Z02 mekânı güneydoğu iç duvarındaki 1 no'lu kemer açıklığı……. 146
Şekil D.104 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 2 no'lu kemer detayı……. 147
Şekil D.105 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 1 no'lu kemer ayağı detayı…147
Şekil D.106 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 3 no'lu kemer detayı……. 148
Şekil D.107 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 2 no'lu kemer ayağı detayı…148
Şekil D.108 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 4 no'lu kemer detayı……. 149
Şekil D.109 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 3 no'lu kemer ayağı detayı…149
Şekil D.110 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 5 no'lu kemer detayı……. 150
Şekil D.111 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 5 no'lu kemer yanı…… 150
Şekil D.112 : Z02 mekânı kuzeybatı iç duvarındaki 6 no'lu kemer detayı……..151
Şekil D.113 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 7 no'lu kemer detayı……151
Şekil D.114 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 7 no'lu kemer yanı……...152
Şekil D.115 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 4 no'lu kemer ayağı detayı..152
Şekil D.116 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 8 no'lu kemer detayı……153
Şekil D.117 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 5 no'lu kemer ayağı detayı..153
Şekil D.118 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 9 no'lu kemer detayı……154

Şekil D.119 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 6 no'lu kemer ayağı detayı.. 154
Şekil D.120 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 10 no'lu kemer detayı……..155
Şekil D.121 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 11 no'lu kemer detayı……..155
Şekil D.122 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 11 no'lu kemer yanı…….156
Şekil D.123 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı……156
Şekil D.124 : Z03 mekânı güneybatı iç duvarı örgü detayı…… 157
Şekil D.125 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarındaki kemer detayı……157
Şekil D.126 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarı örgü detayı……... 158
Şekil D.127 : Z01 mekânı döşemesindeki mermer blok…….. 158
Şekil D.128 : Z01 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm…… 159
Şekil D.129 : Z02 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm…… 159
Şekil D.130 : Z02 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm…… 160
Şekil D.131 : Z02 mekânı üst örtüsündeki onarım yapılmış olan bölüm……160
Şekil D.132 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar ……161
Şekil D.133 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar ……161
Şekil D.134 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar……162
Şekil D.135 : Kalıntıların yakın çevresine yapılmış olan binalar…… 162
Şekil D.136 : Kalıntıların yakın çevresine yapılmış olan binalar…… 163
Şekil D.137 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum…… 163
Şekil D.138 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum…… 164
Şekil D.139 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum…… 164
Şekil D.140 : 2001 yılında yerel belediyenin kazı çalışmalarındaki durum…… 165
Şekil D.141 : Kemer ayağında oluşan aşınmalar…… 165
Şekil D.142 : Z02 mekânı üst örtüsündeki bozulmalar……166
Şekil D.143 : Kemer ve duvarda oluşan malzeme kaybı…… 166
Şekil D.144 : Taş, tuğla ve derzlerde oluşan malzeme kaybı……... 167
Şekil D.145 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar……..167
Şekil D.146 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar……..168
Şekil D.147 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar……...168
Şekil D.148 : Kalıntıların cephelerinde oluşan bitkiler……169
Şekil D.149 : Tinercilerin işgali sonrası oluşan atıklar……169
Şekil D.150 : Duvar dibinde yakılan ateş……170
Şekil D.151 : Duvar dibinde yakılan ateş sonucu oluşan kararma……...170
Şekil E.1 : 1986 yılında hazırlanan anıt fişi……172
Şekil E.2 : 1986 yılında hazırlanan anıt fişi……172
Şekil E.3 : Güneybatı cephesinde görülen çekirdek dolgu…….. 173
Şekil E.4 : Güneybatı cephesinde görülen çekirdek dolgu…….. 173
Şekil E.5 : 1986 yılı fotoğrafında tonozlu yapı ile günümüze ulaşmayan kalıntı… 174
Şekil E.6 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı……...174
Şekil E.7 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı……..175
Şekil E.8 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı……..175
Şekil F.1 : Vaziyet planı rölöve……... 177
Şekil F.2 : Plan rölöve……..178
Şekil F.3 : Kuzeydoğu cephesi rölöve…… 179
Şekil F.4 : Güneybatı cephesi rölöve……... 180
Şekil F.5 : Kuzeybatı cephesi rölöve……... 181
Şekil F.6 : Güneydoğu cephesi rölöve…… 182

Şekil F.7 : A-A kesiti rölöve…… 183
Şekil F.8 : B-B kesiti rölöve……184
Şekil F.9 : C-C kesiti rölöve……185
Şekil F.10 : D-D kesiti rölöve…….. 186
Şekil F.11 : E-E kesiti rölöve……... 187
Şekil F.12 : F-F kesiti rölöve……... 188
Şekil F.13 : Kuzeydoğu cephesi malzeme analizi……189
Şekil F.14 : Güneybatı cephesi malzeme analizi…… 190
Şekil F.15 : Kuzeybatı cephesi malzeme analizi……..191
Şekil F.16 : Güneydoğu cephesi malzeme analizi……... 192
Şekil F.17 : A-A kesiti malzeme analizi…….. 193
Şekil F.18 : B-B kesiti malzeme analizi……...194
Şekil F.19 : C-C kesiti malzeme analizi……...195
Şekil F.20 : D-D kesiti malzeme analizi…….. 196
Şekil F.21 : E-E kesiti malzeme analizi……... 197
Şekil F.22 : F-F kesiti malzeme analizi……198
Şekil F.23 : Kuzeydoğu cephesi hasar analizi……..199
Şekil F.24 : Güneybatı cephesi hasar analizi……... 200
Şekil F.25 : Kuzeybatı cephesi hasar analizi……201
Şekil F.26 : Güneydoğu cephesi hasar analizi…… 202
Şekil F.27 : A-A kesiti hasar analizi…… 203
Şekil F.28 : B-B kesiti hasar analizi……204
Şekil F.29 : C-C kesiti hasar analizi……205
Şekil F.30 : D-D kesiti hasar analizi…… 206
Şekil F.31 : E-E kesiti hasar analizi…… 207
Şekil F.32 : F-F kesiti hasar analizi…… 208
Şekil F.33 : Vaziyet planı restitüsyon…….. 209
Şekil F.34 : Plan ve çatı planı restitüsyon……210
Şekil F.35 : Kuzeydoğu cephesi restitüsyon…… 211
Şekil F.36 : Güneybatı cephesi restitüsyon……..212
Şekil F.37 : Kuzeybatı cephesi restitüsyon…….. 213
Şekil F.38 : Güneydoğu cephesi restitüsyon……214
Şekil F.39 : A-A kesiti restitüsyon……...215
Şekil F.40 : B-B kesiti restitüsyon……... 216
Şekil F.41 : C-C kesiti restitüsyon……... 217
Şekil F.42 : D-D kesiti restitüsyon……...218
Şekil F.43 : E-E kesiti restitüsyon……219
Şekil F.44 : F-F kesiti restitüsyon…… 220
Şekil F.45 : Vaziyet planı restorasyon…… 221
Şekil F.46 : Plan restorasyon……222
Şekil F.47 : Kuzeydoğu cephesi restorasyon……... 223
Şekil F.48 : Güneybatı cephesi restorasyon……224
Şekil F.49 : Kuzeybatı cephesi restorasyon…… 225
Şekil F.50 : Güneydoğu cephesi restorasyon……...226
Şekil F.51 : A-A kesiti restorasyon……..227
Şekil F.52 : B-B kesiti restorasyon…….. 228
Şekil F.53 : C-C kesiti restorasyon…….. 229
Şekil F.54 : D-D kesiti restorasyon……..230
Şekil F.55 : E-E kesiti restorasyon……...231
Şekil F.56 : F-F kesiti restorasyon……... 232

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışma kapsamında, İstanbul İli, Sancaktepe İlçesi, Eyüp Sultan Mahallesi'nde bulunan Damatris Sarayı'nın günümüze ulaşan kalıntılarının rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerinin hazırlanması, belgelenerek tarihsel açıdan incelenmesi ve benzer diğer Bizans sarayları ile karşılaştırılması hedeflenmiştir.

Damatris Sarayı'nın bulunduğu alan, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.07.1996 tarihli ve 4226 numaralı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Damatris Sarayı'nın VI. yüzyılın sonlarında Bizans İmparatorları II. Tiberius ve Mavrikios tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir.

Rölövenin hazırlanmasına, yapının mevcut durumunun çizilmesi ve total station ile ölçülerinin alınması ile başlanmıştır. Daha sonra, bilgisayar ortamında yapının plan, kesit ve cephelerinin çizimleri hazırlanmış, hasar ve malzeme analizleri yapılmış, belgelenmesi tamamlanmıştır. Damatris Sarayı'nın yazılı kaynaklardan ve mevcut kalıntılardan yararlanılarak restitüsyonu yapılmış, ardından, yapının korunması için restorasyon projelerinin hazırlanmasına çalışılmıştır.

Damatris Sarayı, çeşitli kaynaklarda yazlık saray veya sayfiye sarayı olarak anılmaktadır. Bu nedenle Bizans döneminin benzer sayfiye sarayları ve dönemin diğer sarayları hakkında araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda, Bakırköy'de olduğu düşünülen Magnaura Sarayı ile Iukundianae Sarayı, K.Çekmece'deki Rhegion Sarayı, Küçükyalı veya Cevizli'deki Bryas Sarayı, Mersin'in Silifke ilçesinde bulunan Akkale Sarayı ve son olarak da Milet yakınlarında olduğu düşünülen Andronikos Sarayı ele alınmıştır.

Tez çalışmasının son bölümünde, Damatris Sarayı'nı çevresindeki yoğun yapılaşma ve Saray kalıntılarının yanından geçirilen Kızılay Caddesi'nin araç trafiğinden kaynaklanan tahribattan kurtarmak ve arkeolojik bir değer olarak yeniden kullanıma kazandırmak için neler yapılabileceği üzerinde durulmuştur.

RESTORATION PROJECT OF DAMATRIS PALACE

SUMMARY

The aim of this study is to prepare survey, restitution and restoration projects with the remains of the Damatris Palace which is located in Eyüp Sultan Neighborhood, in Sancaktepe to make historical documentations for examination and to compare it with other similar Byzantine Palaces.

Istanbul Historic Monuments Board as a Grade II published Damatris palace as a 1st degree Archeological Protected Area by the 26.07.1996 dated 4226 numbered desicion. It has thought that, The Palace have been built by Byzantine Emperors; Tiberus II. and Mavrikios at the end of the VI. Century.

The preparation of the survey is begun with drawings of the structure in its recent situation, and taking its measurements with total station. After then, the plan of the structure and its layer and facade drawings made on the computer media, analysis of the meterials are done and their documentation are completed. The restitution of the Damatris Palace is done according to the recent remainings and written sources, and after then the restoration projects for the protection of the structure are begun to be prepared.

The Damatris Palace is mentioned as a summer palace or cottage palace in various sources. Because of that, searches about similar cottage palaces and other palaces of the Byzantine period are done. In this context, the Magnaura Palace and Iukundianae Palace which are thought to be located in Bakırköy, Rhegion Palace in K.Çekmece, Bryas Palace in Küçükyalı or Cevizli, the Akkale Palace in Silifke-Mersin and the Andronikos Palace which is thought to be exist in the neighbourhood of the Milet are handled.

In the conlusion of the thesis study the over building around the Damatris Palace and surviving the remainings from the destructure effects of the traffic of the Kızılay Street that passes near the remainings of the palace and what can be done for the reuse of the palace as an archaeological heritage are mentioned.

1. GİRİŞ

Günümüzde Bizans adı verilen uygarlık Roma İmparatorluğu'nun varlığını Doğu topraklarında Hristiyanlaşarak sürdürmesiyle meydana gelmiştir. Gerçekte bu devlete ancak XVII. yüzyılda tarihçiler tarafından Bizans adının verildiği, döneminde Doğu Roma olarak adlandırıldığı bilinmektedir. Aslında, tarihte ne kendisini "Bizans İmparatorluğu" olarak adlandıran bir devlet, ne de kendisine "Bizanslılar" diyen bir halk olmadığı söylenebilir (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2007).

Roma İmparatorluğu, İlkçağ'ın son yüzyıllarında esas olarak Akdeniz çevresinde ulaşabileceği sınırların doğal limitine ulaşmış bulunuyordu. MS III. yüzyıldan başlayarak böylesine geniş bir coğrafyaya sahip olmak İmparatorluğun ciddi sorunlarla karşılaşmasına neden olmuş ve yönetsel, ekonomik ve kültürel ağırlık merkezi Doğu'ya kaymak durumunda kalmıştır. 312 yılında I. Constantinus ve Ortak İmparator Maxentius arasında geçen ve I. Constantinus'un galibiyetiyle sonuçlanan Milvian Savaşı'ndan sonra İmparatorluğun tek hakimi olan I. Constantinus, başkenti de süreç içerisinde daha güvenli gördüğü Doğu topraklarına taşımıştır. Böylece yoğun imar çalışmalarının ardından küçük bir Roma kenti olan Byzantion 330 yılında imparatorluğun ikinci başkenti olarak kabul edilmiştir. Yeni başkent, Roma kenti örnek alınarak neredeyse baştan inşa edilmiş, İmparatorluk Sarayı, büyük kamu hamamları, geniş meydanlar (forum), revaklı caddeler, zafer takları yapılmış, hipodrom genişletilerek işlev kazandırılmıştır. Bu yeni merkeze yeni rolünün perçinlenmesi amacıyla imparatorluğun dört bir köşesinden önemli heykeller, mimari parçalar getirilmiş, bunlar kentin yeniden inşasında önemli semboller olarak kullanılmıştır (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2007).

IV. yüzyıldan itibaren Byzantion'daki imparatorluk sarayları dışında Avrupa ve Asya yakasındaki değişik semtlerde denize ve manzaraya hakim kentdışı ve sayfiye sarayları yaptırıldığı bilinmektedir. Bu bağlamda, VI. yüzyılın sonlarında Bizans İmparatorluğu'nun 578 ile 582 yılları arasındaki imparatoru II. Tiberius ya da 582 ile 602 yılları arasındaki imparatoru Mavrikios tarafından yaptırıldığı düşünülen Damatris Sarayı, dönemin sayfiye sarayları arasında gösterilmektedir (Gülgün

Köroğlu, 2008). Bu saraya ait kalıntıların İstanbul'un Sancaktepe İlçesi'nin Eyüp Sultan Mahallesi sınırları içinde bulunan kalıntılar olduğu tahmin edilmektedir. Yapının, inşa edildiği dönemden itibaren XIII. yüzyıl ortalarına kadar kullanıldığı, ancak, daha sonrasında kullanılamaz hale geldiği kaynaklarda belirtilmektedir.

1.1 Tezin Amacı

Tezin amacı, İstanbul'un Anadolu yakasındaki Sancaktepe İlçesi'nde, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.07.1996 tarihli ve 4226 numaralı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilen bölgede yer alan Damatris Sarayı'nın kalıntıları arasında, alanın güneybatısında bulunan tonozlu yapının mevcut durumunun öncelikle ayrıntılı bir şekilde belgelenmesidir. Bu belgelemenin ardından, yapının tarihinin aydınlatılması ve günümüze kadar yaşadığı tahribattan nasıl kurtulabileceği yönünde önerilerin sunulması hedeflenmektedir.

1.2 Kapsam ve Yöntem

Çalışma, Sancaktepe Belediyesi'nin kayıtlarına göre 8 pafta, 7529 ada, 407-408-409-410-411-413-414-415-420-421-1194 parsellerinde ve 8584 ada, 3 parselde kalıntılarına rastlanan Damatris Sarayı'nın güneybatısındaki tonozlu yapının detaylı bir şekilde rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerinin yapılmasını, malzeme ve hasar analizlerinin hazırlanmasını ve benzer diğer Bizans sarayları ile karşılaştırılmasını kapsamaktadır.

İzlenilen yöntem doğrultusunda çalışmaya ilk olarak saray kalıntılarının bulunduğu alan ve çevresinin incelenmesi ve yapının plan, kesit, görünüş krokilerinin hazırlanmasıyla başlanmıştır. Ardından rölöve ölçüm çalışmalarının sağlıklı yapılabilmesi için Sancaktepe Belediyesi tarafından yapının duvar yüzeylerinde oluşan bitkiler ve çevresindeki çöp yığınları temizlenmiştir. Daha sonra, 2010 yılı Ağustos ayında Leica marka total station ile ölçüm çalışmalarına başlanmış ve yapının planı, kesitleri ve görünüşleri için gerekli olan ölçülerinin alınmasıyla çalışmalar tamamlanmıştır. Bununla birlikte, yapıyla ilgili İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndaki yapıya ait dosyalar, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi, Alman Arkeoloji

Enstitüsü Arşivi, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Arşivi, Atatürk Kitaplığı Arşivi, Üniversitelerin Kütüphane Katalogları ve internet üzerinden ulaşılabilen bilgiler ile yapı hakkındaki tarihsel araştırmalar sonuçlanırken, Bizans sanatı uzmanlarıyla da görüşmeler yapılmıştır.

Tarihsel araştırmalarla birlikte rölöve çizimlerinin de hazırlanmasına başlanmıştır. Rölöve çalışmasını malzeme ve hasar analizleri takip etmiştir. Diğer taraftan, Damatris Sarayı'nın yapıldığı döneme ait benzer Bizans saraylarının araştırılması ve karşılaştırılması yapılmıştır. Ardından, edinilen bilgilerden ve mevcut yapı kalıntılarından yararlanılarak yapının restitüsyonu yapılmış ve korunması için restorasyon projesinin hazırlanmasıyla çalışma sonlandırılmıştır.

2. SANCAKTEPE İLÇESİ

2.1 Bölgenin Konumu

Sancaktepe İlçesi, İstanbul'un Anadolu yakasında yer almaktadır (Şekil A.1). Kuzeyinde Çekmeköy, güneyinde Kartal ve Maltepe, doğusunda Sultanbeyli ve Pendik, batısında ise Ümraniye ve Ataşehir ilçeleri bulunmaktadır (Şekil A.2). İlçe, 65km^2 alana ve 241.000'in üzerinde nüfusa sahiptir. Bölge, havza niteliği taşıması nedeniyle son derece önemli bir yerleşim alanı olarak kabul görmektedir. İstanbul'un merkezi ile sanayi kuruluşlarının bulunduğu Kocaeli İli'nin arasında kalması, Kurtköy Sabiha Gökçen Havaalanı'na olan yakınlığı, TEM Otoyolu ve TEM - Kartal bağlantı yolunun sağladığı ulaşım olanakları sayesinde ilçenin önemi gün geçtikçe artmaktadır (Arif Kolay, 2010). Sancaktepe, 2008 yılında kurulan bir ilçe olması nedeniyle eski haritalarda ilçeyi, ilçenin oluşumunu sağlayan Samandıra ve Sarıgazi beldelerinin isimleriyle görmek mümkündür (Şekil A.3, Şekil A.4).

2.2 Sancaktepe İlçesi'nin Tarihçesi

Arif Kolay'a göre, Sancaktepe'deki ilk yerleşimin, bugünkü ilçenin merkezini oluşturan ve en eski yerleşim yerlerinden olan Samandıra ile Sarıgazi köyleri üzerinden aranması gerekmektedir. Samandıra'nın, hem Osmanlı öncesi, hem de Osmanlı döneminde önemli yerleşim yerlerinden biri olduğu, Bizans döneminde krallara ev sahipliği yaparak, orduların konakladığı bir yer olduğu düşünülmektedir. Arazisi ve doğal güzellikleri ile, sayfiye ve mesire yeri özelliğiyle, av partilerine mekân olmuştur (Arif Kolay, 2010).

Samandıra isminin kökeniyle ilgili bilgilere iki farklı kaynakta şu şekilde yer verilmiştir. Bilge Umar'a göre, Adra/Odra'lı adların kaynaştığı kuzeybatı Anadolu'da, İda/Kaz Dağı'nın kuzeydoğu sırtlarında bir derenin adı olduğu ve bu bölgenin adının da Samothrake (Sama-Odra-ka, "Kutsal Ananın Erkeği ya da Kutsal Ananın Yurdu") adından türetilmiş olduğu düşünülmektedir (Bilge Umar, 1993). Başka bir kaynakta da Samandıra'nın eski adının Bizans döneminde kullanılan

Damatris olduğu belirtilmektedir. Damatris isminin, Yunan mitolojisinde "Demeter" olarak adlandırılan tarım ve bereket tanrıçasının isminin kökeni DA-MA-TE hecelerinden türetilmiş olduğundan bahsedilmektedir (Uğur Uçar,2008). Bu ismin uygunluğuna kanıt olarak da bölgenin yemyeşil, geniş ve verimli araziye sahip alanlarla çevrili olması gösterilmektedir (Arif Kolay, 2010).

Osmanlı döneminde Samandıra ve çevresi adli ve idari olarak Üsküdar'a bağlıydı. Bu durum, XVIII. yüzyıla kadar değişmemiştir. XVIII. yüzyılda yapılan idari alandaki değişiklikle Samandıra ile birlikte Dudullu, Salihli, Maltepe, Kartal, Soğanlık ve Yakacık köyleri Kartal nahiyesine bağlanmıştır. 1845 tarihli temettuat defterlerine göre Kartal Kazası, Samandıra ve Sarıgazi'nin de içinde bulunduğu 18 yerleşim biriminden oluşmaktadır. 1864 Vilayet Nizamnamesi'yle Samandıra, Şehremaneti idaresinde bir kaza olmuştur. Cumhuriyet dönemi içerisinde 1938 yılında Sarıgazi Üsküdar İlçesine bağlı bir köy iken, Samandıra ve Paşaköy Kartal ilçesine bağlanmıştır. 1941 yılındaki idari değişikler sonucu Samandıra, Kartal kazasına bağlı bir bucak merkezi olmuş, Sarıgazi ve Paşaköy Samandıra'ya bağlı birer köy olarak kaydedilmişlerdir. 1966 ve 1981 yıllarında Samandıra yine Kartal ilçesine bağlı bir bucak merkezi olarak görülürken, Sarıgazi Üsküdar Merkez bucağına bağlı bir köy olarak görülmektedir. Samandıra, 1992'ye kadar Kartal ilçesine bağlı bir bucak olarak kalmış, bu tarihten sonra belde yapılarak, belediye statüsüne kavuşmuştur. Aynı dönemde, Sarıgazi Köyü de Ümraniye ilçesine bağlı bir belde durumuna getirilmiştir (Arif Kolay, 2010).

Sancaktepe, günümüzde İstanbul'un 39 ilçesinden biridir. Sancaktepe İlçesi 22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı kanun ile kurulmuştur. Bu kanunla, Ümraniye İlçesine bağlı Sarıgazi ve Yenidoğan beldeleriyle, Kartal ilçesine bağlı Samandıra Beldesi birleştirilmiş ve böylece 3 belde ile 20 mahalle ve 2 köyün bir araya gelmesiyle Sancaktepe İlçesi oluşturulmuştur (Arif Kolay, 2010).

2.3 Sancaktepe İlçesi'ndeki Anıt Eserler

Sancaktepe İlçesi'nin sınırları içerisinde günümüze kadar ulaşmış ya da yok olmuş önemli tarihi eserlere kaynaklarda yer verilmiştir. Günümüze ulaşan tarihi eserler arasında Damatris Sarayı, Sarıgazi Köyü Mescidi ve Camisi, Arab Hekim Camisi

veya Samandıra Merkez Camisi, Paşaköy Camisi, Abdurrahman Gazi Türbesi, Sarı Kadızade Şeyh Mustafa Efendi Türbesi, Atik Valide Sultan Çeşmesi, Üçüncü Kadın Çeşmesi, Yılmaz Çeşmesi, Paşaköy Çeşmesi ve Paşaköy Rum Mağarası bulunmaktadır. Bunlara ek olarak günümüze kadar ulaşamamış tarihihi eserler arasında da Paşaköy Rum Kilisesi, Stina ya da Spira Manastırı, Samandıra Kervansarayı, Sarıgazi Köyü Kuyusu, Şevknihal Usta Çeşmesi, Sarıgazi ve Samandıra Köyleri İbtidai Mektepleri yer almaktadır (Arif Kolay, 2010).

3. BİZANS SARAYLARI

Byzantion (İstanbul) şehri, 325 yılında İmparator Büyük Konstantin tarafından Roma İmparatorluğu'nun Roma'dan sonraki ikinci başkenti seçilmiştir. Kent, batıya doğru genişletilip yeni surlarla güçlendirilmiş, gösterişli yapı ve meydanlarla süslenmiş ve bu hazırlıklar beş yıl boyunca sürmüştür. Bu hazırlıkların ardından kente Konstantinopolis adı verilerek, 11 Mayıs 330 yılındaki resmi törenle açılışı yapılmıştır (Gülgün Köroğlu, 2006).

İstanbul'da Bizans İmparatorluğu döneminde yapılmış saraylardan hiçbiri bütünüyle günümüze ulaşamamıştır. Sadece birkaç sarayın bazı bölümleri ile temel kalıntılarına rastlanmaktadır. Bu kalıntılar arasında ilk imparatorluk sarayı olarak kabul edilen Büyük Saray kalıntılarının diğer kalıntılar arasında önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çünkü yapıldığı dönem içerisinde değerlendirildiği zaman şehir içinde şehir denilebilecek kadar büyük bir alana yayıldığı düşünülmektedir. Günümüze ulaşan diğer saray kalıntılarından biri Blakherna Sarayı'nın bir bölümü olarak kabul edilen kara surları üzerine yapılmış Tekfur Sarayı; diğeri ise günümüzde önünden Yeşilköy-Sirkeci sahil yolu geçen, deniz surlarının Çatladıkapı mevkiinde bulunan Boukoleon Sarayı'nın bir kısmıdır (Gülgün Köroğlu, 2008).

Bizans sarayları, özellikle teraslandırılmış yamaçlar üzerinde, denize ve manzaraya hakim yerlerde kurulmuştur. Sarayların çevresinin, farklı ağaç ve çiçeklerle, gölgelik ve çeşmelerle, görkemli bahçe ve park alanlarıyla düzenlendiğinden bahsedilmektedir. Bunlara ilave olarak saray alanlarında taht ve tören salonları, senato ve yemek salonları, kilise ve şapel gibi dini yapılar, hamam, kışla, saray çalışanları için barınma mekânları, hazırlık, bakım, depo, sarnıç, ahır ve avlular, oyun salonları ve imparator için darphane, kuyumcu ve değerli kumaşları ve giysileri hazırlayan atölyeler bulunduğu bilinmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008).

IV.yüzyıldan itibaren, Bizans İmparatorları'nın yabancı elçileri kabul ettikleri ve törenlerin yapıldığı imparatorluk saraylarının dışında, Avrupa ve Asya yakasındaki değişik semtlerde yine denize ve manzaraya hakim, önemli kiliselerin yakınında ve imparatorların en büyük eğlencelerinden biri olarak sayılan avlanmaya olanak veren

alanlarda dinlenmek amacıyla gidip kalınan sayfiye sarayları yaptırıldığı bilinmektedir. "Proasteion" olarak adlandırılan sayfiye saraylarının imparatorluk sarayları ile karşılaştırıldığında daha az sayıda yapılardan oluştukları belirlenmiştir (Gülgün Köroğlu, 2008). Bizans sayfiye sarayları arasında Bakırköy'deki Magnaura ile Iukundianae Sarayı, K.Çekmece'deki Rhegion Sarayı, Küçükyalı veya Cevizli'de olduğu düşünülen Bryas Sarayı örnek olarak gösterilebilir.

3.1 Büyük Saray

Büyük Saray, Bizans saraylarının en önemlisi olarak kabul edilmektedir. Kaynaklarda Saray'ın yeri ve şekli hakkında, Hipodromun güneyinden Marmara'ya kadar uzanan bölgede (Şekil A.5, Şekil A.6), günümüzdeki Sultanahmet Camisi'nden denize kadar uzanan geniş bir alan içinde bulunan yapılar topluluğu olarak bahsedilmektedir. Bu yapı topluluğu içinde taht salonu, kiliseler, şapeller, çeşitli pavyonlar ve mekânlar ayrıca bir de oyun sahası bulunduğu söylenmektedir. Büyük Saray'ın yapımına Geç Roma döneminde başlanmış, aşama aşama ilavelerle büyütülerek etrafı surla çevrilip şehir görünümü kazandırılmış ve Saray 4.yüzyıldan başlayarak 11.yüzyıla kadar kullanılmıştır. Büyük Saray, Bizans'ın ilk imparatorluk sarayı olmuş, Selanik (Şekil A.7) ve bugünkü Sırbistan sınırları içerisindeki Sirmium'da olduğu gibi imparatorluk sarayı ve hipodrom ile bir bütünlük oluşturacağı düşünülmüştür. Saray'daki yapı topluluğunun ilk yapılarını İmparator I.Konstantinus yaptırmıştır. İnşa edilen bu yapıların planları (Şekil A.8) Hırvatistan'ın Split şehrindeki Diokletianus'un sarayına benzetilmektedir (Şekil A.9). Sarayın kuzeyindeki hipodrom ile bağlantısının "kathisma" adı verilen bina ile sağlandığından bahsedilmektedir. Birçok imparatorun yeni yapılar eklediği Büyük Saray yapı topluluğundan günümüze ulaşan kalıntılar arasında yapılar arası geçişi sağladığı düşünülen rampalı kule (Şekil B.1), günümüzde Mozaik Müzesi'nin içerisinde yer alan bir yapının apsisli, revaklı ve zemini mozaik kaplı mekânı ve Aya Sofya'nın doğusundaki alanda yapılan kazılar sonucu gün ışığına çıkartılan kalıntılar yer almaktadır (Gülgün Köroğlu, 2008).

3.2 Tekfur Sarayı

Tekfur Sarayı, İmparator II.Theodosius döneminde yapılan kara surlarının Haliç ile Edirnekapı arasında (Şekil A.10) kalan kısmına bitişik olarak inşa edilmiştir (Şekil

B.2). 11.yüzyıl ve 15.yüzyıllar arasında kullanılan Blakherna Sarayı yapı topluluğunun günümüze iyi ulaşan tek bölümüdür. Dikdörtgen planlı (Şekil A.11) zemin kat üzerine 2 kat olarak inşa edilmiş bir pavyon binasıdır (Şekil B.3). Tekfur Sarayı'nın alt katında taş, üst katlarda ise taş ile tuğla almaşık olarak kullanılmıştır (Gülgün Köroğlu, 2008). Yakın tarihte yapılan incelemelerde Saray'da kullanılan duvar örgü tekniğinin 3 sıra tuğla, 3 sıra taş almaşık olduğu ve tuğla kalınlığının 4cm, tuğla uzunluğunun da ortalama 32,5cm olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kullanılan taşların yüksekliklerinin 25cm ile 35cm arasında ve uzunluklarının da 21cm ile 110cm arasında değişmekte olduğu belirlenmiştir (Yegân Kâhya, 1992). Yapının en üst katı en gösterişli katıdır. Bu kattan hem Haliç'in, hem Trakya arazisinin, hem de ön cephesinden İstanbul şehrinin göründüğü söylenmektedir. Üstü ahşap bir çatı ile örtülü olduğu tahmin edilmekteyse de, günümüze üst örtüsü ulaşamamıştır. Kaynaklarda Osmanlı Döneminde de çeşitli amaçlar için kullanıldığından bahsedilmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008).

3.3 Boukoleon Sarayı

Günümüzde Yeşilköy-Sirkeci sahil yolunun Ahırkapı mevkiinde (Şekil A.12, Şekil A.13) cephesi gözüken saray kalıntılarının, deniz surlarının üzerine inşa edilmiş olan Boukoleon Sarayı'na ait olduğu düşünülmektedir (Şekil B.4). Birçok gravürde de tasvir edilen Boukoleon Sarayı'nın Marmara kıyısında olduğunun bilinmesi bu kalıntıların saraya ait olduğu ihtimalini güçlendirmektedir (Şekil A.14). Kaynaklarda bu bölgede 5.yüzyılda, II. Theodosius döneminde, bir sahil sarayı inşa edilmiş olduğu yazmaktadır (Gülgün Köroğlu, 2008). Prokopios'a göre 6.yüzyılda Iustiniaus gençliğini bu bölgede geçirmiş, imparatorluk döneminde ise Hormistas evi olarak bilinen yapıyı büyük değişikliklerle Büyük Saray'a katmıştır (Prokopios, 1994). Yine İmparator Nikephoros Pokas'ın saray ve çevresine 10.yüzyılda yeni eklemeler yaptırdığından bahsedilmektedir. Ancak, Saray 13.yüzyılın sonlarına doğru eski önemini kaybetmiştir (Gülgün Köroğlu, 2008). Günümüze ulaşan kalıntılar üzerinde yakın tarihte yapılan incelemelerde iki ayrı dönemde yapıldığı tespit edilmiştir. Sarayda kullanılan duvar örgü tekniği olarak sadece tuğlanın kullanıldığı ve tuğla kalınlıklarının dönemlere göre farklılık gösterdiğinden 4.2cm ve 4.8cm olarak kullanıldığı, tuğla uzunluklarının da yine dönemlere göre farklı olmasından dolayı yaklaşık 37cm ve 33cm arasında kullanıldığı belirlenmiştir (Yegân Kâhya, 1992).

Boukoleon Sarayı'nın bulunduğu bölgede yakın tarihte yapılan kara yolu ve demir yolu inşaatları nedeniyle saray kalıntıları büyük hasar görmüş, mermer söveleri olan kemer açıklıklarının bulunduğu cephe duvarı, cephenin arkasındaki tonoz örtülü mekânlar (Şekil B.5) ve büyük kemer açıklığı ile merdiven olduğu düşünülen kalıntıların birkaç basamağı günümüze ulaşmayı başarmıştır.

3.4 Magnaura Sarayı

Magnaura Sarayı'nın, Konstantinopolis'in en önemli kent dışı yerleşimlerinden biri olarak kabul edilen Hebdomon'da (Şekil A.15), günümüzde İstanbul'un Bakırköy İlçesi'nde, Bakırköy Marinası'nın batısındaki burunda yer aldığı düşünülmektedir (Şekil A.16) (Gülgün Köroğlu, 2008). Magnaura Sarayı'nın Hebdomon'daki konumunu gösteren haritaya Raymond Janin'in kitabında yer verilmiştir (Şekil A.17) (Janin, 1964). Bizans kaynaklarına göre Saray, İmparator I. Konstantinos (306-337) veya oğlu II. Konstantinos (337-361) tarafından saray halkı için yaptırılmıştır. Saray'a yakın bölgede İmparator Herakleios (610-641) tarafından yıktırılmış ve Makedonyalı İmparator tarafından eski haline getirilmiş bir de sarnıç bulunmaktadır. Bölgede bulunan tuğla ile inşa edilmiş sarnıcın, Magnaura Sarnıcı olduğu düşünülmektedir. Kullanım amacı bakımından, hem yazlık saray olarak, hem de kente gelen elçilerin ve önemli misafirlerin ağırlandığı bir saray olarak hizmet vermiştir (Gülgün Köroğlu, 2008).

3.5 Iukundianae Sarayı

Iukundianae Sarayı, Hebdomon'da (Şekil A.15, Şekil A.16) bulunduğu düşünülen bir diğer saraydır. Magnaura Sarayı'nın görüldüğü haritada Iukundianae Sarayı'nın yeri de gösterilmiştir (Şekil A.17) (Janin, 1964). Bu Saray'ın, bölgeye bir çok anıt yaptıran İmparator II. Theodosius (408-450) döneminde, onun tarafından yaptırıldığı tahmin edilmektedir. Saray yıllar geçtikçe eskimiş veya belki de VI.yüzyıldaki büyük depremde hasar görmüş olmalıdır. İmparator Iustinianus'un (527-565) Sarayı onarttığı ya da yeniden yaptırdığı düşünülmektedir. Iustinianus, Sarayın yakın çevresine Ioannes Prodromos, Ioannes Evangelist, Aziz Theodote, Menas ve Menanios kiliselerini, bazı hamam ve kamu yapılarını yaptırmıştır (Gülgün Köroğlu, 2008). Prokopios'a göre, İmparator Iustinianus "Kanunlar Kitabı" olarak bilinen "Corbus Iuris Civilis" adlı kitabı bu sarayda hazırlamıştır (Prokopios, 1994). Saraya

ait olduğu düşünülen arşitrav blokları, sütun ve sütun başlıkları İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır. Sümerbank Fabrikası Hastane binasının inşaatı sırasında, işlenmiş mimari plastik parçaları bulunmuş olup, Hastane'nin bahçesinde sergilenmeye devam edilmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008). Ayrıca, denize dökülmüş şekilde görünen arşitrav bloklarının da bu saraya ait parçalar olduğu düşünülmektedir (Şekil B.6).

3.6 Rhegion Sarayı

Rhegion Sarayı, dönemin Roma ile İstanbul arasında "Via Egnetia" ismiyle anılan karayolu üzerindeki Rhegion bölgesinde (Şekil A.18), günümüzdeki İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'nde yer aldığı düşünülmektedir (Şekil A.19). Kaynaklarda İmparator I. Theodosius (379-395) tarafından, denize ve göle hakim bir tepe üzerinde kurulmuş olduğu belirtilmektedir. İmparator II. Theodosius'un da bu saraya zaman zaman geldiği ve kanun ve nizamnameleri topladığı "Codex Theodosianus"u bu sarayda kaleme aldığından bahsedilmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008). Prokopios'a göre, Saray 557 yılındaki depremde İstanbul'daki birçok yapı gibi hasar görmüş ve İmparator Iustinianus Sarayı büyük oranda yeniden yaptırmıştır (Prokopios, 1994). İmparator VII. Konstantinos Porphyrogennetos'un (908-959) sefer dönüşünde bu sarayda karşılanmasıyla ilgili bir bilgi olmasından dolayı, X.yüzyıla kadar Sarayın kullanıldığı düşünülmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008).

Kaynaklarda bu saray ile ilgili olarak 1938,1940-41 ve 1948 yıllarında yapılan kazı çalışmaları sonucunda (Şekil B.7), sarayın etrafını bir surun (Şekil B.8) çevrelediği geniş bir alanda kilise, şapel, hamam, saraya ait olduğu düşünülen duvar kalıntıları, yollar ve döşeme mozaikleri bulunduğundan bahsedilmesine karşın (Şekil A.20), günümüzde bir kaç mermer parçası dışında bir buluntuya rastlanmamaktadır (Şekil B.9) (Gülgün Köroğlu, 2008).

3.7 Bryas Sarayı

Bağdat halifesinin sarayı model alınarak inşa edildiği düşünülen Bryas Sarayı, İmparator Theophilos(829-842) tarafından Mimar Patrikios'a 831 ya da 832 yılında yaptırılmıştır. Tarihçi Theophanes'in bir halefine göre bu fikir, Bağdat'a elçi olarak gönderilmiş olan eski hocası Jean le Syncelle tarafından verilmiştir. Jean le Syncelle,

Bağdat'taki halifenin oturduğu yapıya hayran kalmış, notlar almış ve İmparator Theophilos'a Bryas Sarayı'nı aynı tarzda tekrar inşa etmeyi tavsiye etmiş ve bunun üzerine inşaat başlamıştır. Theophilos'un, Saray'ın yapımında yakınlarda bulunanan bir pagan tapınağı olan Satyr Tapınağı'nın kalıntılarını da kullandığından bahsedilmektedir (Janin, 1964).

Bryas Sarayı, Semavi Eyice tarafından 1959 yılında yayınlanan makalesinde belirtildiği üzere Küçükyalı'daki yapı kalıntılarının bulunduğu yer olarak düşünülmektedir (Şekil A.21) (Şekil B.10) (Semavi Eyice, 1959). Ancak, bu bölgede 2001 yılında G. Köroğlu ve A. Ricci'nin başlattığı araştırma ve sondaj çalışmaları sonucunda, 4 payeli üzeri kubbeli bir mekân ve bitişiğindeki her sırada 4 paye veya sütun tarafından taşınan 28 küçük kubbe ile örtülü dikdörtgen planlı, duvarları horasan harcı ile kaplanmış sarnıç olarak kullanılmış alt yapının Bryas Sarayı'na ait değil, kare içinde haç planlı bir kiliseye ait olduğu tahmin edilmektedir. Kalıntılara ait bir plan çizimi ve 3 boyutlu modeli bu çalışmalar sonucunda hazırlanmıştır (Şekil A.22). Arkeolojik alanın bitişiğinde yer alan Çınar Mahallesi Camisi'nin minaresinden çekilmiş bir fotoğrafta da kalıntıların izleri çok rahat gözükmektedir (Şekil B.11) (Gülgün Köroğlu, 2008). İstanbul Arkeoloji Müzesi uzmanları Alpay Pasinli ve Cihat Soyhan'ın, Dragos'un doğusundaki Cevizli'de bulunan Tekel İşletmeleri'nin bahçesinde, denize yakın bir alanda yaptıkları kazı çalışmaları sonucunda, Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenen bir özel hamam ile sahilde bir liman kalıntısını gün ışığına çıkardıkları belirtilmektedir (Şekil B.12) (A. Pasinli, C. Soyhan, 1975). Kazılar sırasında bulunan mermer pencere şebekeleri, pencere camları ve damgalı tuğlaların benzerlerinin Büyük Saray yapılarında olması bu kalıntıların da bir saraya ait olduğunu düşündürmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008). Janin'e göre de Bryas Sarayı'nın yerinin Küçükyalı'da değil, Dragos'un doğusunda denize yakın bir konumda aranması gerekmektedir (Janin, 1950). Janin, bir başka eserindeki haritada Maltepe'nin doğusundaki bir bölgeyi Bryas olarak göstermiştir (Şekil A.23) (Janin, 1964).

3.8 Akkale Sarayı

Akkale Sarayı, Mersin'in Silifke ilçesinde bulunmaktadır (Şekil A.24). Yapının VI.yüzyılda yapıldığı düşünülmektedir. Saray bir büyük bina, iki veya üç katlı ikinci bir yapı, haç planlı bir başka yapı, dehlizli bir alt yapı, hemen yanında bir sarnıç,

sarnıcında batısında bir yol ve yolun kenarında da bir çeşme ile hamam kalıntılarından oluşan yapılar topluluğudur. Denize çok yakın bir bölgede yer alan saray, günümüze ulaşabilen sağlam Bizans dönemi yapılarından biri olarak gösterilmektedir. Kuzey-güney doğrultusunda iki yan kanada sahip olup, güney cephesi iki büyük kemer arasında uzanmaktadır (Şekil B.13) (Özkan Ertuğrul, 1984).

3.9 Andronikos Sarayı

Andronikos Sarayı'nın yeri tam olarak bilinmemekle birlikte, Aydın'ın Söke İlçesi'nde, Milet civarında olduğu tahmin edilmektedir (Şekil A.24). Bu yapı, Bizans sayfiye saraylarından biri olarak değerlendirilmektedir. Kaynaklarda 1081 yılına tarihlendirilen yapının çevresi bağ ve bahçelerle çevrili olup, ortasında dört sütuna oturan kubbeli bir kabul salonu, köşelerinde ise dört odanın bulunduğu düşünülmektedir. Yapıdan ayrı olarak bir hamam, biri büyük, diğeri küçük olan iki de kilisesi olduğundan bahsedilmektedir (Özkan Ertuğrul, 1984).

4. DAMATRİS SARAYI

4.1 Sarayın Konumu ve Çevresi

Damatris Sarayı Sancaktepe İlçesi'nde, Eyüp Sultan Mahallesi sınırları içerisinde Köyiçi mevkiinde yer almaktadır (Şekil A.25). Raymond Janin'in 1964 tarihli eserinde bulunan bir haritada Damatris ve Samandıra bölgesi gösterilmiştir (Şekil A.26). Saray kalıntılarının çevresindeki sokak isimleri bir çok kez değiştirilmiştir. Günümüzde ise kalıntılar kuzeyde Cami Sokağı, batıda Küçük Sokak, doğuda Park Sokağı ve güneyde Kızılay Caddesi ile çevrelenmektedir. Ayrıca kalıntılar arasında kullanılan yaya yoluna da Gül Sokağı adı verilmiştir. Saray'ın konumunu ve çevresini İ.B.B. Şehir Rehberi 1982 yılı (Şekil A.27) ve 2010 yılı (Şekil A.28) hava fotoğraflarında karşılaştırdığımızda, kalıntı çevresindeki yapı adalarının konut ve işyerleri ile dolmuş olduğu anlaşılmaktadır. Damatris Sarayı'nın kalıntılarına, Belediye kayıtlarına göre 8 pafta, 7529 ada, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 421, 1194 parsellerinde ve 7142 ada, 369 parselde rastlanmaktadır. İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.07.1996 tarihli ve 4226 numaralı kararı ile saray kalıntılarına rastlanan parsellerle birlikte kalıntı çıkma olasılığı yüksek olan vkalıntıların yakın çevresindeki parseller 1. Derece, 25.02.2009 tarihli ve 1687 numaralı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit Alanının batısında yer alan parseller 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilmiştir (Şekil A.29) (Şekil A.30).

Saray kalıntılarının yakın çevresinde, özellikle de arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde kalıntı bulunma olasılığı olan parsellerde konutlar ve dükkânlar bulunmaktadır (Şekil C.1). Dükkânlar Kızılay Caddesi üzerinde bitişik nizam şeklinde sıralanmıştır (Şekil C.2). Konutlar ise kalıntıların batısındaki Küçük Sokak'ta, güneyindeki Kızılay Caddesi'nde (Şekil C.3), kuzeyindeki Cami Sokağı'nda (Şekil C.4, Şekil C.5, Şekil C.6, Şekil C.7) ve doğusundaki Park Sokağı'nda (Şekil C.8) bulunmaktadır. Ayrıca Park Sokağı'nda bulunan depo yapısı (Şekil C.9) ve sokağın doğusunda bulunan konutlar (Şekil C.10) ile kalıntıların batısında bulunan konut (Şekil C.11) buralardaki kalıntılara sınır oluşturmaktadır.

4.2 Sarayın Tarihçesi

Sultanbeyli ve Maltepe yakınlarında, Samandıra'da kurulmuş olan bu sayfiye sarayının, yakın çevredeki ormanlarda av hayvanlarının bulunması sebebi ile av zamanları kullanılmak üzere yaptırıldığı düşünülmektedir. Buna ek olarak kaynaklarda Bizans imparatorlarının Anadolu'daki seferlerinden İstanbul'a dönerken bir geceyi burada geçirdikleri ve yaklaşık 700 sene boyunca bir çok imparator için Karadeniz ve Doğu bölgesine yapacakları seferler öncesi önemli bir karargâh yeri olduğundan bahsedilmektedir (Bölge Kurul Arşivi). Bizans kaynaklarında, İmparator II. Tiberius (578-582) ya da Mavrikios'un (582-602) Damatris denilen bu yerde bir yazlık saray inşa ettirdiği yazılıdır (Gülgün Köroğlu, 2008). Sarayın yakınlarında VI.yüzyılda kurulmuş olan "Spira" ya da "Stina" adını taşıyan bir de manastır olduğundan bahsedilmektedir (Eyice, 1986).

Sarayın adı kaynaklarda bir çok tarihsel olaylarla ilişkili olarak anılmaktadır. İmparator II. Iuistinianos'un, 711 yılında tahtını Philippikos'a (711-713) karşı korumak için ordularını Samandıra'da topladığı ve galip gelen Philippikos'un gönderdiği asker tarafından burada öldürüldüğü bilinmektedir (Janin, 1964). Selanik Başkardinali filozof Leon tarafından keşfedilen ve İmparator Theofilos'un (829-842) uygulamaya koyduğu gözetleme kulesi fikri ile bu sistemin İstanbul'dan önceki son noktasının Damatris Sarayı olması, Sarayı çok daha önemli kılmaktadır (Bölge Kurul Arşivi). Janin'in aktardığına göre, 1043 yılında, IX. Konstantinos Monomakos (1042-1055), Peçeneklerle yaptığı bir anlaşma sonucu 15000 kişilik Peçenek ordusunu Emevilerle savaşmak üzere İspanya'ya göndermeye karar verir. Peçenekler Damatris'e kadar gelir, ancak, "özgürlük aşklarının kabarması ve macera zevkini tatmak için", İspanya'ya gitmekten vazgeçip liderlerine karşı isyan çıkartırlar. Peçeneklerin kumandanı Patrik Constantinos Adrobolanos anlaşmaya uymaları konusunda onları ikna etmeye uğraşsa da başarısız olur ve ellerinden kurtulmak için Damatris Sarayı'na kaçmak zorunda kalır. Bunun üzerine Peçeneklerin Saray'ı kuşattıkları ve Patriği ele geçirip öldürdükleri bildirilmektedir (Janin, 1923). 1147 yılında da II. Haçlı Seferleri sırasında I. Manuel Komnenos'un (1143-1180) kışı bu sarayda geçirdiğini bilmekteyiz (Bölge Kurul Arşivi).

Kaynaklar, 1 Haziran 1296'daki İstanbul ve çevresinde büyük yıkımlar yaratan depremden sonra Saray'ın kullanılamaz hale geldiğini, VIII. Mikhail ve III.

Andronikos Palaiologos'un Damatris'e dinlenmek ve avlanmak üzere geldiklerinde, kurulan çadırlarda kaldıklarından bahsetmektedir (Gülgün Köroğlu, 2008). Öte yandan, Osmanlı kaynaklarının bildirdiğine göre XIV.yüzyıldaki Türk akınlarında da Saray'da yıkımlar meydana gelmiş ve geri kalan bölgeyi Sultan Orhan ele geçirmiş, karargâhının bir kısmını 1330 yılı civarında Damatris'te kurmuştur. Bu tarihten sonra, Saray ve Sarayı oluşturan yapılar hakkında önemli bir bilgiye rastlanmamaktadır (A. Ricci, 2004).

Yüzyıllar boyunca bakımsızlıktan harabeye dönüşen, ağaç ve çalıların arasında kaybolmuş, yapının kapalı mekanları işgal edilmiş, üzerine çeşitli niteliksiz ekler yapılmış bir durumda olan Damatris Sarayı'nın kalıntılarına ait İstanbul Bölge Kurulu'ndaki dosyalar incelendiğinde, Sarayla ilgili ilk belge olarak 10.07.1986 tarihli, müze araştırmacısı Oğuz Girit tarafından hazırlanmış olan, kalıntıların bir bölümünü içeren anıt fişi dikkat çekmektedir (Şekil A.31, Şekil A.32). 29.04.1993 gününe ait Arkeolog Adnan Sarıoğlu ve Mine Soysal'ın hazırladığı bir raporda da kalıntılar üzerinde incelemelerde bulunulduğu ve incelemeler sonucunda yerel belediye tarafından kalıntıların yakın çevresinde yol ve altyapı çalışmaları yapıldığı ve kalıntılara büyük zarar verildiğinden bahsedilmiştir (Şekil A.33, Şekil A.34). 23.05.1995 gün 3770 sayılı Kurul karar yazısında kalıntıların bulunduğu bölgede 8 pafta 366 ve 369 parsellerinde yapılan temel kazıları sırasında yeni arkeolojik kalıntılara rastlanıldığı ve kazıların durdurulmasına ek olarak kalıntı çıkma ihtimali olan parsellerde de İ.A.M.M. denetiminde kazı yapılmasına karar verilmiştir (Şekil A.35). En nihayetinde 26.07.1996 gün ve 4226 sayılı kurul kararıyla kalıntıların bulunduğu ve başka kalıntıların da çıkma ihtimali olan parseller 1. derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmiştir (Şekil A.30). 13.4.2000 gün ve 5573 sayılı Kurul kararı ile sit alanı çevresi tel örgüyle çevrilerek kalıntıların korunması amaçlanmış bunun sonuncunda da 366 ve 369 parsellerinde çıkan kalıntılar ile bölgede bulunan diğer kalıntılar arasında kalan Kızılay Caddesinin bir bölümü kapatılmıştır (Şekil A.36). Buna karşılık Samandıra Belediyesi yolun tekrar açılmasını istemiş ve 1.11.2000 gün ve 5844 sayılı Kurul kararıyla yolda araç trafiğine izin verilmeyeceğine, ancak bölgede İ.Ü. Edebiyat Fakültesi tarafından yapılacak arkeolojik çalışmalar başlayıncaya kadar yolun yayalar tarafından kullanılabileceğine karar vermiştir (Şekil A.36). Arkeolog Ersin Atakal 19.08.2001 tarihli raporunda 369 parselde çıkan kalıntılarda yapılan yüzey temizliği sırasında damgalı bir tuğla bulunduğundan ve

tarihlemeyi de VI. yüzyıl olarak düşündüğünden bahsetmiştir (Şekil A.37, Şekil A.38) (Bölge Kurul Arşivi). Daha sonraki yıllarda burada geniş çaplı bir temizleme çalışması yapılmıştır. İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmekte olan 5436 envanter numaralı kartal motifli sütun başlığı bu çalışmalar sırasında bulunmuştur (Şekil C.12). Buna benzer başka bir sütun başlığı ve sütun da Samandıra Mezarlığında bulunmaktadır (Şekil C.13) (R. Uğur Uçar, 2008).

Uzmanların tahminlerine göre açıkta olan kalıntılar büyük bir kompleksin sadece küçük bir parçasını oluşturmaktadır. Olasılıkla Saray kompleksinin sadece %20'sine ulaşıldığı düşünülmekte, Damatris Antik yapılarının çok etkileyici ve eşsiz oldukları tahmin edilmektedir (A. Ricci, 2004). Sonuç olarak, yapıldığı dönem irdelendiğinde, Damatris Sarayı'nın Erken Bizans dönemine tarihlendiği kabul edilmektedir.

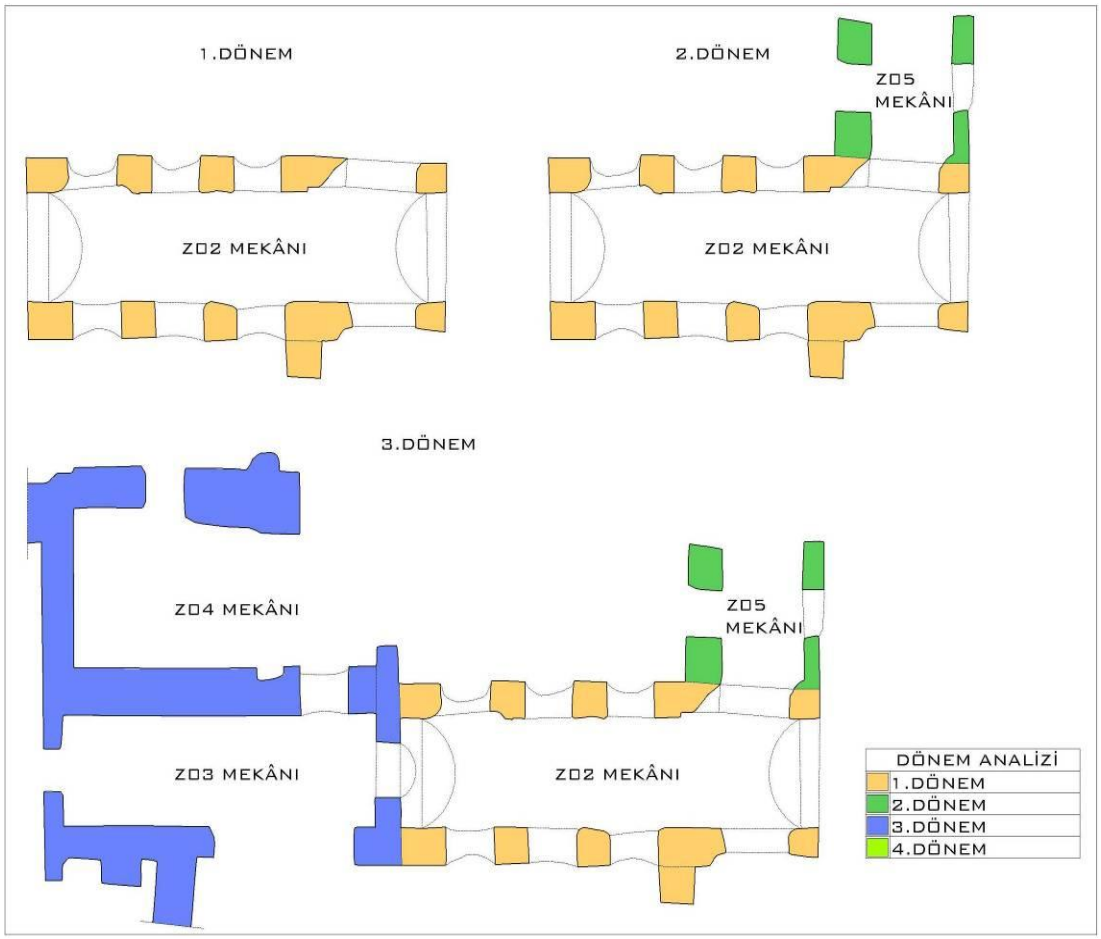
4.3 Yapının Mimari Açıdan Değerlendirilmesi

Damatris Sarayı'nın kalıntıları yaklaşık 6000m^2 alan üzerine yayılmıştır (Şekil D.1) (Şekil F.1). Bu çalışmanın odağını oluşturan beşik tonozlu yapı ise yaklaşık olarak 360m^2 taban alanına sahiptir. Tonozlu yapı parselin güneybatısında yer almakta, güney yönünde Kızılay Caddesi ile sınırlanmaktadır (Şekil D.2) (Şekil F.2). Çeşitli araştırmalarda, geniş bir taht salonunun etrafında gruplaşan mekân parçalarından oluşan Sarayda; hamam, kiler, sarnıç, mutfak ve ahır gibi mekânların bulunduğu belirtilmektedir (Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 2007).

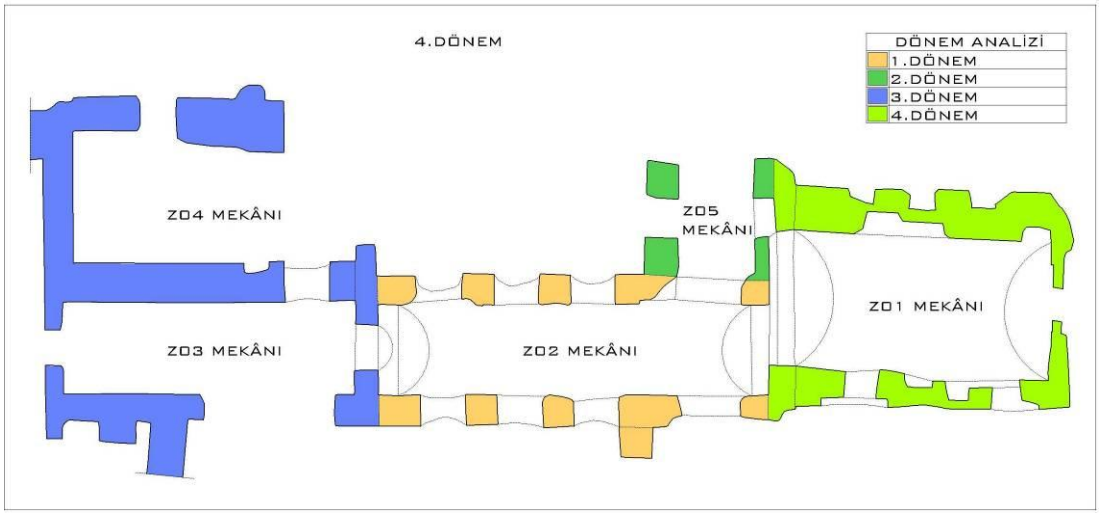
Alessandra Ricci'nin başkanlığında hazırlanan Damatris arkeolojik yerleşiminin yüzey araştırması raporunda da buradaki yapı topluluğu hakkında bilgiye yer verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda alanın kuzeybatısında bulunan haçvari planlı ve üzerinde 3 kat hidrolik sıva tespit edilen yapının inşa edildiği dönemden sonra sarnıca çevrildiği ve bu şekilde kullanıldığı (Şekil D.3, Şekil D.4), kuzeydoğuda bulunan kalıntıların büyük merkezi kubbeli ve haçvari planlı bir yapının temelleri olduğu (Şekil D.5, Şekil D.6, Şekil D.7, Şekil D.8), alanın merkezinde bulunan yapının merdivene sahip bir binanın küçük bir bölümü olduğu (Şekil D.9), alanın biraz dışında kalmış olan kalıntıların ise bir hamamın kalıntısı olduğu düşünülmektedir (Şekil D.10) (A. Ricci, 2004). Rölöve ve restorasyon projesi bağlamında yapının detaylı bir şekilde anlatımına aşağıdaki plan özellikleri, cephe özellikleri, yapım tekniği ve malzeme ve yapıdaki bozulmalar başlıkları altında yer verilmiştir.

4.3.1 Plan özellikleri

Sancaktepe'de bulunan Damatris Sarayı'nın kalıntıları arasında bulunan beşik tonozlu yapı, dikdörtgen plana sahip beş mekândan oluşmaktadır (Şekil F.2). Bu mekânlar aşağıda Z01 mekânı, Z02 mekânı, Z03 mekânı, Z04 mekânı ve Z05 mekânı başlıkları altında tanımlanmıştır. Yaklaşık 8.50x40.00m boyutlarında, ortalama 6,50m yüksekliğinde olan yapı, inşa edildiği alan üzerinde güneydoğu - kuzeybatı aksında konumlanmıştır. Yapıda bulunan mekânların farklı dönemlerde yapıldığı duvarlardaki izlerden anlaşılabilmektedir. Bu izlere göre dönem çalışması Şekil 4.1 ve Şekil 4.2'de yer verilmiştir. Kalıntılar üzerinde yapılan geçmiş tarihli araştırmalarda bu tip bir plan şemasına Bizans saray mimarisinde rastlanmadığı için bunların üst yapıya ait temel kalıntıları olduğu yönünde görüşlerden bahsedilmiştir. Yapıya giriş tek bir yerden değil, yapının kuzeybatısındaki Z03 mekânında bulunan açıklıktan (Şekil D.11), farklı bir dönemde inşa edildiği düşünülen Z05 mekânından (Şekil D.12) ve kalıntılar arasındaki geniş taht salonu olarak belirtilen alana bakan yapının kuzeydoğu cephesindeki kemer açıklıklarından sağlanmaktadır (Şekil D.13).

Şekil 4.1 : Plan üzerindeki dönem analizi çalışması

Şekil 4.2 : Plan üzerindeki dönem analizi çalışması

4.3.1.1 Z01 mekânı

Z01 mekânı yapının Kızılay Caddesi'ne sınır oluşturan güneydoğu cephesinin iç kısmını oluşturmaktadır (Şekil D.14). Mekân 5.39x10.90x5.00x11.02m boyutlarında olup, yaklaşık 60m^2 kullanım alanına sahiptir (Şekil F.2). Tonozlu bir üst örtüye sahip olan mekânın yüksekliği ortalama 6.10m'dir. Zeminin bir bölümünde bulunan mermer bloklar döşemenin mermer olduğunu işaret etmektedir (Şekil D.15). Z02 mekânının güneydoğu yönündeki kemer açıklığından girilen bu mekân, yaklaşık 0.90m daha alt kotta bulunmaktadır (Şekil D.16). Güneydoğu iç duvarında yapılan incelemede betonarme ve tuğla duvar örgüsü ile karşılaşılmıştır. Bu müdahaleler sırasında duvarda açıklıklıklar da bırakılmıştır (Şekil D.17). 1993 yılında yerel belediyenin başlattığı yol açma çalışmalarından önce bu açıklık yapıya giriş - çıkış için kullanılmıştır (Şekil D.18). Güneydoğu duvarında yapılan müdahaleler dışında, özgün malzemelerle yapılan örgü tekniği tek bir hat olarak 4 sıra moloz taş, diğer kısımlar tuğladır. Ayrıca, içi moloz taş ile örülmüş bir de kemer yapılmıştır (Şekil D.19). Kuzeydoğu iç duvarında yaklaşık 4.00m genişliğinde ve 1.60m yüksekliğindeki bir bölümde malzeme kaybı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ortalama +2.30m kotunda 6 adet ahşap hatıl izi görülmüştür (Şekil D.20). Bu izlerin bulunduğu yerlerin tuğla örülmesi sırasında iskele sistemi için kullanıldığı düşünülmektedir. Duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren 5 sıra moloz taş, 5 sıra tuğla almaşıktır. Üst örtüyü oluşturan tonozun başlangıç noktasından itibaren tuğla kullanılmıştır. Güneybatı iç duvarda bunlara ilave olarak 2 adet açıklık bulunmaktadır (Şekil D.21, Şekil D.22, Şekil D.23). Kuzeybatı iç duvarı yapının tek

sıva yüzeyli duvarıdır (Şekil D.24). Ancak, duvarda büyük oranda malzeme kaybı meydana gelmiştir. Mekândaki duvar örgü sistemi hakkında detaylı bilgiye "duvarlar" başlığı altında yer verilmiştir.

4.3.1.2 Z02 mekânı

Z02 mekânı, Z01 mekânının kuzeybatı aksında ilerleyen uzantısını oluşturmaktadır. Mekân 3.54x15.21x348x15.28m boyutlarında olup, yaklaşık 55m^2 kullanım alanına sahiptir (Şekil F.2). Bazı bölümlerinde malzeme kaybı olan tonozlu bir üst örtüye sahip olan mekânın (Şekil D.25) tonoz örtünün günümüze ulaşmış bölümündeki tavan kotu +5.47m, döşeme kotu Z01 mekânına yakın bölümde ±0.00m, Z03 mekânına yakın bölümde ise -0.11m'dir. Üst örtüde kullanılan malzeme tuğla, duvarlarda tuğla ve moloz taş olup, zemin ise toprakla kaplıdır. Kapsamlı bir kazı çalışmasında özgün zemine ulaşılması mümkün olabilir. Mekânın güneybatı duvarında dört adet ve kuzeydoğu duvarında dört adet olmak üzere toplam sekiz adet kemer açıklığı mevcuttur (Şekil D.26). Ayrıca, Z01 mekânına geçişte (Şekil D.27) 1 no'lu kemer ve Z03 mekânına geçişte (Şekil D.28) 6 no'lu kemer olmak üzere iki adet daha kemer açıklığı vardır (Şekil F.2). Mekânda kullanılan duvar örgü tekniği duvarlar arasında farklılık göstermektedir. Güneybatı ve kuzeydoğu iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği 3 sıra moloz taş, 5 sıra tuğla almaşıktır. Kuzeybatı iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği ise, tek bir hat olarak 4 sıra moloz taş, diğer kısımlar tuğladır. Güneydoğu iç duvarında kullanılan malzeme sadece tuğladır. Mekândaki duvar örgü sistemi hakkında detaylı bilgiye "duvarlar" başlığı altında yer verilmiştir.

4.3.1.3 Z03 mekânı

Bu mekan, yapının kuzeybatı ucunda bulunan ve Z02 mekânı ve Z04 mekânı ile bağlantısı olan mekândır. Mekân 3.66x11.33x3.56x11.38m boyutlarında olup, yaklaşık 41m^2 kullanım alanına sahiptir (Şekil F.2). Üst örtüsü günümüze ulaşmamıştır (Şekil D.29). Ancak, gözlemlenen izlerden tonozlu bir üst örtüyü sahip olduğu düşünülebilir (Şekil D.30, Şekil F.5). Mekânın zemini toprakla kaplıdır. Kapsamlı bir kazı çalışmasında özgün zemine ulaşılması mümkün olabilir. Kuzeydoğu iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği 11 no'lu kemer açıklığına kadar olan bölümde 4 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşık olarak kullanılmıştır (Şekil D.31). Bu duvarda bulunan kemer açıklığında 3 sıra taş, 5 sıra tuğla şeklindedir (Şekil

D.32). Bu kemer açıklığı ile Z04 mekânına geçiş sağlanmaktadır. Güneybatı iç duvarında malzeme olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.33).Güneydoğu iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği tek bir hat olarak 4 sıra moloz taş, diğer kısımlar tuğladır (Şekil D.34). Z02 mekânına geçiş için kullanılan kemer açıklığı da bu duvardadır. Belirli bir üst örtü olmadığı için mekân yüksekliği verilememektedir. Ancak güneydoğu iç duvarındaki en yüksek noktası +5,79m kotundadır. Kalıntıların arasında yayaların sıklıkla kullandığı ve Gül Sokağı adı verilen yol da bu mekândan geçmektedir. Mekândaki duvar örgü sistemi hakkında detaylı bilgiye "duvarlar" başlığı altında yer verilmiştir.

4.3.1.4 Z04 mekânı

Z04 mekânı yapının güneydoğu-kuzeybatı aksına paralel ve Z03 mekânına bitişik olan mekândır. Mekân 8.21x5.12x8.26m boyutlarında olup, yaklaşık 39m^2 kullanım alanına sahiptir (Şekil F.2). Bu mekânın üst örtüsü de Z03 mekânı gibi günümüze ulaşmamıştır. Üst örtüsüne yönelik herhangi bir iz de bulunmamaktadır. Mekânın zemini toprakla kaplıdır. Kapsamlı bir kazı çalışmasında özgün zemine ulaşılması mümkün olabilir. Güneybatı iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği kemer açıklığına kadar olan bölümde 4 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşıktır. Güneydoğu yönünde duvar bulunmamaktadır. Belirli bir üst örtü olmadığı için mekân yüksekliği verilememektedir. Ancak güneybatı iç duvarındaki en yüksek noktası +3,06m kotundadır (Şekil D.35, Şekil D.36, Şekil F.3). Mekândaki duvar örgü sistemi hakkında detaylı bilgiye "duvarlar" başlığı altında yer verilmiştir.

4.3.1.5 Z05 mekânı

Z05 mekânı yapının güneydoğu-kuzeybatı aksına paralel ve Z01 mekânı ve Z02 mekânına bitişik olan mekândır. Mekân 4.73x2.69x4.34m boyutlarında olup, yaklaşık 14m^2 kullanım alanına sahiptir (Şekil F.2). Kalıntıların güneybatısındaki konuta gitmek isteyenler ağırlıklı olarak önce bu mekândan, sonra Z02 mekânından geçerek istenilen yere gitmektedir. Bu mekânın üst örtüsü de Z03 mekânı ve Z04 mekânı gibi günümüze ulaşmamıştır. Ancak, gözlemlenen izlerden tonozlu bir üst örtüyü sahip olduğu düşünülebilir (Şekil D.37). Belirli bir üst örtü olmadığı için mekân yüksekliği verilememektedir. Mekânın zemini toprakla kaplıdır. Kapsamlı bir kazı çalışmasında özgün zemine ulaşılması mümkün olabilir. Güneydoğu iç duvarında kullanılan duvar örgü tekniği 3 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşık olarak

kullanılmıştır. Bu duvarda bulunan kemer açıklığında Z01 mekânının beden duvarı gözükmektedir (Şekil D.38). Bu da mekânların farklı dönemlerde inşa edildiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Güneybatı iç duvarında 10 no'lu kemer bulunmakta olup, bu kemer açıklığı ile Z02 mekânına geçiş sağlanmaktadır. Bu duvarda kullanılan duvar örgü tekniği 3 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşıktır (Şekil F.3). Kuzeybatı iç duvarında iki kademeli bölümlenme bulunmaktadır. Birinci bölüm Z02 mekânının beden duvarına bitişik ve en yüksek noktası +4.77m kotunda olan, ikinci bölüm ise birinci bölüm ile bağlantısı kalmamış, kuzeydoğu yönünde bulunan ve en yüksek noktası +2.97m kotunda bulunan bölümdür (Şekil D.39).Kuzeydoğu yönünde duvar bulunmamaktadır. Mekândaki duvar örgü sistemi hakkında detaylı bilgiye "duvarlar" başlığı altında yer verilmiştir.

4.3.2 Cephe özellikleri

Yapı, dikdörtgen planlı olması sebebiyle dört cepheye sahiptir. İki cephesi yaklaşık 8.50m genişliğinde, diğer iki cephesi ise yaklaşık 40.00m genişliğindedir. Bu cepheler ortalama 6,50m yüksekliğindedir. Güneydoğu-kuzeybatı aksında konumlanan yapının cepheleri de kuzeydoğu cephesi, güneybatı cephesi, kuzeybatı cephesi, güneydoğu cephesi olarak sıralanabilir. Yapıya girişler kuzeydoğu ve kuzeybatı cephesindeki kemer açıklıklarından yapılmaktadır. Cephelerde kullanılan yapı elemanları tuğla ve taştır. Duvar örgü tekniği ise genellikle 3 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşık olarak kullanılmıştır. Bazı bölümlerde ise sadece moloz taş örgülere rastlanmaktadır. Bu bölümlerde moloz taş çekirdek dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır. Bu da yapının konumu itibariyle kendisine paralel bir yapı veya yapılar olduğunu düşündürmektedir. Yapının tamamının bir dönemde değil, farklı dönemlerde yapıldığı cephelerdeki izlerden anlaşılabilmektedir. Bu nedenle kullanılan taş ve tuğla boyutlarında cephelerde farklılık göstermektedir. Yapılan incelemelerde kullanılan tuğlaların kalınlığının 3.2cm ile 4.4cm arasında değişmekte olduğu, ancak, yaygın olarak 3.5cm olduğu, tuğla uzunluğunun da 31cm ile 38cm arasında değişmekte olduğu, ancak, yaygın olarak 33cm olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan taşların yüksekliklerinin 15cm ile 30cm arasında ve uzunluklarının da 20cm ile 60cm arasında değişmekte olduğu belirlenmiştir.

4.3.2.1 Kuzeydoğu cephesi

Yapının alan içerisindeki diğer kalıntılara bakan cephesidir. Kızılay Caddesi'nden Cami Sokağı'na kadar uzanan cephenin uzunluğu 39.68m, yüksekliği yaklaşık 6.50m'dir (Şekil D.40). Cephe üzerinde gözlem yapıldığında cephedeki izlere göre dört farklı bölgeye ayırmak uygun olacaktır. Bu izlere göre cepheyi bölgelere ayırdığımızda birinci bölge Kızılay Caddesi'ne dayanmaktadır. İkinci bölge, yapının Z01 mekânı ile Z02 mekânının beden duvarlarına bitişik olan bölümü olup, yalnızca bu cephede gözükmektedir. Üçüncü bölge cephenin orta bölümü ve birinci bölgeden yaklaşık 4.50m'lik girintisiyle farklılık göstermektedir. Dördüncü bölge, yapının kuzeybatı aksındaki devamıdır (Şekil F.3).

Birinci bölge Kızılay Caddesi üzerindeki kaldırımdan başlayarak kuzeybatı yönünde devam eden cephenin yaklaşık ilk 11.50m'lik bölümüdür (Şekil D.41). Cephede dört adet kemer bulunmaktadır. Bunlardan Kızılay Caddesine yakın olan kemer, kemerin üzengi noktası olan +1.32m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +1.91m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.25m, kemer açıklığı ise 1.40m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek tuğla 3.7x33cm boyutlarındadır (Şekil D.42). Kemerin iç bölümünde tuğla duvar örgüsü ve onun önünde de tuğla ve moloz taş almaşık örgü duvar bulunmaktadır. Duvarın üst noktası ortalama +1.01m kotundadır. Bu kemerin yanında bulunan diğer kemer, kemerin üzengi noktası olan +1.39m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +1.90m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.24m, kemer açıklığı ise 1.30m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek tuğla 4.2x33cm boyutlarındadır (Şekil D.43). Kemerin iç bölümünde tuğla duvar örgüsü ve onun önünde de tuğla ve moloz taş almaşık örgü duvar bulunmaktadır. Duvarın üst noktası ortalama +1.13m kotundadır. Bu kemerin yanında bulunan diğer bir kemer, kemerin üzengi noktası olan +1.42m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +1.91m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.26m, kemer açıklığı ise 1.35m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek tuğla 3.8x33cm boyutlarındadır (Şekil D.44). Kemerin önünde tuğla ve moloz taş almaşık örgü duvar bulunmaktadır. Duvarın üst noktası +1.43m kotundadır. Bu bölgedeki son kemer, kemerin üzengi noktası olan +1.28m kotunda başlamaktadır. Kemerin önünde bulunan tuğla ve moloz taş almaşık

örgü duvar kilit taşı hizasına kadar yükselmiştir. Bu nedenle kemer kuşağı diğer üzengi noktasına varmamaktadır. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek tuğla 4.0x33cm boyutlarındadır (Şekil D.45). Kemerin önünde bulunan tuğla ve moloz taş almaşık örgü duvarın üst noktası ortalama +1.86m kotundadır. Birinci bölgede kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren ortalama +3.30m kotuna kadar sadece tuğladır. Bu kottan itibaren +5.55m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taş kullanılmıştır (Şekil D.46). Taşların üstünde ise 2 sıra tuğla örgü mevcuttur. Daha sonra da cephenin en üst noktasına kadar aşırı derecedeki bitkilenme nedeniyle herhangi bir malzeme tespiti yapılamamıştır. Birinci bölge ile ikinci bölge arasında kalan 0.97m genişliğindeki cephede kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +5.77m kotuna kadar tuğla kullanılmıştır (Şekil D.47).

İkinci bölge, yapının Z01 mekânı ile Z02 mekânının beden duvarlarına bitişik olan bölümü olup, yalnızca bu cephede gözükmektedir. Uzunluğu yaklaşık 5.00m'dir. (Şekil D.48). İkinci bölgede Z01 mekânının beden duvarına bitişik olan duvarında kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren +0.23m kotuna kadar tek sıra moloz taş, +0.80m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +1.57m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.76m kotuna kadar 13 sıra tuğla, daha sonra +3.59m kotuna kadar 4 sıra moloz taş, daha sonra da +5.77 kotuna kadar tuğla ve moloz taş almaşıktır (Şekil D.47). İkinci bölgede bulunan bir diğer cephede kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren +0.62m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.43m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.97m kotuna kadar 15 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.49).

Üçüncü bölge cephenin orta bölümünde yer almakta ve birinci bölgeden yaklaşık 4.50m'lik girintisiyle farklılık göstermektedir. Üçüncü bölgenin uzunluğu yaklaşık 15.30m'dir. Cephe üzerinde 7 no'lu kemer, 8 no'lu kemer, 9 no'lu kemer ve 10 no'lu kemer olmak üzere dört adet çift kuşaklı kemer bulunmaktadır (Şekil D.50). 10 no'lu kemer, kemerin üzengi noktası olan +2.46m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.69m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +4.26m, kemer açıklığı ise 2.50m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.51). 10 no'lu kemer ile 9 no'lu kemer arasında bulunan 6 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.22m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.72m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.53m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.01m kotuna kadar

5 sıra tuğla, daha sonra +2.45m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +3.06m kotuna kadar 7 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.52). 9 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.78m kotunda ve +2.75m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.42m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.97m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.53). 9 no'lu kemer ile 8 no'lu kemer arasında bulunan 5 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.28m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.76m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.51m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.07m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.46m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.95m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.54). 8 no'lu kemer, kemerin üzengi noktası olan +2.75m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.47m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +4.02m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.55). 8 no'lu kemer ile 7 no'lu kemer arasında bulunan 4 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.41m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.95m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +1.65m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.05m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.45m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +3.03m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.56). 7 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.82m kotunda ve +3.01m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.54m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu ise +4.07m, kemer açıklığı ise 1.95m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.57). 7 no'lu kemer ile dördüncü bölge arasında kalan cephede kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.63m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +1.16m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.65m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.11m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.54m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.97m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.58). Üçüncü bölgede kemer seviyelerinden itibaren kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren ortalama +4.28m kotuna kadar sadece tuğla, +5.32m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taştır. Daha sonra

da cephenin en üst noktasına kadar aşırı derecede bitkilenme nedeniyle herhangi bir malzeme tespiti yapılamamıştır.

Dördüncü bölge, yapının kuzeybatı aksındaki devamı olup, uzunluğu yaklaşık 11.80m'dir (Şekil D.59). Bu bölgede tek kuşaklı 11 no'lu kemer bulunmaktadır. Bu kemer ile üçüncü bölgenin arasında kalan yaklaşık 0.87m genişliğindeki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +4.12m kotuna kadar tuğla, +5.72m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taştır. Bu duvarın 11 no'lu kemer ile arasında kalan cephede kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.76m kotuna kadar 7 sıra tuğla, +1.35 kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.83m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.35 kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da çekirdek dolgu başladığı noktaya kadar tuğla almaşıktır (Şekil D.60). 11 no'lu kemer, kemerin üzengi noktası olan +2.65m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.26m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.60m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.61). Bölgenin kuzeybatı yönündeki devamı olan cephede kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.80m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.27m kotuna kadar 5 sıra tuğla, sonra +2.17 kotuna kadar 4 sıra moloz taş, daha sonra +2.71m kotuna kadar 6 sıra tuğla, daha sonra da +3.06m kotuna kadar tek sıra moloz taş almaşıktır (Şekil D.62). Duvarda bulunan tuğlaların uzunluklarının 31cm ile 38cm arasında değiştiği gözlemlenmiştir.

4.3.2.2 Güneybatı cephesi

Yapının güneybatısındaki 4 katlı binaya bakan cephedir. Kızılay Caddesi'nden Cami Sokağı'na kadar uzanan cephenin uzunluğu yaklaşık 40.00m, yüksekliği yaklaşık 6.50m'dir (Şekil D.63). Cephe üzerinde gözlem yapıldığında cephedeki izlere göre üç farklı bölgeye ayırmak uygun olacaktır. Bu izlere göre cepheyi bölgelere ayırdığımızda birinci bölge Kızılay Caddesi'ne dayanmaktadır. İkinci bölge cephenin orta bölümünde yer almakta ve birinci bölgeden yaklaşık 0.60m'lik çıkıntısıyla farklılık göstermektedir. Üçüncü bölge, yapının kuzeybatı aksındaki devamıdır (Şekil F.4).

Birinci bölge Kızılay Caddesi üzerindeki kaldırımdan başlayarak kuzeybatı yönünde devam eden cephenin yaklaşık ilk 11.50m'lik bölümüdür (Şekil D.64). Cephede dört adet kemer bulunmaktadır. Bunlardan Kızılay Caddesine yakın olan kemer, kemerin

üzengi noktaları olan +1.43m kotunda ve +1.53m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +2.07m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.41m, kemer açıklığı ise 1.50m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmıştır. Ölçüsü alınan tek bir tuğla da 3.9x34cm boyutlarındadır. Kemerin iç bölümünde Z01 mekânının moloz taş ile örülmüş beden duvarı görülmektedir (Şekil D.65). Bu kemerin yanında bulunan diğer kemer, kemerin üzengi noktaları olan +1.50m kotunda ve +1.56m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +2.06m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.33m, kemer açıklığı ise 1.40m'dir. Ancak, zeminden kemere kadar olan bölümde tuğla duvar örgüsü bulunmaktadır. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmıştır olup, ölçüsü alınan tek bir tuğla da 4.0x32cm boyutlarındadır (Şekil D.66). Bu kemerin yanında bulunan diğer bir kemer, kemerin üzengi noktaları olan +1.44m kotunda ve +1.70m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +2.05m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üzerinde farklı bir tuğla örgü olmasından dolayı tuğlanın üst kotunun ölçüsü alınamamıştır, Kemer açıklığı ise 1.30m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek bir tuğla da 3.3x33cm boyutlarındadır (Şekil D.67). Bu bölgedeki son kemer, kemerin üzengi noktaları olan +1.59m kotunda ve +1.61m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +2.09m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +2.38m, kemer açıklığı ise 1.36m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek bir tuğla da 3.6x33cm boyutlarındadır. Kemerin iç bölümünde Z01 mekânının moloz taş ile örülmüş beden duvarı görülmektedir (Şekil D.68). Birinci bölgede kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren ortalama +3.00m kotuna kadar sadece tuğladır. Bu kottan itibaren ortalama +5.70m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taş kullanılmıştır (Şekil D.69). Taşların üstünde ise tek sıra tuğla örgü mevcuttur. Daha yukarı kotta, cephenin en üst noktasına kadar aşırı derecedeki bitkilenme nedeniyle herhangi bir malzeme tespiti yapılamamıştır. Birinci bölge ile ikinci bölge arasında kalan 0.97m genişliğindeki bölümde kullanılan örgüde zeminden itibaren +6.22m kotuna kadar tuğla kullanılmıştır (Şekil D.70).

İkinci bölge cephenin orta bölümünde yer almakta ve birinci bölgeden yaklaşık 0.60m'lik çıkıntısıyla farklılık göstermektedir. İkinci bölgenin uzunluğu yaklaşık 15.30m'dir. Cephe üzerinde bir adet tek kuşaklı 2 no'lu kemer, üç adet çift kuşaklı 3

no'lu kemer, 4 no'lu kemer ve 5 no'lu kemer olmak üzere toplam dört adet kemer bulunmaktadır (Şekil D.71). 2 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.77m kotunda ve +2.79m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.63m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.83m, kemer açıklığı ise 2.40m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.72). 2 no'lu kemer ile 3 no'lu kemer arasında bulunan 1 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.61m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.15m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.89m kotuna kadar 3 sıra moloz, daha sonra da kemer kuşağının başlangıç noktası olan +2.73 kotuna kadar 9 sıra tuğla almaşıktır. Bu kemer ayağına bitişik şekilde +1.86m kotuna kadar yükselen bir duvar bulunmaktadır. Bu duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.65m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.13m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.86m kotuna kadar 3 sıra moloz taş almaşıktır (Şekil D.73). 3 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.46m kotunda ve +2.77m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.30m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.96m, kemer açıklığı ise 1.80m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.74). 3 no'lu kemer ile 4 no'lu kemer arasında bulunan 2 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.61m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.10m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.86m kotuna kadar 3 sıra moloz, daha sonra da kemer kuşağının başlangıç noktası olan +2.46m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.75). 4 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.46m kotunda ve +2.57m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.23m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.86m, kemer açıklığı ise 1.80m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. Ancak kemer kuşağının bir bölümüne özgün olmayan yapı elemanıyla onarım yapıldığı tespit edilmiştir. (Şekil D.76). 4 no'lu kemer ile 5 no'lu kemer arasında bulunan 3 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren -0.06m kotuna kadar 2 sıra tuğla, +0.69m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.19m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.89m kotuna kadar 3 sıra moloz, daha sonra da kemer kuşağının başlangıç noktası olan +2.53m kotuna kadar 7 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.77). 5 no'lu kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.65m kotunda ve +2.91m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.34m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst

kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.97m, kemer açıklığı ise 1.77m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. Ancak kemer kuşağının bir bölümüne özgün olmayan yapı elemanıyla onarım yapıldığı tespit edilmiştir (Şekil D.78). 5 no'lu kemer ile üçüncü bölge arasında kalan 1.60m genişliğindeki bölümde kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.05m kotuna kadar 2 sıra tuğla, +0.73m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.20m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.91m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da kemer kuşağının başlangıç noktası olan +2.51m kotuna kadar 7 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.79). İkinci bölgede kemer seviyelerinden itibaren kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren ortalama +3.90m kotuna kadar sadece tuğla, daha sonra ortalama +5.70m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taştır (Şekil D.80). Daha üst kotta, cephenin en üst noktasına kadar aşırı derecede bitkilenme nedeniyle herhangi bir malzeme tespiti yapılamamıştır.

Üçüncü bölge, yapının kuzeybatı aksındaki devamı olup, cidar kaybından dolayı yaklaşık 1.70m uzunluğundadır (Şekil D.81). Bu bölümde kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.91m kotuna kadar 8 sıra tuğla, +1.84m kotuna kadar 4 sıra moloz taş, sonra +4.01m kotuna kadar tuğla ve taş almaşık, daha sonra da +5.83m kotuna kadar çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taştır (Şekil D.82, Şekil D.83).

4.3.2.3 Kuzeybatı cephesi

Sokağa adı verilen Samandıra Merkez Camisi'ne bakan cephedir. Cephe iki kademeli ve yaklaşık 13.60m genişliğindedir (Şekil F.5). Z03 ve Z04 mekânının beden duvarları cephenin ön bölümünü oluşturmakta olup, bu bölümün en üst noktası +2.29m kotundadır. Duvar yüksekliğinin alçak olması nedeniyle Z02 mekânının beden duvarları da bu cephede arka bölümü oluşturmaktadır. Bu bölümün en üst noktası +5.83m kotundadır (Şekil D.84). Cephe üzerinde gözlem yapıldığında cephedeki izlere göre iki farklı bölgeye ayırmak uygun olacaktır. Bu izlere göre cepheyi bölgelere ayırdığımızda birinci bölge 4 katlı konuta yakın olan bölüm, ikinci bölge ise bu duvarın kuzeydoğu yönündeki devamını oluşturmaktadır.

Birinci bölge cephenin 5.70m'lik bölümünü oluşturmaktadır. Bu cephede kullanılan örgü tekniğinde zeminden itibaren bölgenin bir bölümünde +2.29m kotuna kadar (Şekil D.85), diğer bölümünde +1.85m kotuna kadar sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.86). İkinci bölümde kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.72m

kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +1.14m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +2.04m kotuna kadar bazı bölümlerde 4 sıra, bazı bölümlerde de 3 sıra moloz taş almaşıktır (Şekil D.87).

Arka bölümde Z02 mekânının beden duvarları yaklaşık 6.30m genişliğindedir. Cephe üzerinde çift kuşaklı 6 nolu kemer bulunmaktadır. Kemer, üzengi noktaları olan +2.85m ve +2.98m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.50m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +4.17m, kemer açıklığı ise 1.70m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.88).

4.3.2.4 Güneydoğu cephesi

Yapının güneydoğusundaki Kızılay Caddesi'ne bakan cephesidir (Şekil F.6). Caddenin yapım aşamasında yol kotu yükseltildiğinden cephenin en alt kotu yolun altında kalmıştır. Yaklaşık 8.00m genişliğinde olan cephenin en üst noktası +6.29 kotundadır. Bir çok yapıda karşımıza çıkan insanların sebep olduğu hasarlar en fazla yapının bu cephesinde hissedilmektedir. Cephenin en önemli özelliği geniş bir kemere sahip olmasıdır. Cephe üzerinde gözlem yapıldığında izlere göre üç farklı bölgeye ayırmak uygun olacaktır. Bu izlere göre cepheyi bölgelere ayırdığımızda birinci bölge cephenin orta aksındaki müdahale edilmiş tuğla ve betonarme duvarın bulunduğu bölüm, ikinci bölge birinci bölgenin kuzeydoğu yönündeki bölüm, üçüncü bölge ise birinci bölgenin güneybatı yönündeki bölümdür (Şekil D.89).

Birinci bölge cephenin özgün olmayan yapı elemanlarıyla müdahale edilmiş 2.40m'lik bölümünü oluşturmaktadır. Bu nedenle bölgede nitelikli bir duvar örgüsü bulunmamaktadır. Cephede varolan büyük kemerin orta bölümü özgün olmayan müdahale nedeniyle günümüze ulaşmamıştır. Bu cephedeki duvar örgüsünde zeminden +1.49m kotuna kadar 1.30m'lik açıklık haricinde tuğla, +1.75m kotuna kadar ve 2.70m genişliğinde beton lento, sonra +3.12m kotuna kadar 65x80cm'lik açıklık haricinde tuğla, daha sonra +3.38m kotuna kadar ve 2.10m genişliğinde beton lento, daha sonra da +5.41m kotuna kadar tuğla kullanılmıştır (Şekil D.90).

İkinci bölge orta aksın kuzeydoğu yönündeki 2.55m'lik bölümünü oluşturmaktadır. Cephede bulunan geniş kemerin bir bölümü bu bölgede bulunmaktadır. Kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren kemer kuşağına kadar olan bölümünde +2.21m kotuna kadar tuğla, +3.17m kotuna kadar moloz taş, +4.70m kotuna kadar tuğla

almaşıktır (Şekil D.91). Bu bölümde ayrıca +0.94m kotunda başlayan bir kemerin küçük bir bölümü bulunmaktadır (Şekil D.92).

Üçüncü bölge orta aksın güneybatı yönündeki 3.00m'lik bölümünü oluşturmaktadır. Cephede bulunan geniş kemerin bir bölümü bu bölgede bulunmaktadır. Kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren kemer kuşağına kadar olan bölümünde +2.23m kotuna kadar tuğla, +3.14m kotuna kadar moloz taş, +5.10m kotuna kadar tuğla almaşıktır (Şekil D.93). Bu bölümde ayrıca küçük bir kemer bulunmaktadır. Kemer, üzengi noktaları olan +0.67m kotunda ve +0.71m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +1.20m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +1.52m, kemer açıklığı ise 1.05m'dir. Ancak, zeminden kemere kadar olan bölümde tuğla duvar örgüsü bulunmaktadır. Kemerde yapı elemanı olarak tuğla kullanılmış olup, ölçüsü alınan tek bir tuğla 3.6x34cm boyutlarındadır (Şekil D.94). Cephenin en üst noktasına kadar aşırı derecede bitkilenme nedeniyle başka herhangi bir malzeme tespiti yapılamamıştır.

4.3.3 Yapım tekniği ve malzeme

4.3.3.1 Temeller

Dr. Alessandra Ricci'nin raporunda, Bizans kalıntısı olduğu düşünülen tonozlu yapının bir üst yapının temeli olduğu görüşüne yer verilmektedir. Günümüzde Sancaktepe Belediyesi tarafından ihaleye çıkarılan ve ihale konusu olarak Damatris Sarayı'nın proje ile zemin ve temel etüdü hazırlanması işi kapsamında kazı yapılması halinde buradaki kalıntıların temelleri hakkında daha kapsamlı bilgiler elde edilebilir.

4.3.3.2 Duvarlar

Yapının duvarlarında zeminden üst örtüsü olan tonozun başlangıç seviyesine kadar 3 sıra taş, 5 sıra tuğla almaşık örgü kullanılmıştır. Yapıda beden duvarları genel olarak 1.10 m kalınlığındadır. Mekânlar arası geçişte bulunan kemerli duvarların kalınlıkları da 0.90m ile 1.00m arasında değişmektedir. Duvarların tamamına yakınının yüzeyinde sıva yoktur. Tez çalışması kapsamında cephelerdeki ve iç yüzeydeki malzemeler tespit edilmiş ve malzeme analiz paftaları üzerine işlenmiştir (Şekil F.13, Şekil F.14, Şekil F.15, Şekil F.16, Şekil F.17, Şekil F.18, Şekil F.19, Şekil F.20, Şekil F.21, Şekil F.22). Yapı içindeki mekânların iç duvar yüzeylerinin anlatımına Z01, Z02, Z03, Z04 ve Z05 mekânlarındaki duvarları açıklayarak devam edilecektir.

Z01 mekânı güneydoğu duvarında yapılan müdahaleler dışında, özgünlüğünü korumakta olup, +2,20m kotu ile +3,18m kotları arasında 4 sıra moloz taş, diğer kısımlar tuğla örgülüdür. Ayrıca, içi moloz taş ve tuğla ile örülmüş bir de kemer yapılmıştır. Kemer, üzengi noktaları olan +0.75m kotunda ve +0.78m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +1.21m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +1.52m, kemer açıklığı ise 1.05m'dir. Bu kemerden başka iki kemer daha varlığı duvardaki tuğla kemer izlerinden anlaşılmaktadır (Şekil D.95, Şekil D.96, Şekil F.9). Kuzeydoğu iç duvarında yaklaşık 4.00m genişliğinde ve 1.60m yüksekliğindeki bir bölümde malzeme kaybı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ortalama +2,30m kotunda 6 adet ahşap hatıl izi görülmüştür (Şekil F.8). Bu deliklerin, tuğla örülmesi sırasında iskele sistemi için kullanıldığı düşünülmektedir. Duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren duvarın bir bölümünde +0,27m kotuna kadar, bir bölümünde de +0,18m kotuna kadar 5 sıra moloz taş, +0,66m kotuna kadar 5 sıra tuğla, sonra da +1,91 kotuna kadar 5 sıra moloz taş almaşıktır. Üst örtü olarak başlangıç noktasından itibaren tuğla kullanılmıştır (Şekil D.97, Şekil D.98, Şekil F.8). Güneybatı iç duvarında kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren -0,27m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0,31m kotuna kadar 5 sıra tuğla, sonra +1,22 kotuna kadar 4 sıra moloz taş, daha sonra +1,58 kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra da +2,34 kotuna kadar 4 sıra moloz taş almaşıktır. Bu kottan itibaren sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.99, Şekil F.7). Güneybatı iç duvarında bunlara ilave olarak 2 adet açıklık bulunmaktadır. Kuzeybatı iç duvarı ise büyük oranda malzeme kaybı meydana geldiğinden ve yoğun sıva yüzeyli olduğundan örgü sistemi hakkında bilgi vermek mümkün değildir (Şekil D.100, Şekil F.10). Yapının mekânlarının farklı dönemlerde inşa edildiğini düşündüren duvardaki izler Z01 mekânının kuzeybatı iç duvarında görülmektedir (Şekil D.101). Duvarda içi moloz taşla örülü bir kemer bulunmaktadır. Kemer, üzengi noktası olan +4.00m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +4.42m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +4.78m'dir. Kemer açıklığını kemer kuşağının bir bölümünün sıvalı olması nedeniyle ölçmek mümkün değildir. Ancak kuşağın devam ettiğini düşünürsek yaklaşık 1.65m'lik açıklık geçmektedir (Şekil D.102). Bunun dışında küçük bir kemerin de bir bölümü görülmektedir.

Z02 mekânında Güneydoğu iç duvarında çift kuşaklı 1 no'lu kemer bulunmaktadır (Şekil F.11). Kemer, üzengi noktaları olan +2.75m kotunda ve +2.90m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +4.39m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +5.02m, kemer açıklığı ise 3.50m'dir (Şekil D.103). Güneybatı iç duvarında tek kuşaklı 2 nolu kemer ile birlikte, üç adet çift kuşaklı 3 no'lu, 4 no'lu ve 5 no'lu kemerler, bu kemerlerin arasında da 1 no'lu, 2 no'lu ve 3 no'lu kemer ayakları bulunmaktadır (Şekil F.7). 2 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.58m kotunda ve +2.63m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.59m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.75m, kemer açıklığı ise 2.40m'dir (Şekil D.104). 2 no'lu kemer ile 3 no'lu kemer arasında bulunan 1 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.64m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.16m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.87m kotuna kadar 3 sıra moloz, sonra kemer kuşağının başlangıç noktası olan +2.65 kotuna kadar 9 sıra tuğla, daha sonra +3.58m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da +4.09m kotuna kadar 7 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.105). 3 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.61m kotunda ve +2.62m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.30m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.94m, kemer açıklığı ise 1.80m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.106). 3 no'lu kemer ile 4 no'lu kemer arasında bulunan 2 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren -0.03m kotuna kadar 2 sıra tuğla, +0.64m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.11m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.87m kotuna kadar 3 sıra moloz, daha sonra da kemer üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.72m kotuna kadar 10 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.107). 4 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.61m kotunda ve +2.62m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.24m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.87m, kemer açıklığı ise 1.80m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.108). 4 no'lu kemer ile 5 no'lu kemer arasında bulunan 3 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.01m kotuna kadar 3 sıra tuğla, +0.77m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.25m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +1.90m kotuna kadar 3 sıra moloz, daha sonra da kemer üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.77m kotuna kadar 10 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.109). 5 no'lu kemer, üzengi noktaları olan

+2.62m kotunda ve +2.64m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.37m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.93m, kemer açıklığı ise 1.77m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.110). 5 no'lu kemerin yanında olan 1.60m genişliğindeki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.06m kotuna kadar 2 sıra tuğla, +0.72m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.19m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.89m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin başlangıç noktası olan +2.93m kotuna kadar 11 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.111). Kemer kuşaklarından üst örtü olan tonozun başlangıç noktası olan ortalama +4.10m kotuna kadar kullanılan örgü tekniği tuğla ve moloz taş almaşıktır. Kuzeybatı iç duvarında çift kuşaklı 6 no'lu kemer ve bu kemerin üstünde çift kuşaklı büyük bir kemer daha bulunmaktadır (Şekil F.12). 6 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.79m kotunda ve +2.90m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.47m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +4.12m, kemer açıklığı ise 1.70m'dir. 6 no'lu kemerin üstündeki kemer, kemerin üzengi noktaları olan +2.91m kotunda ve +2.93m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +4.54m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +5.20m, kemer açıklığı ise 3.60m'dir (Şekil D.112). Kuzeydoğu iç duvarında tek kuşaklı 10 no'lu kemer ile birlikte, üç adet çift kuşaklı 7 no'lu, 8 no'lu ve 9 no'lu kemerler, bu kemerlerin arasında da 4 no'lu, 5 no'lu ve 6 no'lu kemer ayakları bulunmaktadır (Şekil F.8). 7 nolu kemer, üzengi noktaları olan +2.79m kotunda ve +3.05m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.54m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu ise +3.97m, kemer açıklığı ise 1.95m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.113). 7 no'lu kemerin yanında olan 1.40m genişliğindeki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.47m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.02m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +1.58m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.04m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.48m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin başlangıç noktası olan +2.91m kotuna kadar 5 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.114). 7 no'lu kemer ile 8 no'lu kemer arasında bulunan 4 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.38m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.94m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +1.64m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.09m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.51m

kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.97m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.115). 8 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.76m kotunda ve +2.79m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.51m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.96m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.116). 8 no'lu kemer ile 9 no'lu kemer arasında bulunan 5 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.26m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.77m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.52m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +2.05m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.46m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +2.95m kotuna kadar 6 sıra tuğla almaşıktır (Şekil D.117). 9 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.76m kotunda ve +2.77m kotunda başlamakta, alt kuşağın kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.49m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin üst kuşağının kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.98m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.118). 9 no'lu kemer ile 10 no'lu kemer arasında bulunan 6 no'lu kemer ayağında kullanılan örgü tekniği 1.05m'lik bölümde zeminden itibaren +0.33m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.81m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.55m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.97m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.46m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, daha sonra da kemerin üst kuşağının başlangıç noktası olan +3.05m kotuna kadar 7 sıra tuğla almaşıktır. 6 no'lu ayağın 1.40m'lik bölümünde kullanılan örgü tekniği ise zeminden itibaren +0.07m kotuna kadar tek sıra moloz taş, sonra da 10 no'lu kemerin başlangıç noktası olan +2.53m kotuna kadar tuğladır (Şekil D.119). 10 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.53m kotunda ve +2.64m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.69m kotuna kadar yükselmektedir. Kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.87m, kemer açıklığı ise 2.50m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır (Şekil D.120). Kemer kuşaklarından üst örtü olan tonozun başlangıç noktası olan ortalama +4.27m kotuna kadar kullanılan örgü tekniği tuğla ve moloz taş almaşıktır.

Z03 mekânının kuzeydoğu iç duvarında 11 no'lu kemer ve kemerin kuzeybatı yönünde devam eden +3.06m kotuna kadar yükselen duvar bulunmaktadır (Şekil F.8). 11 no'lu kemer, üzengi noktaları olan +2.55m kotunda ve +2.61m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.26m kotuna kadar yükselmektedir.

Kemerin kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.59m, kemer açıklığı ise 1.75m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.121). 11 no'lu kemerin yanında olan 0.80m genişliğindeki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.68m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +1.35m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, sonra +1.78m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +2.33m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da çekirdek dolgunun başladığı noktaya kadar tuğla almaşıktır (Şekil D.122). Duvarın kuzeybatı yönündeki devamı olan cephede kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.80m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +1.24m kotuna kadar 5 sıra tuğla, sonra +2.27m kotuna kadar 4 sıra moloz taş, daha sonra +2.63m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra da +3.06m kotuna kadar tek sıra moloz taş almaşıktır. Duvarda bulunan tuğlaların uzunluklarının 31cm ile 38cm arasında değiştiği gözlemlenmiştir (Şekil D.123). Güneybatı iç duvarındaki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +2.91m kotuna kadar sadece tuğladır (Şekil D.124, Şekil F.7). Z05 mekânının güneydoğu iç duvarında kemerli bir duvar bulunmaktadır (Şekil F.11). Kemer, üzengi noktaları olan +2.56m kotunda ve +2.69m kotunda başlamakta, kilit taşı hizasının alt noktası olan +3.24m kotuna kadar yükselmektedir. Kemerin kilit taşı hizasındaki tuğlanın üst kotu +3.58m, kemer açıklığı ise 1.50m'dir. Kemerde yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmıştır. (Şekil D.125). Kemerin yanındaki duvarda kullanılan örgü tekniği zeminden itibaren +0.34m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, +0.80m kotuna kadar 5 sıra tuğla, +1.49m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, +2.00m kotuna kadar 6 sıra tuğla, +2.52m kotuna kadar 2 sıra moloz taş, sonra +2.94m kotuna kadar 5 sıra tuğla, daha sonra +3.55m kotuna kadar 3 sıra moloz taş, daha sonra da günümüze tam olarak ulaşmamış tonoz örtünün başlangıç noktası olan +4.52m kotuna kadar tuğla almaşıktır (Şekil D.126).

4.3.3.3 Döşeme

Z01 mekânı Kızılay Caddesi'ne yakın olmasından ve güneydoğu duvarında bulunan açıklıktan dolayı yoldan geçenler tarafından atılan cisimlerle çöplüğe dönmüştür. Bunun dışında mekânın ortasında mermer parçaları gözlenmiştir (Şekil D.127). Z02 mekânında zemine ait herhangi bir şey söylenemez. Bunun nedeni olarak zemin kotunun Z01 mekânının zemin kotundan 78 cm yukarıda, toprakla dolu olmasıdır. Eğer kalıntı genelinde kapsamlı bir kazı çalışması yapılabilirse döşeme hakkında daha kesin bir karara varılabilir.

4.3.3.4 Örtü

Yapının Z03, Z04 ve Z05 mekânı dışındaki üst örtüsü tamamen beşik tonozdur. Bu beşik tonozlu üst örtüde kullanılan yapı elemanı sadece tuğladır. Z01 mekanının üst örtüsünün bir bölümünde (Şekil D.128), Z02 mekânının üst örtüsünün büyük bir bölümünde yapı elemanı kaybı oluşmuştur (Şekil D.129, Şekil D.130). Ayrıca bu mekânın üst örtüsünde onarım yapıldığı da gözlenmiştir (Şekil D.131). Üst örtüde kullanılan tuğlanın üzerinde çekirdek dolgu elemanı olarak moloz taş kullanılmıştır. Üst örtünün dış kısmında ise yoğun şekilde bitkilenme oluşmuştur. Bunun sonucu olarak, ağaç olarak tanımlanabilecek bitkilere rastlanmıştır.

4.3.4 Yapıdaki bozulmalar

Damatris Sarayı kalıntılarında gözlemlenen en büyük hasar yakın zamana kadar kalıntıların bulunduğu alan içerisinde varolan yapılardan kaynaklanmaktadır (Şekil D.132, Şekil D.133, Şekil D.134). Bunların dışında kalıntıların çevresine inşa edilmiş olan yapılar da aynı şekilde kalıntılara zarar vermektedir (Şekil D.135). İnşa edilen yapıların temel kazıları süresince mevcut kalıntıların da büyük bir bölümünün yok edildiği düşünülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen yapının bir bölümünün kalıntının batısındaki konutun altına doğru ilerlediği düşünülmektedir (Şekil D.136). 1993 yılında yerel belediye tarafından kalıntıların olduğu bölgenin yakınında yol açma ve altyapı çalışmaları gerçekleştirmiş, bu çalışmalar sırasında da kalıntılara büyük zarar verilmiştir (Şekil D.137, Şekil D.138, Şekil D.139). 2001 yılında da ağır makinelerle kazı ve temizlik çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalarda kalıntıların bulunduğu alana ağır taşıtların girmesiyle, kalıntılara zarar verildiği düşünülmektedir (Şekil D.140). Yapının cephelerinde görülen çekirdek dolgu yapı elemanı olarak kullanılan moloz taşların, yapının altından geçen insanların üzerine düşme tehlikesi vardır.

4.3.4.1 Strüktürel bozulmalar

Damatris Sarayı kalıntıları içerisinde çalışmanın odağını oluşturan yapının taşıyıcı sisteminin parçaları olan kemerler ve kemer ayakları üzerindeki bozulmalar, taş ve tuğla malzemenin zamanla aşınmasından, ayrışmasından ve kalıntıların bakım ve onarımlarının sürekli yapılmamasından kaynaklanmaktadır (Şekil D.141). Tez çalışması kapsamında cephelerdeki ve iç yüzeylerdeki bozulmalar tespit edilmiş ve hasar analiz paftaları üzerine işlenmiştir (Şekil F.23, Şekil F.24, Şekil F.25, Şekil

F.26, Şekil F.27, Şekil F.28, Şekil F.29, Şekil F.30, Şekil F.31, Şekil F.32). Yapıda karşılaşılan başka bir strüktürel sorun ise Z02 mekânının üst örtüsünü oluşturan beşik tonozdadır. Tonozda tespit edilen yapı elemanı kaybı, yapıyı dış etkilere karşı açık ve savunmasız bırakmıştır (Şekil D.142). Ayrıca, bu açıklıkta bulunan tuğlalar ve tuğlaların üzerindeki çekirdek dolgu yapı elemanı olan moloz taşlar insanların üzerine düşme tehlikesi taşımaktadır.

4.3.4.2 Malzeme bozulmaları

Damatris Sarayı kalıntılarındaki malzeme bozulmaları yapının kemerlerinde, kemer ayaklarında ve üst örtü olan tonozda kullanılan yapı elemanı olan taş ve tuğlanın dış etkenler nedeni ile aşınmasından, ayrışmasından ve kalıntıların bakım ve onarımlarının sürekli yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Yapıda bulunan kemerlerin tamamında yapı elemanı olarak sadece tuğla kullanılmış ve kullanılan bu tuğlalarda da bozulmalar tespit edilmiştir (Şekil D.143). Yapıda kullanılan taş ve tuğlaların arasında bağlayıcı malzeme olarak kullanılan kireç harcında da kayıplar görülmektedir (Şekil D.144).

4.3.4.3 Yanlış müdahalelerin oluşturduğu bozulmalar

Meydana gelen en büyük hasar, yapının güneydoğu cephesinin orta aksındaki yaklaşık 2.40m'lik bölümün özgün olmayan yapı elemanlarıyla bütünlenmiş olmasıdır. Cephede varolan büyük kemerin orta bölümündeki tuğlalar günümüze ulaşmamıştır (Şekil D.90). Bunun dışında kuzeydoğu cephesinde üst örtüde 8 no'lu ve 9 no'lu kemerlerin arasındaki bölgeye de özgün olmayan yapı elemanlarıyla müdahale edilmiştir (Şekil D.131).

4.3.4.4 Bitkilenmeyle oluşan bozulmalar

Damatris Sarayı rölöve ölçüm çalışmaları öncesinde sağlıklı belgeleme yapabilmek amacıyla kalıntıların yakın çevresinde ve üst örtüsünde oluşan ağaçlar (Şekil D.145, Şekil D.146, Şekil D.147) ve cephe yüzeylerinde oluşan sarmaşıklar (Şekil D.148) temizlenmiştir. Ancak sürekli bakım yapılmadığı takdirde yapı genelinde tekrar bitkilenme oluşacağı düşünülmektedir.

4.3.4.5 Kötü kullanımdan kaynaklanan bozulmalar

Yapının bir bölümünün yakın zamana kadar ahır olarak kullanıldığı yerel halk tarafından söylenmektedir. Bu şekilde kullanım sırasında yapıya ağır zararlar verildiği düşünülmektedir. Alanın 1. derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmesine rağmen yeterince önlem alınmadığı gibi, alanı günümüzde tinerciler de kullanmaktadırlar (Şekil D.149). Yapının güneydoğu cephesinin Kızılay Caddesi'ne sınır oluşturmasına bağlı olarak, yoldan geçenlerin çöp atması sonucu yapının Z01 mekânında çöp yığınları oluşmuştur. Ayrıca kalıntıların bazı mekânlarında duvar diplerinde ateş yakılmış, bunun sonucunda da duvarda kararmalar meydana gelmiştir (Şekil D.150, Şekil D.151).

5. RESTİTÜSYON

Yapının restitüsyon çalışması kapsamında, eski fotoğraflar ve haritalar derlenmiş, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndaki yapıya ait dosyalar, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi, Alman Arkeoloji Enstitüsü Arşivi, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Arşivi, Atatürk Kitaplığı Arşivi, Üniversitelerin Kütüphane Katalogları taranmış, yol gösterici olabilecek yapısal veriler incelenmiş, bunların yeterli olmadığı durumlarda ise aynı dönem yapıları ile ilgili analojik çalışmalar yapılmıştır. Tüm bu çalışmalar sonucunda, restitüsyona yönelik kesin bir sonuca ulaşmak mümkün olmamışsa da, bundan sonraki çalışmalara yol gösterici olabilecek nitelikte bir çalışma ortaya konmuştur.

Yapılan araştırmalar sonucunda, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndaki yapıya ait dosyalardan kalıntıların 1986 yılında çekilmiş fotoğraflarına ulaşılmıştır. Ancak, kalıntıların bir Bizans eseri olarak ilk inşa döneminin 6. yüzyıla tarihlendirilmesi ve 1986 yılına ait fotoğrafların da günümüzdeki haline yakın bir durum yansıtması nedeniyle fotoğraflardan fazlaca bir bilgi elde edilememiştir. Özellikle de yapının çatı biçimlenişinin özgün durumu ve zaman içinde geçirdiği değişiklikler konusunda bilgi edinilememektedir.

Yapının tescil durumu araştırılmış, araştırma sonucunda Sancaktepe'de bulunan kalıntıların İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndaki dosyasından müze araştırmacısı Oğuz Girit'in 10.7.1986 günü hazırlamış olduğu tescil fişine ulaşılmıştır (Şekil E.1, Şekil E.2).

5.1 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler

Damatris Sarayı kalıntılarına ait restitüsyona ışık tutan bilgiler çoğunlukla yine yapı üzerindeki izlerden elde edilmektedir. Kompleks içerisindeki çalışmanın odağını oluşturan yapının kuzeydoğu ve güneybatı cepheleri üzerinde gözlem yapıldığında kemer kuşaklarının üzerinden üst örtüye kadar olan bölgede çekirdek dolgu yapı elemanı olarak moloz taş kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, alan üzerinde

yapının konumlandığı aksa paralel birer yapı daha olduğu ve tonozlar arasında bu çekirdek dolgu kullanıldığı bilgisini vermektedir (Şekil E.3, Şekil E.4). İstanbul Bölge Kurul arşivinde kalıntılara ait olan tescil fişi ve 1986 yılında çekilmiş fotoğraflarda, mevcut yapıya paralel günümüze ulaşmayan bir başka yapının bulunduğu görülmektedir (Şekil E.5, Şekil E.6, Şekil E.7, Şekil E.8). Yapının Z01 ve Z02 mekânlarında tavanların tonoz olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde Z03 ve Z05 mekânlarının tavanlarında tonoz kalıntılarına rastlanması bu mekânlarda da tonoz olduğuna işaret etmektedir. Z05 mekânında ise tonoza işaret eden herhangi bir kalıntı olmaması sebebiyle bu mekânın tavanı hakkında kesin bir yargıda bulunulamamaktadır. Arşivlerdeki fotoğraflardan yapının çatı biçimlenişinin özgün durumu ve zaman içinde geçirdiği değişiklikler konusunda bilgi edinilememektedir. Günümüze kadar yapılmış olan araştırmalardan elde edilen veriler, mevcut yapının çok katlı bir yapının temeli mi, yoksa son katı mı olduğuyla ilgili kesin bir sonuca ulaşmak için yeterli değildir. Ancak, mevcut kalıntıların yapının son katı olduğu kabul edildiğinde, üst örtü olarak aynı dönemde yapılmış Bizans eserlerinde kullanıldığı belirtilen kiremitli beşik çatı sisteminin bu yapı için de uygulanmış olabileceği düşünülmektedir.

Yapının tamamının bir dönemde değil, dört farklı dönemde yapıldığı cephelerdeki izlerden, kullanılan yapı elemanlarının boyutlarından ve mekanların biçimlenişlerinden anlaşılabilmektedir. Birinci dönem yapısını Z02 mekânı oluşturduğu düşünülmektedir. Mekânın tavanını oluşturan tonozda kullanılan tuğla örgünü, kılıcına örülmüş olması nedeniyle Z01 ve Z03 mekânlarından farklılık göstermektedir. Dönem olarak Z02 mekânını benzer tonoz biçimlenişiyle Z05 mekânı izlemektedir. Bu mekânın tavanında kullanılan tuğlalar da kılıcına örülmüştür. Bununla birlikte Z05 mekânı, Z02 mekânından dilatasyonla ayrılmış olduğu tespit edilmiştir. Z03 ve Z04 mekânlarının, plan bazında Z02 mekânı ile aynı aksta olmaları sebebiyle Z01 mekânından önce yapıldıkları düşünülmektedir. Ayrıca, tonozda kullanılan tuğla örgüsünün kılıcına değil, yatay olması sebebiyle de bu bölümün üçüncü dönem olarak tarihlendiği kabul edilmektedir. Son olarak, Z01 mekânı yapının kütlesel ve plan biçimlenişi bakımından yapının diğer mekânlarıyla karşılaştırıldığında farklılık göstermesi sebebiyle, yapının dördüncü dönemini oluşturduğu kanaatine varılmaktadır.

5.2 Çalışmanın Uygulama Alanı

Odak yapı, çevresinden bağımsız bir yapı olmayıp, kompleks içerisindeki bütünün bir parçası olması sebebiyle kütle bazında restitüsyon çalışması yapılması uygun bulunmuştur. Bu bağlamda çalışmanın odağını oluşturan yapı, alan üzerine yayılmş olan diğer kalıntılarla birlikte vaziyet planı bazında restitüe edilmeye çalışılmıştır. Eldeki veriler daha geniş kapsamda bir restitüsyon çalışması yapılmasına olanak tanımadığından, bu çalışma yalnızca beşik tonozlu yapı üzerinde kesit ve cephe ayrıntısında yapılmıştır. Öte yandan, yapıya ait net bir belge bulunamadığından yapılan tüm çalışmalar öneri / hipotez olarak kabul edilmelidir.

5.3 Restitüsyon Kararları

Damatris Sarayı kalıntılarının plan şemasını ortaya çıkarmak için detaylı bir çalışma yürütülmüş, ancak, yapının özgün kullanımını aydınlatan bir fotoğraf, plan ya da belge bulunamadığından kapsamlı bir çalışma yapılması mümkün olmamıtır. Restitüsyon önerisi, yukarıda aktarılan bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Damatris Sarayı kalıntılarına ait restitüsyon kararları alınırken genellikle yapı üzerindeki izlerden yararlanılmıştır. Kompleks içerisindeki çalışmanın odağını oluşturan yapının kuzeydoğu ve güneybatı cepheleri üzerinde gözlem yapıldığında kemer kuşaklarının üzerinden üst örtüye kadar olan bölgede çekirdek dolgu yapı elemanı olarak moloz taş kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, alan üzerinde yapının konumlandığı aksa paralel birer yapı daha olduğu ve tonozlar arasında bu çekirdek dolgu kullanıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak, var olduğu düşünülen bu yapıların boyutları konusunda kesin bir bilgi vermek mümkün değildir.

Yapının Z01 ve Z02 mekânlarında üst örtünün tonoz olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde Z03 ve Z05 mekânlarının üzerinde tonoz kalıntılarına rastlanması bu mekânlarda da tonoz olduğu kararı alınmasına yardımcı olmuştur. Ancak, Z05 mekânında tonoza işaret eden herhangi bir kalıntı olmaması sebebiyle bu mekânın üst örtüsü hakkında kesin bir yargıda bulunulamamaktadır. Odak yapının günümüzdeki durumundan ve arşivlerdeki fotoğraflardan yapının çatı biçimlenişinin özgün durumu ve zaman içinde geçirdiği değişiklikler konusunda bilgi edinilememektedir. Günümüze kadar yapılmış olan araştırmalardan elde edilen veriler, mevcut yapının çok katlı bir yapının temeli mi, yoksa son katı mı olduğuyla

ilgili kesin bir sonuca ulaşmak için yeterli değildir. Ancak, mevcut kalıntılar özgün yapının son katı olduğu kabul edildiğinde, üst örtü olarak aynı dönemde yapılmış Bizans eserlerinde kullanıldığı bazı araştırmalarda belirtilen kiremitli beşik çatı sisteminin bu yapı için de uygulanmış olabileceği düşünülmektedir (Eyice, 1988).

6. RESTORASYON

6.1 Müdahale Önerileri

Bu bölümde, Damatris Sarayı'nın mevcut durumunun iyileştirilerek gelecek nesillere aktarılabilmesi için yapılması gereken işlemler tespit edilmiş ve yapının korunmasına ilişkin öneriler olarak sunulmuştur.

Kalıntılar, bulundukları alan üzerinde geç dönemde inşa edilen niteliksiz yapılardan ilgili idarece arındırılmıştır. 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilen bölgenin çevresindeki konut ve işyeri gibi yapıların bulunduğu alanlarda da kalıntıların devam ettiği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu yapıların da ilgili idarece denetlenmesi ve kalıntılara rastlanması durumunda boşaltılarak yıkılmaları önerilmektedir. Öte yandan, kalıntılarla sınır oluşturan caddede oluşan yoğun araç trafiği de yapıya zarar vermektedir. Bu nedenle trafiğin azaltılmasına ilişkin önlemlerin alınması ve caddenin araç trafiğine kapatılması önerilmektedir.

Restorasyon sırasında mevcut dokunun olabildiğince korunması, aşınmış ve boşalmış yüzeylerin özgün dokuya uygun taş ve tuğlalar kullanılarak sağlam hale getirilmesi hedeflenmektedir. Yapının gelişiminin dört farklı döneme yayıldığı göz önünde bulundurulursa kalıntıların hasarlı bölgelerinin restorasyon çalışmalarının sağlıklı olabilmesi için, her bölümde kendi dönemine ait, özellikleri ve uygunluğu uzman ekipler tarafından hazırlanacak malzeme raporu doğrultusunda saptanan nitelikli taş ve tuğla kullanılması zorunludur.

Özgün duvar örgülerinde kullanılan bağlayıcı malzemenin niteliğini kaybetmiş bölgelerinde yeni derz yapılması gerekecektir. Bu bağlamda yapılması gereken işler ve uygulama teknikleri temizleme, sağlamlaştırma ve bütünleme başlıkları altında açıklanmıştır.

6.1.1 Temizleme

Yapının güneydoğu, güneybatı ve kuzeydoğu cephelerinde bulunan niteliksiz müdahaleler, onarım amaçlı yapılmış olsa da, yapının özgün mimari biçimlenişini ve

cephe bütünlüğünü bozduğundan kaldırılmalıdır. Kaldırılan bu eklerin yerine özgün yapı elemanı ve malzemeler kullanılarak bir bütünleme çalışması yapılması gerekmektedir.

Yapının iç bölümlerinde yakılan ateş sonucu duvarlarda yer yer kararmalar, dış cephelerdeki taşıt trafiği ve hava kirliliğine bağlı olarak kirlenme tespit edilmiştir. Oluşmuş tüm bu kirliliklerin restorasyon çalışmaları sırasında düşük basınçlı kumlama tekniği ile temizlenmesi önerilmektedir.

Yapının cephelerinde, derzlerdeki malzeme kaybı sonucu, bitkilenmeye müsait bir ortam oluşmuştur. Bitkiler, bu bölgelerde kök salarak taş ve tuğlalara zarar verecek boyutlara ulaşmıştır. Derzlere zarar vererek taşların ve tuğların yerinden oynamasına neden olan bitkiler ölçüm çalışmalarından önce köklerine yakın bir yerden kesilmiştir. Ancak, düzenli olarak bakım yapılamadığından bitkiler bir süre sonra aynı boyutlara ulaşmıştır. Restorasyon çalışması kapsamında bitkiler köklerine yakın bir yerden kesilip, ot ise permetrin esaslı bir biyosid püskürtülerek; gövdeli bitkilerde ise, gövde kesilerek ortasına açılan oyuk içerisine permetrin esaslı biyosid dökülüp üzeri streç film ile kaplanarak beklemeye bırakılmalıdır. Bu işlem her iki bitki türü için birkaç kez tekrarlanarak köklerin kuruması sağlanmalı ve kuruyan kökler yerlerinden alınarak temizlenmelidir. Cephe yüzeylerindeki bitkilenme sorununun, cephelerin her yıl en az bir kez ot ve ağaç temizliği yapılmasıyla çözülebileceği düşünülmektedir.

Z01 mekânında zemininde mermer blok döşeme kaplaması bulunmaktadır. Ancak yapının diğer mekânlarının zeminleri toprak kaplıdır. Bu bağlamda yapının diğer döşemelerinde özgün kota ulaşabilmek için araştırma kazısının yapılması önerilmektedir.

6.1.2 Sağlamlaştırma

Yapının derzlerinde kullanılan harçlardan alınacak örnekler üzerinde yapılacak malzeme deneyleri dogrultusunda derz harcının nitelikleri belirlenmelidir. Yapı genelinde hasar analizlerinde tespit edilen bosalmıs derzler, basınçlı hava ve suyla yıkanarak iyice temizlendikten sonra, özgün harca uygun olarak belirlenen harç karışımı ile yeniden doldurulmalıdır.

Yapının Z03 ve Z04 mekânlarında üst örtüler günümüze ulaşmamıştır. Bu nedenle bu mekânlardaki duvarların en üst kotunda yagmur ve kar gibi dıs etkenlere açık

yüzeyler bulunmaktadır. Yagmur ve kar gibi etkenlere sürekli açık olan bu yüzeylerden içeriye su geçisini önlemek amacıyla, bu yüzeyler, içerisine % 3-5 oranında akrilik reçine katılmış su itici özellik katılmış kireç baglayıcı harç ile örtülmelidir.

6.1.3 Bütünleme

Yapı genelinde kemer ve kemer ayaklarında, yapı elemanlarında ve derzlerde yüzey erozyonları tespit edilmiştir. Z01 mekânında üst örtünün bir bölümünde ve Z02 mekânında üst örtünün büyük bir bölümünde eksik yapı elemanı tespit edilmiştir. Tonozlarda, kemerlerde ve kemer ayaklarında oluşan eksik kısımlar özgün malzeme ve boyutlarla bütünlenmelidir. Z03 ve Z04 mekânlarında duvarların koruma altına alınması gerekmektedir. Bu kapsamda mevcut duvar kotunun üzerine özgün malzemeyle koruyucu bir duvar örülmesi ve bunun üzerinin de koruyucu harç ile kapatılması önerilmektedir.

6.2 Yeni İşlev Önerisi

Sancaktepe İlçesi 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı'nda yer alan kompleksin bir parçası olan odak yapıya tek başına restorasyon müdahale kararı verilmesinin doğru olmayacağı düşünülmektedir. Odak yapının doğusunda, yolun 2m altında bir hamam kalıntısına rastlanmış olması, ayrıca odak yapının Z01 mekânının özgün zemin döşemesine normal kotun 90cm altında rastlanması bu bölgede kapsamlı bir araştırma kazısı yapılmasını gerektirmektedir. Önerilen bu kazı çalışması gerçekleştirilmeden mevcut alana yeni bir işlev kazandırılması uygun görülmemektedir. Kazı sonucu ortaya çıkartılacak diğer olası kalıntılarla beraber çalışmanın odağını oluşturan yapı ve tüm alandaki kalıntıların bakım ve onarımlarının yapılması gereklidir. Ancak, bu alana sosyal ve kültürel bir işlev kazandırılmadığı sürece, bu kalıntılar bakım ve onarımları yapılmış olsa dahi daha fazla ayakta kalamayarak birçok eser gibi yok olma tehlikesiyle karşılaşacaktır. Damatris Sarayı kalıntıları genelinde arkeolojik park ve sergi işlevi dışında başka bir işlev düşünülmemelidir. Alana kazandırılacak bu işlevle birlikte halkın gözünde de kalıntılar önem kazanacak ve bu statü alanın korunmasına yardımcı olacaktır. Alan içerisinde yapılacak olan yeşil alan ve aydınlatma çalışmalarıyla birlikte, kalıntılar daha kolay algılanabilir bir görünüme kavuşacaktır. Kalıntıların bulunduğu alanın

düzgün bir biçimde çitle çevrelenmesi gerekmektedir. Bu sayede kontrolsüz giriş ve çıkışların önüne geçilmiş olacaktır. Ayrıca kalıntılarla ilgili yazılı ve görsel bilgilerin olduğu bilgilendirme panoları hazırlanarak alanda uygun yerlere konumlandırılmalıdır.

7. SONUÇ

İstanbul'un günümüze taşıdığı kültürel mirasın oluşumunda Bizans İmparatorluğu döneminin önemli bir etkisi vardır. Bu tezin çalışma alanını oluşturan Damatris Sarayı da bu döneme ait olan eserlerden olup, İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 26.07.1996 tarihli ve 4226 numaralı kararı ile 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilmiş bir sahada yer almaktadır.

Yapının, gerek çevresindeki yapılaşma ve trafik yoğunluğu, gerekse fiziksel şartların kalıntılar üzerinde meydana getirdiği tahribat nedeniyle ciddi şekilde tehdit altında olduğu saptanmıştır. Damatris Sarayı'nın insanlar ve doğal koşullar tarafından uğratıldığı yapısal, görsel ve kültürel kayıplarının giderilerek, önemli bir tarihsel veri olarak gelecek kuşaklara aktarılması Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasının hükümlerindendir. Aynı zamanda, bu ve benzeri yapıların korunması konusu; bulundukları çevreye kazandırdıkları tarihi ve mimari zenginlik göz önünde bulundurularak milli servet ve miraslarımız olarak değerlendirilmeleri bakımından önem arz etmektedir.

Tez çalışması kapsamında öncelikle yapının günümüzdeki durumu ayrıntılı olarak belgelenmiş, yapıdaki çeşitli müdahaleler aydınlatılmaya çalışılmış, daha sonra da özgün durumunu gösteren restitüsyonu hazırlanmıştır. En büyük güçlük, yapıya ait yararlı bir görsel veya yazılı belgeye ulaşılamamış olmasıdır. Bu nedenle, restitüsyon çalışmasında yapıdan elde edilen verilerin dikkatle değerlendirilmesine çalışılmış, ayrıca kişisel görüşmeler sonucu ulaşılan bilgiler dikkate alınmıştır. Böylelikle yapının özgün haline yönelik bir takım çıkarımlarda bulunmak mümkün olmuştur. Ancak, yine de restitüsyon ile ilgili önerilerin büyük bölümü yapılan tüm araştırma ve çalışmalara rağmen kesinlik kazanamamıştır. Bu aşamanın ardından yapının bozulma sürecinin durdurulması hedeflenmiş ve diğer onarım kararları verilmiştir. Damatris Sarayı'nın tarihsel kimliği ve çevresi ile birlikte korunabilmesi için; kültür varlığındaki yapısal çözülmenin üç temel sorumlusu olan sit alanının bitişiğinden akan trafik, tüm yapıyı sarmış olan bitkilenme ve yakın çevredeki çarpık yapılaşmanın getirdiği görsel ve fiziksel tahribatın ivedilikle ortadan kaldırılması

gereklidir. Bölgede yaşayan halkın sahip olduğu değerin farkına varmasını sağlamak, bu yönde onları bilinçlendirmek de oldukça önemlidir.

Yapıyı korumaya yönelik projelendirme çalışmalarının yapılması, yapının gelecek kuşaklara aktarılabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu tür çalışmalar, ülkemizde desteklenmesi gereken doğru restorasyon ve restitüsyon çalışmalarına da örnek olması açısından iyi bir fırsat olacaktır. Projelendirme çalışmalarında kültür varlıklarının korunması için çalışan ulusal ve uluslar arası örgütlerle de işbirliği içinde olunarak teknik destek ve kaynak sağlanabilineceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akyürek, E., Tiryaki, A., Çömezoğlu, Ö. ve Ermiş, M., 2007. Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri 8, *Bizans/Marmara, Ege yayınları,* İstanbul.

Ahunbay, Z., 2007. Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, *Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, ISBN 975-7438-38-3, İstanbul.

Ertuğrul, Ö., 1984. Bizans Sayfiye Sarayları, İstanbul.

Eyice, S., 1986. Anadolu Araştırmaları, Prof. Dr. Bahadır Alkım Hatıra Sayısı 10, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi,* İstanbul.

Eyice, S., 1988. Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, *İstanbul'da Bizans imparatorlarının sarayı: Büyük Saray*, İstanbul.

Eyice, S., 1995. Belleten (1959), *İstanbul'da Abbasi saraylarının benzeri olarak yapılan bir Bizans Sarayı,* Ankara.

Freely, J. ve Çakmak A.S., 2005. İstanbul'un Bizans Anıtları, *Yapı Kredi Yayınları*, ISBN 975-08-1030-9, İstanbul.

Janin, R., 1923. La Banlieue Asiatique de Constantinople, *Echos d'Orient* Time Series Analysis: Forecasting and Control. Holden-Day, San Francisco, CA.

Janin, R., 1964. Constantinople Byzantine, Institut Francais D'etudes Byzantines, *Archieves de L'orient Chretien,* Paris.

Kâhya, Y., 1992. İstanbul Bizans Mimarisinde Kullanılan Tuğlanın Fiziksel ve Mekanik Özellikleri, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karakaya, E., 1993-1994. Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, *İstanbul'un Anadolu Yakasındaki İki Bizans Sarayı Hakkında*

Kolay, A., 2010. Sancaktepe Tarihi, *Sancaktepe Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü*, İstanbul.

Köroğlu, G., 2006. İstanbul'daki Bizans İmparatorluk Sarayları, *Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi,* İstanbul.

Köroğlu, G., 2008. Prof. Dr. Işın Demirkent Anısına, *İstanbul'daki Bizans Sarayları,* İstanbul.

Mango, C., 2006. Bizans Mimarisi, *Yapı Kredi Yayınları*, ISBN 9944579203, İstanbul.

Mamboury, E., 1951. Istanbul Touristique, İstanbul.

Müller-Wiener, W., 2001. İstanbul'un Tarihsel Topoğrafyası, 17. Yüzyıl Başlarına Kadar Byzantion-Konstantinopolis-İstanbul, *Yapı Kredi Yayınları,* ISBN 9789750801587, İstanbul.

Pasinli, A. ve Soyhan, C., 1978. Cevizli (Dragos) Kazısı, Türkiye Turing Otomobil Kurumu Belleteni 62, İstanbul.

Prokopios, 1994. İstanbul'da Iustinianus Döneminde Yapılar, Birinci Kitap, *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*, ISBN 975-7538-69-8, İstanbul.

Ricci, A., 2004. Samandıra'daki Arkeolojik Yerleşim, *2001 ve 2002 sezonlarında yapılan yüzey araştırmasına dair rapor,* İstanbul.

Uçar, R.U., 2008. Samandıra Tarihi, *Metropol Yayınları,* İstanbul.

Umar, B., 1993. Türkiye'deki Tarihsel Adlar, *İnkilap Kitabevi,* İstanbul.

Url-1 <*http://sehirrehberi.ibb.gov.tr/map.aspx*>, alındığı tarih 05.10.2010.

Url-2 <*http://maps.google.com*>, alındığı tarih 05.10.2010.

Url-3 <*http://tr.wikipedia.org/wiki/Sancaktepe,_%C4%B0stanbul*>, alındığı tarih 20.10.2010.

Url-4 <*http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9c/Via_Egnatia-en.jpg* >, alındığı tarih 25.10.2010.

Url-5 <*http://www.sancaktepe.bel.tr/icerik/2813/361/haritalar.aspx*>, alındığı tarih 27.10.2010.

Url-6 <*http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Byzantine_istanbul_ tr. png* >, alındığı tarih 02.11.2010.

Url-7 <*http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=26409&start = 10*>, alındığı tarih 03.11.2010.

Url-8 <*http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=26409&start = 15*>, alındığı tarih 03.11.2010.

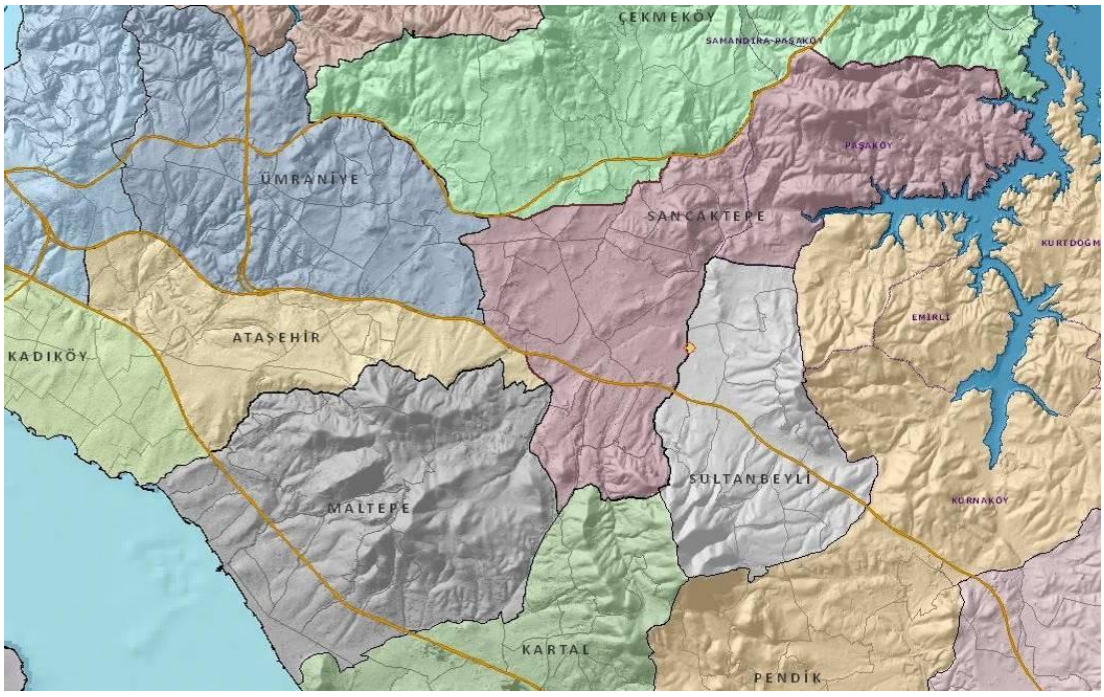
Url-9 <*http://sehirrehberi.ibb.gov.tr/map.aspx*>, alındığı tarih 05.11.2010.

EKLER

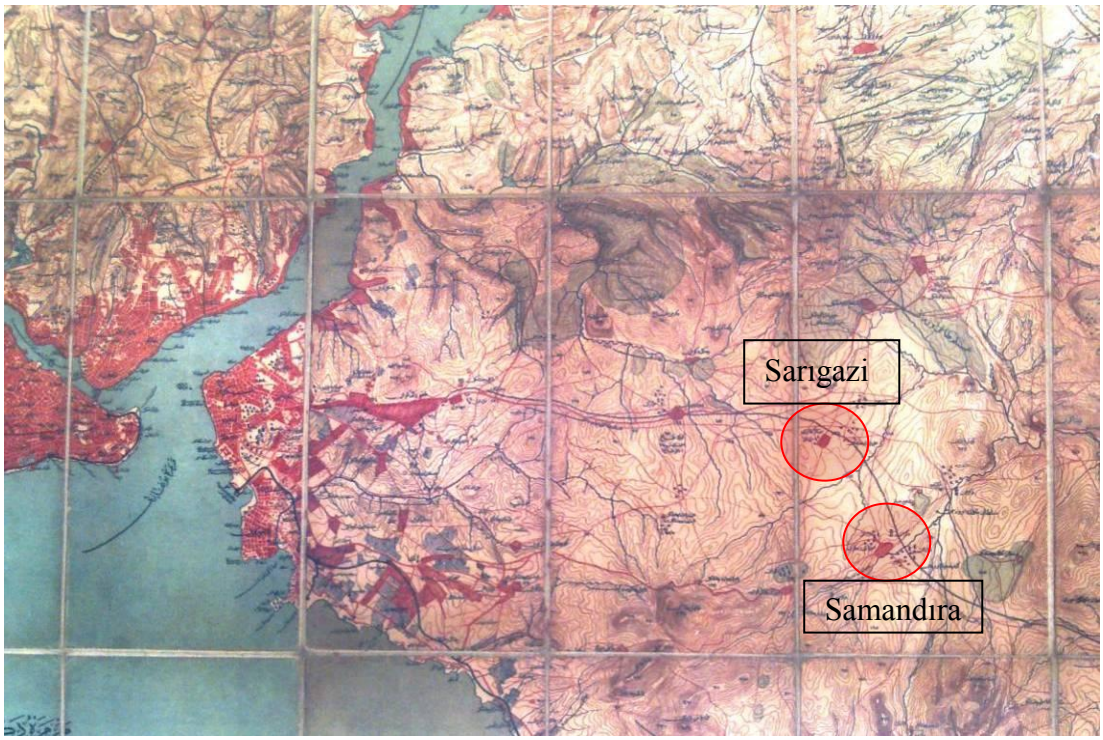
EK-A : Haritalar, Gravürler ve Belgeler

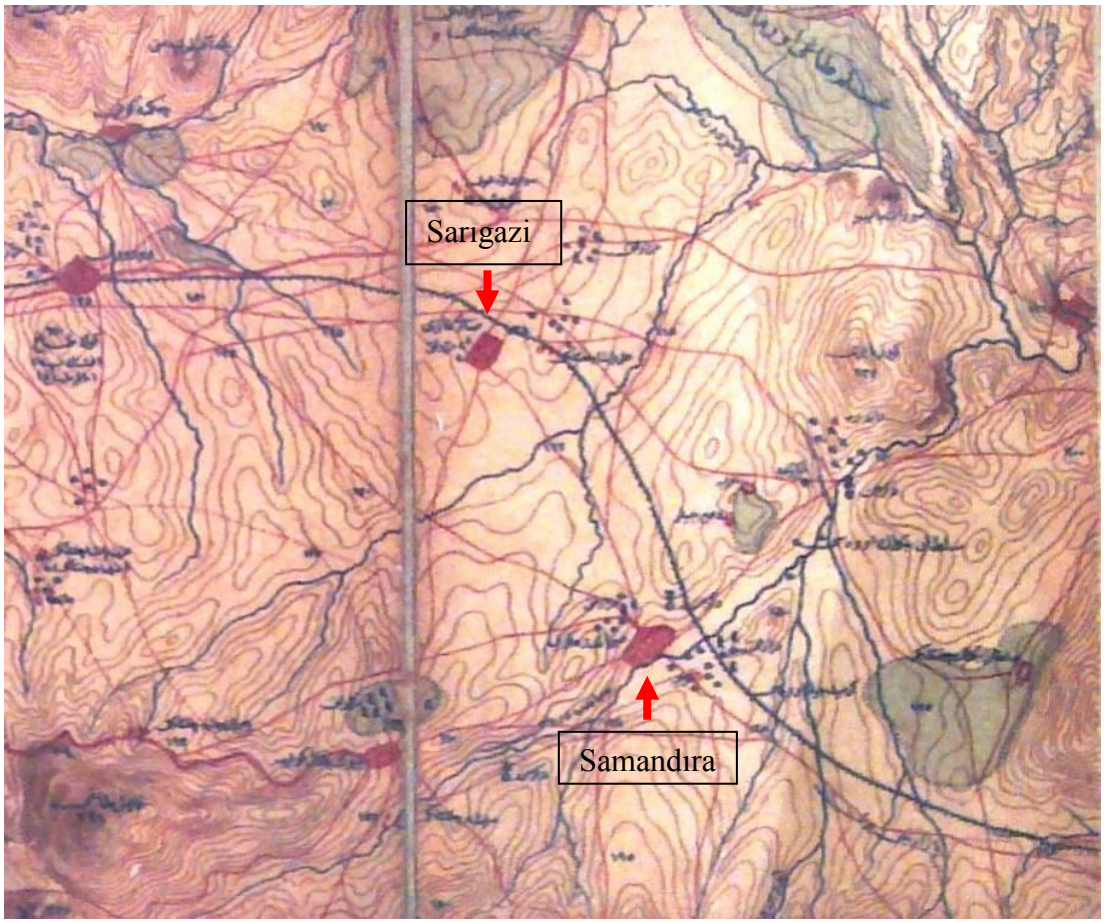
Şekil A.1 : Sancaktepe'nin İstanbul içindeki konumu (tr.wikipedia.org)

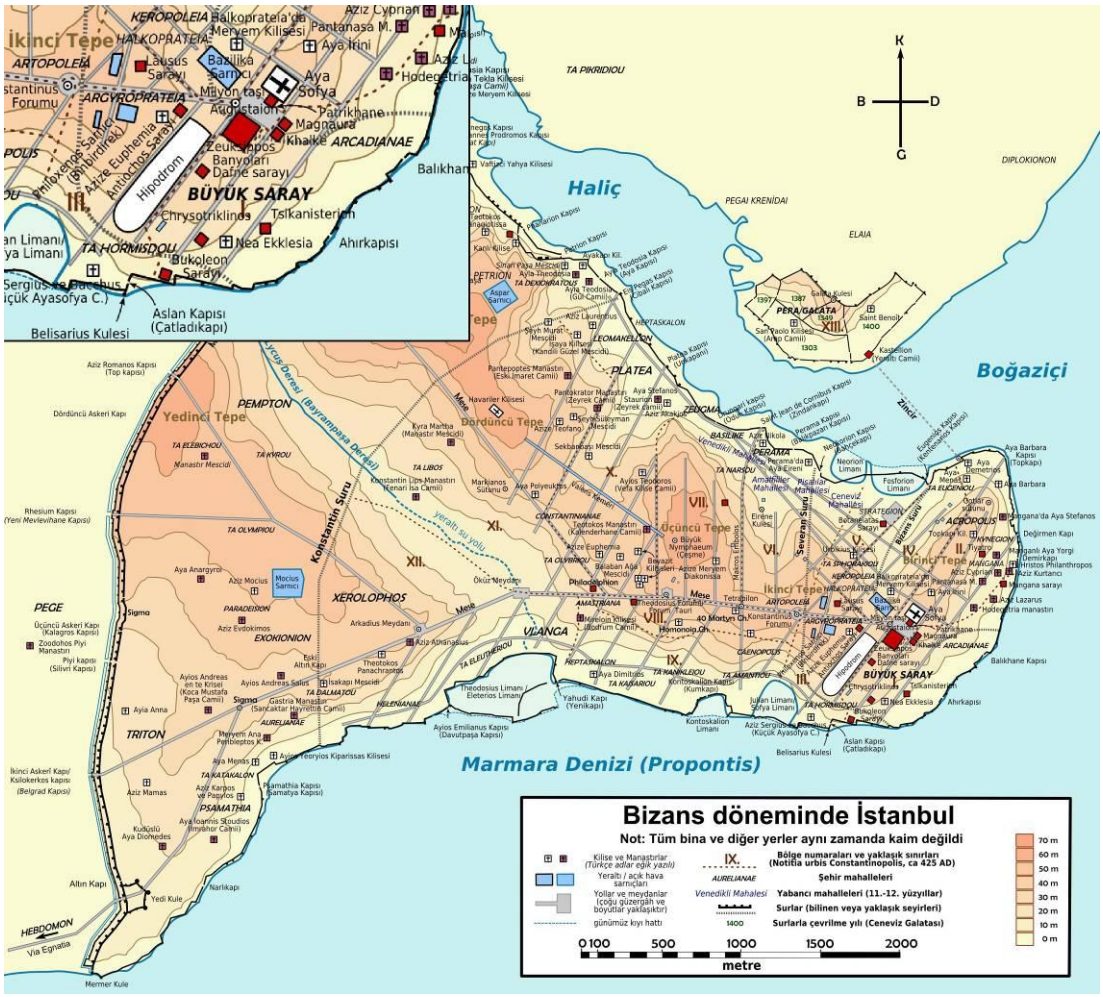
Şekil A.2 : Sancaktepe ile komşu ilçeleri gösteren harita (sehirrehberi.ibb.gov.tr)

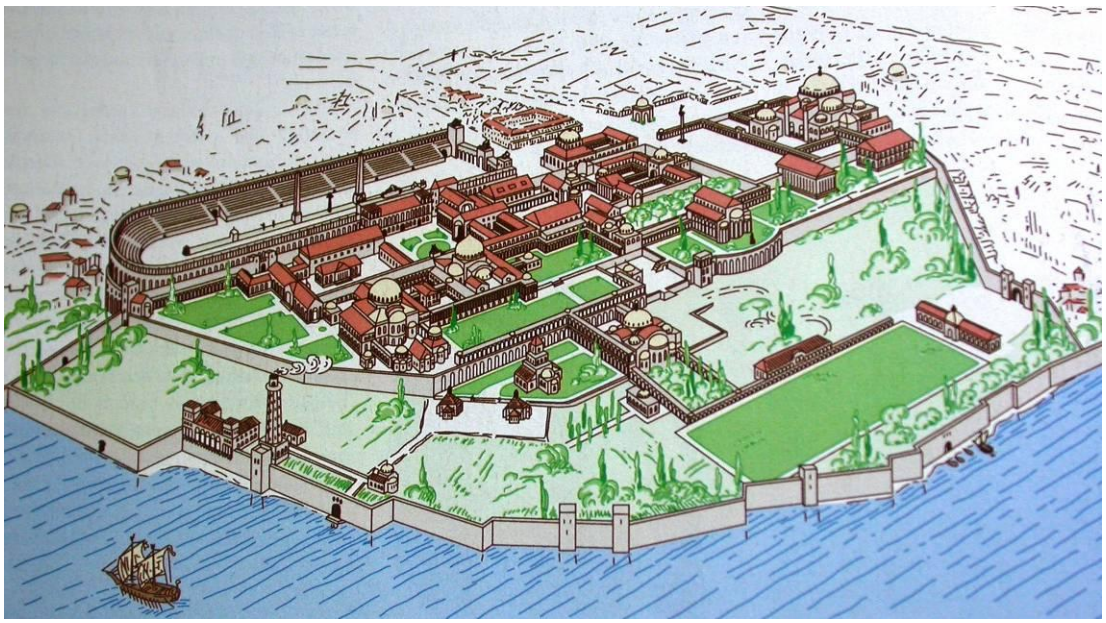
Şekil A.3 : 1913-1914 Tarihli Alman Mavileri'nde Samandıra ve Sarıgazi

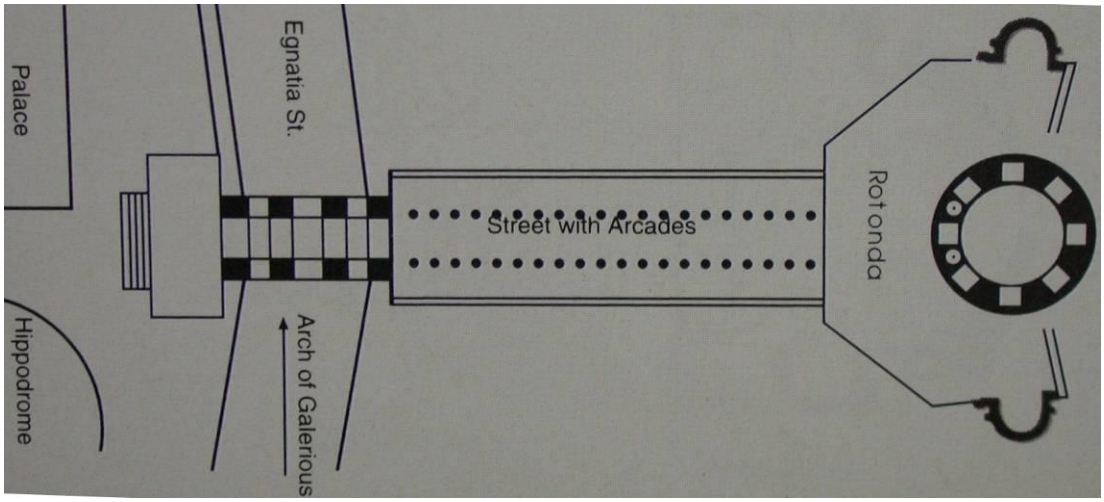
Şekil A.4 : 1913-1914 Tarihli Alman Mavileri'nde Samandıra ve Sarıgazi

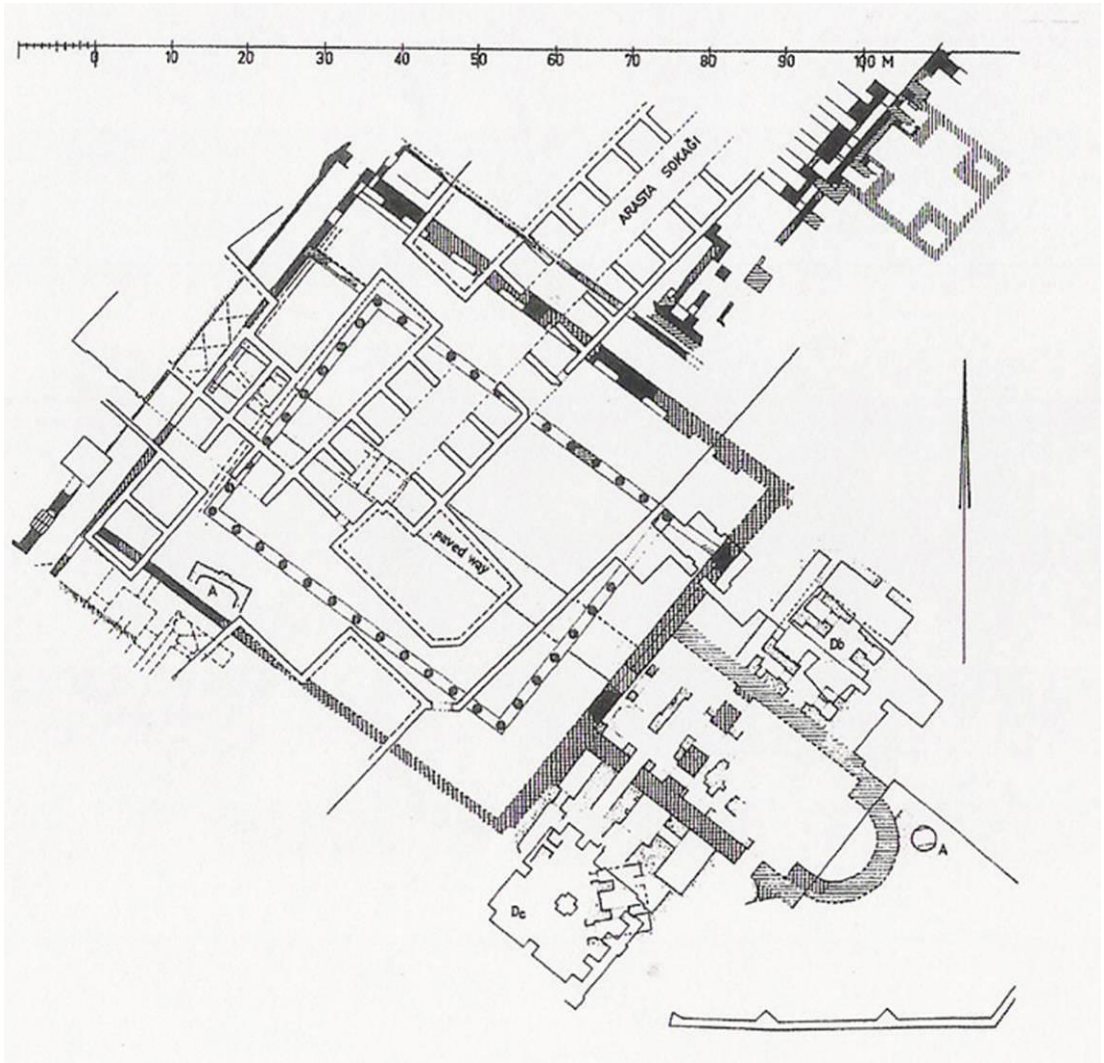
Şekil A.5 : Büyük Saray'ın Tarihi Yarımadadaki konumunu gösteren harita (upload.wikimedia.org)

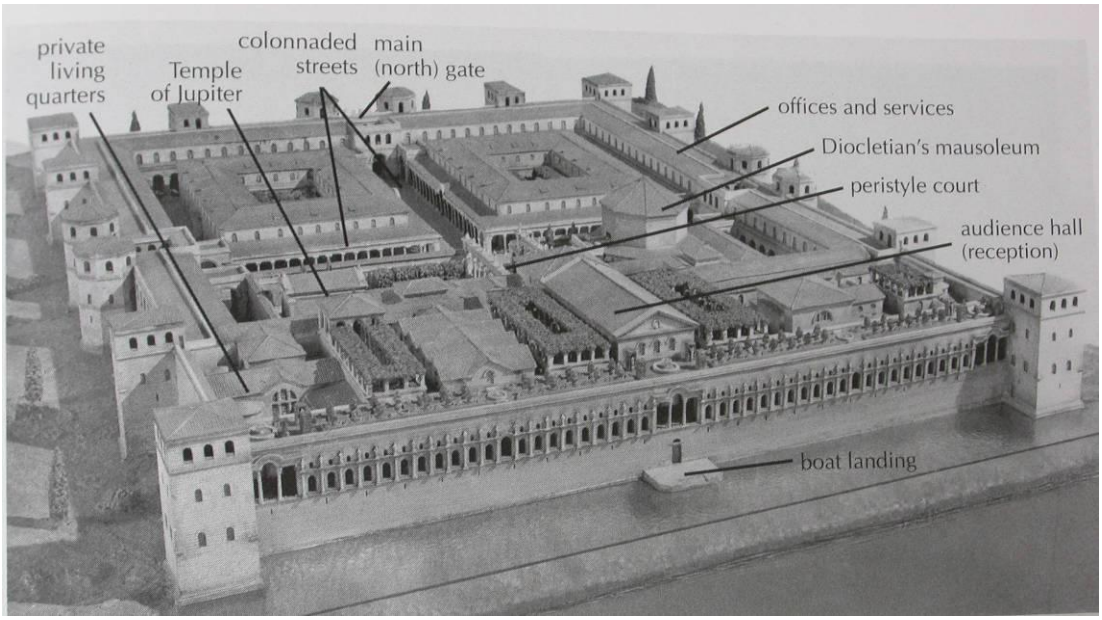
Şekil A.6 : Büyük Saray'ın Byzantium şehri içindeki konumunu gösteren gravür (Eyice, 1988) (Gülgün Köroğlu arşivi)

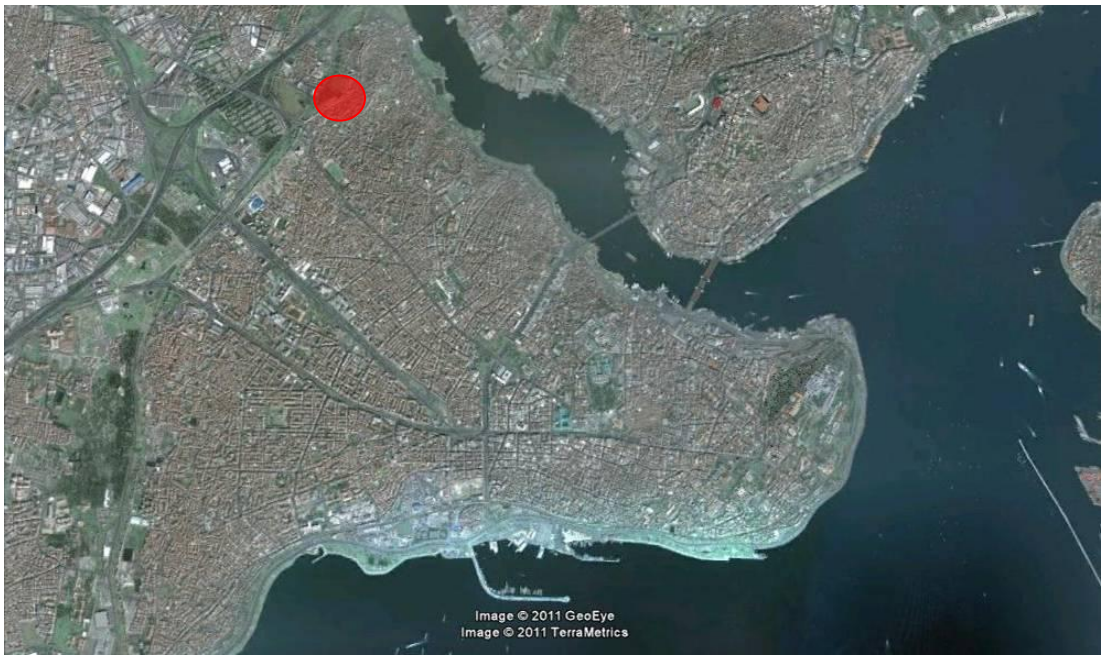
Şekil A.7 : Selanik'teki İmparatorluk Sarayı'nın Hipodrom ile ilişkisini gösteren plan (Gülgün Köroğlu arşivi)

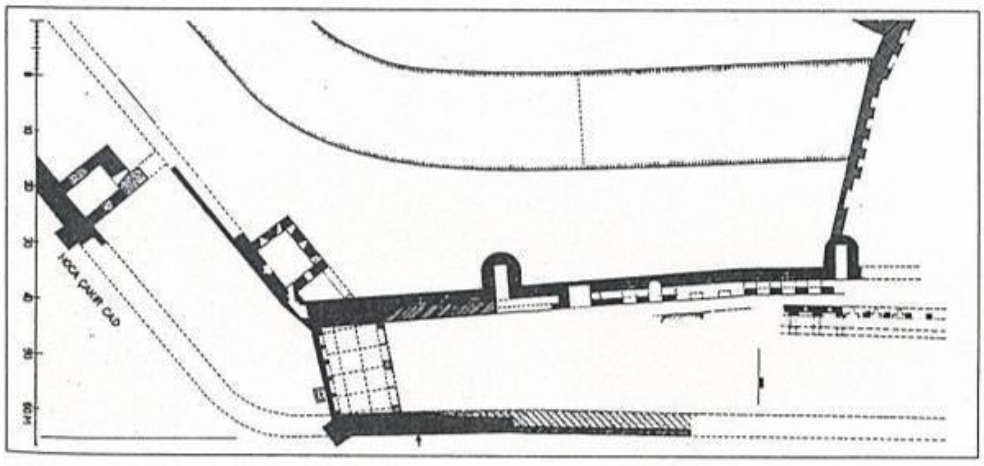
Şekil A.8 : Büyük Saray'a ait mozaiklerin sergilendiği Mozaik Müzesi olarak kullanılan revaklı ve apsisli salonun planı (Müller-Wiener, 2001)

Şekil A.9 : Hırvatistan'ın Split Şehri'ndeki Diokletianus'un Sarayı'nın Gravürü (Gülgün Köroğlu arşivi)

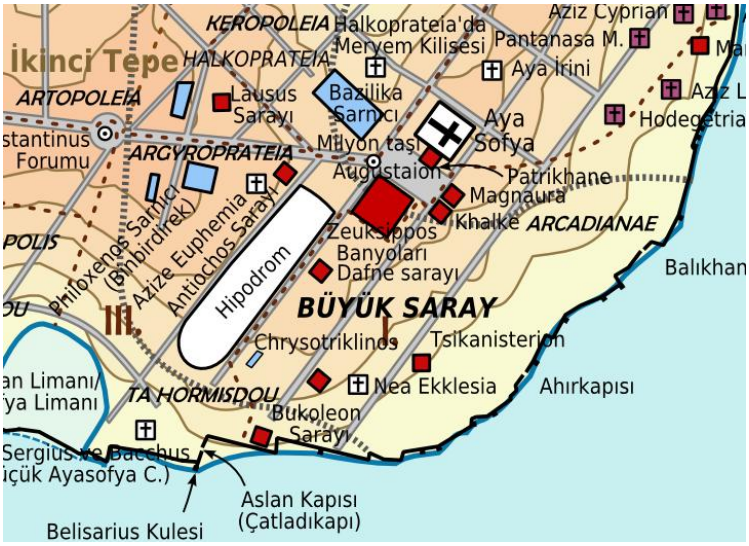
Şekil A.10 : Tekfur Sarayı'nın İstanbul içindeki konumu gösteren hava fotoğrafı (maps.google.com)

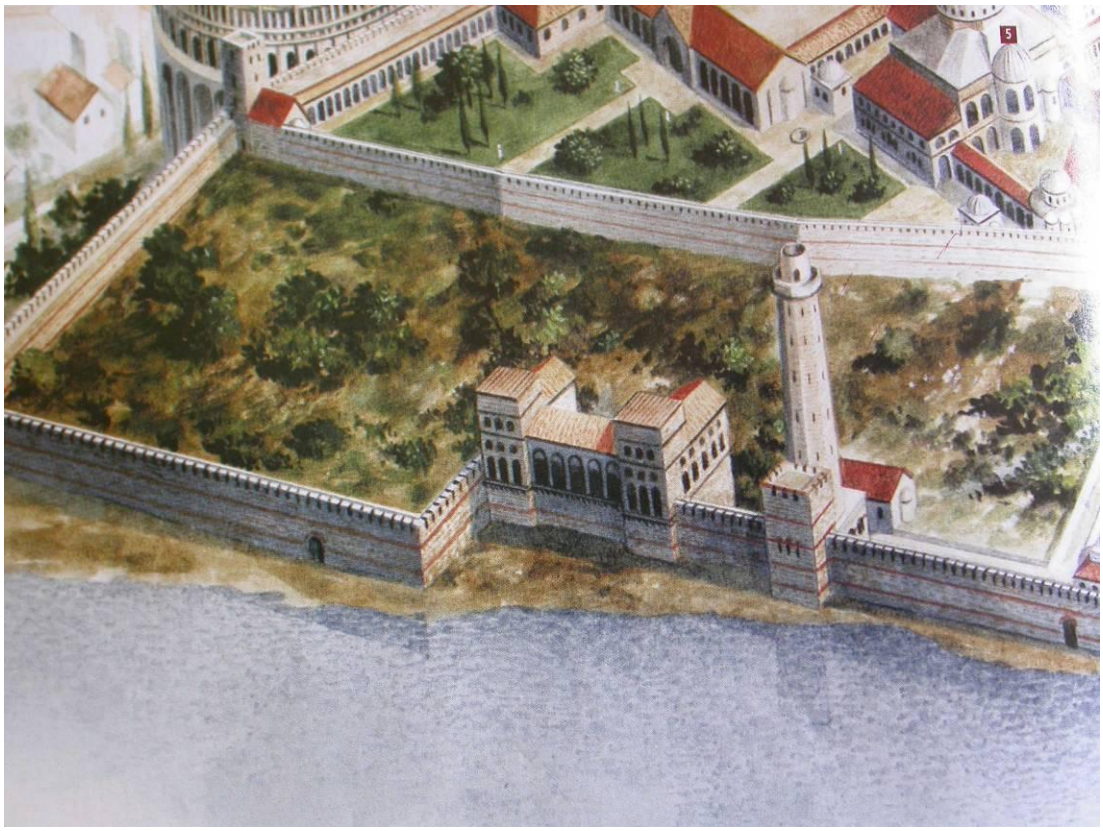
Şekil A.11 : Tekfur Sarayı'nın Planı (Müller-Wiener, 2001)

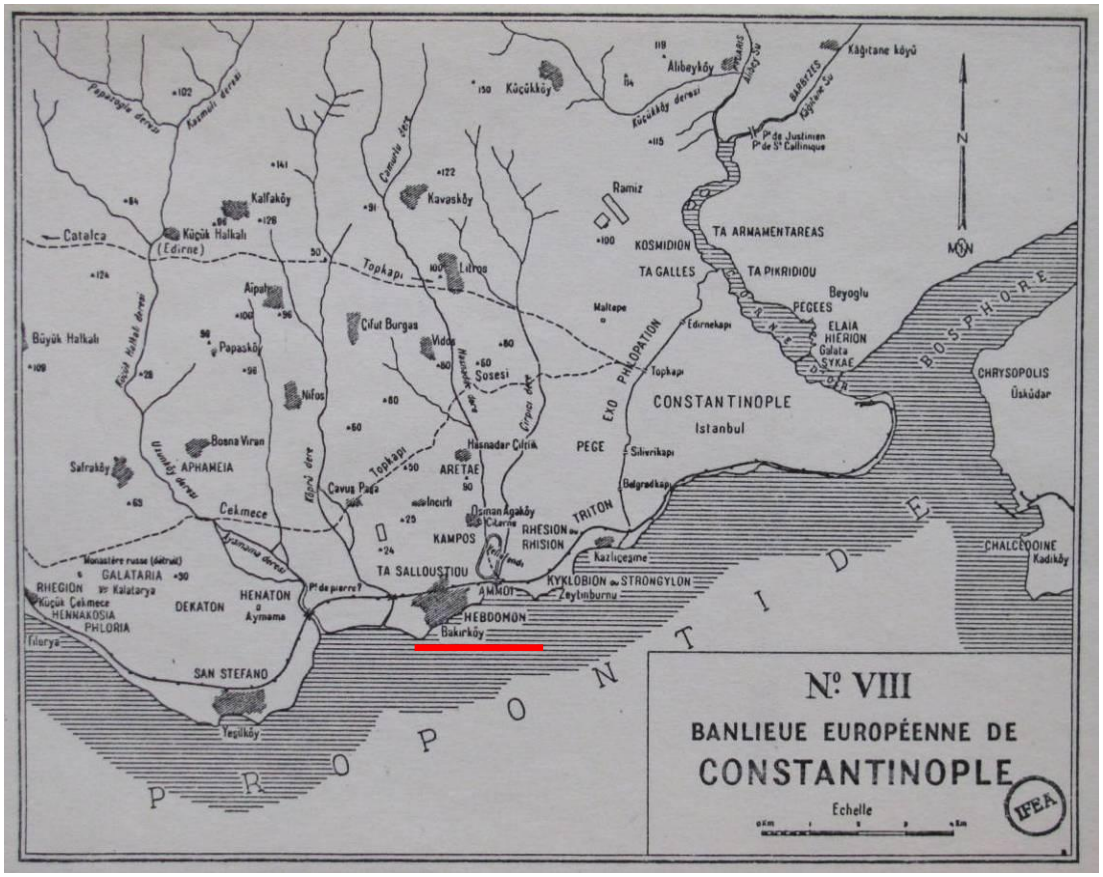
Şekil A.12 : Bukoleon Sarayı'nın konumunu gösteren hava fotoğrafı (maps.google.com)

Şekil A.13 : Bukoleon Sarayı'nın konumunu gösteren harita (upload.wikimedia.org)

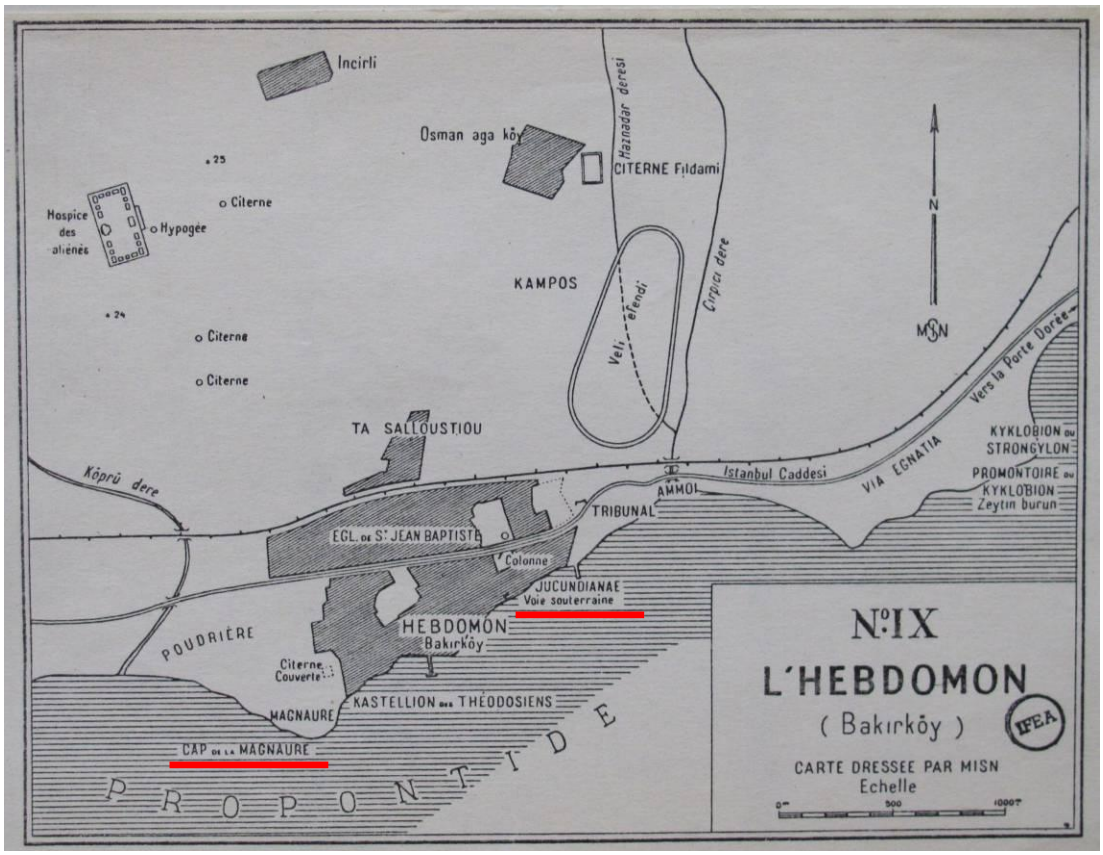
Şekil A.14 : Bukoleon Sarayı'nı gösteren gravür (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil A.15 : Hepdomon (Bakırköy) 'un konumunu gösteren harita (Janin, 1964)

Şekil A.16 : Magnaura ve Iukundianae Sarayı'nın İstanbul içindeki konumlarını gösteren hava fotoğrafı (maps.google.com)

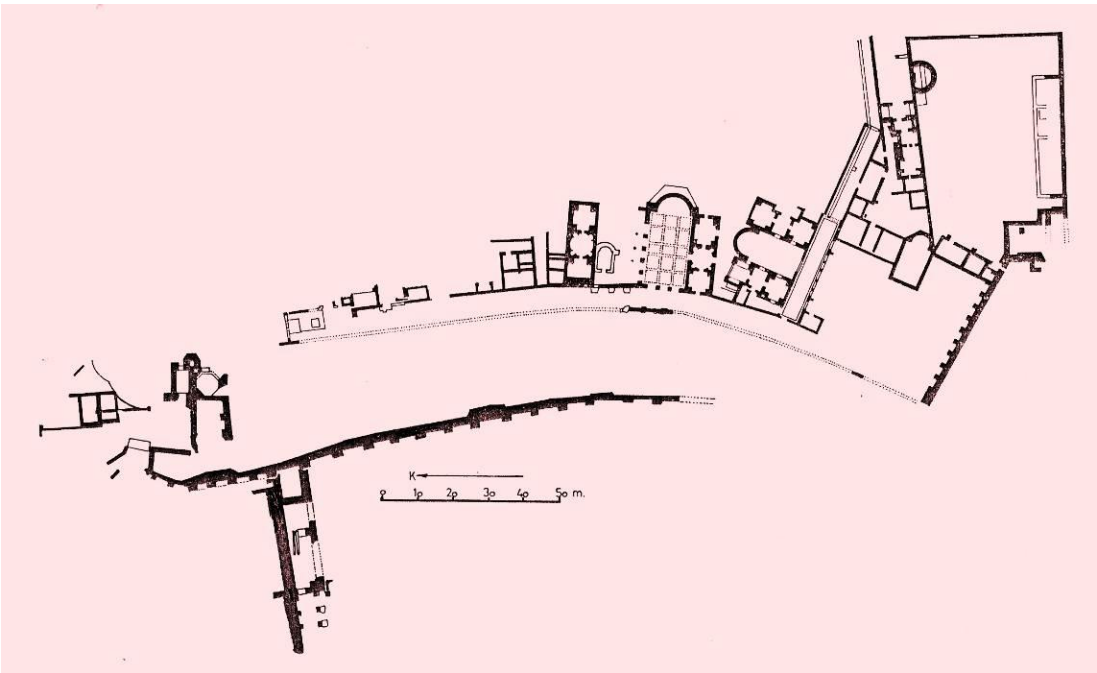
Şekil A.17 : Magnaura ve Iukundianae Sarayı'nın Hepdomon'daki konumlarını gösteren harita (Janin, 1964)

Şekil A.18 : Roma ile İstanbul'u birbirine bağlayan yol "Via Egnetia" (upload.wikimedia.org)

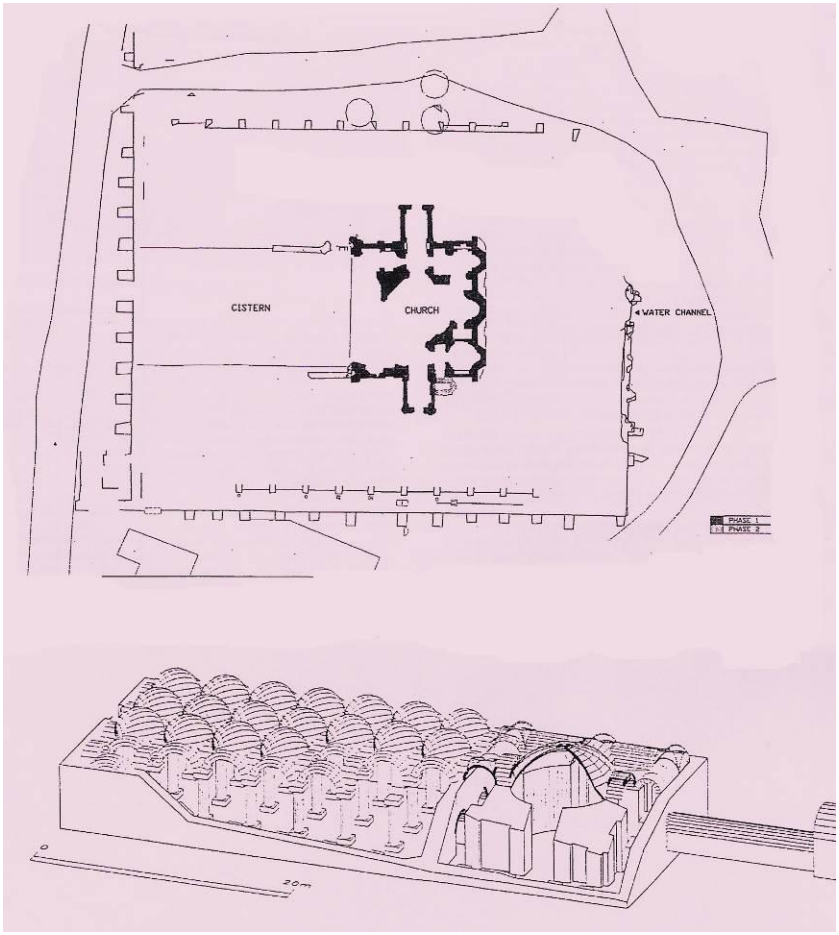
Şekil A.19 : Rhegion Sarayı'nın bulunduğu yeri gösteren hava fotoğrafı (maps.google.com)

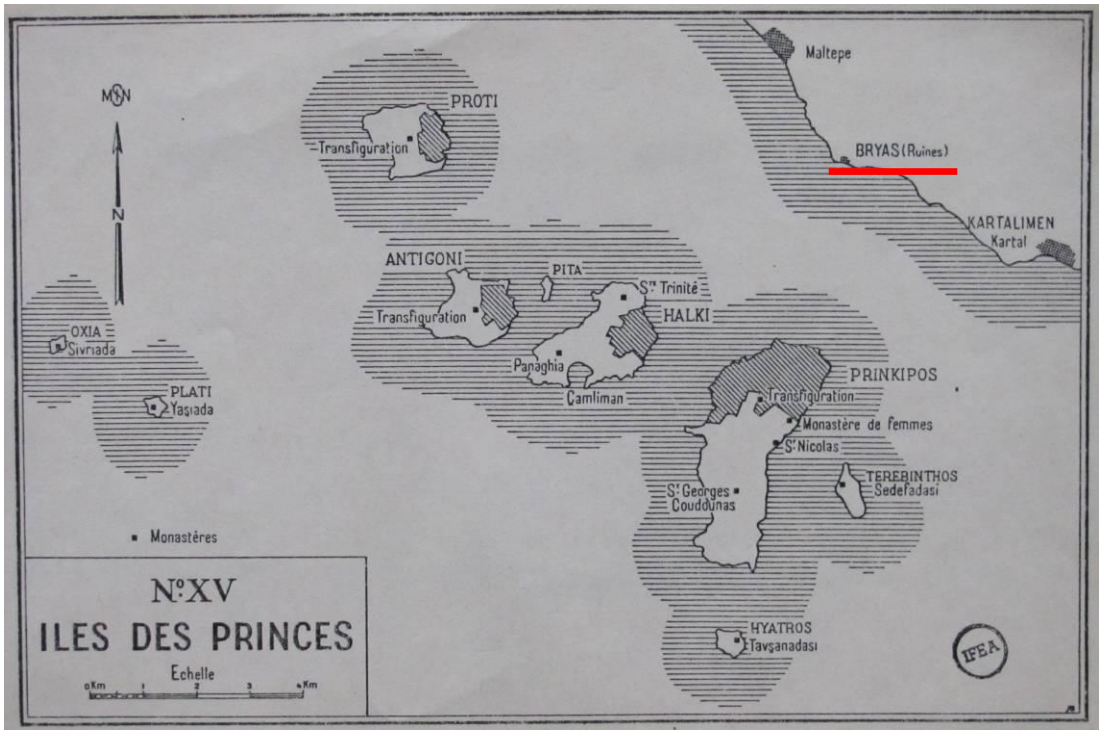
Şekil A.20 : Rhegion Sarayı kazılarından elde edilen plan (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil A.21 : Bryas Sarayı olduğu düşünülen yeri gösteren hava fotoğrafı (maps.google.com)

Şekil A.22 : Küçükyalı'daki kalıntıların planı ve modeli (Gülgün Köroğlu arşivi)

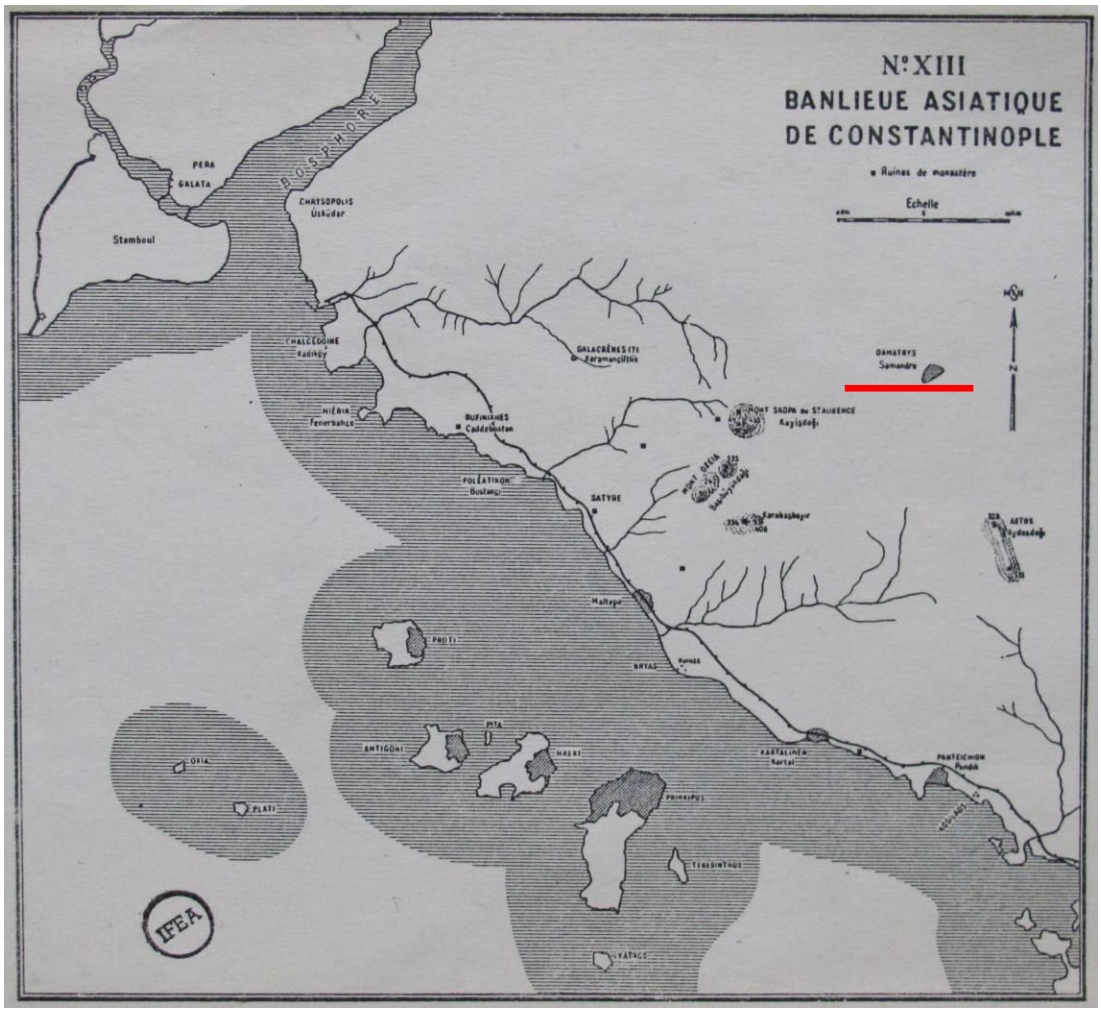
Şekil A.23 : Bryas Sarayı'nın kalıntılarının konumunu gösteren harita (Janin, 1964)

Şekil A.24 : Akkale Sarayı'nın bulunduğu Mersin'in Silifke İlçesi ve Andronikos Sarayı'nın bulunduğu Aydın'ın Söke İlçesi (maps.google.com)

Şekil A.25 : Sancaktepe Mahallelerini Gösteren Harita (www.sancaktepe.bel.tr)

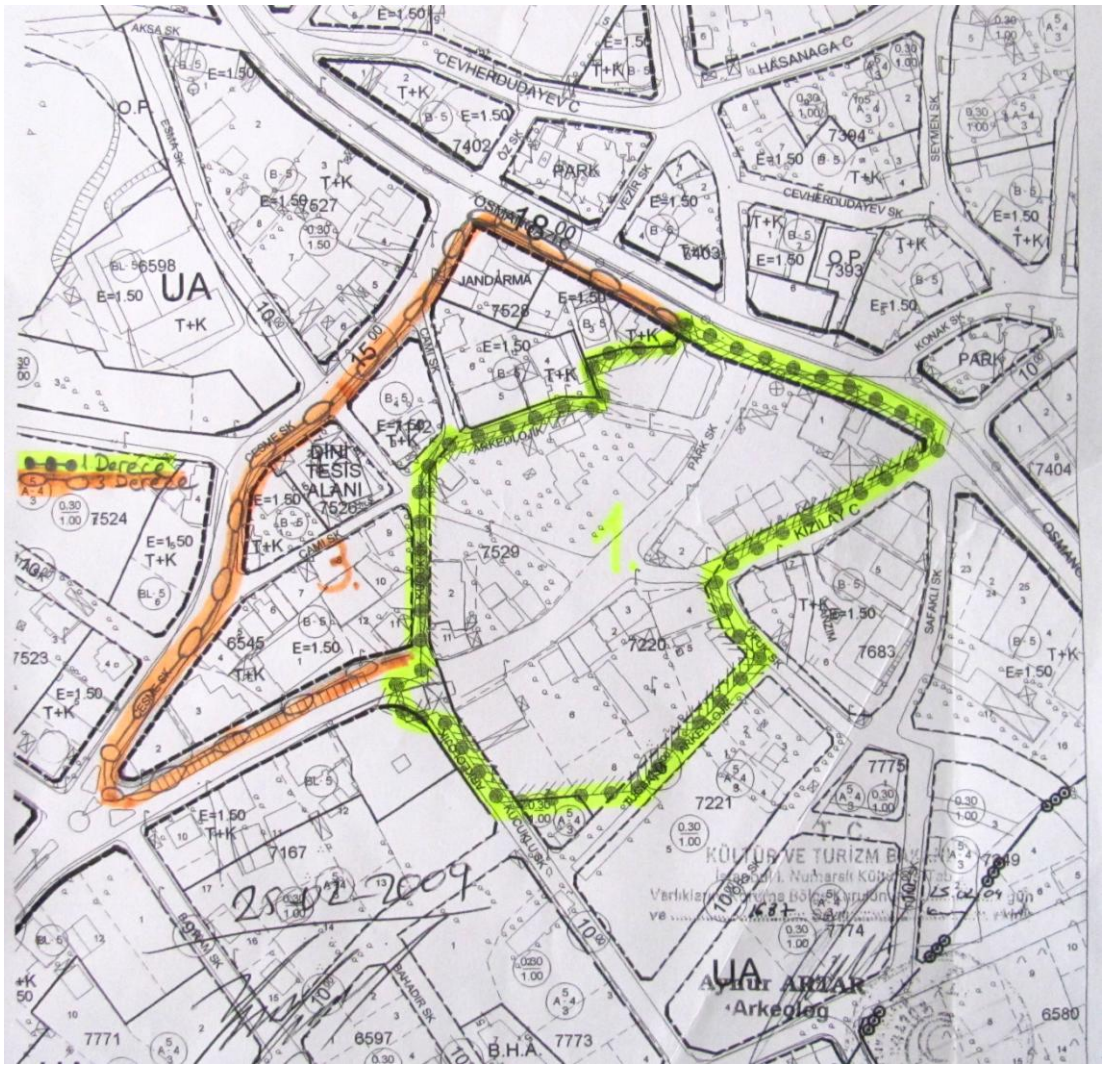
Şekil A.26 : Damatris Sarayı'nın kalıntılarının konumunu gösteren harita (Janin, 1964)

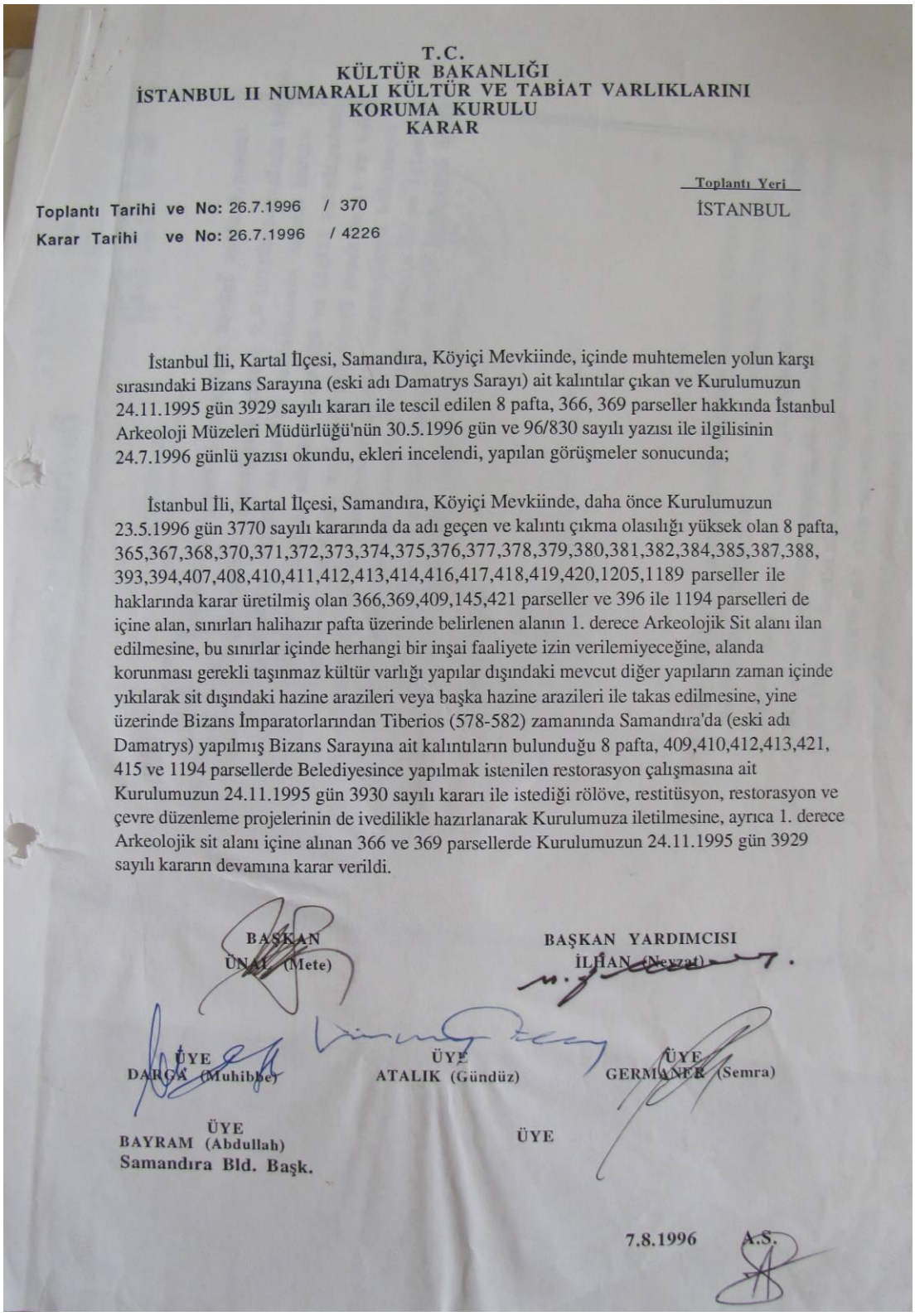
Şekil A.27 : 1982 Yılına Ait Hava Fotoğrafı (sehirrehberi.ibb.gov.tr)

Şekil A.28 : 2010 Yılına Ait Hava Fotoğrafı (sehirrehberi.ibb.gov.tr)

Şekil A.29 : Halihazır harita üzerinde işaretlenen 1. Derece ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU
KARAR

Toplantı Yeri
İSTANBUL

Toplantı Tarihi ve No: 26.7.1996 / 370
Karar Tarihi ve No: 26.7.1996 / 4226

İstanbul İli, Kartal İlçesi, Samandıra, Köyiçi Mevkiinde, içinde muhtemelen yolun karşı sırasındaki Bizans Sarayına (eski adı Damatrys Sarayı) ait kalıntılar çıkan ve Kurulumuzun 24.11.1995 gün 3929 sayılı kararı ile tescil edilen 8 pafta, 366, 369 parseller hakkında İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'nün 30.5.1996 gün ve 96/830 sayılı yazısı ile ilgilisinin 24.7.1996 günlü yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kartal İlçesi, Samandıra, Köyiçi Mevkiinde, daha önce Kurulumuzun 23.5.1996 gün 3770 sayılı kararında da adı geçen ve kalıntı çıkma olasılığı yüksek olan 8 pafta, 365,367,368,370,371,372,373,374,375,376,377,378,379,380,381,382,384,385,387,388, 393,394,407,408,410,411,412,413,414,416,417,418,419,420,1205,1189 parseller ile haklarında karar üretilmiş olan 366,369,409,145,421 parseller ve 396 ile 1194 parselleri de içine alan, sınırları halihazır pafta üzerinde belirlenen alanın 1. derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmesine, bu sınırlar içinde herhangi bir inşai faaliyete izin verilemiyeceğine, alanda korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapılar dışındaki mevcut diğer yapıların zaman içinde yıkılarak sit dışındaki hazine arazileri veya başka hazine arazileri ile takas edilmesine, yine üzerinde Bizans İmparatorlarından Tiberios (578-582) zamanında Samandıra'da (eski adı Damatrys) yapılmış Bizans Sarayına ait kalıntıların bulunduğu 8 pafta, 409,410,412,413,421, 415 ve 1194 parsellerde Belediyesince yapılmak istenilen restorasyon çalışmasına ait Kurulumuzun 24.11.1995 gün 3930 sayılı kararı ile istediği rölöve, restitüsyon, restorasyon ve çevre düzenleme projelerinin de ivedilikle hazırlanarak Kurulumuza iletilmesine, ayrıca 1. derece Arkeolojik sit alanı içine alınan 366 ve 369 parsellerde Kurulumuzun 24.11.1995 gün 3929 sayılı kararın devamına karar verildi.

BAŞKAN
ÜNAL (Mete)

BAŞKAN YARDIMCISI
İLHAN (Neyzat)

ÜYE
DARGA (Muhibbe)

ÜYE
ATALIK (Gündüz)

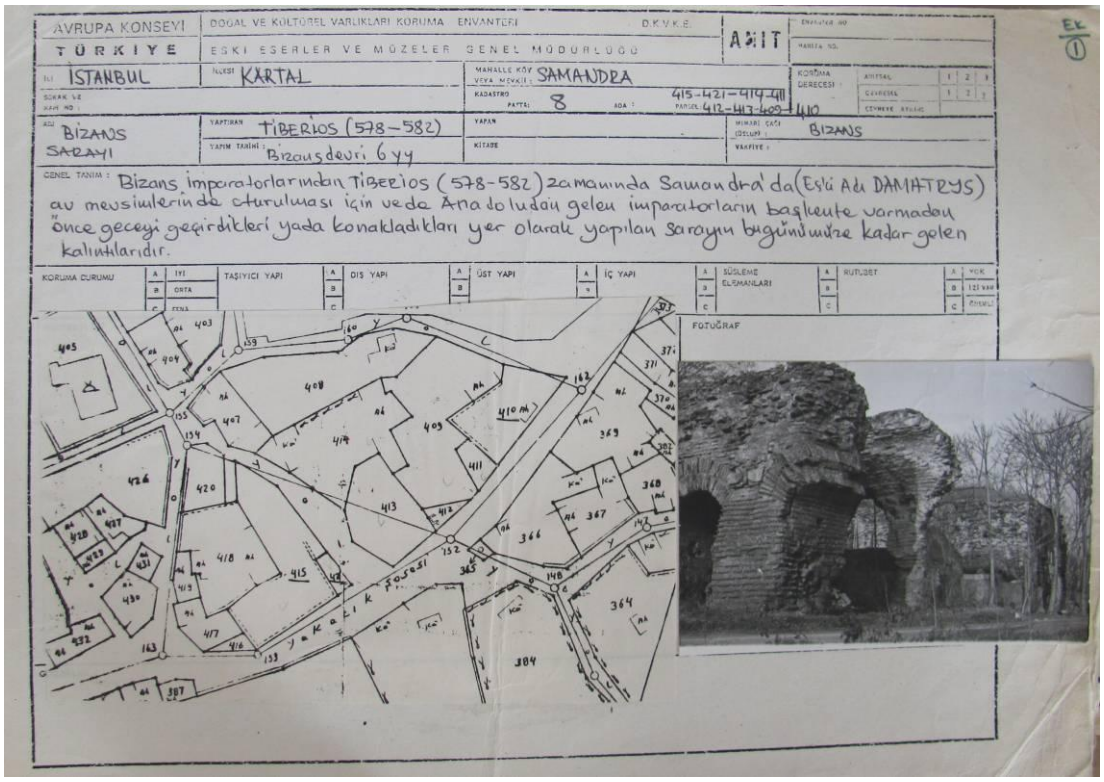
ÜYE
GERMANER (Semra)

ÜYE
BAYRAM (Abdullah)
Samandıra Bld. Başk.

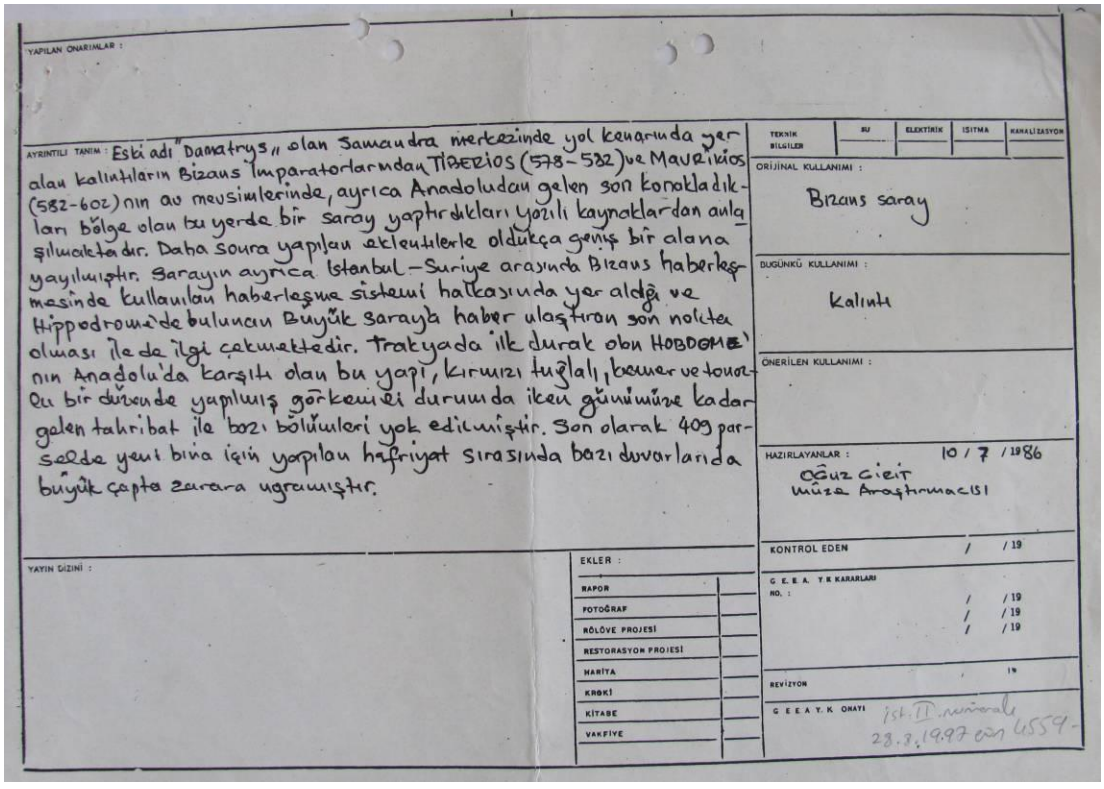
ÜYE

7.8.1996 A.S.

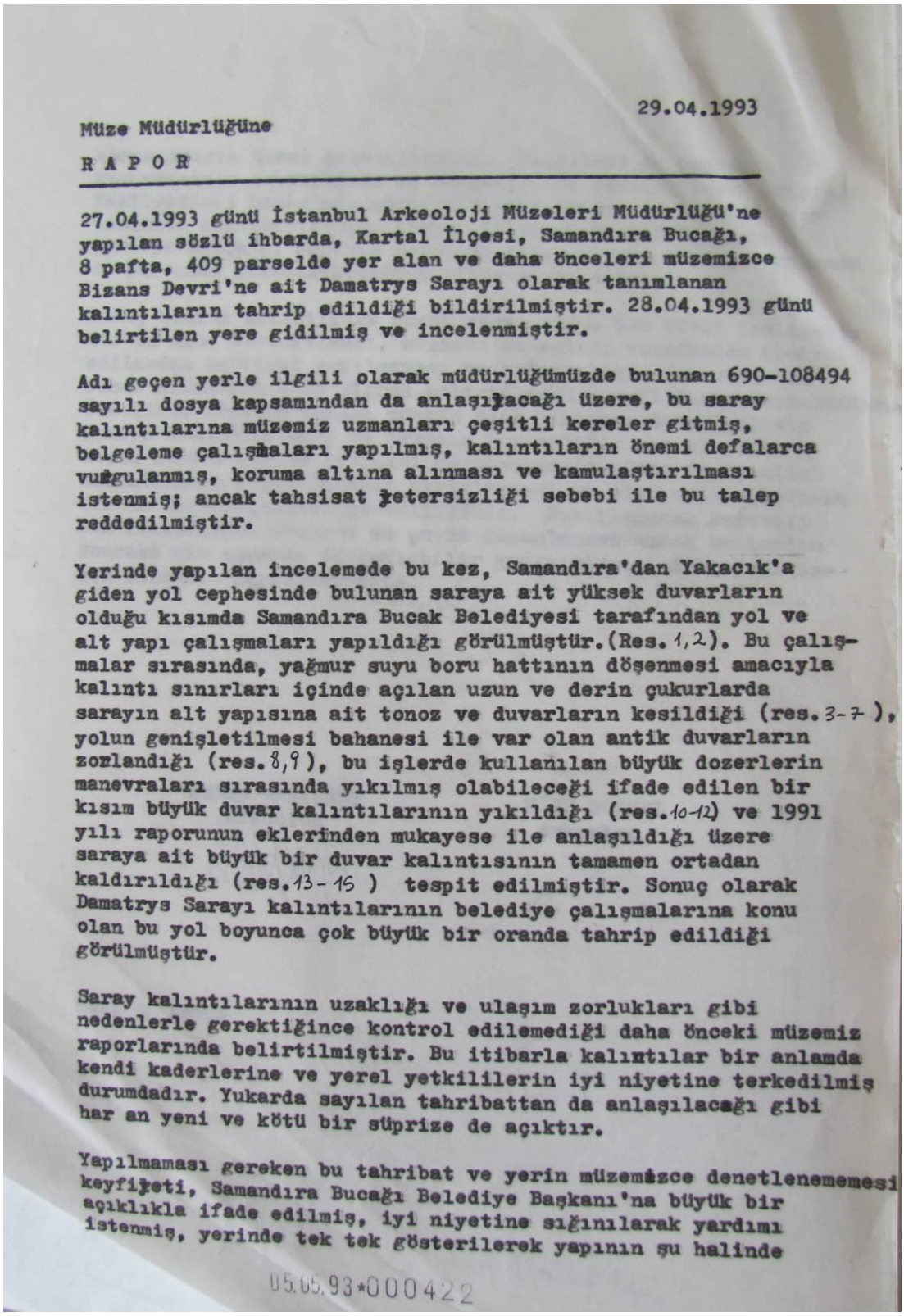
Şekil A.30 : 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan karar metni (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil A.31 : Oğuz Girit'in hazırladığı Anıt Fişi (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil A.32 : Oğuz Girit'in hazırladığı Anıt Fişi (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

29.04.1993

Müze Müdürlüğüne

R A P O R

27.04.1993 günü İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü'ne yapılan sözlü ihbarda, Kartal İlçesi, Samandıra Bucağı, 8 pafta, 409 parselde yer alan ve daha önceleri müzemizce Bizans Devri'ne ait Damatrys Sarayı olarak tanımlanan kalıntıların tahrip edildiği bildirilmiştir. 28.04.1993 günü belirtilen yere gidilmiş ve incelenmiştir.

Adı geçen yerle ilgili olarak müdürlüğümüzde bulunan 690-108494 sayılı dosya kapsamından da anlaşılacağı üzere, bu saray kalıntılarına müzemiz uzmanları çeşitli kereler gitmiş, belgeleme çalışmaları yapılmış, kalıntıların önemi defalarca vurgulanmış, koruma altına alınması ve kamulaştırılması istenmiş; ancak tahsisat yetersizliği sebebi ile bu talep reddedilmiştir.

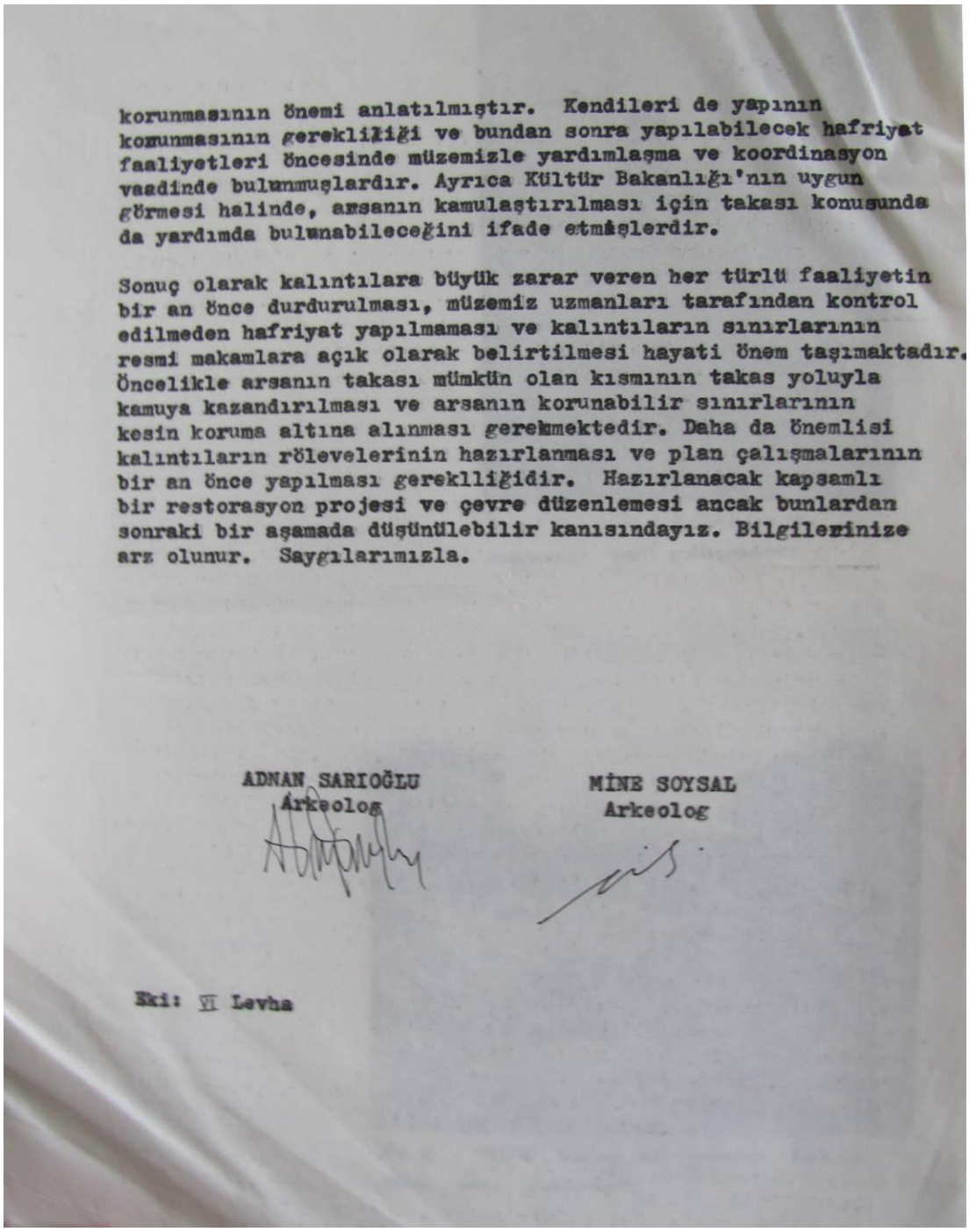
Yerinde yapılan incelemede bu kez, Samandıra'dan Yakacık'a giden yol cephesinde bulunan saraya ait yüksek duvarların olduğu kısımda Samandıra Bucak Belediyesi tarafından yol ve alt yapı çalışmaları yapıldığı görülmüştür.(Res. 1,2). Bu çalışmalar sırasında, yağmur suyu boru hattının döşenmesi amacıyla kalıntı sınırları içinde açılan uzun ve derin çukurlarda sarayın alt yapısına ait tonoz ve duvarların kesildiği (res. 3-7), yolun genişletilmesi bahanesi ile var olan antik duvarların zorlandığı (res. 8,9), bu işlerde kullanılan büyük dozerlerin manevraları sırasında yıkılmış olabileceği ifade edilen bir kısım büyük duvar kalıntılarının yıkıldığı (res. 10-12) ve 1991 yılı raporunun eklerinden mukayese ile anlaşıldığı üzere saraya ait büyük bir duvar kalıntısının tamamen ortadan kaldırıldığı (res. 13-15) tespit edilmiştir. Sonuç olarak Damatrys Sarayı kalıntılarının belediye çalışmalarına konu olan bu yol boyunca çok büyük bir oranda tahrip edildiği görülmüştür.

Saray kalıntılarının uzaklığı ve ulaşım zorlukları gibi nedenlerle gerektiğince kontrol edilemediği daha önceki müzemiz raporlarında belirtilmiştir. Bu itibarla kalıntılar bir anlamda kendi kaderlerine ve yerel yetkililerin iyi niyetine terkedilmiş durumdadır. Yukarda sayılan tahribattan da anlaşılacağı gibi her an yeni ve kötü bir süprize de açıktır.

Yapılmaması gereken bu tahribat ve yerin müzemizce denetlenememesi keyfiyeti, Samandıra Bucağı Belediye Başkanı'na büyük bir açıklıkla ifade edilmiş, iyi niyetine sığınılarak yardımı istenmiş, yerinde tek tek gösterilerek yapının şu halinde

05.05.93*000422

Şekil A.33 : Adnan Sarıoğlu ve Mine Soysal'ın hazırladığı 1993 yılı raporu (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

korunmasının önemi anlatılmıştır. Kendileri de yapının korunmasının gerekliliği ve bundan sonra yapılabilecek hafriyat faaliyetleri öncesinde müzemizle yardımlaşma ve koordinasyon vaadinde bulunmuşlardır. Ayrıca Kültür Bakanlığı'nın uygun görmesi halinde, arsanın kamulaştırılması için takası konusunda da yardımda bulunabileceğini ifade etmişlerdir.

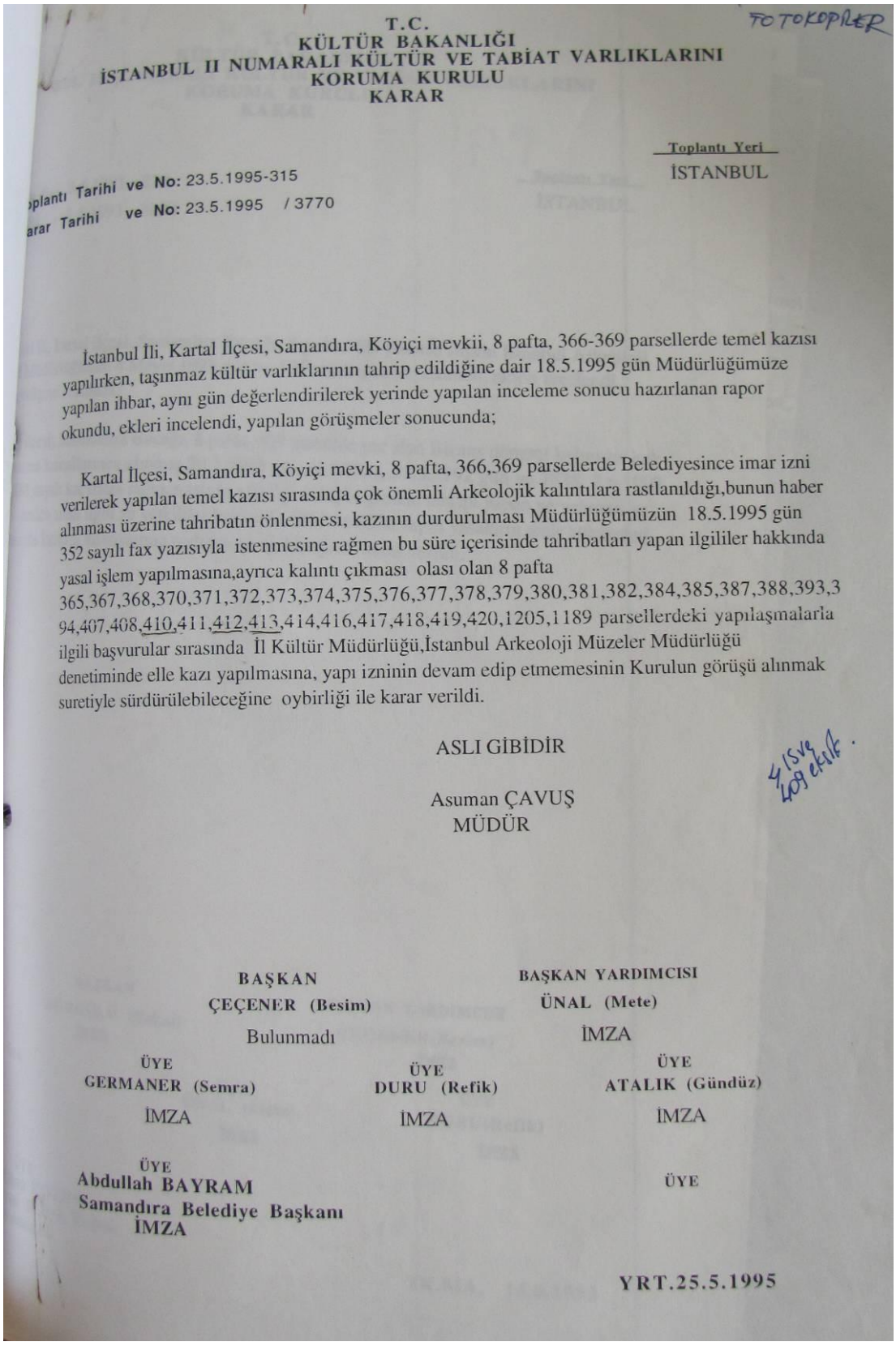
Sonuç olarak kalıntılara büyük zarar veren her türlü faaliyetin bir an önce durdurulması, müzemiz uzmanları tarafından kontrol edilmeden hafriyat yapılmaması ve kalıntıların sınırlarının resmi makamlara açık olarak belirtilmesi hayati önem taşımaktadır. Öncelikle arsanın takası mümkün olan kısmının takas yoluyla kamuya kazandırılması ve arsanın korunabilir sınırlarının kesin koruma altına alınması gerekmektedir. Daha da önemlisi kalıntıların rölevelerinin hazırlanması ve plan çalışmalarının bir an önce yapılması gerekliliğidir. Hazırlanacak kapsamlı bir restorasyon projesi ve çevre düzenlemesi ancak bunlardan sonraki bir aşamada düşünülebilir kanısındayız. Bilgilerinize arz olunur. Saygılarımızla.

ADNAN SARIOĞLU
Arkeolog

MİNE SOYSAL
Arkeolog

Eki: VI Levha

Şekil A.34 : Adnan Sarıoğlu ve Mine Soysal'ın hazırladığı 1993 yılı raporu (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU
KARAR

FOTOKOPİLER

Toplantı Yeri
İSTANBUL

oplantı Tarihi ve No: 23.5.1995-315
arar Tarihi ve No: 23.5.1995 / 3770

İstanbul İli, Kartal İlçesi, Samandıra, Köyiçi mevkii, 8 pafta, 366-369 parsellerde temel kazısı yapılırken, taşınmaz kültür varlıklarının tahrip edildiğine dair 18.5.1995 gün Müdürlüğümüze yapılan ihbar, aynı gün değerlendirilerek yerinde yapılan inceleme sonucu hazırlanan rapor okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Kartal İlçesi, Samandıra, Köyiçi mevki, 8 pafta, 366,369 parsellerde Belediyesince imar izni verilerek yapılan temel kazısı sırasında çok önemli Arkeolojik kalıntılara rastlanıldığı,bunun haber alınması üzerine tahribatın önlenmesi, kazının durdurulması Müdürlüğümüzün 18.5.1995 gün 352 sayılı fax yazısıyla istenmesine rağmen bu süre içerisinde tahribatları yapan ilgililer hakkında yasal işlem yapılmasına,ayrıca kalıntı çıkması olası olan 8 pafta 365,367,368,370,371,372,373,374,375,376,377,378,379,380,381,382,384,385,387,388,393,394,407,408,410,411,412,413,414,416,417,418,419,420,1205,1189 parsellerdeki yapılaşmalarla ilgili başvurular sırasında İl Kültür Müdürlüğü,İstanbul Arkeoloji Müzeler Müdürlüğü denetiminde elle kazı yapılmasına, yapı izninin devam edip etmemesinin Kurulun görüşü alınmak suretiyle sürdürülebileceğine oybirliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR

Asuman ÇAVUŞ
MÜDÜR

4 ISVE 409 ekte.

BAŞKAN
ÇEÇENER (Besim)
Bulunmadı

BAŞKAN YARDIMCISI
ÜNAL (Mete)
İMZA

ÜYE
GERMANER (Semra)
İMZA

ÜYE
DURU (Refik)
İMZA

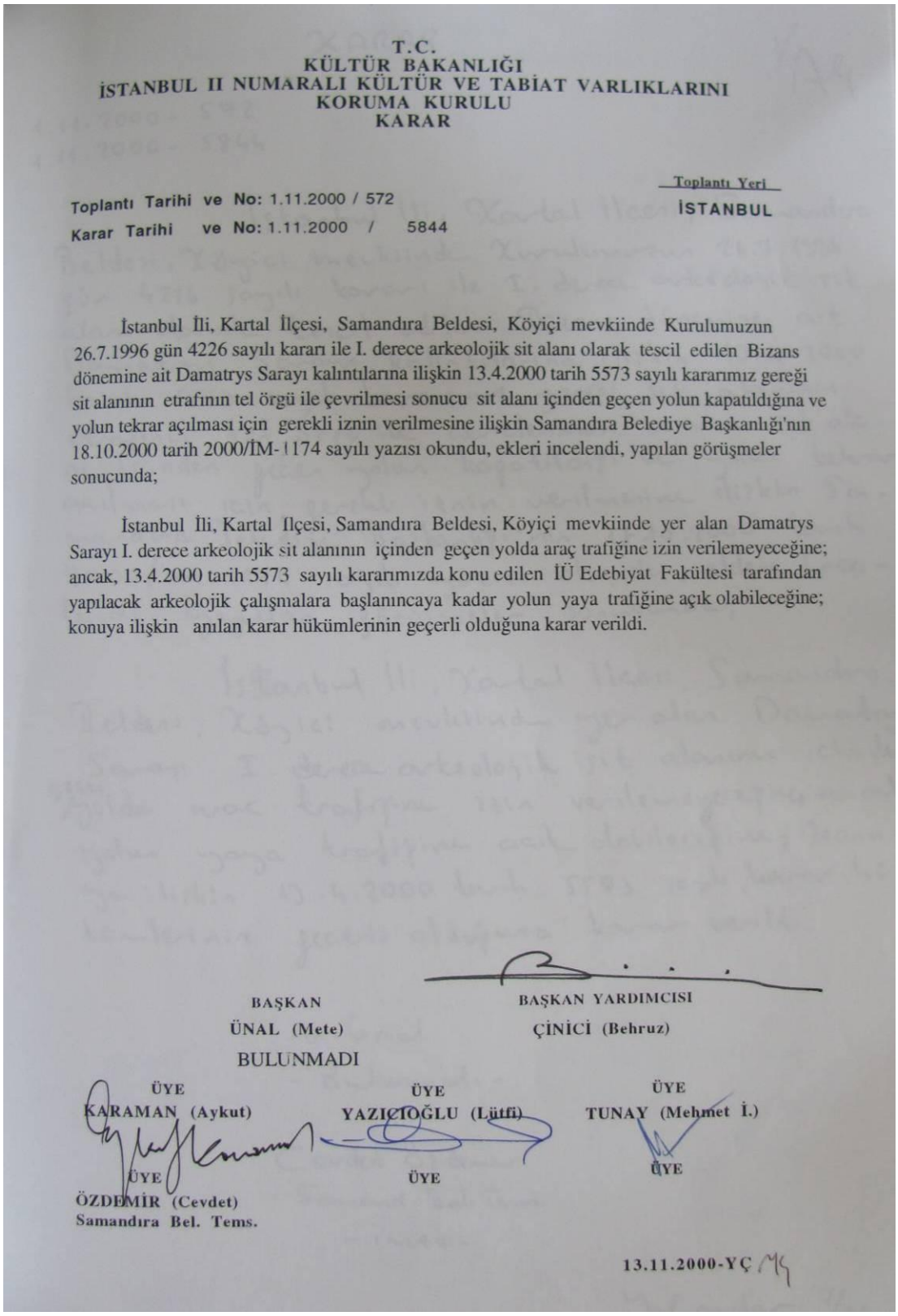
ÜYE
ATALIK (Gündüz)
İMZA

ÜYE
Abdullah BAYRAM
Samandıra Belediye Başkanı
İMZA

ÜYE

YRT.25.5.1995

Şekil A.35 : 23.5.1995 gün ve 3770 sayılı kurul kararı (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İSTANBUL II NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU
KARAR

Toplantı Yeri
İSTANBUL

Toplantı Tarihi ve No: 1.11.2000 / 572
Karar Tarihi ve No: 1.11.2000 / 5844

İstanbul İli, Kartal İlçesi, Samandıra Beldesi, Köyiçi mevkiinde Kurulumuzun 26.7.1996 gün 4226 sayılı kararı ile I. derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilen Bizans dönemine ait Damatrys Sarayı kalıntılarına ilişkin 13.4.2000 tarih 5573 sayılı kararımız gereği sit alanının etrafının tel örgü ile çevrilmesi sonucu sit alanı içinden geçen yolun kapatıldığına ve yolun tekrar açılması için gerekli iznin verilmesine ilişkin Samandıra Belediye Başkanlığı'nın 18.10.2000 tarih 2000/İM-1174 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

İstanbul İli, Kartal İlçesi, Samandıra Beldesi, Köyiçi mevkiinde yer alan Damatrys Sarayı I. derece arkeolojik sit alanının içinden geçen yolda araç trafiğine izin verilemeyeceğine; ancak, 13.4.2000 tarih 5573 sayılı kararımızda konu edilen İÜ Edebiyat Fakültesi tarafından yapılacak arkeolojik çalışmalara başlanıncaya kadar yolun yaya trafiğine açık olabileceğine; konuya ilişkin anılan karar hükümlerinin geçerli olduğuna karar verildi.

BAŞKAN
ÜNAL (Mete)
BULUNMADI

BAŞKAN YARDIMCISI
ÇİNİCİ (Behruz)

ÜYE
KARAMAN (Aykut)

ÜYE
YAZICIOĞLU (Lütfi)

ÜYE
TUNAY (Mehmet İ.)

ÜYE
ÖZDEMİR (Cevdet)
Samandıra Bel. Tems.

ÜYE

ÜYE

13.11.2000-YÇ

Şekil A.36 : 1.11.2000 gün ve 5844 sayılı kurul kararı (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

T.C.
Kültür Bakanlığı
Anıtlar ve Müzeler
Genel Müdürlüğü
(Kazılar Şb.)
Ulus – ANKARA

İzmir,19/08/2001

RAPOR

Sayı : 03

Konu : İstanbul, Küçükyalı ve Samandıra'da arkeolojik yüzey araştırması
İlgi : Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 13/07/2001 tarih 7712 sayılı görevlendirme yazısı

İstanbul, Maltepe İlçesi, Küçükyalı, Çınar Mah. Bizans yapısı ile Samandıra Beldesi Eyüp Sultan Mah. Bizans yapısındaki yüzey araştırması çalışmaları 15/08/2001 tarihinde tamamlanarak yüzey buluntuları İstanbul Arkeoloji Müzesine teslim edilmiştir. Analiz ve inceleme amacı ile yurtdışına çıkarılacak envanter dışı taş ve sıva örnekleri için rapor ve yazı araştırma başkanınca müzeden alınmıştır.

Samandıra Beldesindeki Bizans yapısı (Damatrys Sarayı – 8.yy olarak adlandırılmaktadır) ve bağlantılı bölümü olduğu düşünülen hamamda yüzey temizliği sonrasında elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilerek mevcut durumun planı çıkarılmış, yapı duvarlarının çizimleri ve fotoğraf-slayt çekimleri yapılmıştır. Hamam tabanındaki damgalı bir tuğra tarihlemeyi 6.yy olarak düşündürmektedir. Bunun dışında sarayın duvarlarındaki incelemede yere dönük yüzü yazılı birkaç tuğla örneğine daha rastlanmıştır. Haç şeklindeki sarnıç bölümünde ise, gene duvar üzerinde bir mermer plakada kontrmark görülmüştür. Sarnıca merdivenle inildiği duvardaki basamak kalıntılarından anlaşılmıştır.

Küçükyalı'daki Bizans yapısının alt bölümündeki sarnıçta yüzey temizliği sonrasında plan için çalışılmıştır. Her iki yüzey araştırmasında da yer alan hidrojeolog Doç. Dr. Paolo Bono; sarnıçtaki maksimum su seviyesinin tespiti için duvardaki kalker izlerinin meydana getirdiği hattı esas alarak taban ile arasındaki yüksekliği 185-190cm. olarak hesaplamıştır. Sarnıca su getiren kanaldaki suyun akış hızının kanal içinde daha alt kotta bir odacıktan geçirilerek düşürüldüğü anlaşılmıştır. İstanbul'da su kanalı ile birlikte sağlam olarak korunabilen Bizans sarnıcı olması bakımından önemlidir.

Üst yapısında ise büyük olasılıkla 10.yy tarihli üç apsisli bir kilise vardır. Yüzey temizliği sonrasında kuzey ve güney yönünde girişi bulunan kilisenin daha ayrıntılı planı çıkarılarak fotoğraf-slayt çekimleri tamamlanmıştır.

Merkezindeki 9m. çapındaki açıklığın üstünün büyük bir kubbe ile ve dört köşedeki küçük mekanların daha küçük ölçekli kubbeler ile kapatıldığı düşünülmektedir. Yüzey temizliğinde ele geçen farklı mozaik örneklerine göre duvar kaplamasında mozaik kullanılmış olmalıdır. Dış cephede tuğla örgünün dış yüzeyinde 3cm. kalınlığında sıvaya rastlanılması, dönem yapıları için farklı bir özelliktir.

Şekil A.37 : H.Ersin Atakal'ın hazırladığı 2001 yılı raporu (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Araştırma başkanı Sn. Alessandra Ricci tarafından söz konusu kilisenin bir manastır içinde yer aldığı şeklinde yorumlanması; yapıyı Bryas Sarayı olarak tanımlayan görüşten farklılık taşımaktadır. Daha önceki yıllarda Prof. Dr. Semavi Eyice tarafından bulunan yazılı korniş parçasına benzeyen bir yazılı mermer korniş parçası daha yüzeyde bulunmuştur.

Maltepe Belediye Başkanı, Özel İtalyan Lisesi Müdürü, öğrencileri ve ziyaretçilerinin de hazır bulunduğu 11/08/2001 günü davette yüzey araştırması ve buluntular hakkında araştırma başkanı tarafından bilgi verilmiştir. Belediye yetkililerinden edinilen bilgilere göre yapı alanının tel örgü v.b. şekilde çevrilmesi için kurul kararı vardır. Plan çıkarılması için yüzey temizliği yapılarak moloz ve bitki örtüsünün alınması geçici bir temizlik sağlamıştır. İmkan bulunduğunda kurul kararının uygulanabilmesi gerekmektedir.

Sarnıca izinsiz girişin engellenebilmesi için kemerlere iki demir kapı yapılması, Bizans yapısını tanıtıcı üç ayrı dilde hazırlanmış pano yerleştirilmesine ilişkin araştırma başkanının başvurusuna İstanbul 1 nolu kurulunun olumlu karar aldığı öğrenilmiştir.

Genel Müdürlüğümüzün 27/07/2001 tarih 0083/19 sayılı uygun görüş yazısı ile çalışmalara Büke Tüfecioğlu da katılmıştır. İtalyan Lisesi öğretim görevlisi Patrizia Maria Costa ile birlikte çalışmalara katılan İtalyan Lisesi öğrencilerinden Mehmet S. Bermek'in adının Genel Müdürlüğümüzde bulunan listede sehven İrem Berbek olarak yazıldığı öğrenilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

H. Ersin ATAKAL
Arkeolog
Bakanlık Temsilcisi

ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
21.08.01 15500

Ekler:
1- Yüzey araştırması buluntuları teslim tutanağı (1 sayfa), listeleri (4 sayfa), envanter fişleri (17 sayfa)
2- Yurtdışına çıkarılacak envanter dışı sıva ve taş örneklerine ait dilekçe örneği (1 sayfa), liste örneği (1 sayfa), rapor, yazı örneği (2 sayfa)

Bilgi: İstanbul Valiliği(İl Kültür Müdürlüğü) – ek konmadı

Şekil A.38 : H.Ersin Atakal'ın hazırladığı 2001 yılı raporu (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

EK-B : Bizans Sarayları ile İlgili Fotoğraflar

Şekil B.1 : Rampalı Kule (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.2 : Tekfur Sarayı'nın sur dışından görünüşü (wowturkey.com)

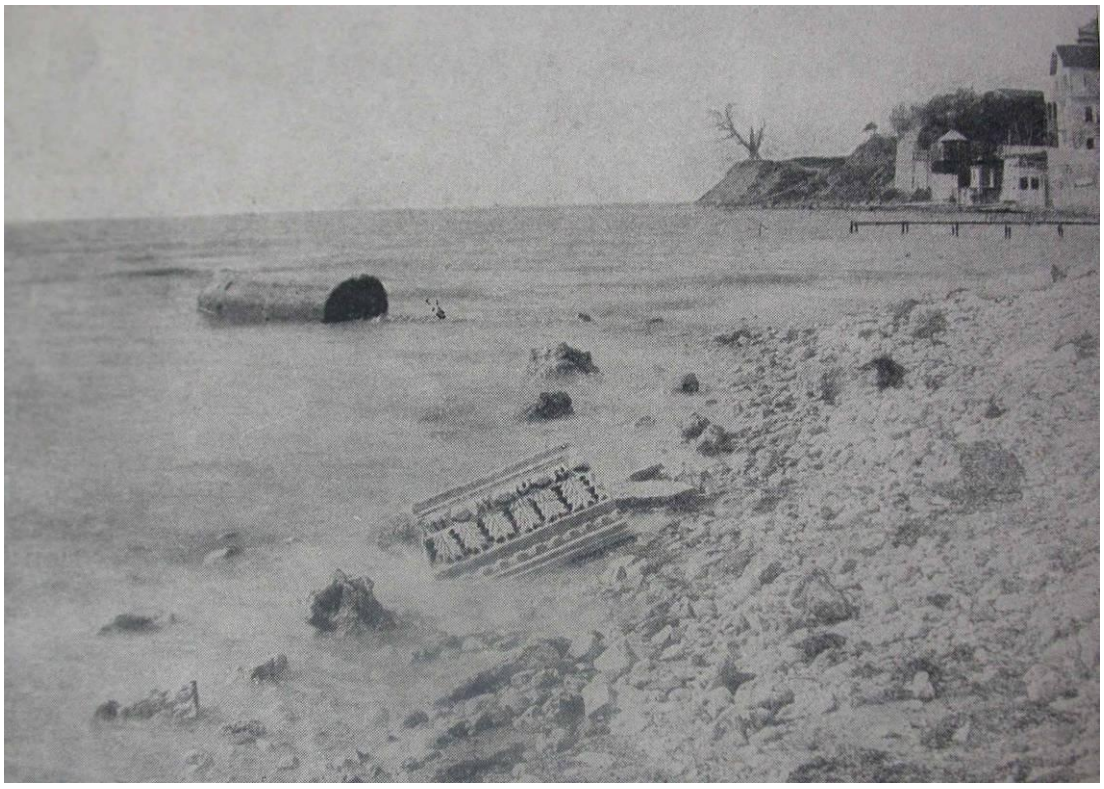
Şekil B.3 : Tekfur Sarayı'nın iç avludan görünüşü (wowturkey.com)

Şekil B.4 : Boukoleon Sarayı'nın cephe kalıntısının sahil yolundan görünüşü

Şekil B.5 : Boukoleon Sarayı'nın cephesinin arkasındaki tonoz örtülü mekân (wowturkey.com)

Şekil B.6 : Denize dökülmüş arşitrav blokları (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.7 : Rhegion Sarayı kalıntıları (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.8 : Rhegion Sarayı çevresindeki surlar (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.9 : Rhegion Sarayı'ndan günümüze kalan sütunlar (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.10 : Küçükyalı'daki kalıntıların kuzey görüntüsü (Semavi Eyice, 1959)

Şekil B.11 : Küçükyalı'daki kalıntıların minareden çekilmiş görüntüsü (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.12 : Cevizli'deki kazılar sonucu gün ışığına çıkan kalıntılar (Gülgün Köroğlu arşivi)

Şekil B.13 : Silifke'de bulunan Akkale Sarayı'nın kalıntıları ve arkasında Akdeniz (Gülgün Köroğlu arşivi)

EK-C : Çevre Yapılar ile İlgili Fotoğraflar

Şekil C.1 : Saray kalıntıları ve çevresi

Şekil C.2 : Kızılay Caddesi üzerindeki dükkânlar

Şekil C.3 : Kızılay Caddesi ve Küçük Sokak'ta bulunan konutlar

Şekil C.4 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar

Şekil C.5 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar

Şekil C.6 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar

Şekil C.7 : Cami Sokağı'nda bulunan konutlar

Şekil C.8 : Park Sokağı'nda bulunan konutlar

Şekil C.9 : Park Sokağı'nda bulunan depo yapısı

Şekil C.10 : Park Sokağı'ndaki kalıntılara sınır oluşturan konutlar

Şekil C.11 : Kalıntıların batısında bulunan konut

Şekil C.12 : İ.A.M.M.'de sergilenen sütun başlığı

Şekil C.13 : Samandıra Mezarlığı'nda bulunan sütun (Ricci, 2004)

EK-D : Yapı ile İlgili Fotoğraflar

Şekil D.1 : Kalıntıların bulunduğu alan

Şekil D.2 : Beşik tonozlu yapı

Şekil D.3 : Alanın kuzeybatısındaki sarnıç kalıntısı

Şekil D.4 : Alanın kuzeybatısında bulunan yüzeyleri sıvalı kalıntılar

Şekil D.5 : Alanın kuzeydoğusundaki yapı kalıntısı

Şekil D.6 : Kuzeydoğudaki kalıntıların bir bölümü

Şekil D.7 : Kuzeydoğudaki kalıntıların bir bölümü

Şekil D.8 : Kalıntılar arasındaki kubbeli odanın tavanı

Şekil D.9 : Alanın merkezinde bulunan basamaklı kalıntı

Şekil D.10 : Yolun ve binaların altında kalmış olan hamam kalıntısı

Şekil D.11 : Yapıya girişin sağlandığı kuzeybatıdaki açıklık ve Z03 mekânı

Şekil D.12 : Yapıya girişin sağlandığı Z05 mekânı

Şekil D.13 : Yapıya girişin sağlandığı kuzeydoğu cephesi

Şekil D.14 : Kızılay Caddesi'ne sınır oluşturan güneydoğu cephesi

Şekil D.15 : Z01 mekânının zeminindeki mermer bloklar

Şekil D.16 : Z01 mekânına girişin sağlandığı 1 no'lu kemer açıklığı

Şekil D.17 : Z01 mekânının güneydoğu duvarında bırakılan açıklıklar

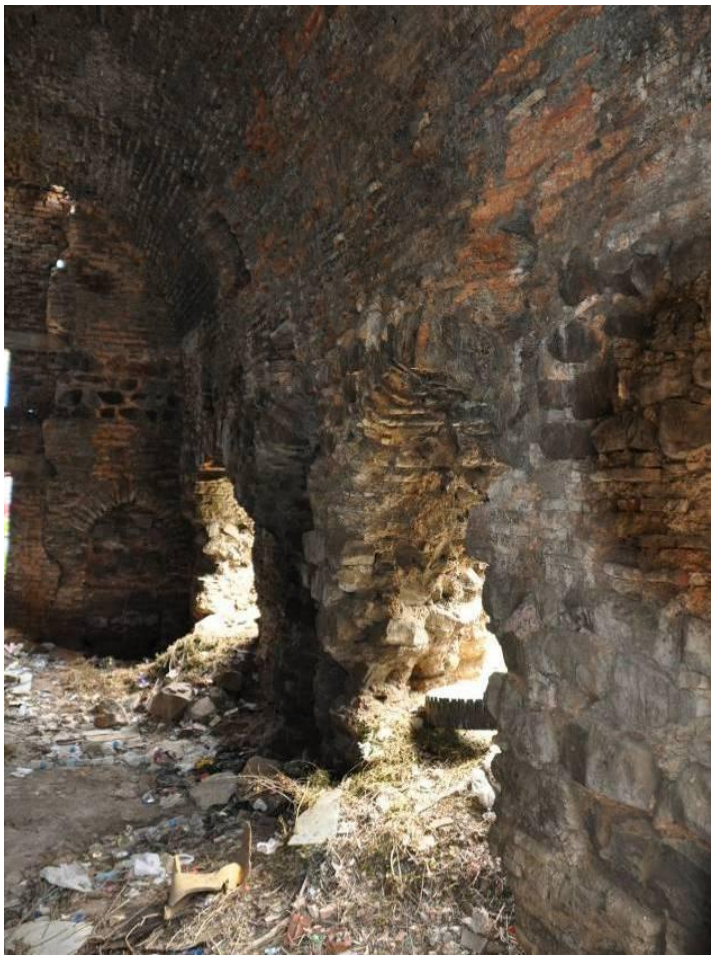
Şekil D.18 : 1993 yılına kadar yapıya girişin sağlandığı güneydoğu cephesi

Şekil D.19 : Güneydoğu duvarındaki mevcut kemer

Şekil D.20 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki ahşap hatıl izleri

Şekil D.21 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklıklar

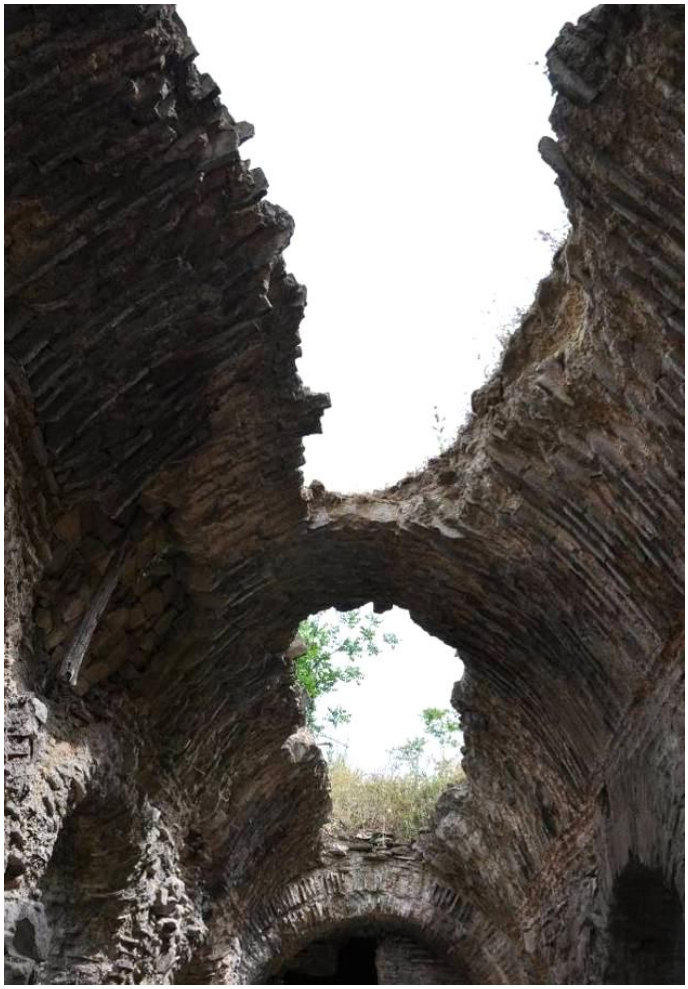
Şekil D.22 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklık

Şekil D.23 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarındaki açıklık

Şekil D.24 : Z01 mekânı kuzeybatı iç duvarı

Şekil D.25 : Z02 mekânının beşik tonozlu üst örtüsü

Şekil D.26 : Z02 mekânının güneybatı ve kuzeydoğu iç duvarındaki kemer açıklıkları

Şekil D.27 : Z02 mekânından Z01 mekânına geçişteki 1 no'lu kemer

Şekil D.28 : Z02 mekânından Z03 mekânına geçişteki 6 no'lu kemer

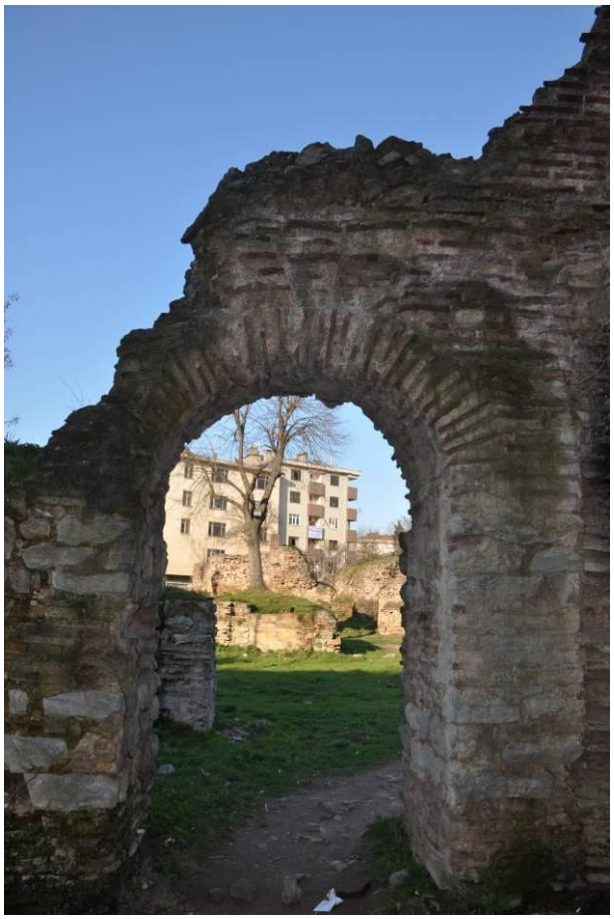
Şekil D.29 : Z03 mekânı genel görünümü

Şekil D.30 : Z03 mekânının üst örtü detayı

Şekil D.31 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarı

Şekil D.32 : Z03 mekânı kuzeydoğu duvarındaki 11 no'lu kemer açıklığı

Şekil D.33 : Z03 mekânı güneybatı iç duvarı

Şekil D.34 : Z03 mekânı güneydoğu iç duvarındaki 6 no'lu kemer açıklığı

Şekil D.35 : Z04 mekânı genel görünüşü

Şekil D.36 : Z04 mekânı genel görünüşü

Şekil D.37 : Z05 mekânı üst örtü detayı

Şekil D.38 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarındaki kemer açıklığı

Şekil D.39 : Z05 mekânı kuzeybatı iç duvarı

Şekil D.40 : Kuzeydoğu cephesi genel görünümü

Şekil D.41 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge genel görünümü

Şekil D.42 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.43 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı

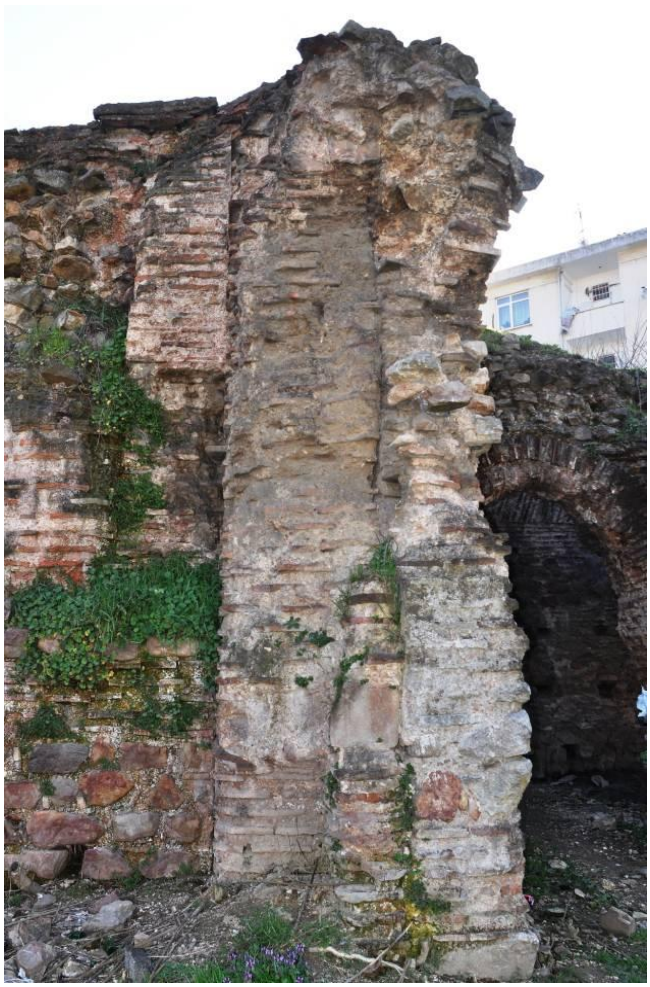
Şekil D.44 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.45 : Kuzeydoğu cephesi birinci bölge kemer detayı

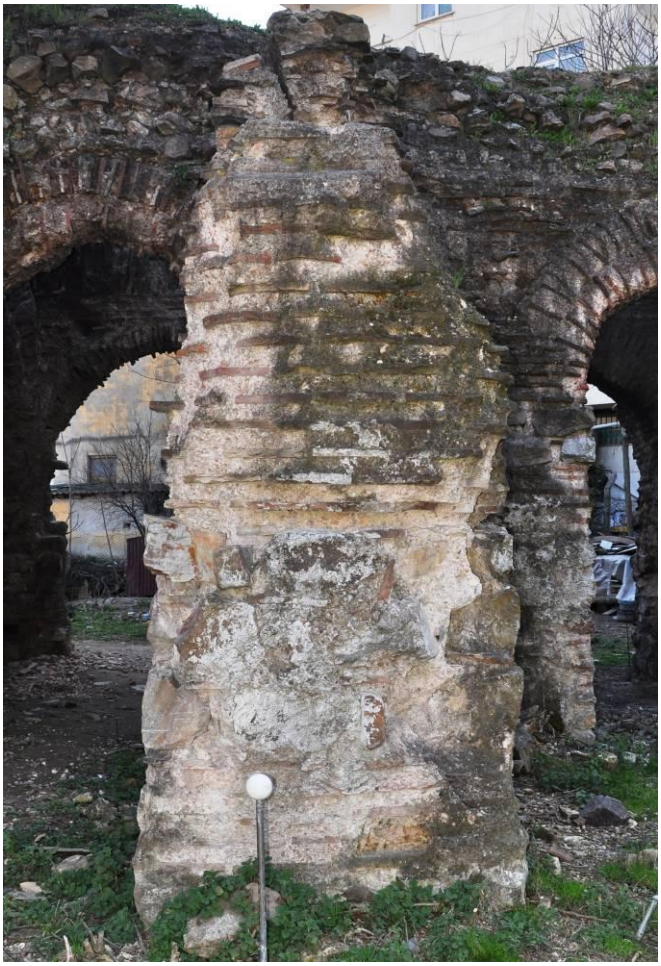
Şekil D.46 : Kuzeydoğu cephesi çekirdek dolgu detayı

Şekil D.47 : Kuzeydoğu cephesi birinci ve ikinci bölge birleşim yeri

Şekil D.48 : Kuzeydoğu cephesi ikinci bölge genel görünümü

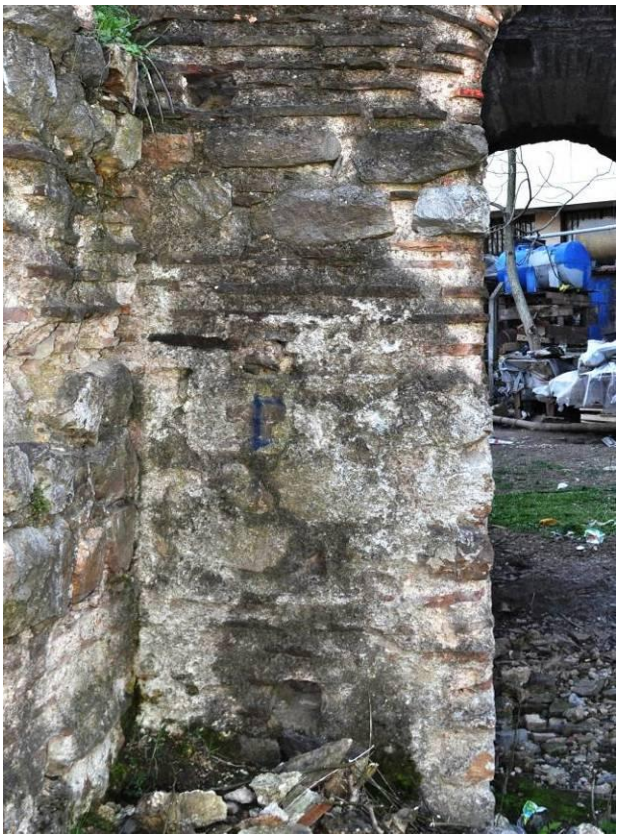
Şekil D.49 : Kuzeydoğu cephesi ikinci bölgedeki duvar

Şekil D.50 : Kuzeydoğu cephesi üçüncü bölge genel görünümü

Şekil D.51 : Kuzeydoğu cephesi 10 no'lu kemer detayı

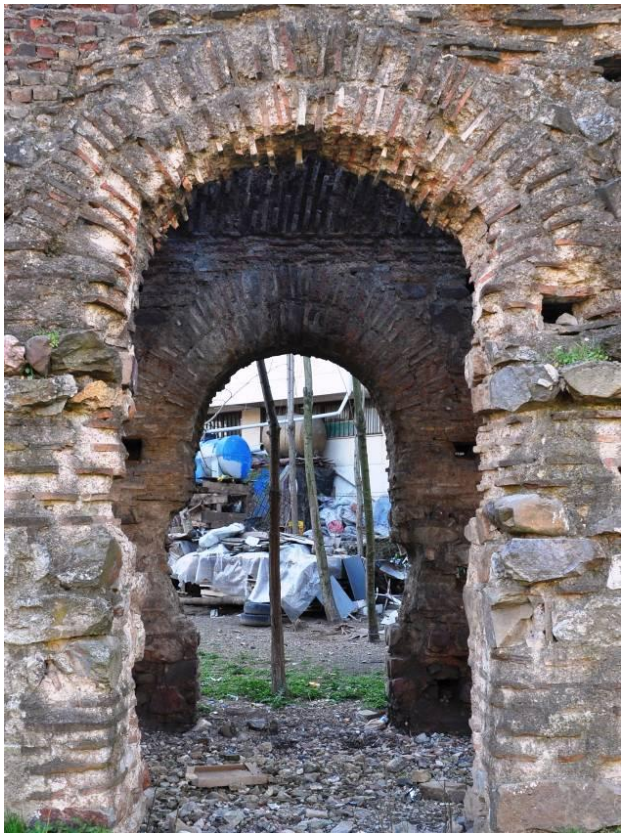
Şekil D.52 : Kuzeydoğu cephesi 6 no'lu kemer ayağı detayı

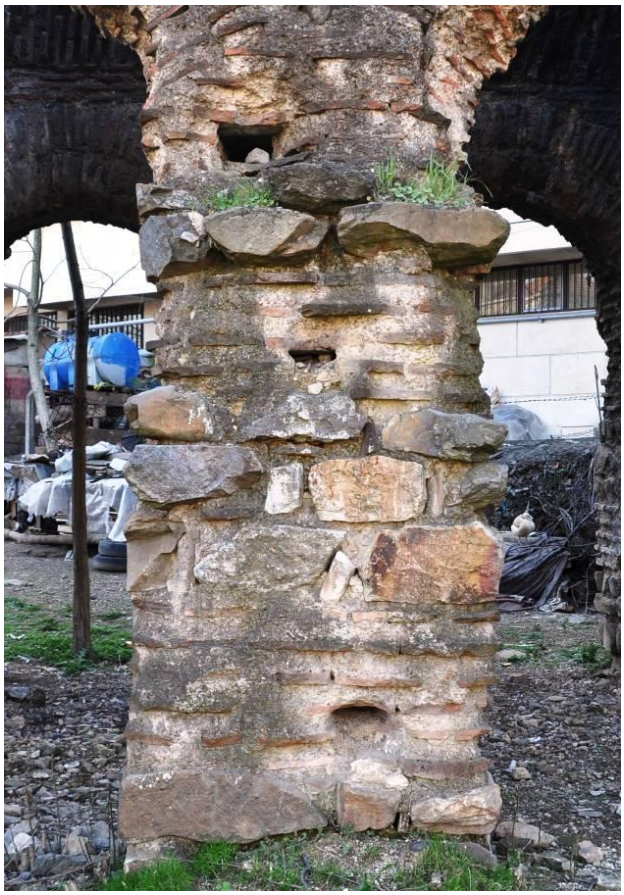
Şekil D.53 : Kuzeydoğu cephesi 9 no'lu kemer detayı

Şekil D.54 : Kuzeydoğu cephesi 5 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.55 : Kuzeydoğu cephesi 8 no'lu kemer detayı

Şekil D.56 : Kuzeydoğu cephesi 4 no'lu kemer ayağı detayı

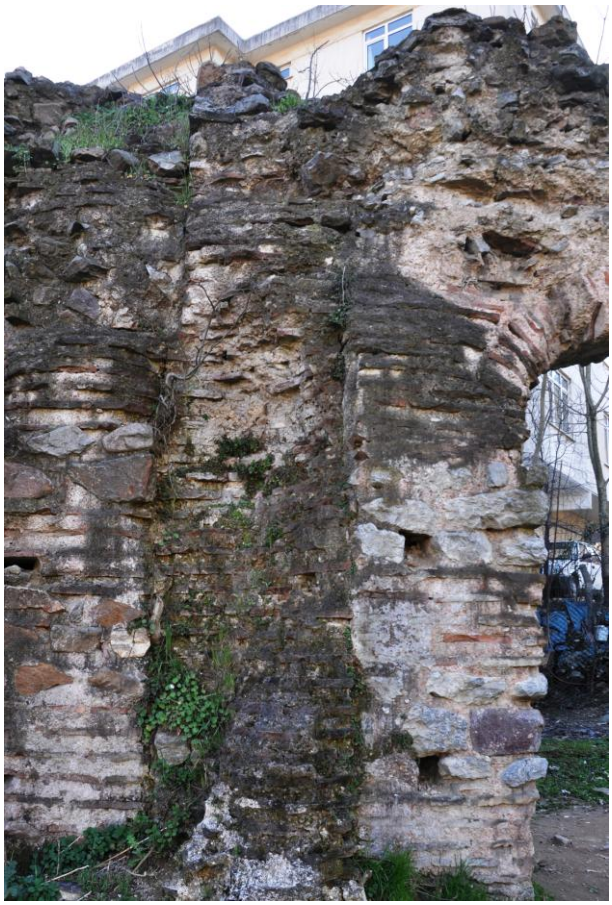
Şekil D.57 : Kuzeydoğu cephesi 7 no'lu kemer detayı

Şekil D.58 : Kuzeydoğu cephesi 7 no'lu kemer yanı

Şekil D.59 : Kuzeydoğu cephesi dördüncü bölge genel görünümü

Şekil D.60 : Kuzeydoğu cephesi üçüncü ve dördüncü bölge birleşim yeri

Şekil D.61 : Kuzeydoğu cephesi 11 no'lu kemer detayı

Şekil D.62 : Kuzeydoğu cephesi dördüncü bölge duvar örgü detayı

Şekil D.63 : Güneybatı cephesi genel görünümü

Şekil D.64 : Güneybatı cephesi birinci bölge genel görünümü

Şekil D.65 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.66 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.67 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.68 : Güneybatı cephesi birinci bölge kemer detayı

Şekil D.69 : Güneybatı cephesi birinci bölge çekirdek dolgu detayı

Şekil D.70 : Güneybatı cephesi birinci ve ikinci bölge birleşim yeri

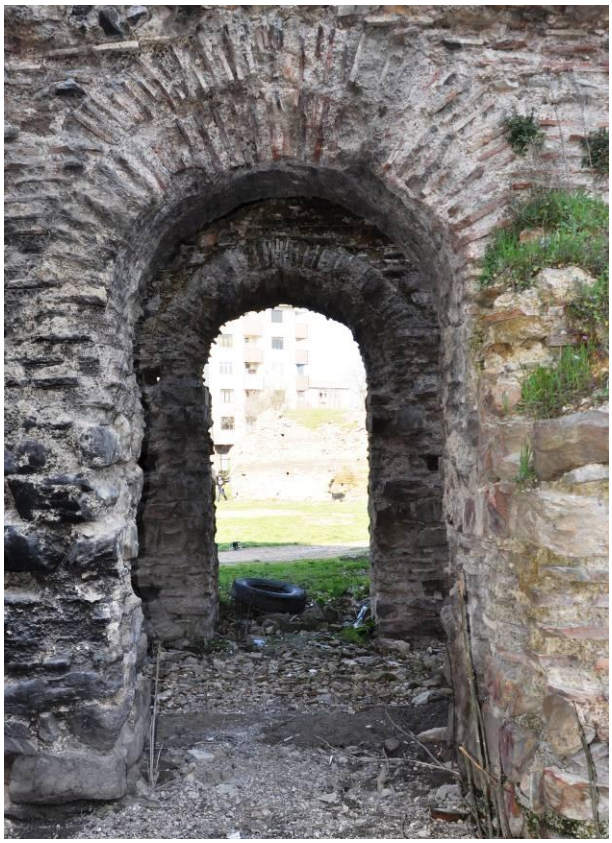
Şekil D.71 : Güneybatı cephesi ikinci bölge genel görünümü

Şekil D.72 : Güneybatı cephesi 2 no'lu kemer detayı

Şekil D.73 : Güneybatı cephesi 1 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.74 : Güneybatı cephesi 3 no'lu kemer detayı

Şekil D.75 : Güneybatı cephesi 2 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.76 : Güneybatı cephesi 4 no'lu kemer detayı

Şekil D.77 : Güneybatı cephesi 3 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.78 : Güneybatı cephesi 5 no'lu kemer detayı

Şekil D.79 : Güneybatı cephesi 5 no'lu kemer yanı

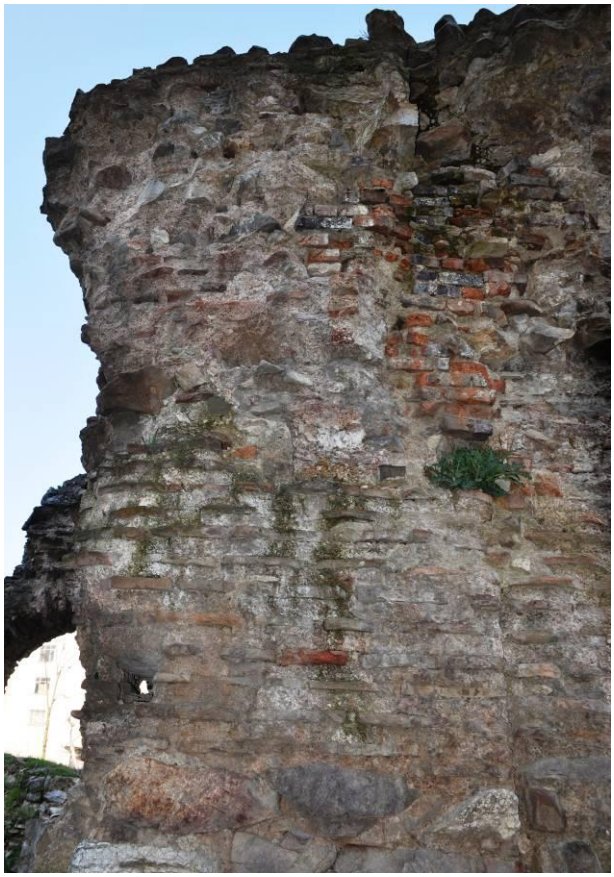
Şekil D.80 : Güneybatı cephesi ikinci bölge çekirdek dolgu detayı

Şekil D.81 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge genel görünümü

Şekil D.82 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge duvar örgü detayı

Şekil D.83 : Güneybatı cephesi üçüncü bölge duvar örgü detayı

Şekil D.84 : Kuzeybatı cephesi genel görünümü

Şekil D.85 : Kuzeybatı cephesi birinci bölge duvar örgü detayı

Şekil D.86 : Kuzeybatı cephesi birinci bölge duvar örgü detayı

Şekil D.87 : Kuzeybatı cephesi ikinci bölge duvar örgü detayı

Şekil D.88 : Kuzeybatı cephesi 6 no'lu kemer detayı

Şekil D.89 : Güneydoğu cephesi genel görünümü

Şekil D.90 : Güneydoğu cephesi birinci bölge genel görünümü

Şekil D.91 : Güneydoğu cephesi ikinci bölge genel görünümü

Şekil D.92 : Güneydoğu cephesi ikinci bölge kemer detayı

Şekil D.93 : Güneydoğu cephesi üçüncü bölge genel görünümü

Şekil D.94 : Güneydoğu cephesi üçüncü bölge kemer detayı

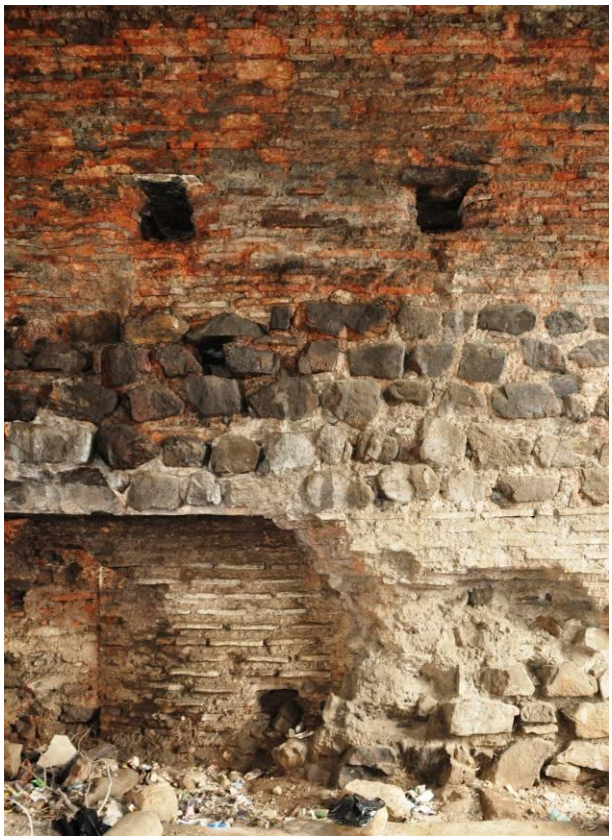
Şekil D.95 : Z01 mekânı güneydoğu iç duvarındaki mevcut kemer ve kemer izleri

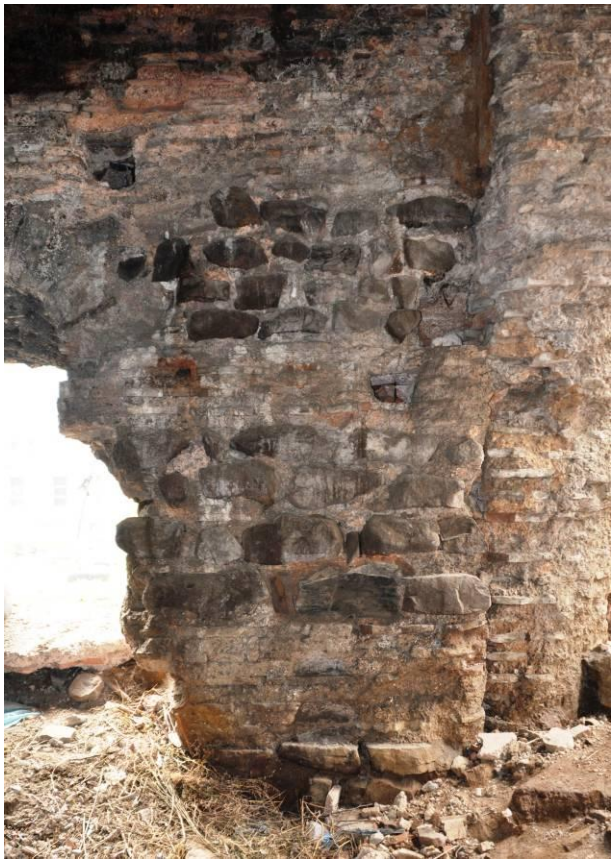
Şekil D.96 : Z01 mekânı güneydoğu iç duvarında tespit edilen kemer izi

Şekil D.97 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı

Şekil D.98 : Z01 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı

Şekil D.99 : Z01 mekânı güneybatı iç duvarı örgü detayı

Şekil D.100 : Z01 mekânı kuzeybatı iç duvarı genel görünümü

Şekil D.101 : Kuzeybatı iç duvarında farklı dönemde yapılan duvarlar

Şekil D.102 : Kuzeybatı iç duvarındaki kemer detayı ve sıvalı yüzey

Şekil D.103 : Z02 mekânı güneydoğu iç duvarındaki 1 no'lu kemer açıklığı

Şekil D.104 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 2 no'lu kemer detayı

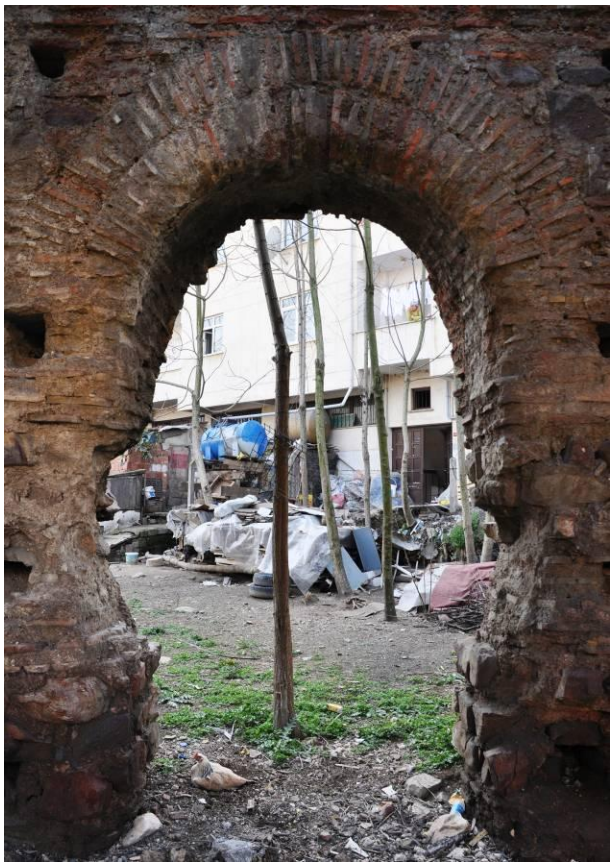
Şekil D.105 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 1 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.106 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 3 no'lu kemer detayı

Şekil D.107 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 2 no'lu kemer ayağı detayı

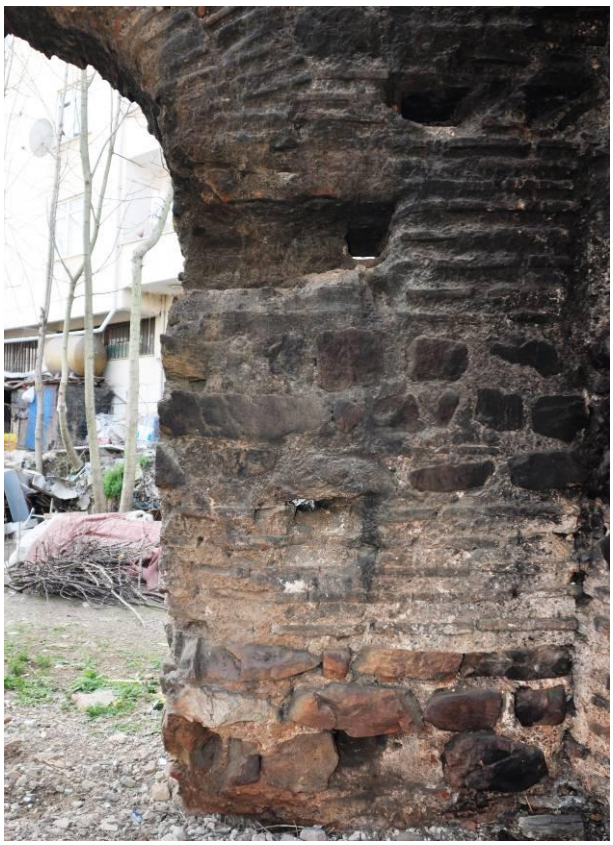
Şekil D.108 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 4 no'lu kemer detayı

Şekil D.109 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 3 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.110 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 5 no'lu kemer detayı

Şekil D.111 : Z02 mekânı güneybatı iç duvarındaki 5 no'lu kemer yanı

Şekil D.112 : Z02 mekânı kuzeybatı iç duvarındaki 6 no'lu kemer detayı

Şekil D.113 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 7 no'lu kemer detayı

Şekil D.114 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 7 no'lu kemer yanı

Şekil D.115 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 4 no'lu kemer ayağı detayı

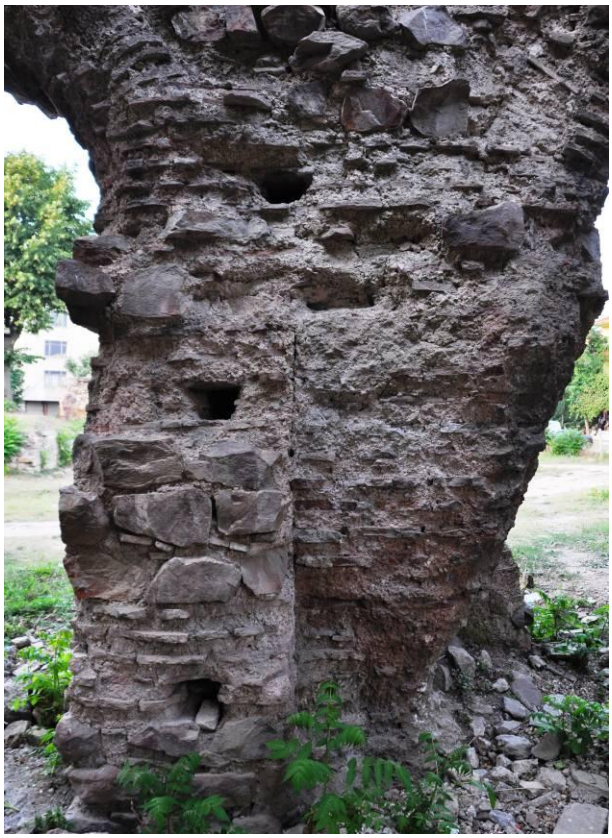
Şekil D.116 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 8 no'lu kemer detayı

Şekil D.117 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 5 no'lu kemer ayağı detayı

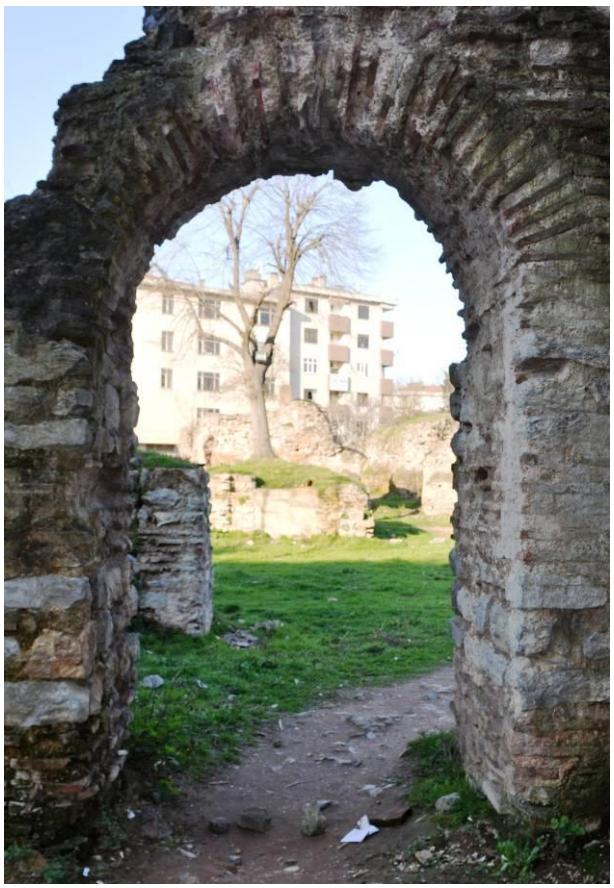
Şekil D.118 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 9 no'lu kemer detayı

Şekil D.119 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 6 no'lu kemer ayağı detayı

Şekil D.120 : Z02 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 10 no'lu kemer detayı

Şekil D.121 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 11 no'lu kemer detayı

Şekil D.122 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarındaki 11 no'lu kemer yanı

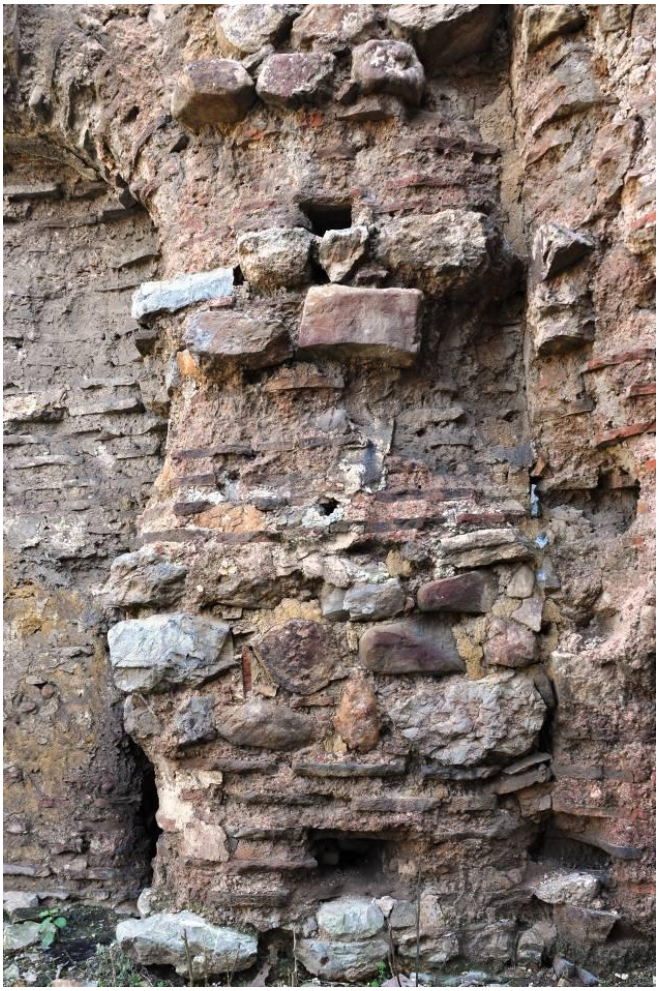
Şekil D.123 : Z03 mekânı kuzeydoğu iç duvarı örgü detayı

Şekil D.124 : Z03 mekânı güneybatı iç duvarı örgü detayı

Şekil D.125 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarındaki kemer detayı

Şekil D.126 : Z05 mekânı güneydoğu iç duvarı örgü detayı

Şekil D.127 : Z01 mekânı döşemesindeki mermer blok

Şekil D.128 : Z01 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm

Şekil D.129 : Z02 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm

Şekil D.130 : Z02 mekânı üst örtüsündeki yapı elemanı kaybı olan bölüm

Şekil D.131 : Z02 mekânı üst örtüsündeki onarım yapılmış olan bölüm

Şekil D.132 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil D.133 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil D.134 : Kalıntıların bulunduğu alanda yapılmış olan binalar (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil D.135 : Kalıntıların yakın çevresine yapılmış olan binalar (Uçar, 2008)

Şekil D.136 : Kalıntıların yakın çevresine yapılmış olan binalar

Şekil D.137 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

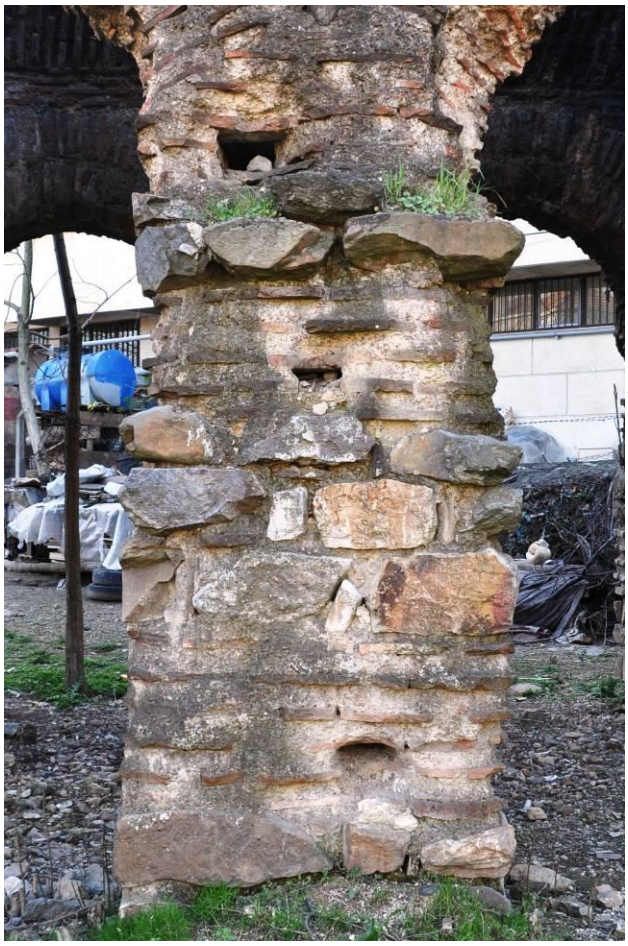
Şekil D.138 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

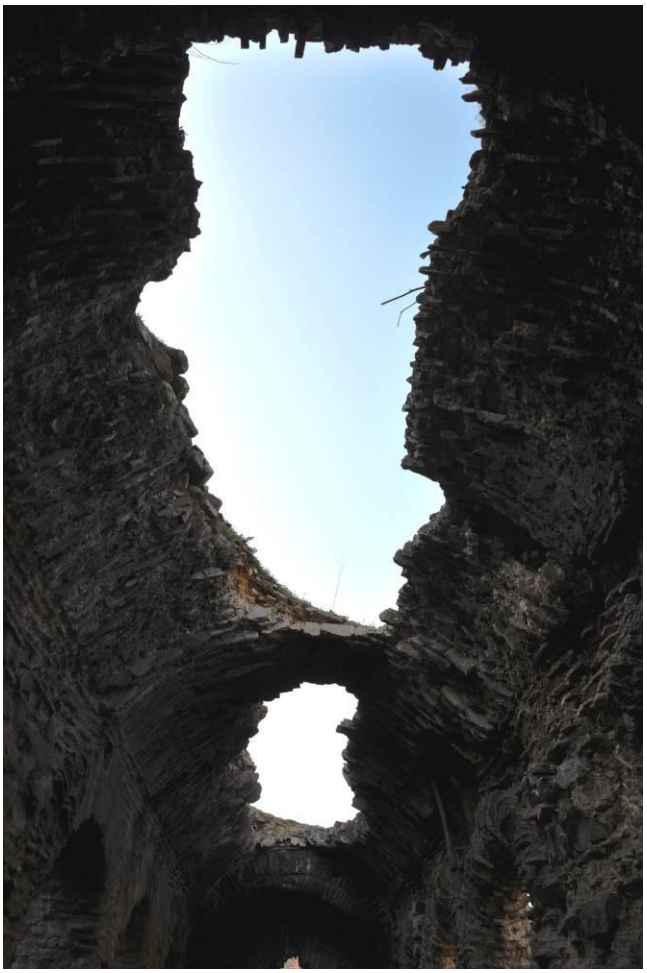
Şekil D.139 : 1993 yılında yerel belediyenin yol ve altyapı çalışmalarındaki durum (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil D.140 : 2001 yılında yerel belediyenin kazı çalışmalarındaki durum (İstanbul Bölge Kurulu arşivi)

Şekil D.141 : Kemer ayağında oluşan aşınmalar

Şekil D.142 : Z02 mekânı üst örtüsündeki bozulmalar

Şekil D.143 : Kemer ve duvarda oluşan malzeme kaybı

Şekil D.144 : Taş, tuğla ve derzlerde oluşan malzeme kaybı

Şekil D.145 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar

Şekil D.146 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar

Şekil D.147 : Kalıntıların yakın çevresindeki ağaçlar

Şekil D.148 : Kalıntıların cephelerinde oluşan bitkiler

Şekil D.149 : Tinercilerin işgali sonrası oluşan atıklar

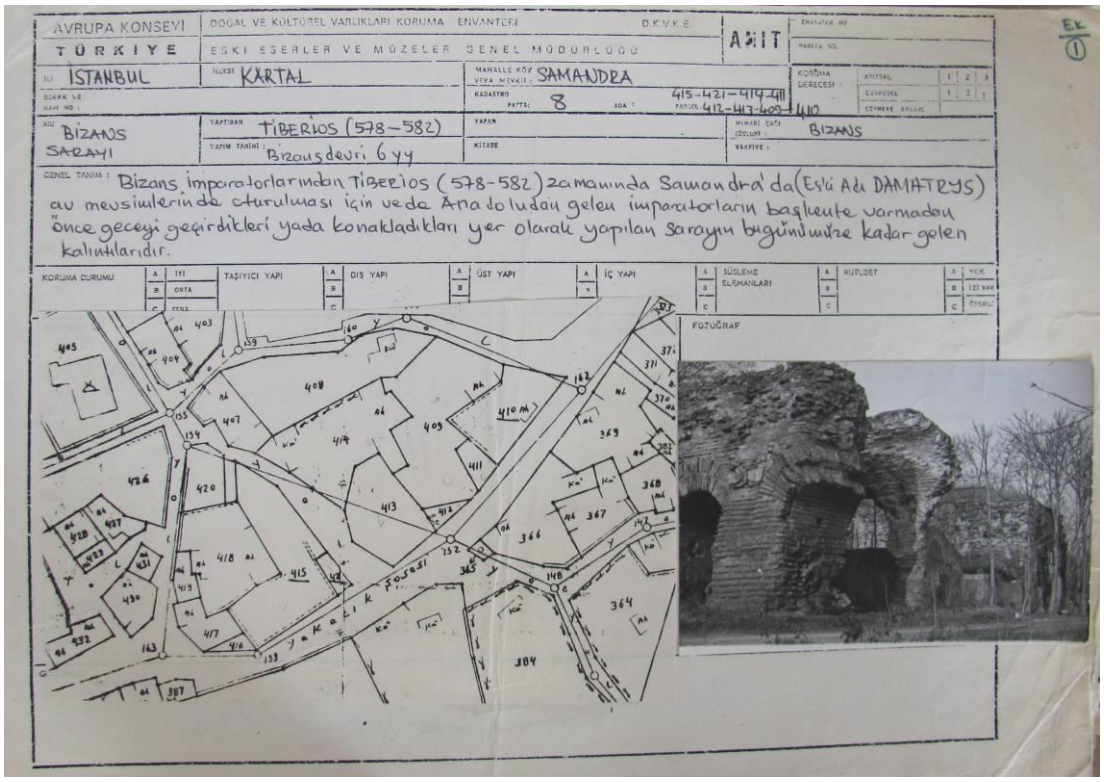

Şekil D.150 : Duvar dibinde yakılan ateş

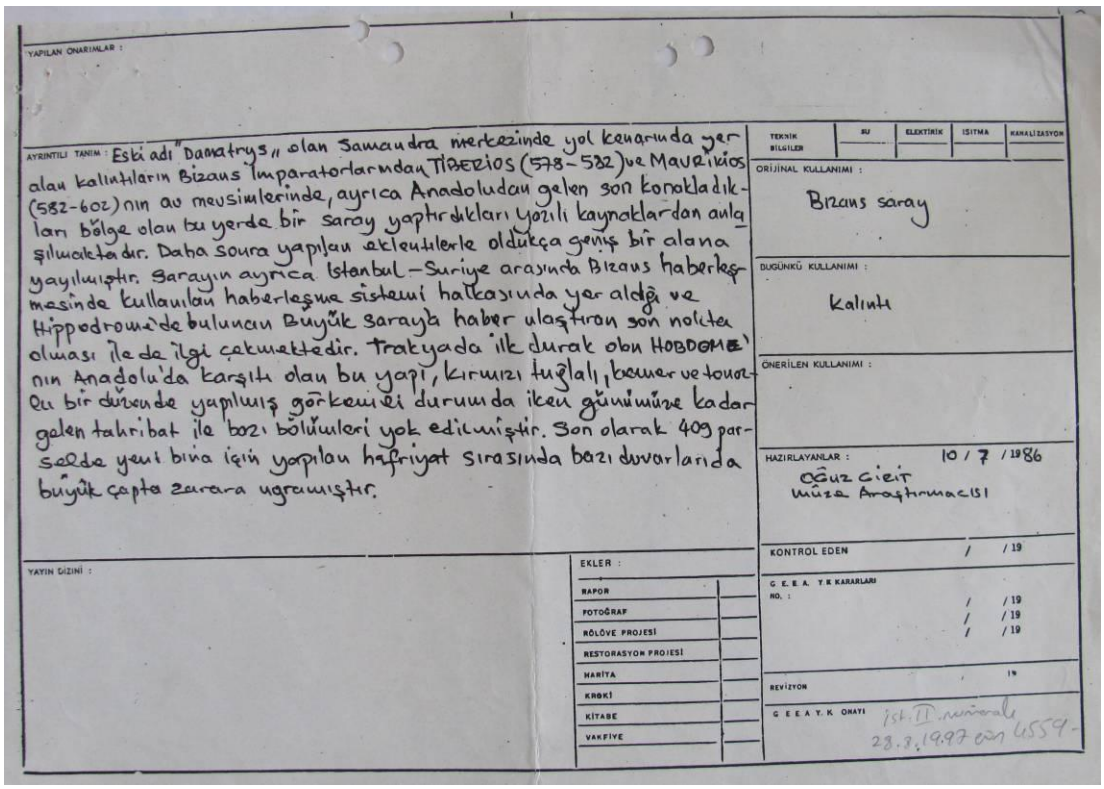

Şekil D.151 : Duvar dibinde yakılan ateş sonucu oluşan kararma

EK-E : Restitüsyona Işık Tutan Belge ve Fotoğraflar

Şekil E.1 : 1986 yılında hazırlanan anıt fişi

Şekil E.2 : 1986 yılında hazırlanan anıt fişi

Şekil E.3 : Güneybatı cephesinde görülen çekirdek dolgu

Şekil E.4 : Güneybatı cephesinde görülen çekirdek dolgu

Şekil E.5 : 1986 yılı fotoğrafında tonozlu yapı ile günümüze ulaşmayan kalıntı

Şekil E.6 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı

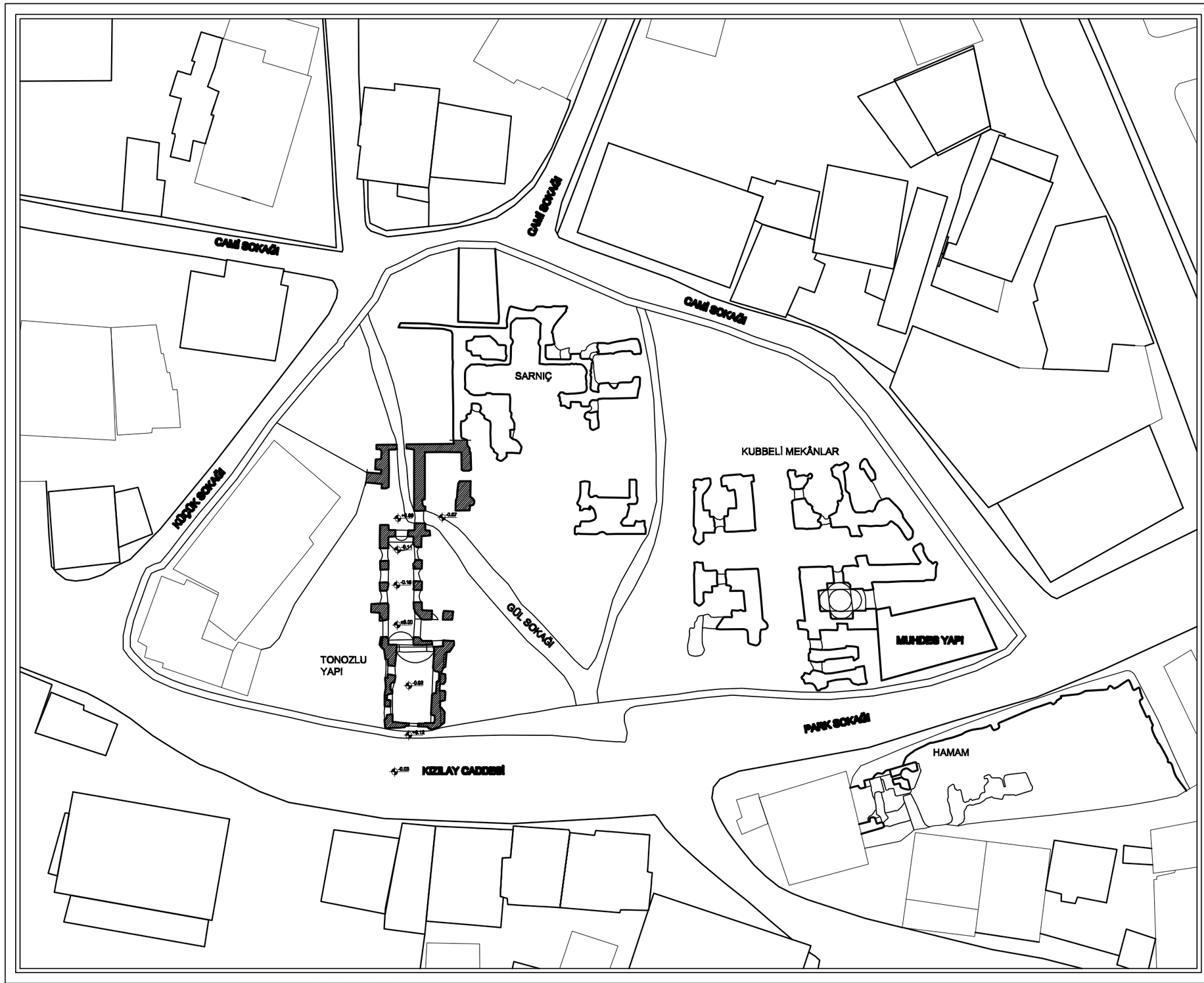

Şekil E.7 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı

Şekil E.8 : 1986 yılı fotoğrafında günümüze ulaşmayan kalıntı

EK-F : Çizimler

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SARIGAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7529
	PARSEL	419-421

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

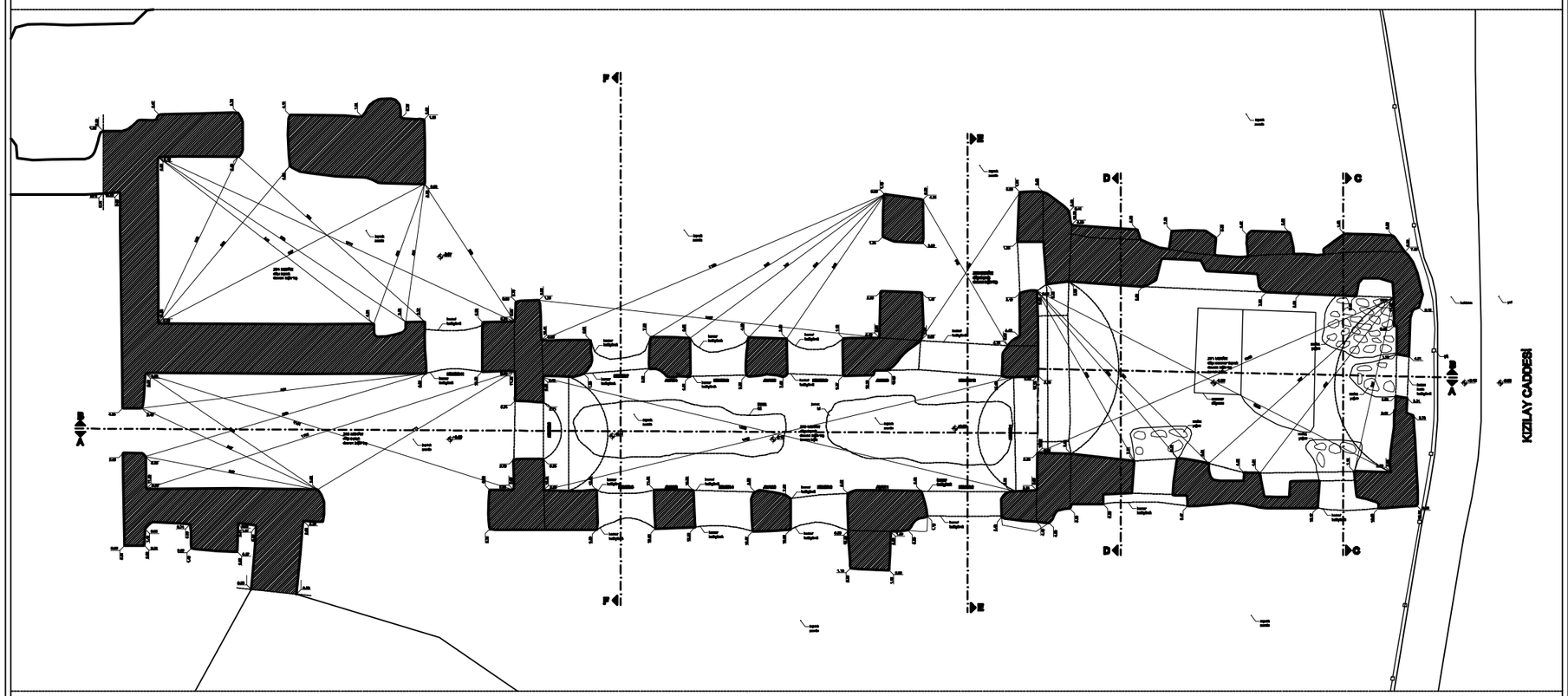
LEJAND

	KALINTILAR
	ÇALIŞMA ALANI

K

PAFTA ADI	VAZİYET PLANI
ÖLÇEK	
PAFTA NO	01

Şekil F.1: Vaziyet planı rölöve

PLAN

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	BEŞİKTAŞ
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	B
	ADA	7539
	PARSEL	415-421

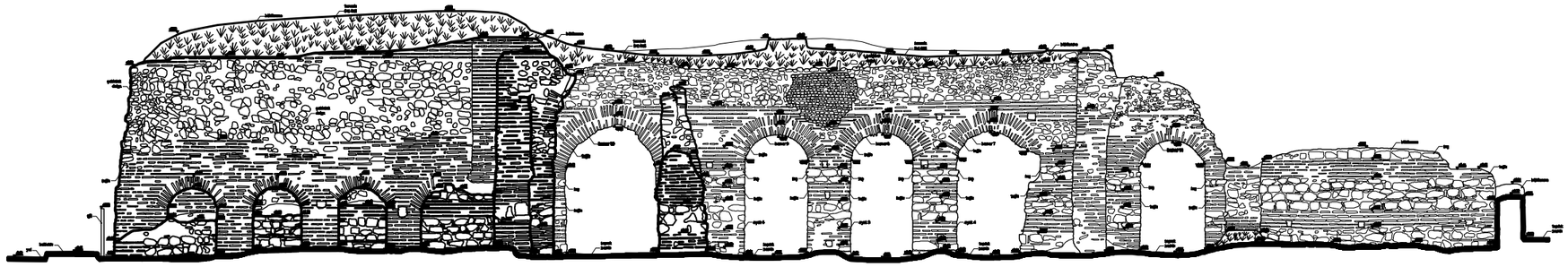
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

K

PAFTA ADI	PLAN
ÖLÇEK	
PAFTA NO	02

Şekil F.2: Plan rölöve

KUZEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

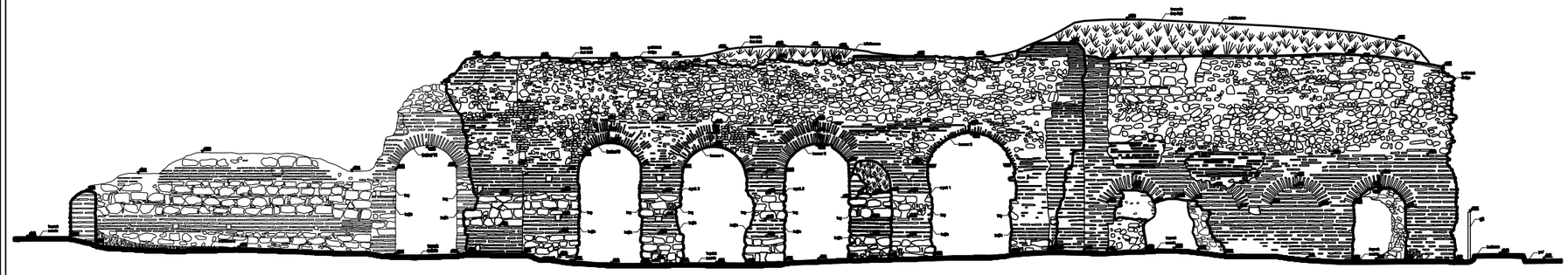
YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	BAKIRKÖY
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7539
	PARSEL	419-421

■	RÖLÖVE
□	RESTİTÜSYON
□	RESTORASYON

PAFTA ADI	KUZEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	03

Şekil F.3: Kuzeydoğu cephesi rölöve

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

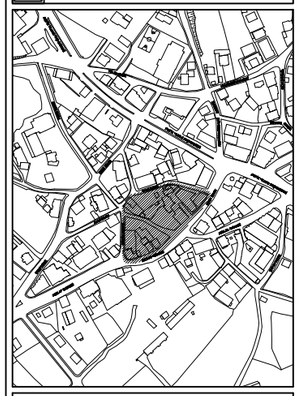
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI
RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

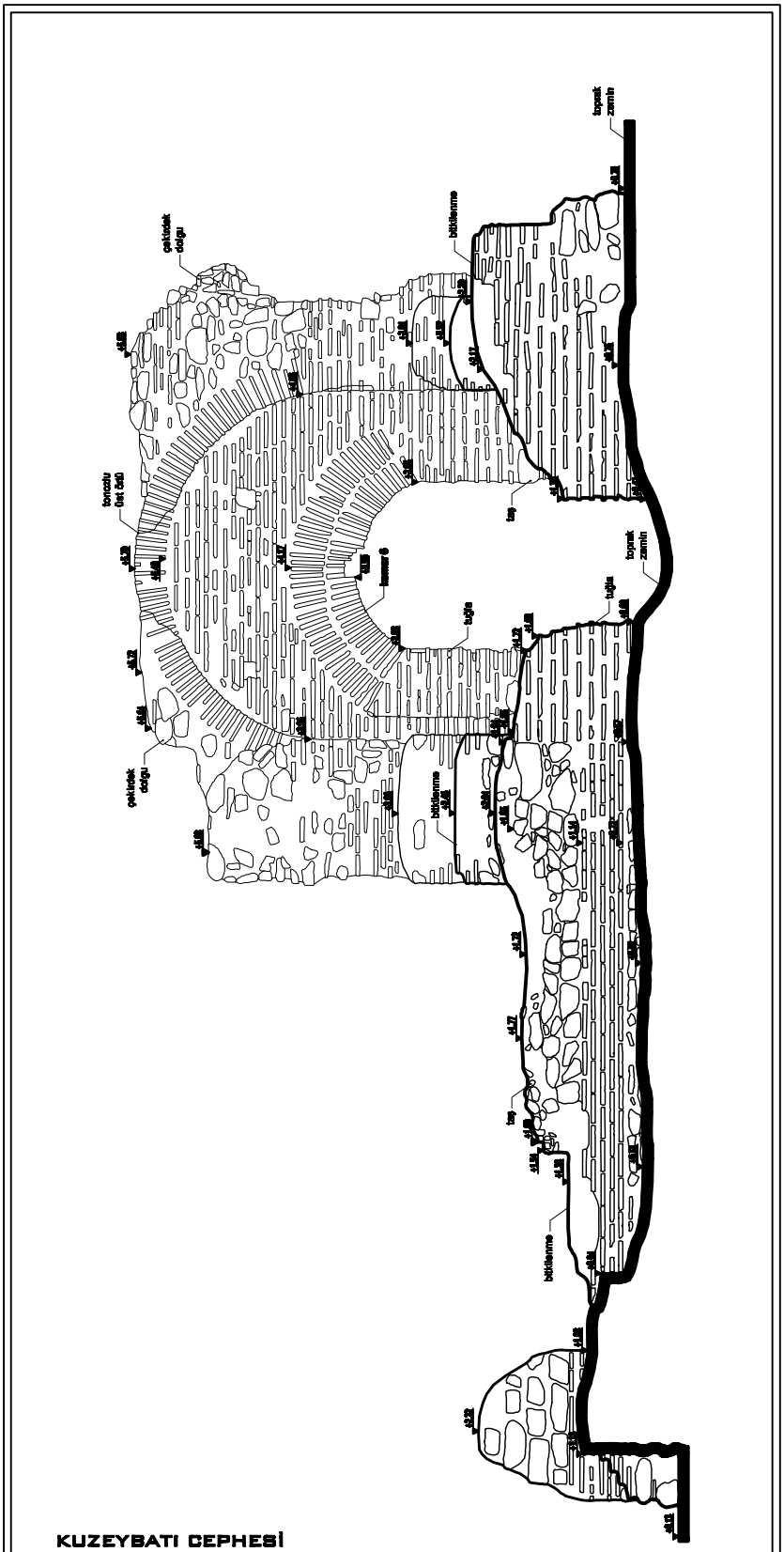
YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SARIGAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7589
	PARSEL	419-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	GÜNEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	04

Şekil F.4: Güneybatı cephesi rölöve

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

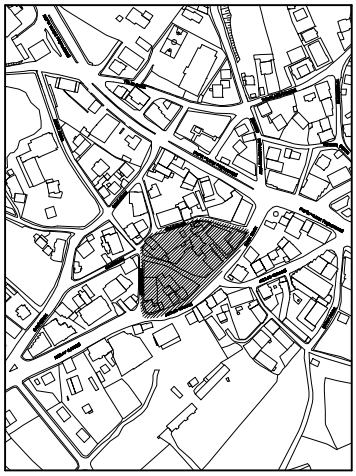
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

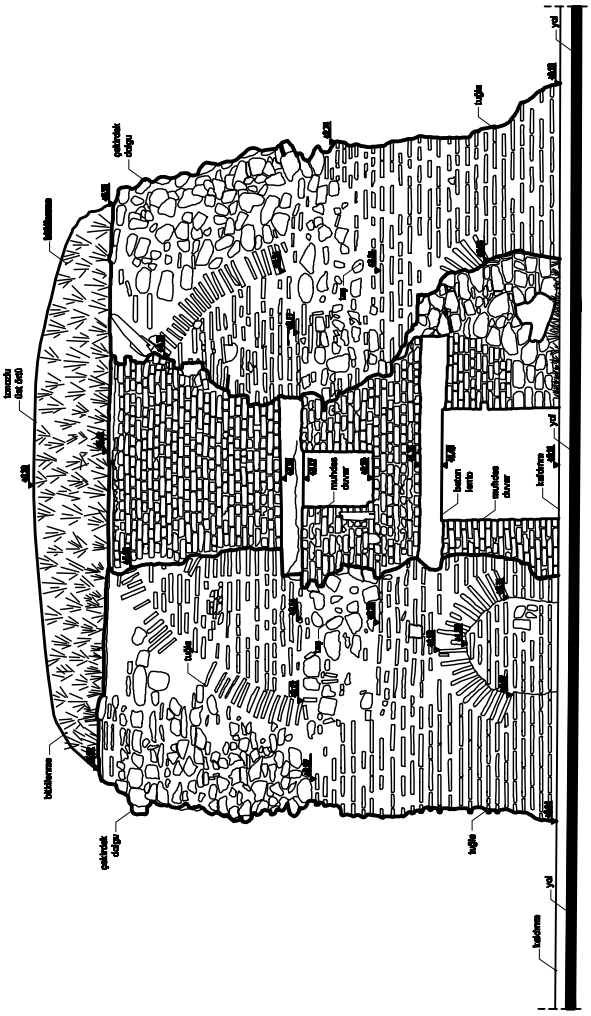
İLİ	: İSTANBUL
İLÇESİ	: BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	: KEMİKLİ
CADDESİ	: KIZILAY
PAFTA	: 8
ADA	: 7539
PARSEL	: 413-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	KUZEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	05

Şekil F.5: Kuzeybatı cephesi rölöve

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

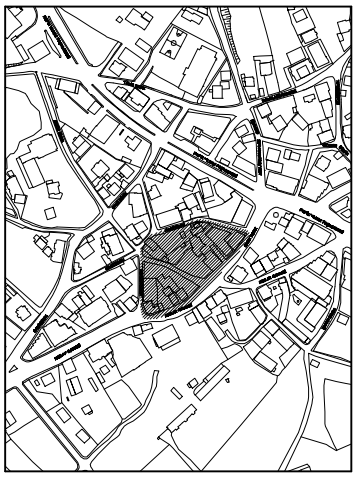
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

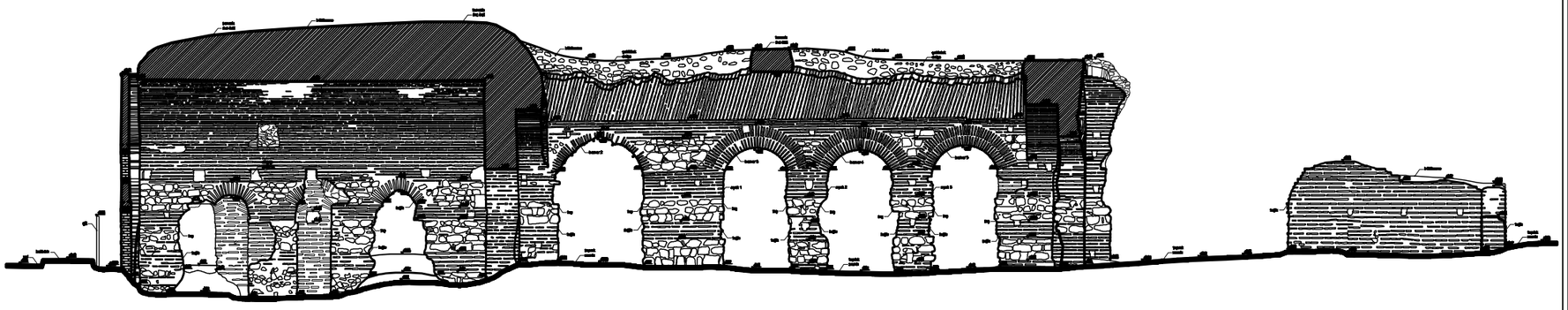
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7529
PARSEL	415-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	06

Şekil F.6: Güneydoğu cephesi rölöve

A-A KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

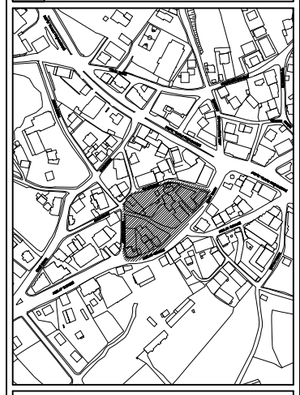
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

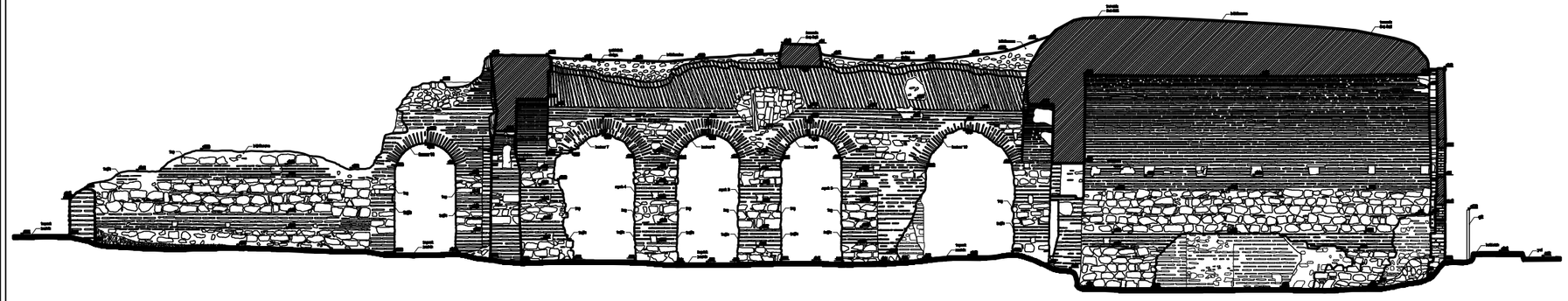
İL	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7539
PARSEL	419-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	07

Şekil F.7: A-A kesiti rölöve

B-B KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

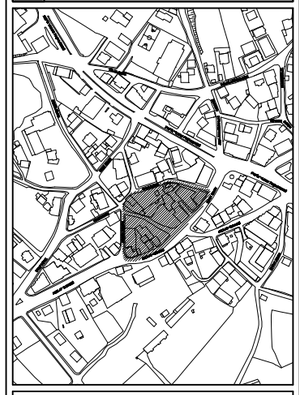
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

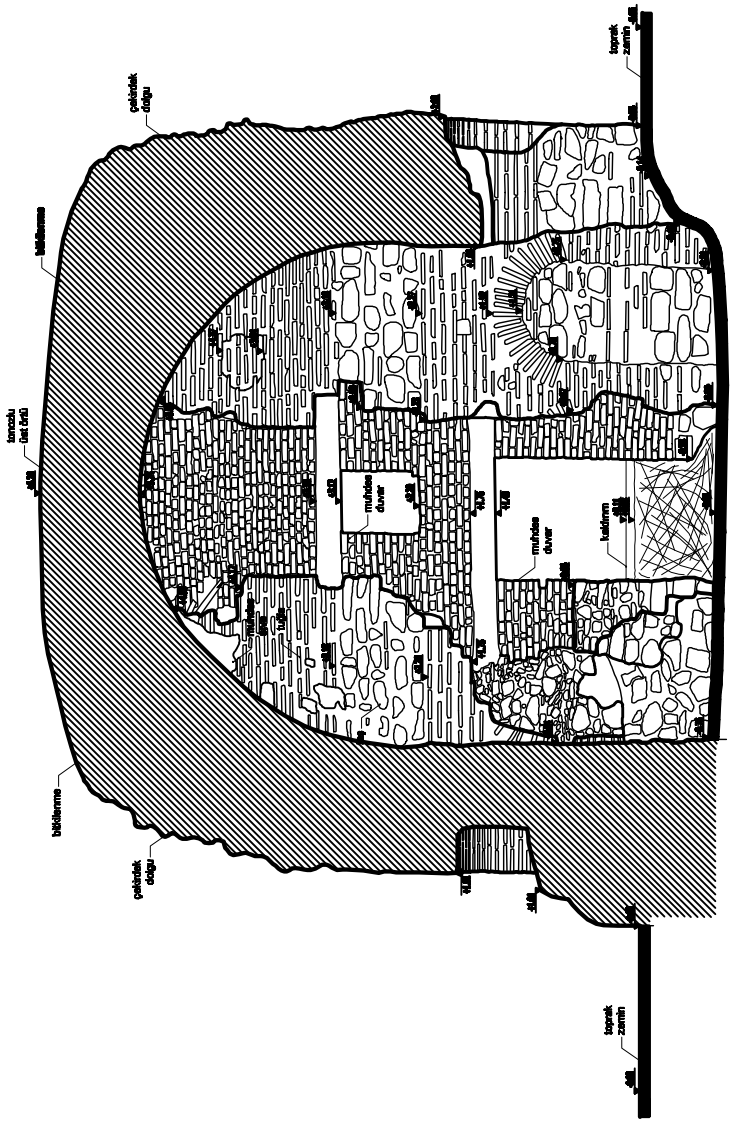
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7535
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	08

Şekil F.8: B-B kesiti rölöve

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

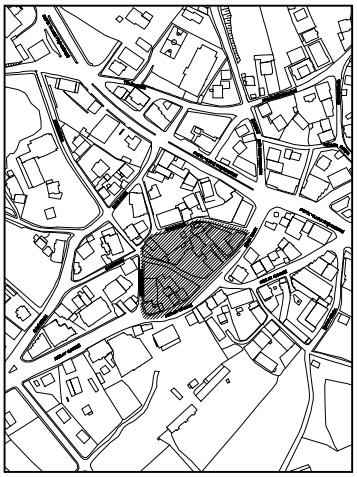
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

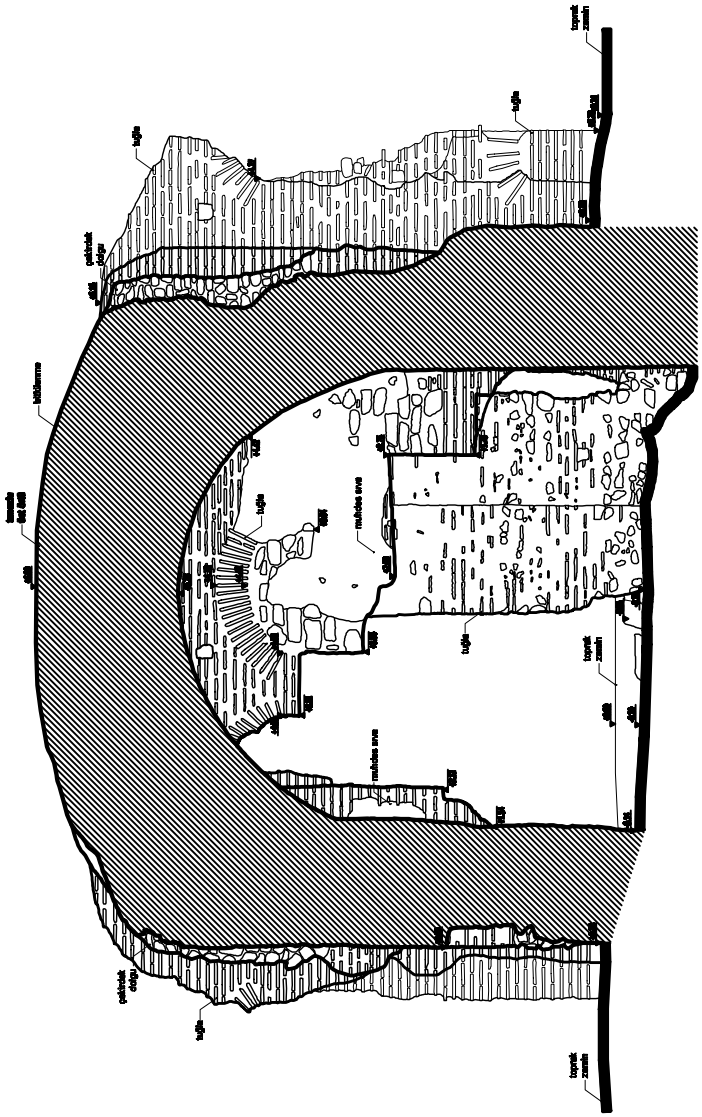
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAĞCILAR
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7529
PARSEL	413-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	09

Şekil F.9: C-C kesiti rölöve

D-D KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

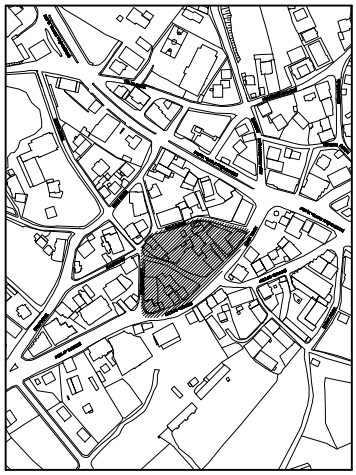
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223

YAPININ YERİ

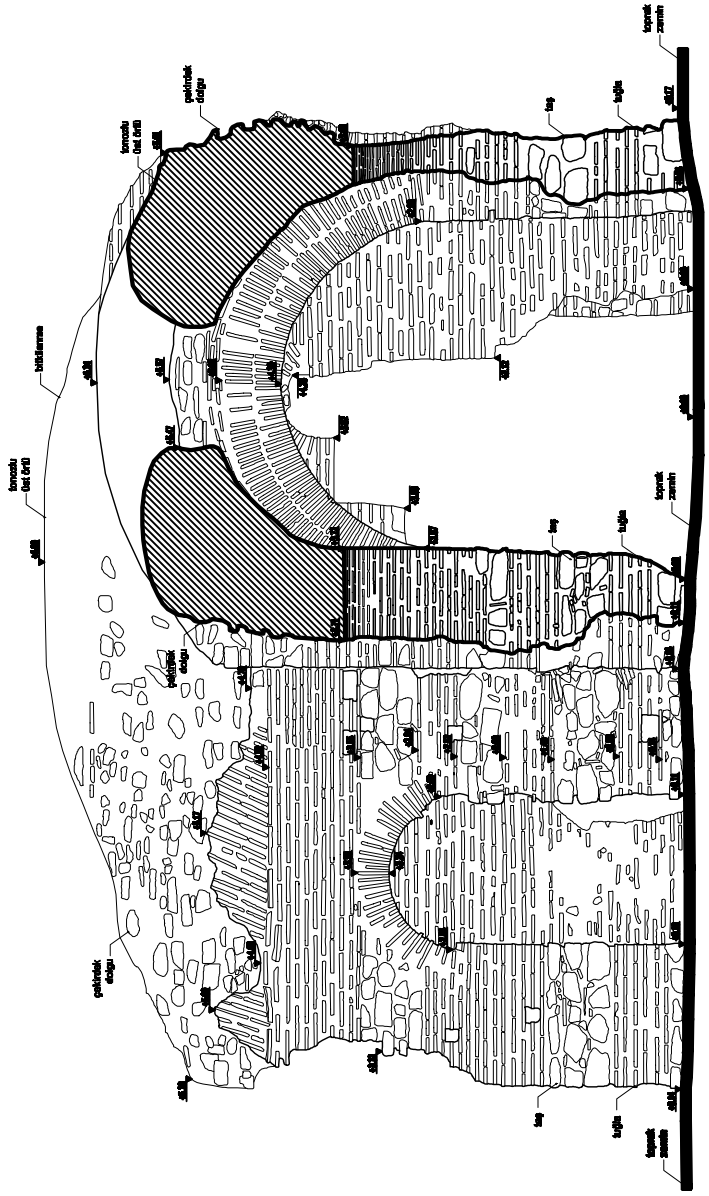
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	10

Şekil F.10: D-D kesiti rölöve

E-E KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

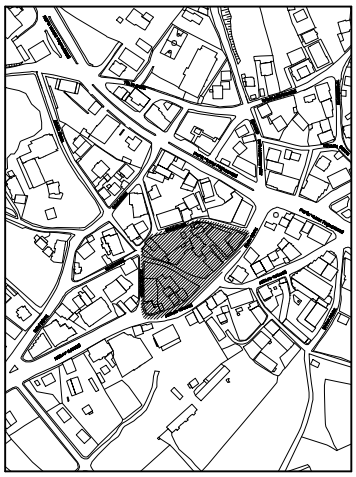
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

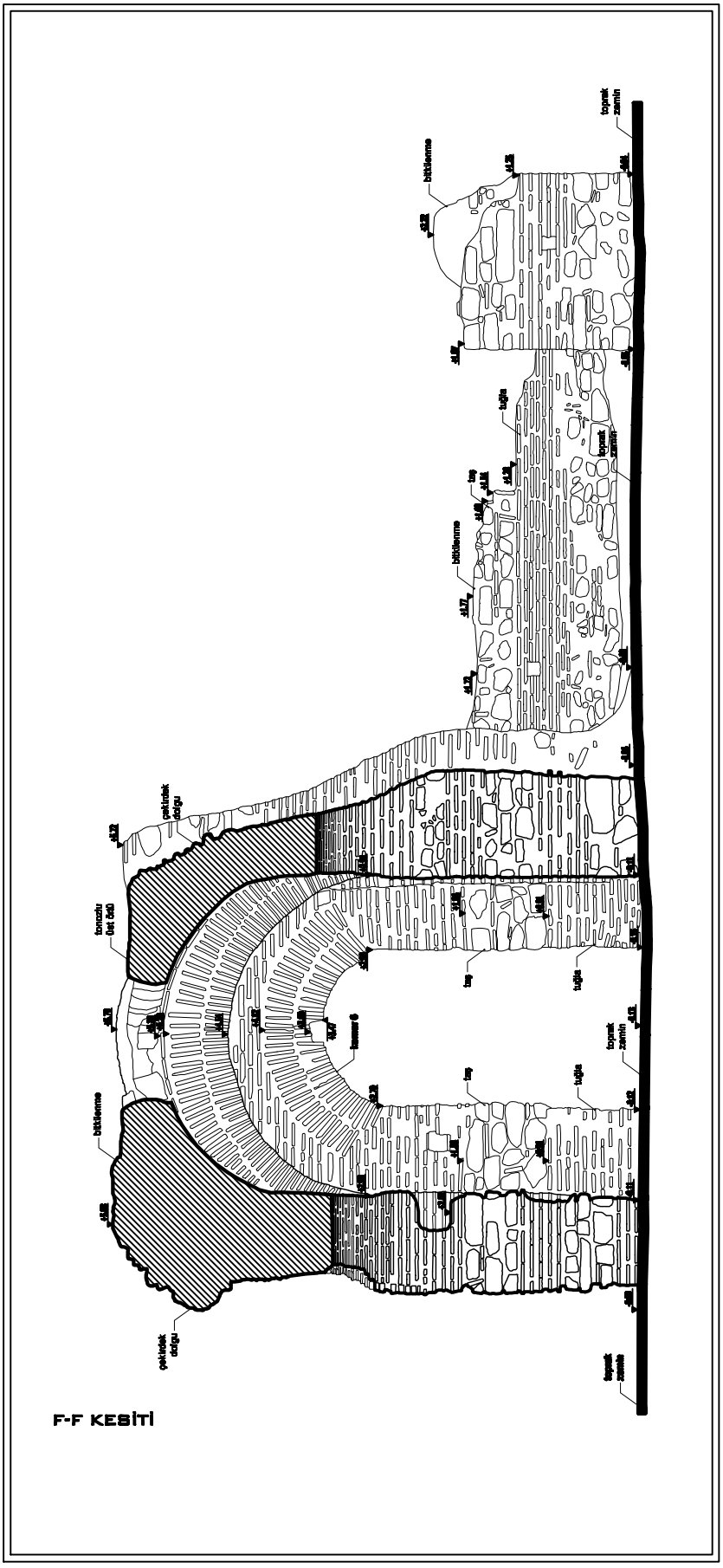
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7859
PARSEL	415-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

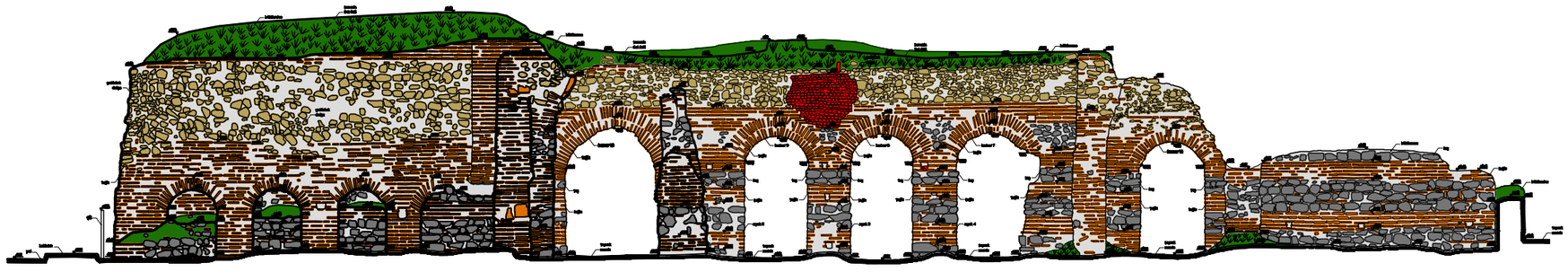

PAFTA ADI	E-E KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	11

Şekil F.11: E-E kesiti rölöve

Şekil F.12: F-F kesiti rölöve

KUZEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

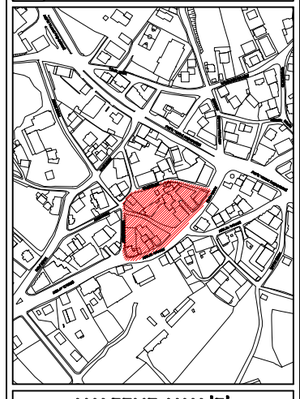
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7529
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	KUZEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	13

Şekil F.13: Kuzeydoğu cephesi malzeme analizi

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

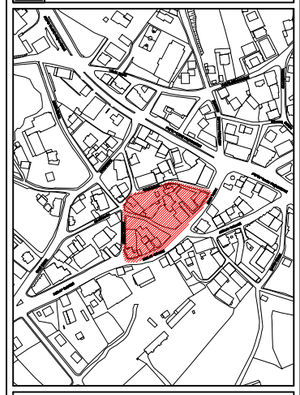
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANCAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7835
	PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

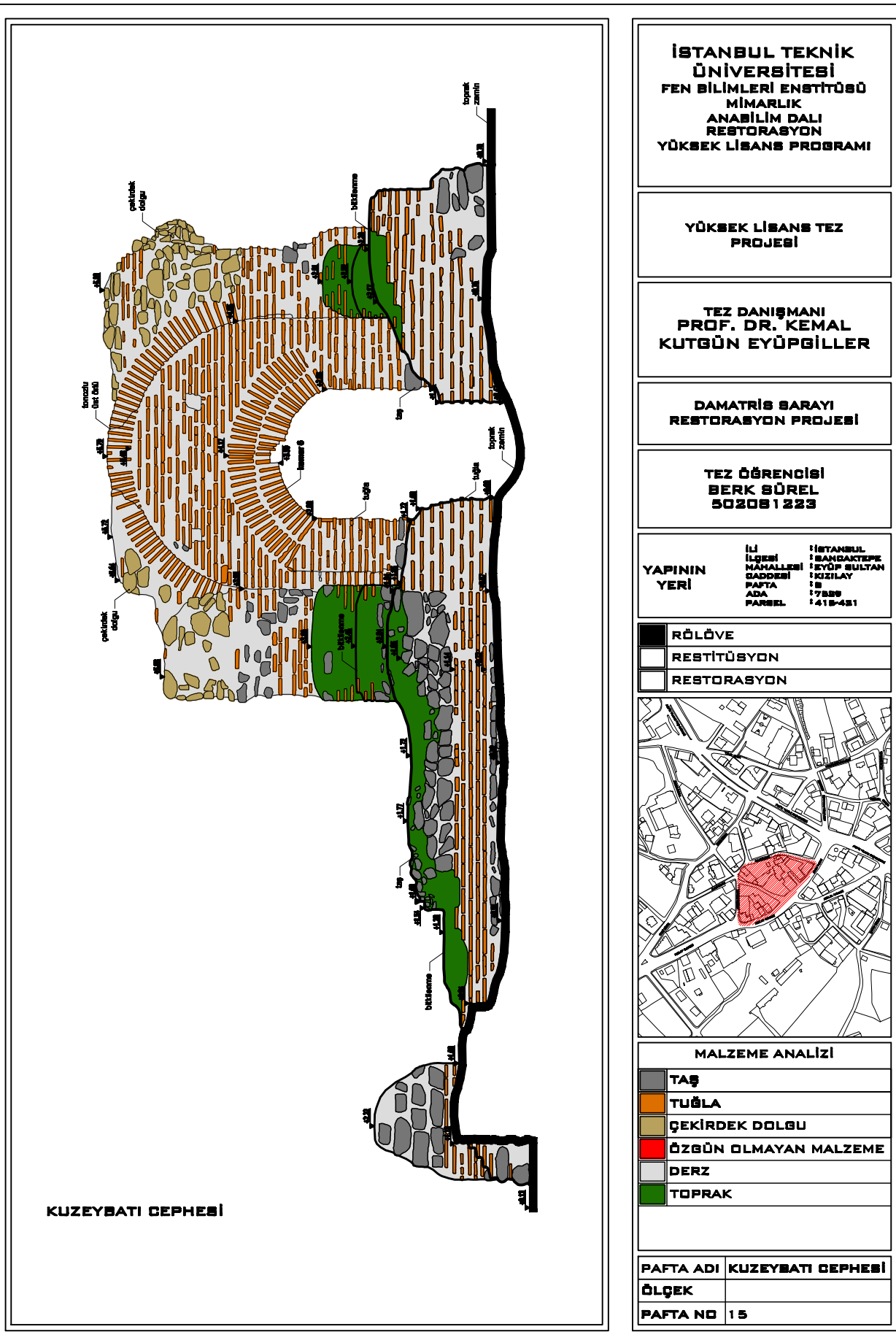

MALZEME ANALİZİ

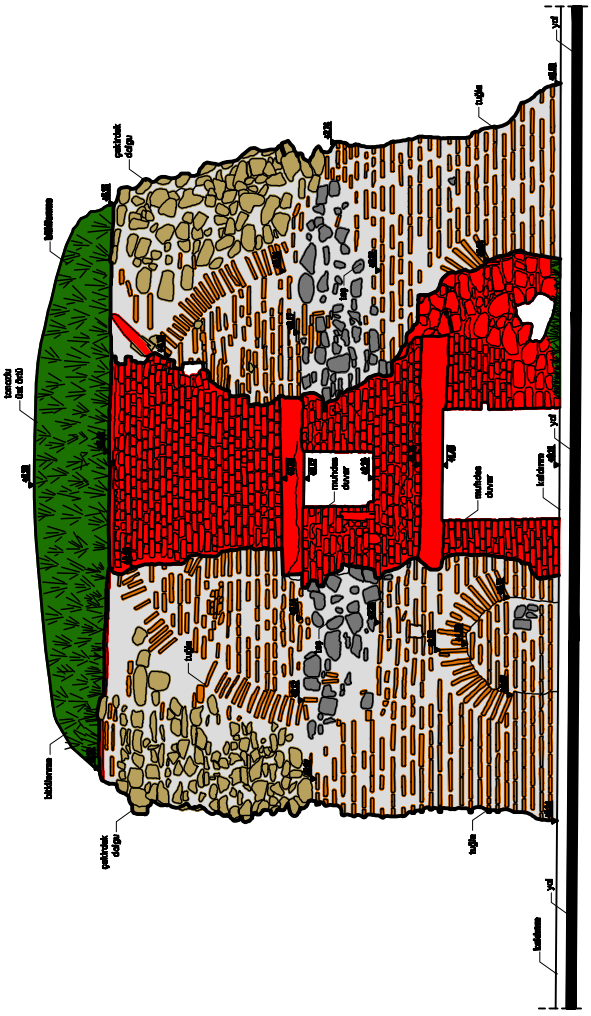
- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	GÜNEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	14

Şekil F.14: Güneybatı cephesi malzeme analizi

Şekil F.15: Kuzeybatı cephesi malzeme analizi

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

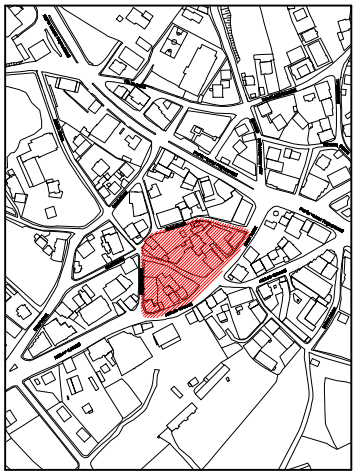
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7859
PARSEL	415-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

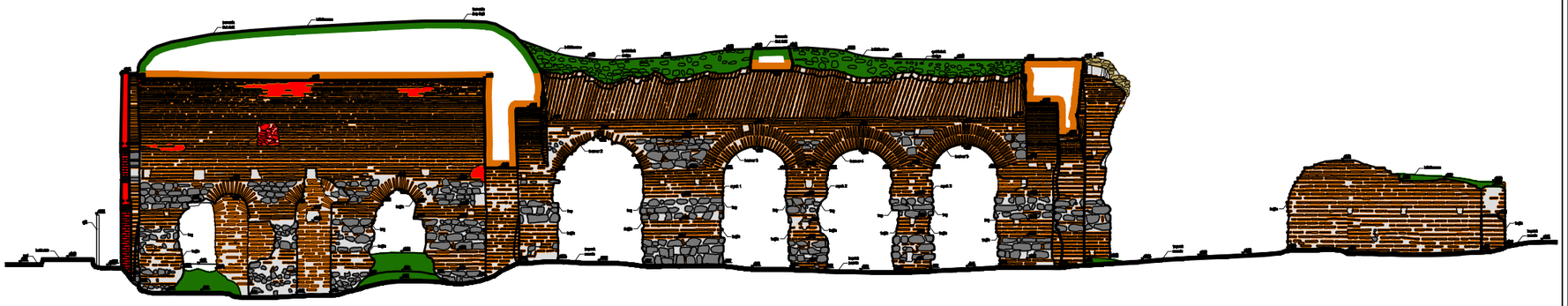

MALZEME ANALİZİ

TAŞ
TUĞLA
ÇEKİRDEK DOLGU
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
DERZ
TOPRAK

PAFTA ADI	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	16

Şekil F.16: Güneydoğu cephesi malzeme analizi

A-A KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

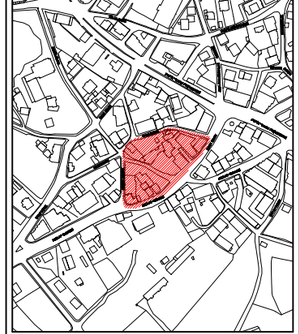
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7535
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

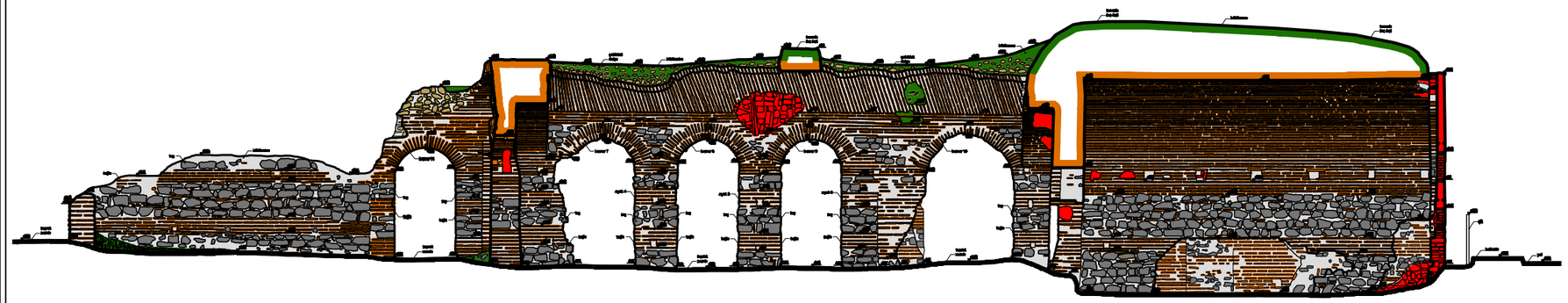

MALZEME ANALİZİ

- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	17

Şekil F.17: A-A kesiti malzeme analizi

B-B KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

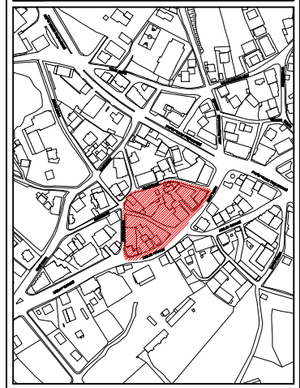
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7529
PARSEL	419-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

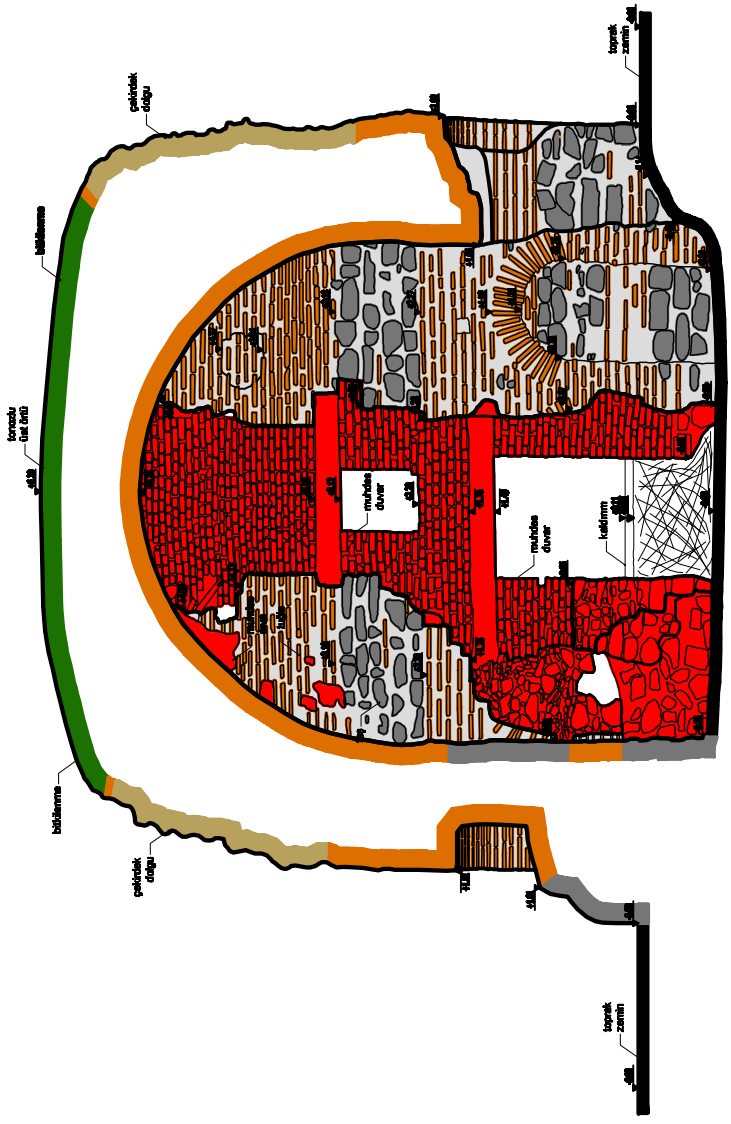

MALZEME ANALİZİ

- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	18

Şekil F.18: B-B kesiti malzeme analizi

C-C KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

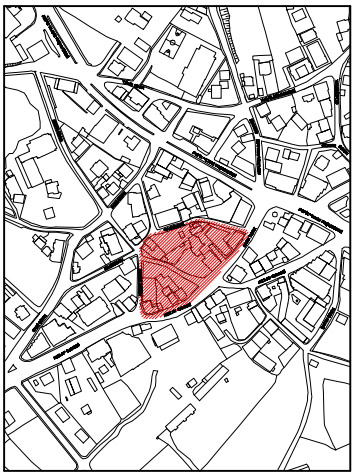
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAKIRKÖY
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7539
PARSEL	418-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

TAŞ
TUĞLA
ÇEKİRDEK DOLGU
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
DERZ
TOPRAK

PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	19

Şekil 7.19: C-C kesiti malzeme analizi

D-D KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

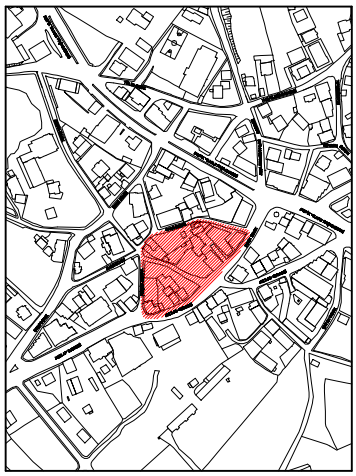
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	20

Şekil F.20: D-D kesiti malzeme analizi

E-E KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

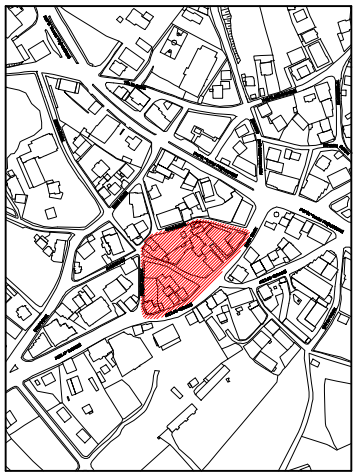
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7859
	PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

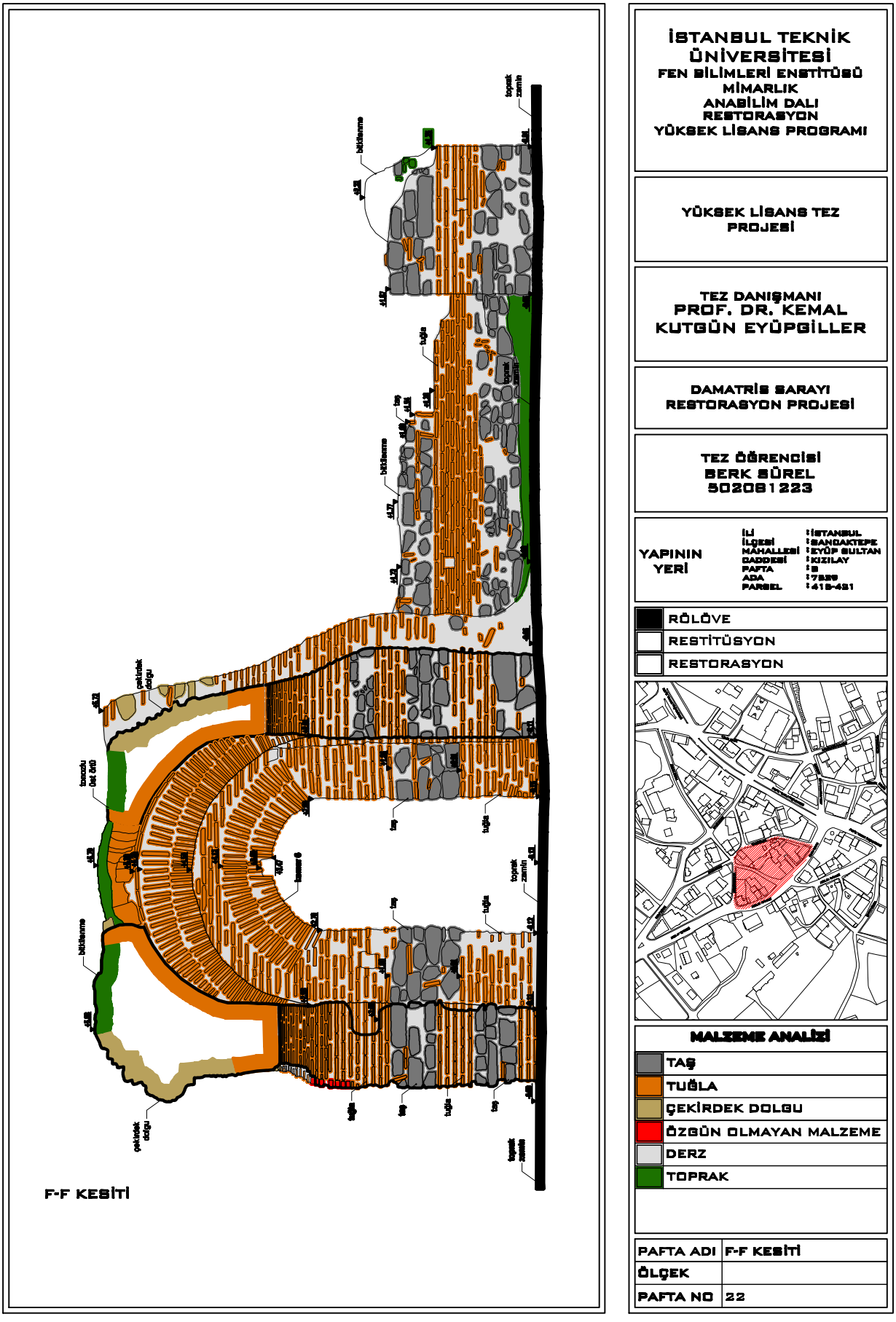

MALZEME ANALİZİ

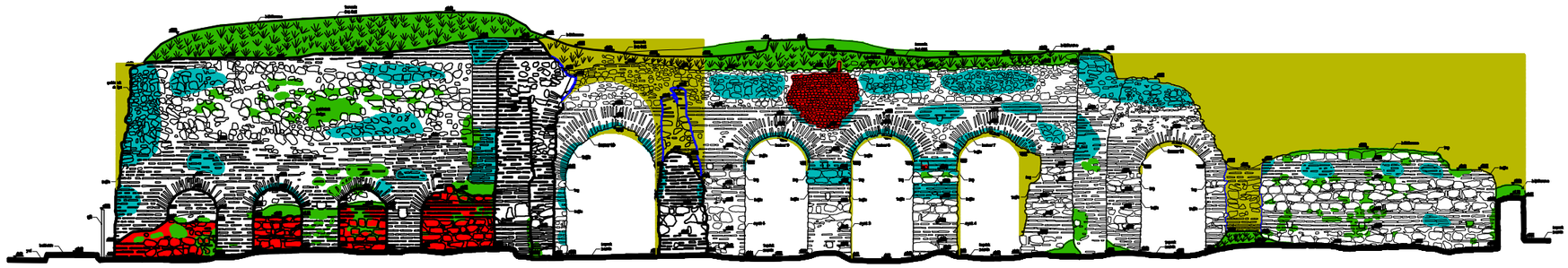
- TAŞ
- TUĞLA
- ÇEKİRDEK DOLGU
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- DERZ
- TOPRAK

PAFTA ADI	E-E KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	21

Şekil F.21: E-E kesiti malzeme analizi

Şekil F.22: F-F kesiti malzeme analizi

KUZEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

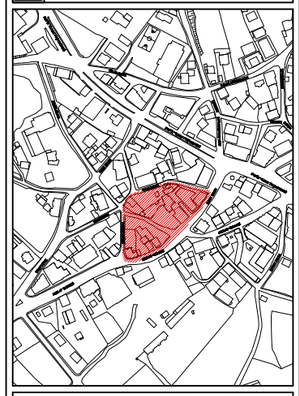
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7535
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

HASAR ANALİZİ

- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- ÇİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	KUZEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	23

Şekil F.23: Kuzeydoğu cephesi hasar analizi

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANDIKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7529
	PARSEL	415-421

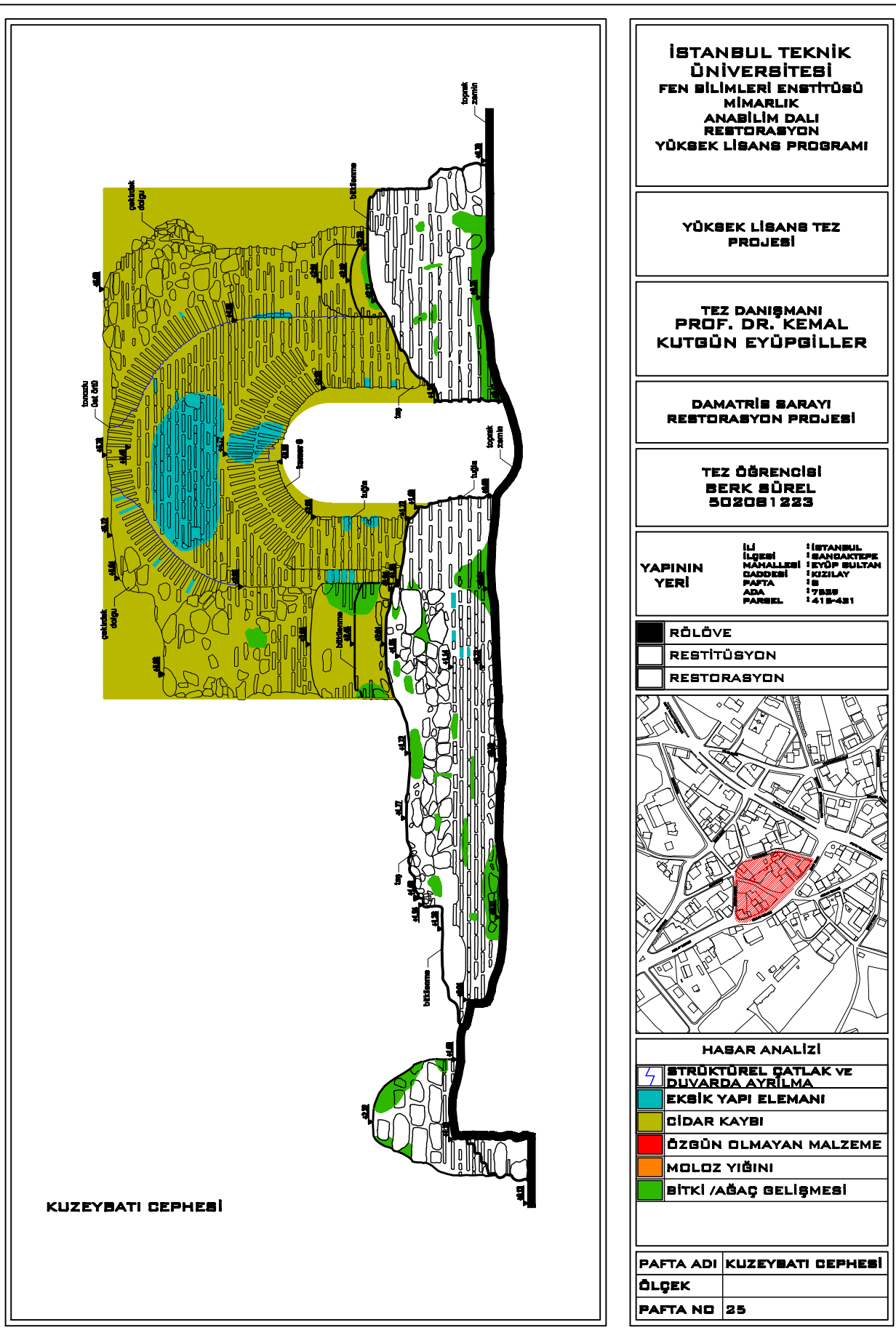
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

HASAR ANALİZİ

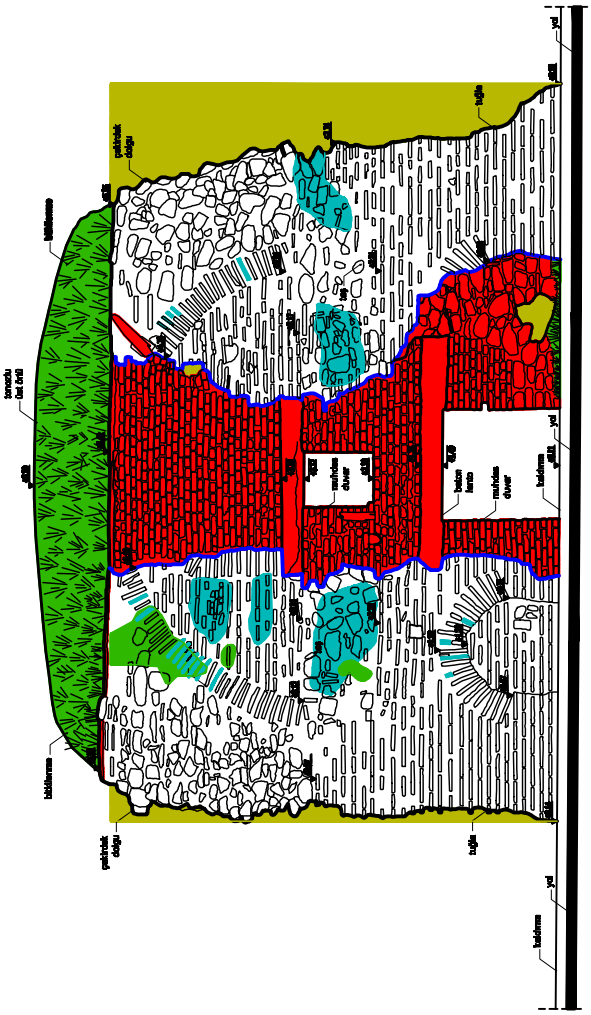
- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- CİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	GÜNEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	24

Şekil F.24: Güneybatı cephesi hasar analizi

Şekil F.25: Kuzeybatı cephesi hasar analizi

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

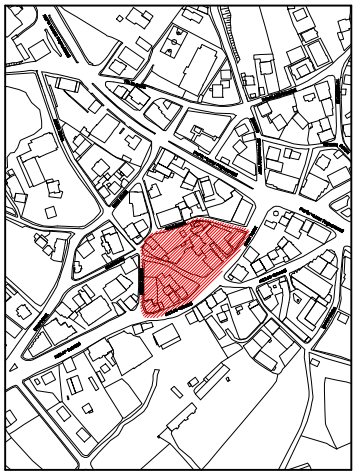
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7859
PARSEL	415-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

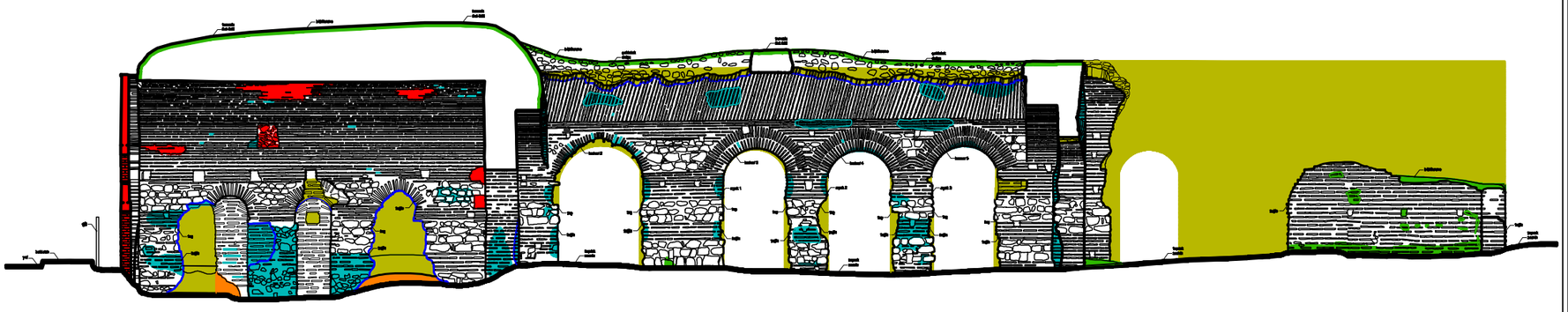

HASAR ANALİZİ

STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
EKSİK YAPI ELEMANI
CİDAR KAYBI
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
MOLOZ YIĞINI
BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	26

Şekil F.26: Güneydoğu cephesi hasar analizi

A-A KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

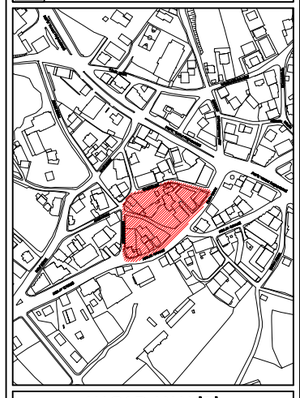
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7529
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

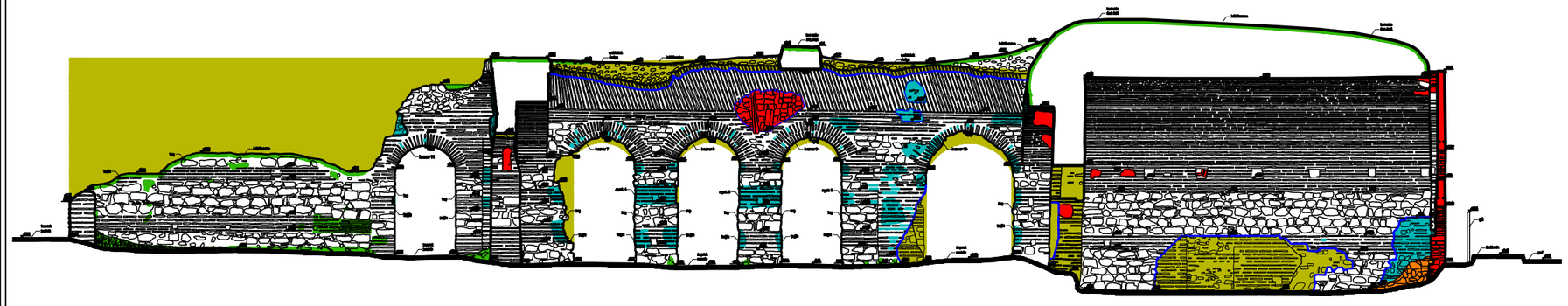

HASAR ANALİZİ

- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- CİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	27

Şekil F.27: A-A kesiti hasar analizi

B-B KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

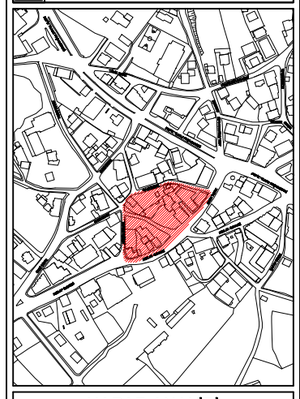
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7539
PARSEL	419-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

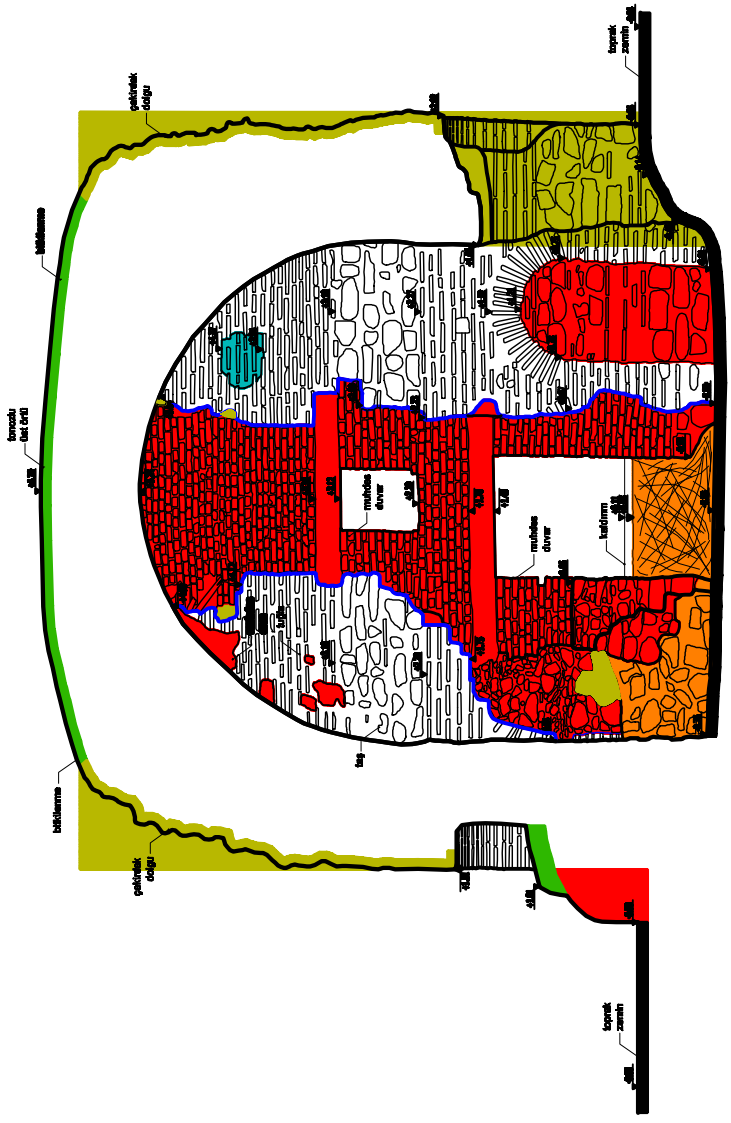

HASAR ANALİZİ

- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- CİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	28

Şekil F.28: B-B kesiti hasar analizi

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

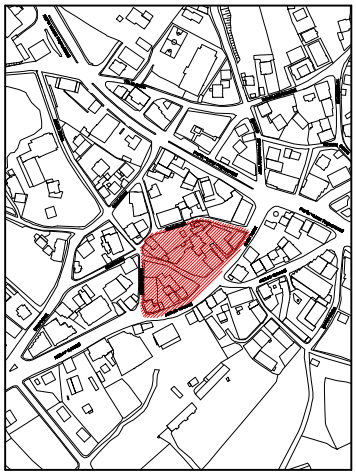
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7859
PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

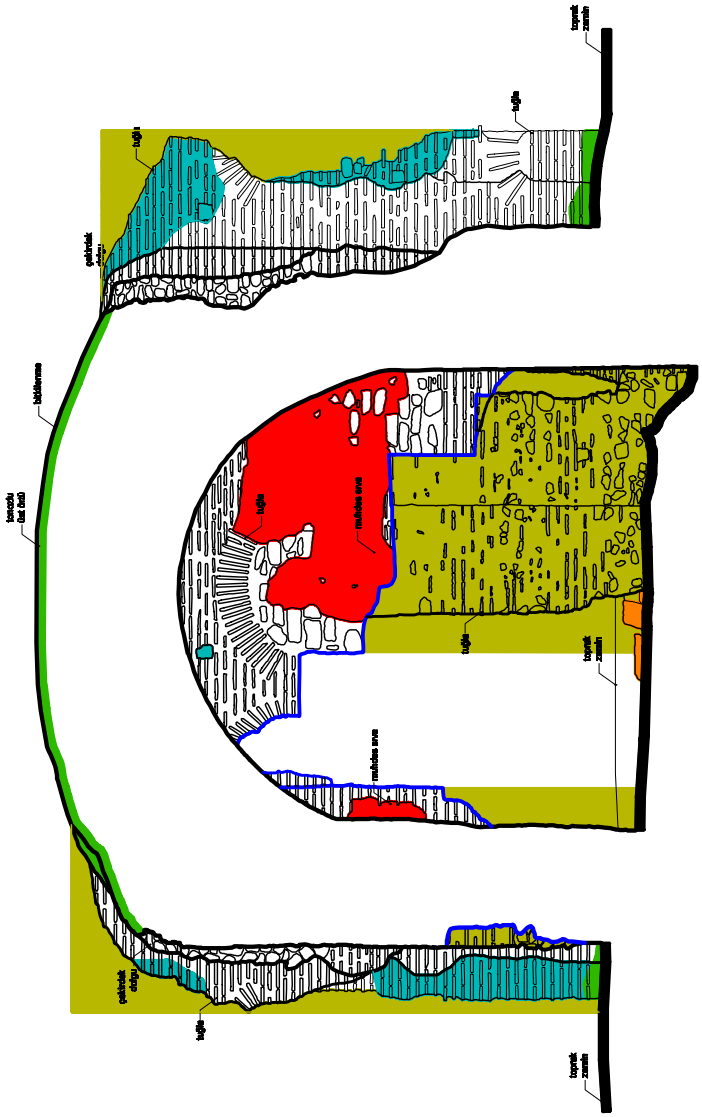

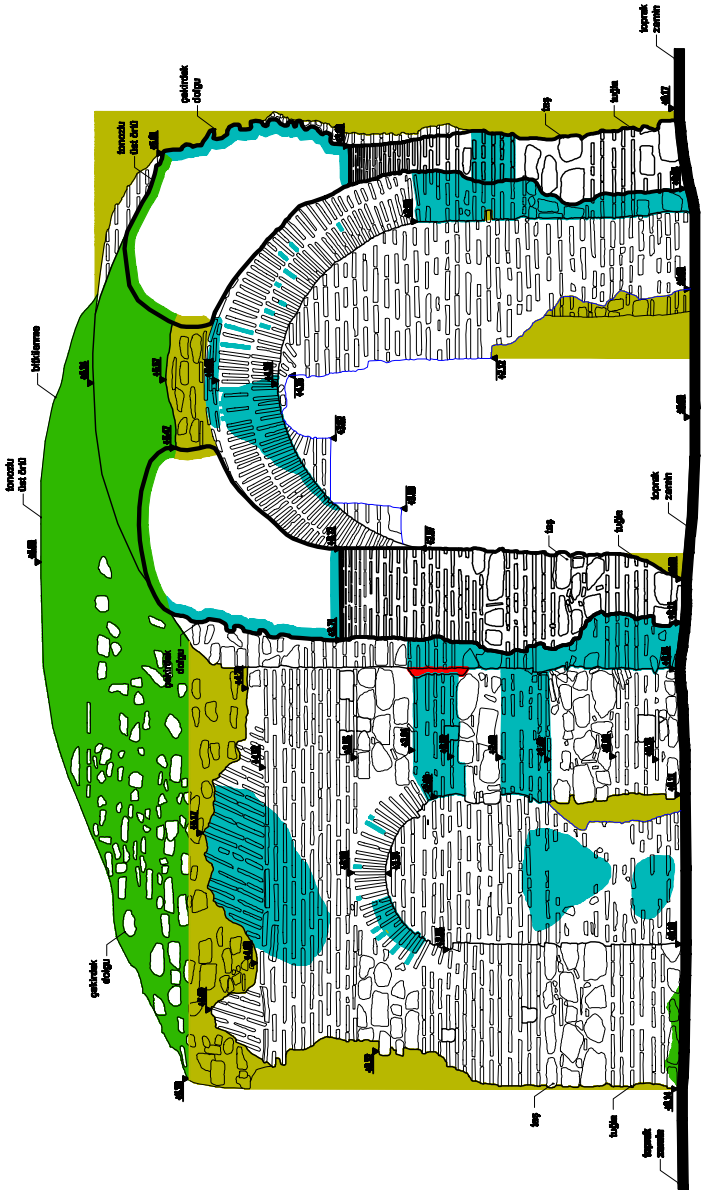
HASAR ANALİZİ

- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- CİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	20

Şekil F.20: C-C kesiti hasar analizi

tuğla
tuğla
tuğla

E-E KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

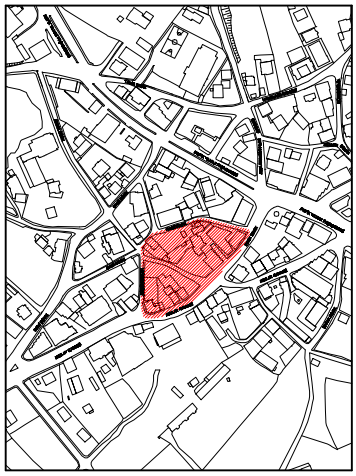
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	B
	ADA	7529
	PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

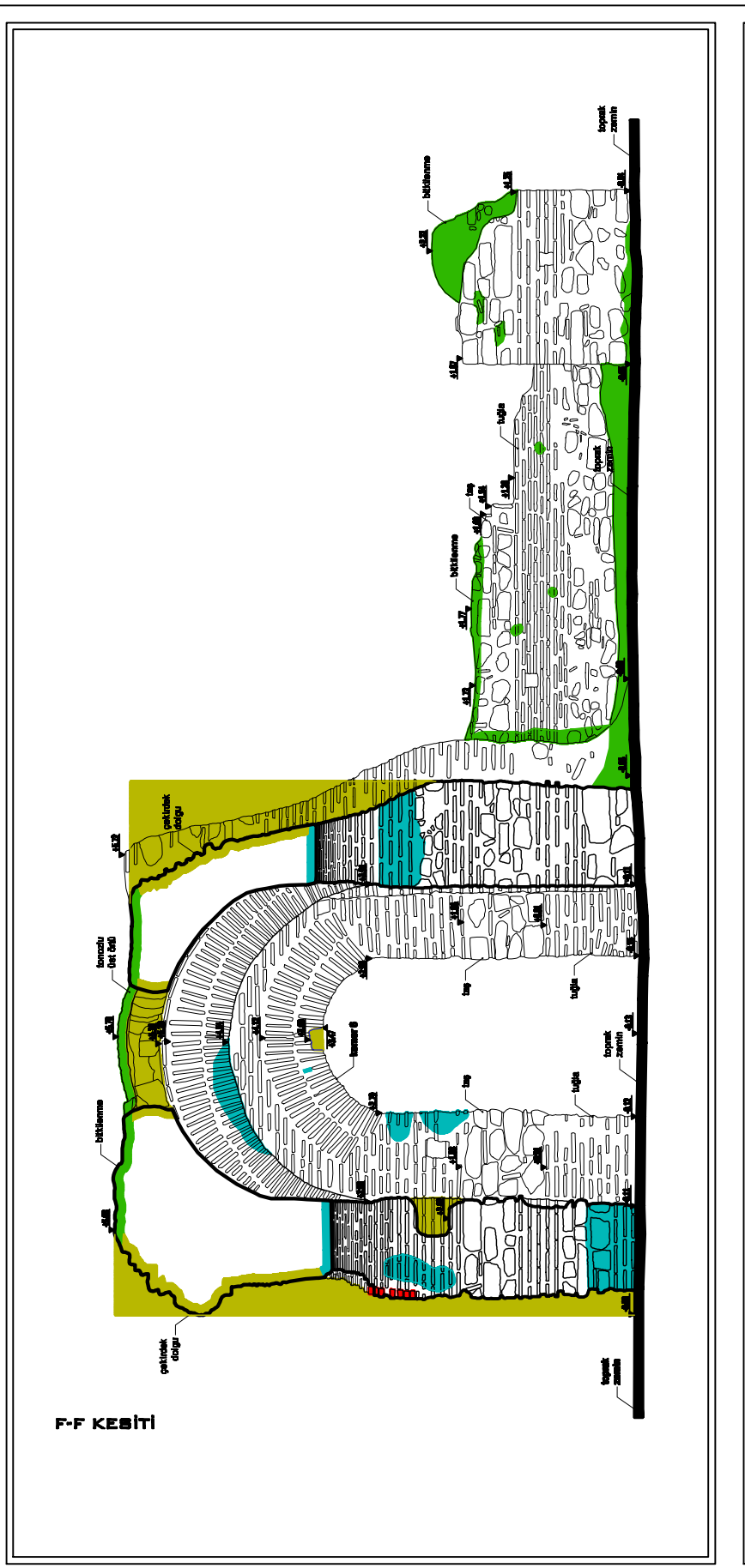

HASAR ANALİZİ

- STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
- EKSİK YAPI ELEMANI
- CİDAR KAYBI
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- MOLOZ YIĞINI
- BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	E-E KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	31

Şekil F.31: E-E kesiti hasar analizi

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

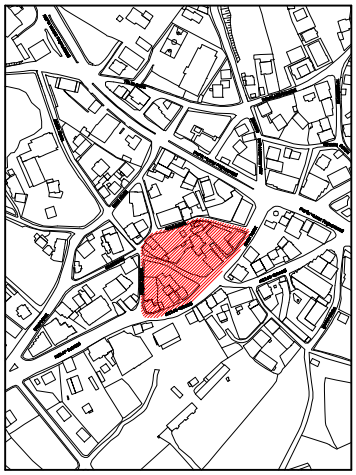
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7859
PARSEL	415-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

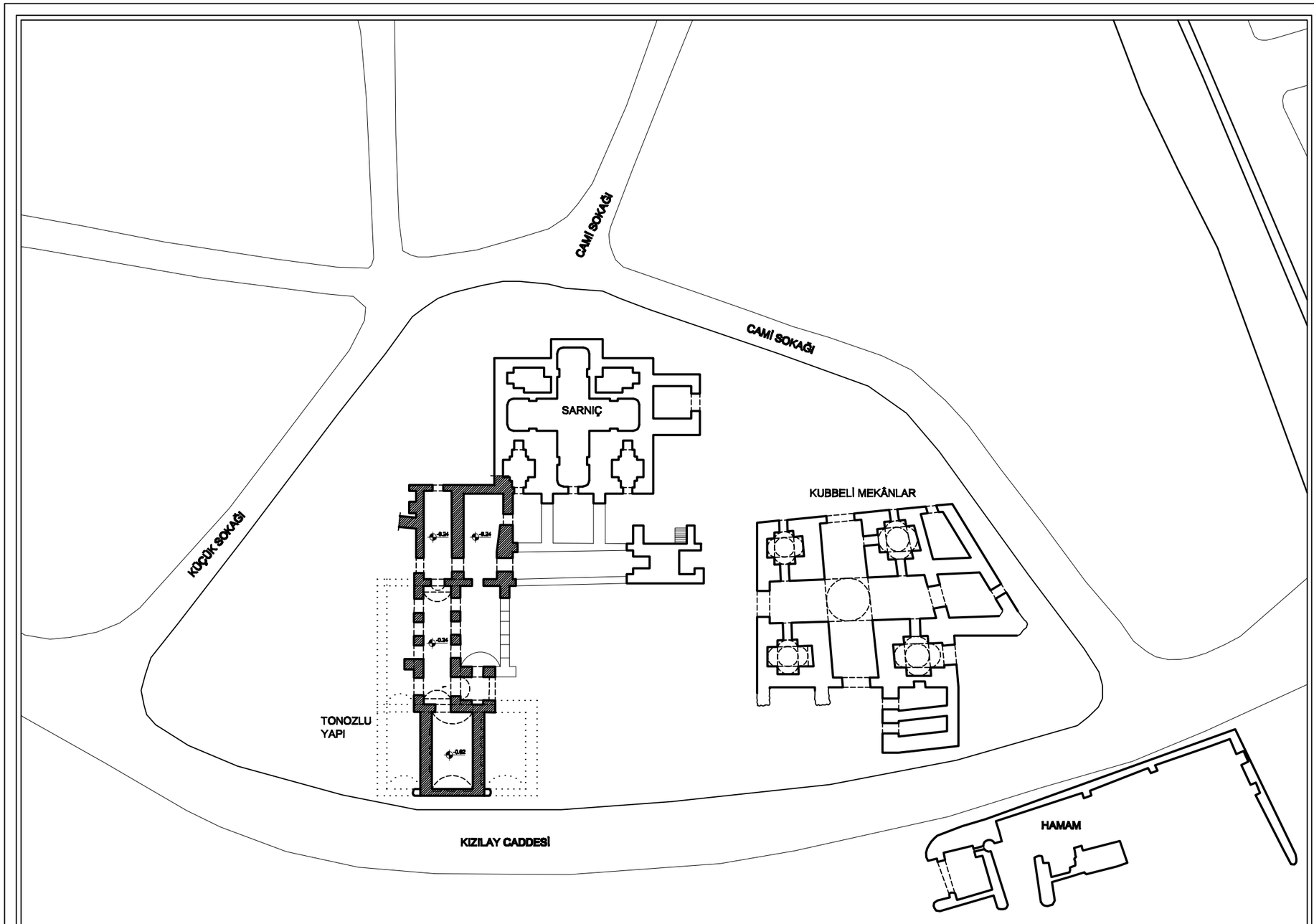

HASAR ANALİZİ

STRÜKTÜREL ÇATLAK VE DUVARDA AYRILMA
EKSİK YAPI ELEMANI
CİDAR KAYBI
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
MOLOZ YIĞINI
BİTKİ /AĞAÇ GELİŞMESİ

PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	32

Şekil F.32: F-F kesiti hasar analizi

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	9
ADA	7585
PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

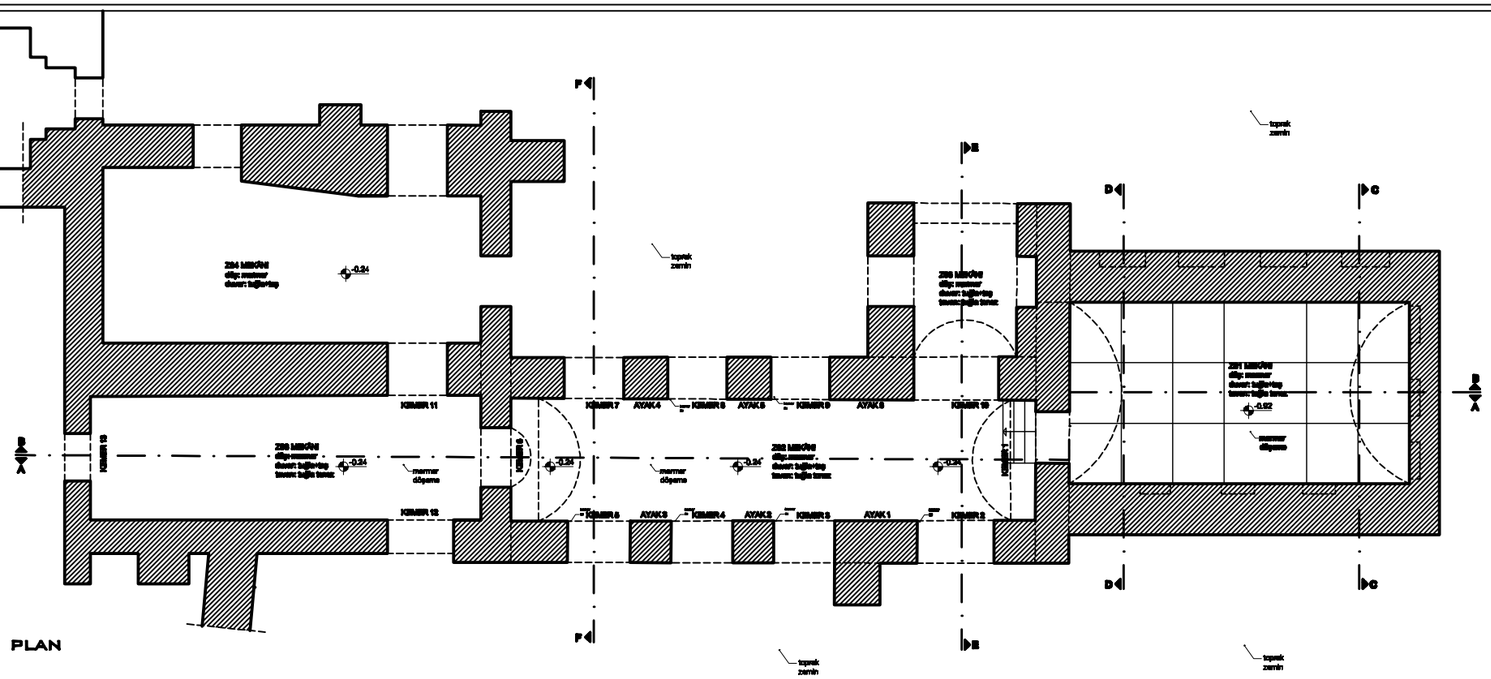
LEJAND

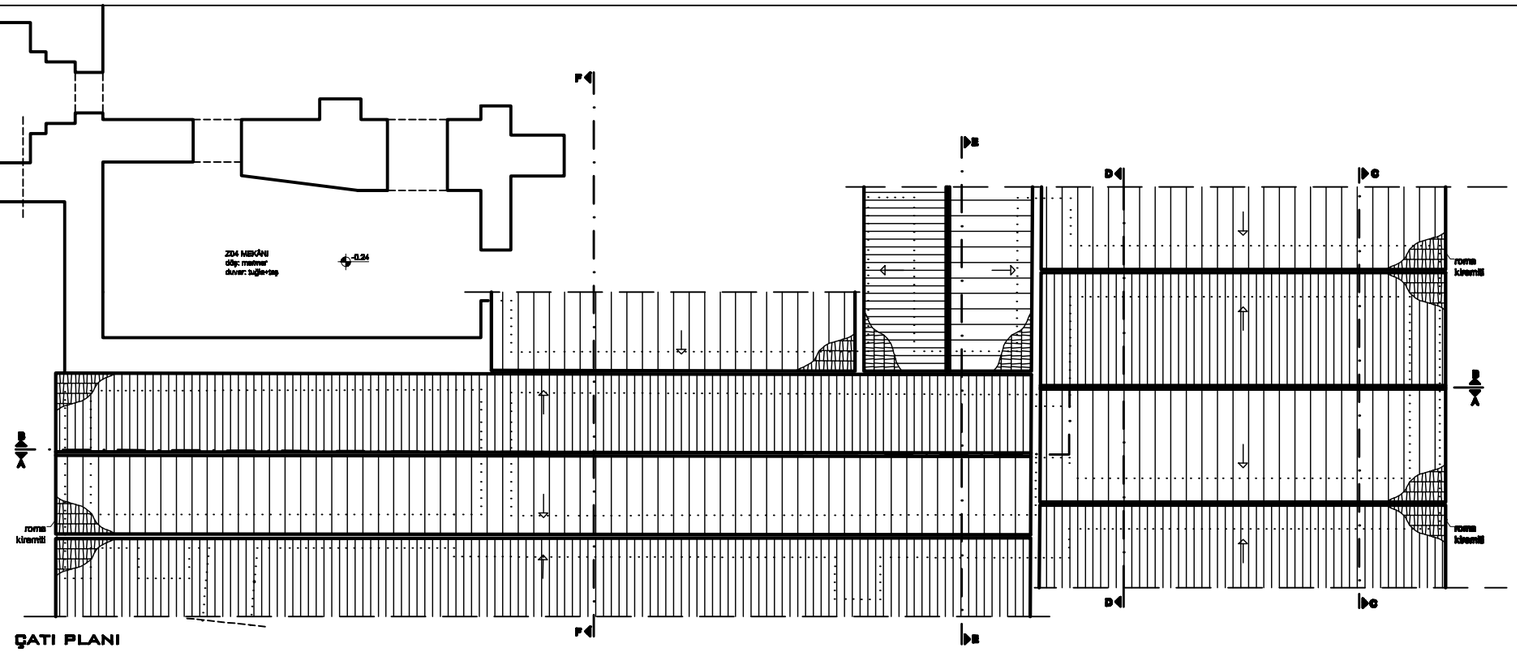
- KALINTILAR
- ÇALIŞMA ALANI
- KALINTI OLDUĞU ANLAŞILAN ALAN
- KALINTI OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN ALAN

K

PAFTA ADI	VAZİYET PLANI
ÖLÇEK	
PAFTA NO	33

Şekil F.33: Vaziyet planı restitüsyon

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

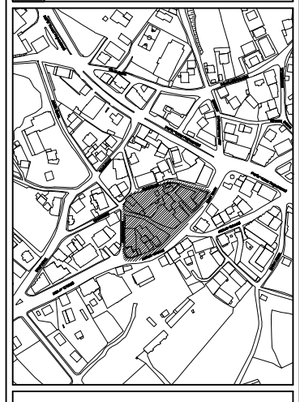
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7539
PARSEL	419-421

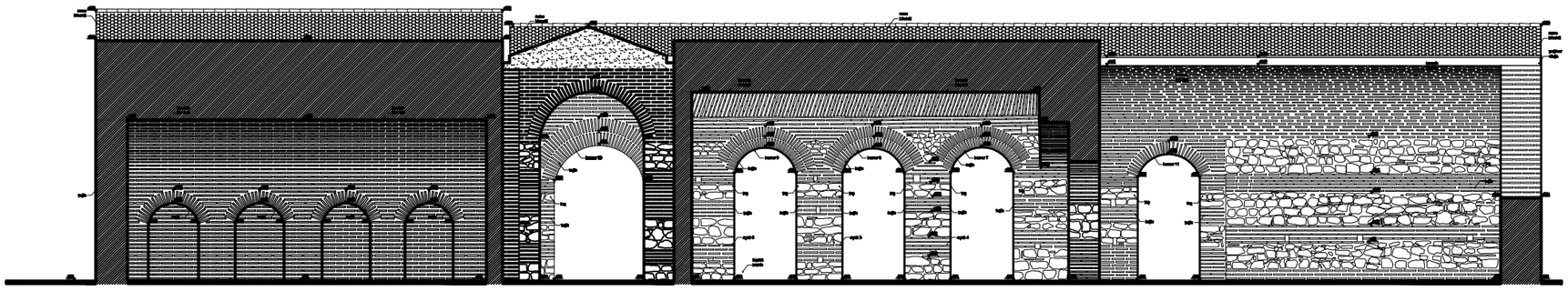
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

K

PAFTA ADI	PLAN VE ÇATI PLANI
ÖLÇEK	
PAFTA NO	24

Şekil F.24: Plan ve çatı planı restitüsyon

KUZEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

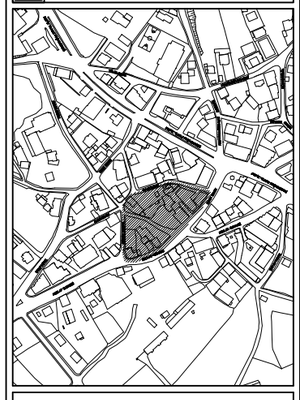
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI
RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

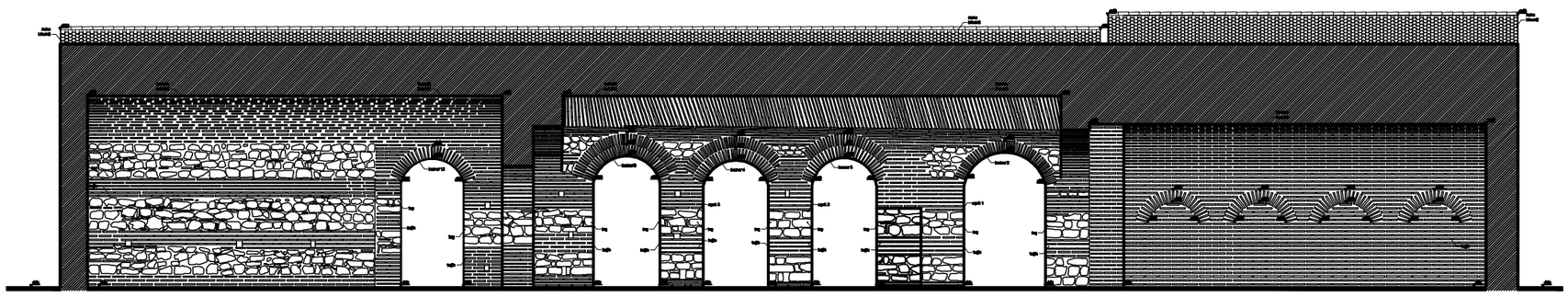
YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANCAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7539
	PARSEL	419-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	KUZEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	35

Şekil F.35: Kuzeydoğu cephesi restitüsyon

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

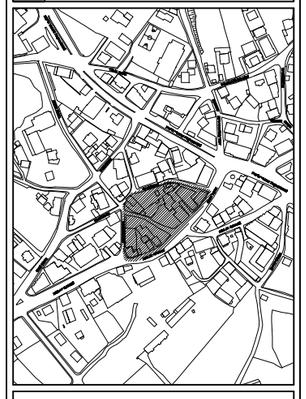
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

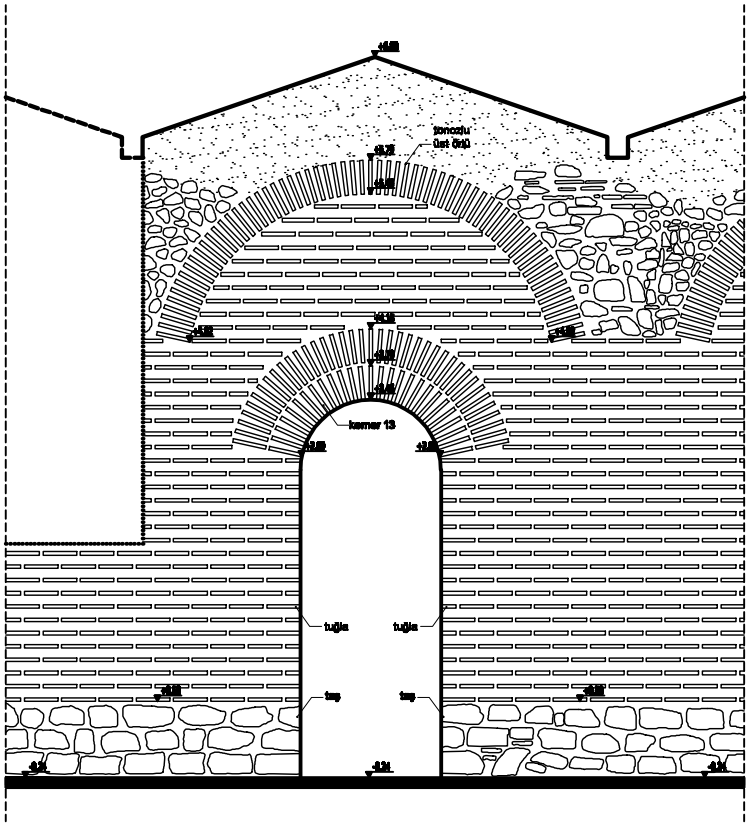
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7539
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	GÜNEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	36

Şekil F.36: Güneybatı cephesi restitüsyon

KUZEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

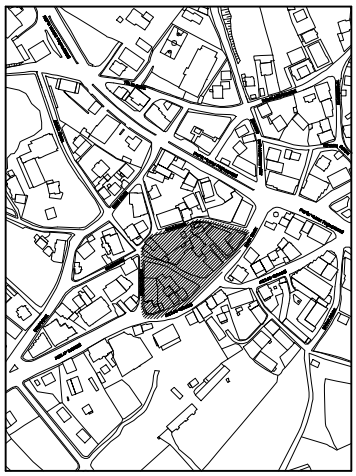
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

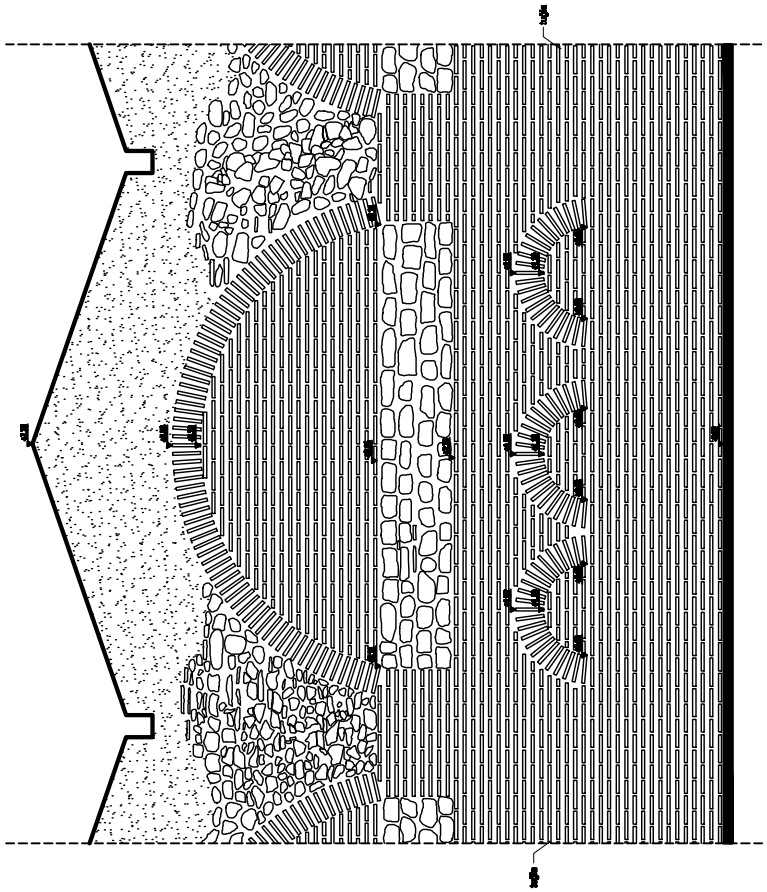
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	KUZEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	37

Şekil F.37: Kuzeybatı cephesi restitüsyon

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

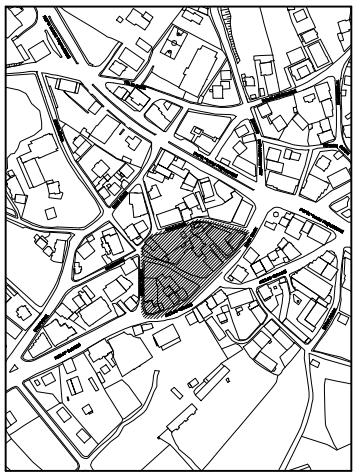
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

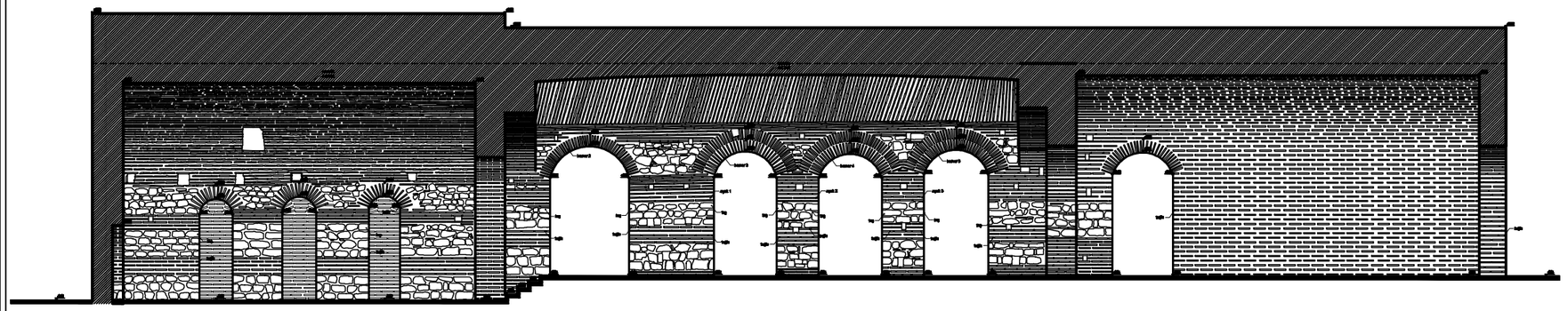
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7859
PARSEL	415-431

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	38

Şekil F.38: Güneydoğu cephesi restitüsyon

A-A KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

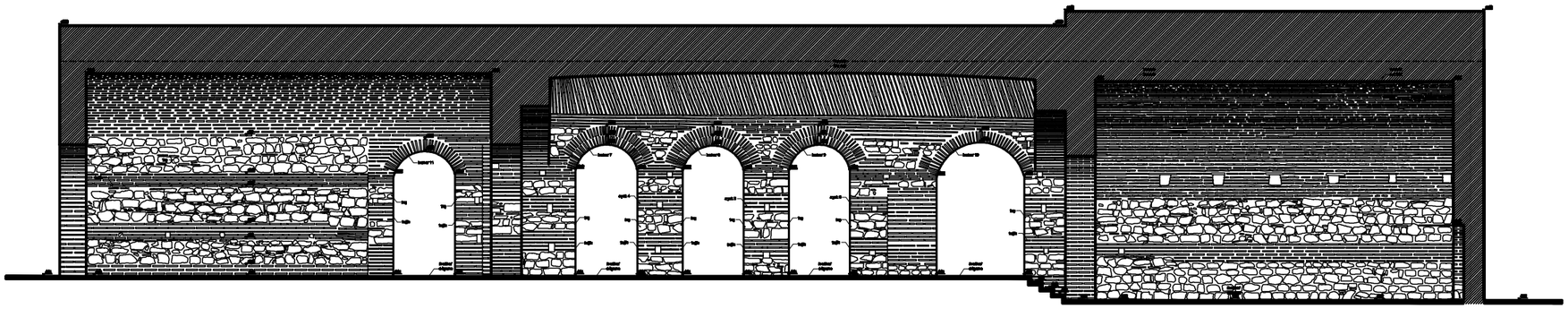
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7539
PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	39

Şekil F.39: A-A kesiti restitüsyon

B-B KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

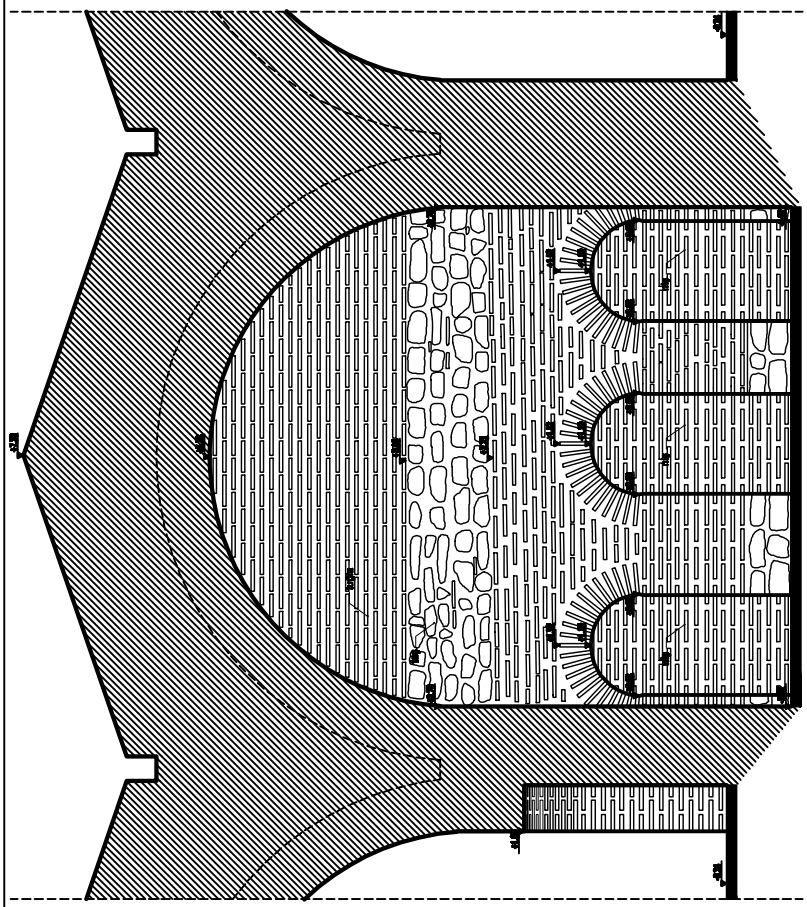
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	B
ADA	7529
PARSEL	415-421

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	40

Şekil F.40: B-B kesiti restitüsyon

C-C KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

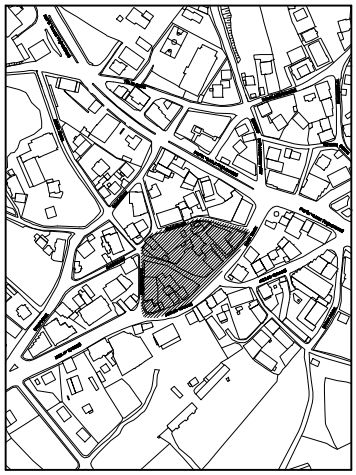
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

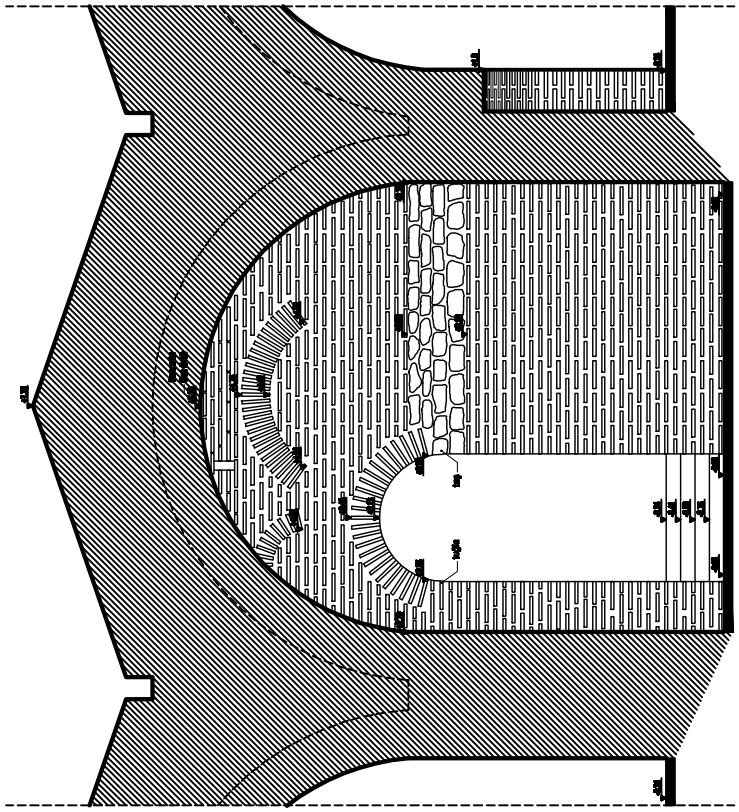
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI	C-C KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	41

Şekil F.41: C-C kesiti restitüsyon

D-D KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

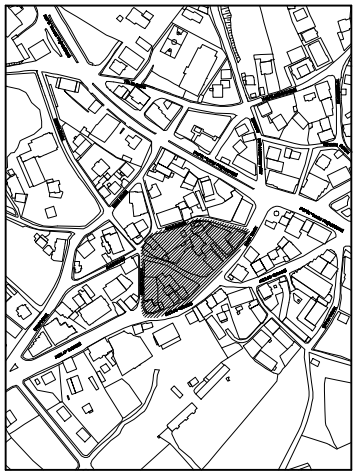
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223

YAPININ YERİ

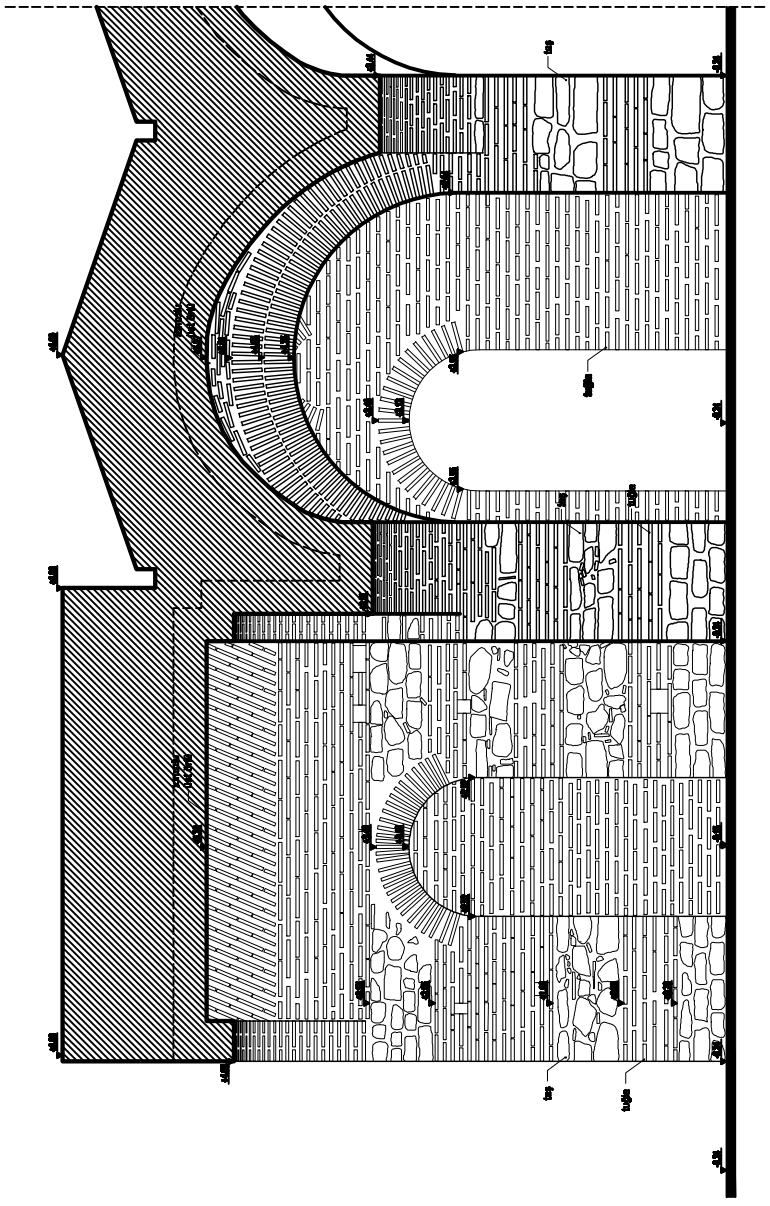
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	418-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	42

Şekil F.42: D-D kesiti restitüsyon

E-E KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

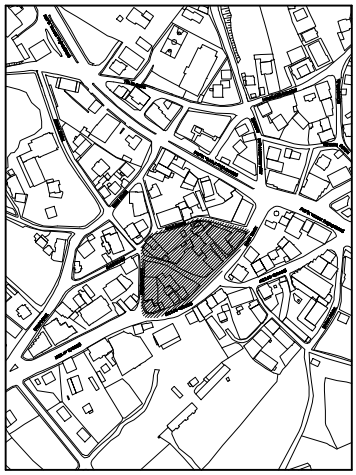
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

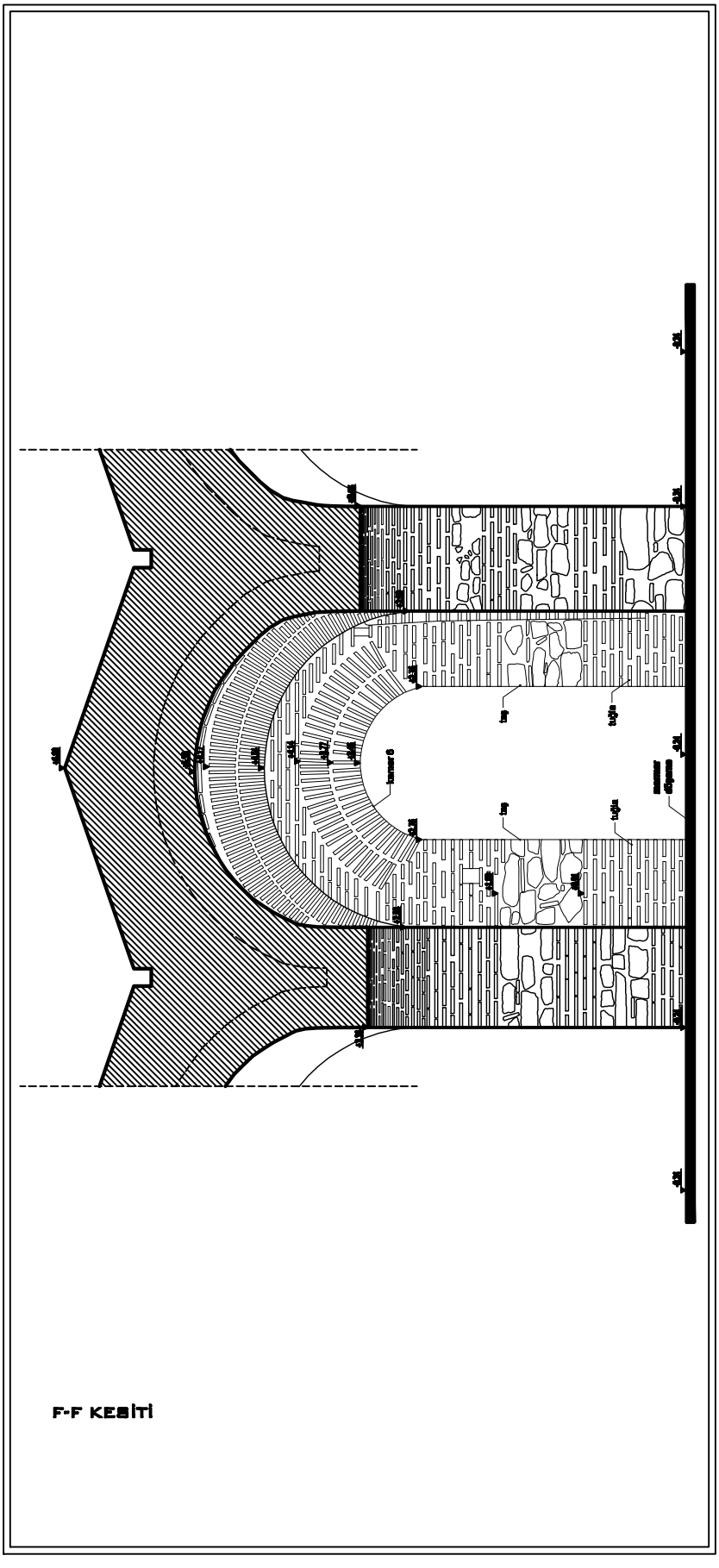
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7859
PARSEL	415-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	E-E KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	43

Şekil F.43: E-E kesiti restitüsyon

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223

YAPININ YERİ

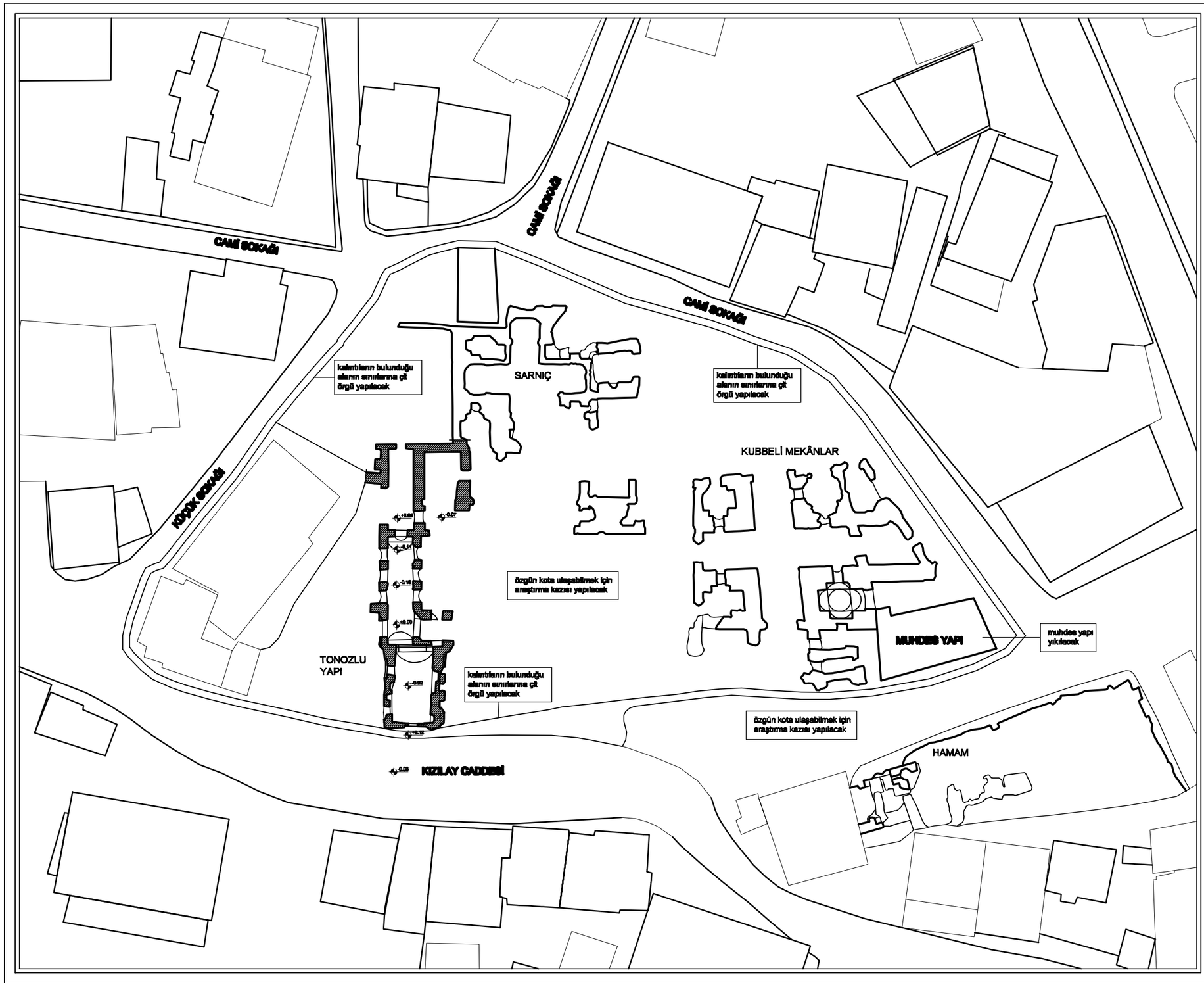
İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI	F-F KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	44

Şekil F.44: F-F kesiti restitüsyon

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANCAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	B
	ADA	7539
	PARSEL	415-421

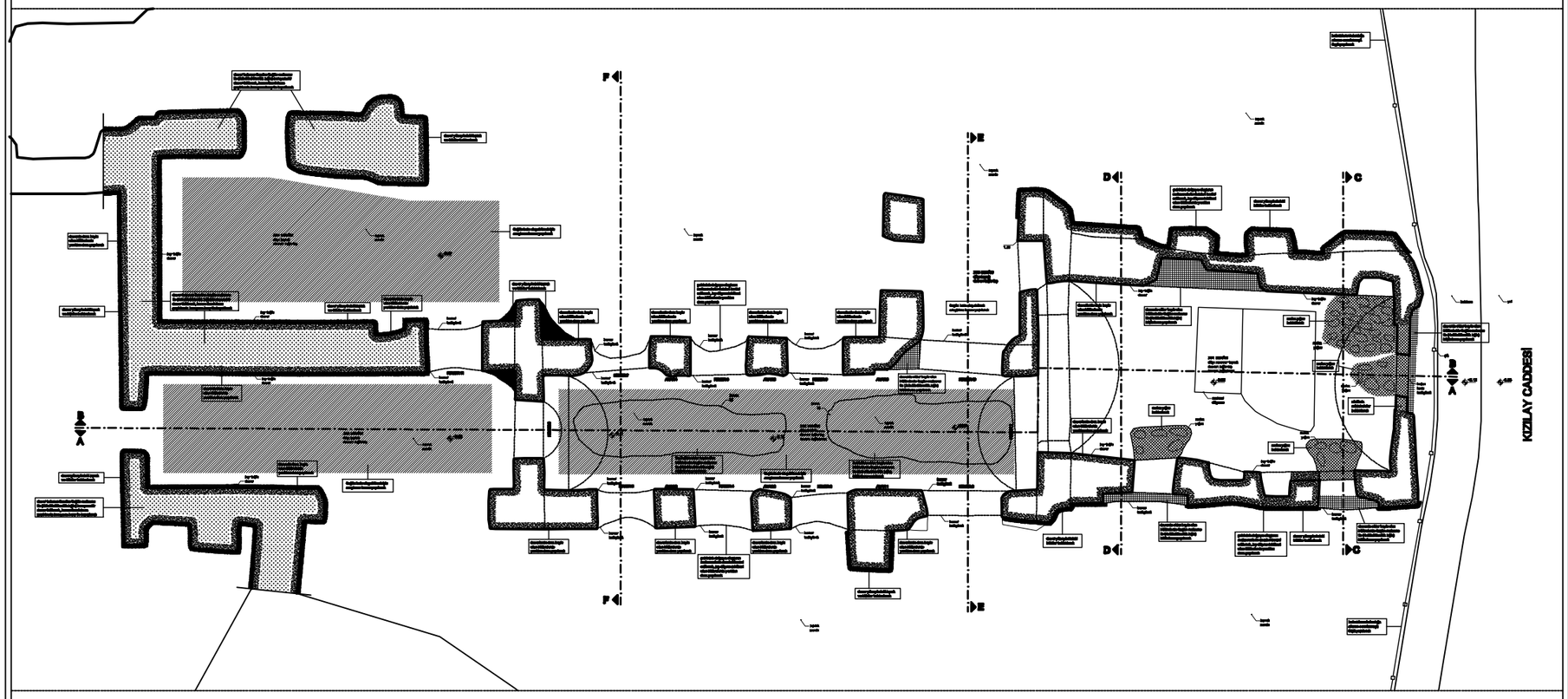
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

LEJAND
- KALINTILAR
- ÇALIŞMA ALANI

K

PAFTA ADI	VAZİYET PLANI
ÖLÇEK	
PAFTA NO	45

Şekil F.45: Vaziyet planı restorasyon

PLAN

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

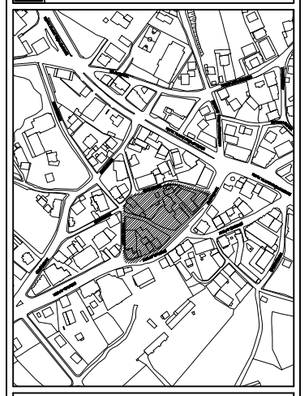
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANCAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	B
	ADA	7539
	PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

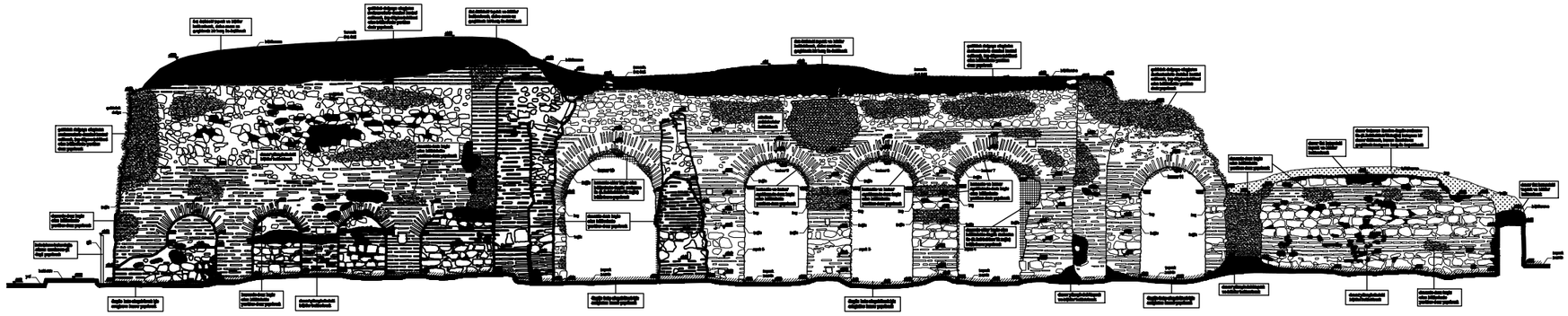

MÜDAHALE

- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZİSİ YAPILMASI
- BÜTÜNLEME
- YENİDEN YAPMA

PAFTA ADI	PLAN
ÖLÇEK	
PAFTA NO	46

Şekil F.46: Plan restorasyon

KUZEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7535
PARSEL	415-421

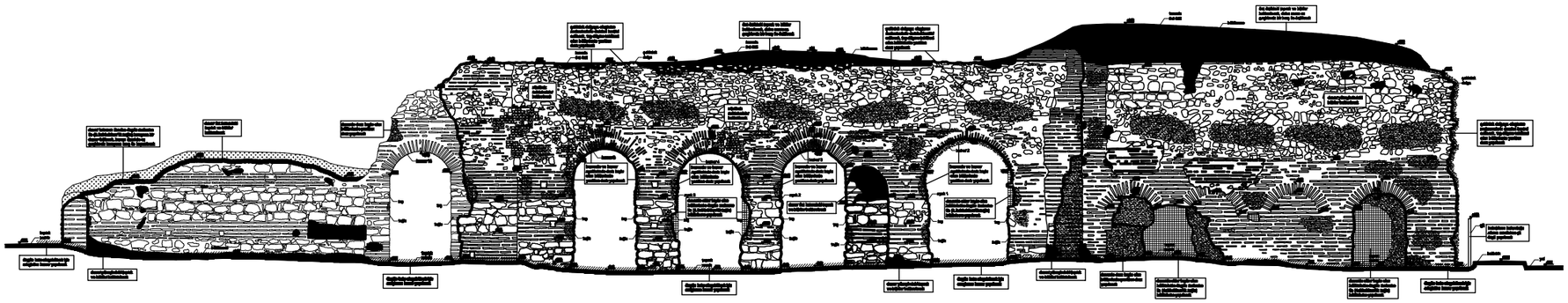
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MÜDAHALE

- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
- BÜTÜNLEME
- YENİDEN YAPMA

PAFTA ADI	KUZEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	47

Şekil F.47: Kuzeydoğu cephesi restorasyon

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	SANCAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	G
ADA	7539
PARSEL	415-421

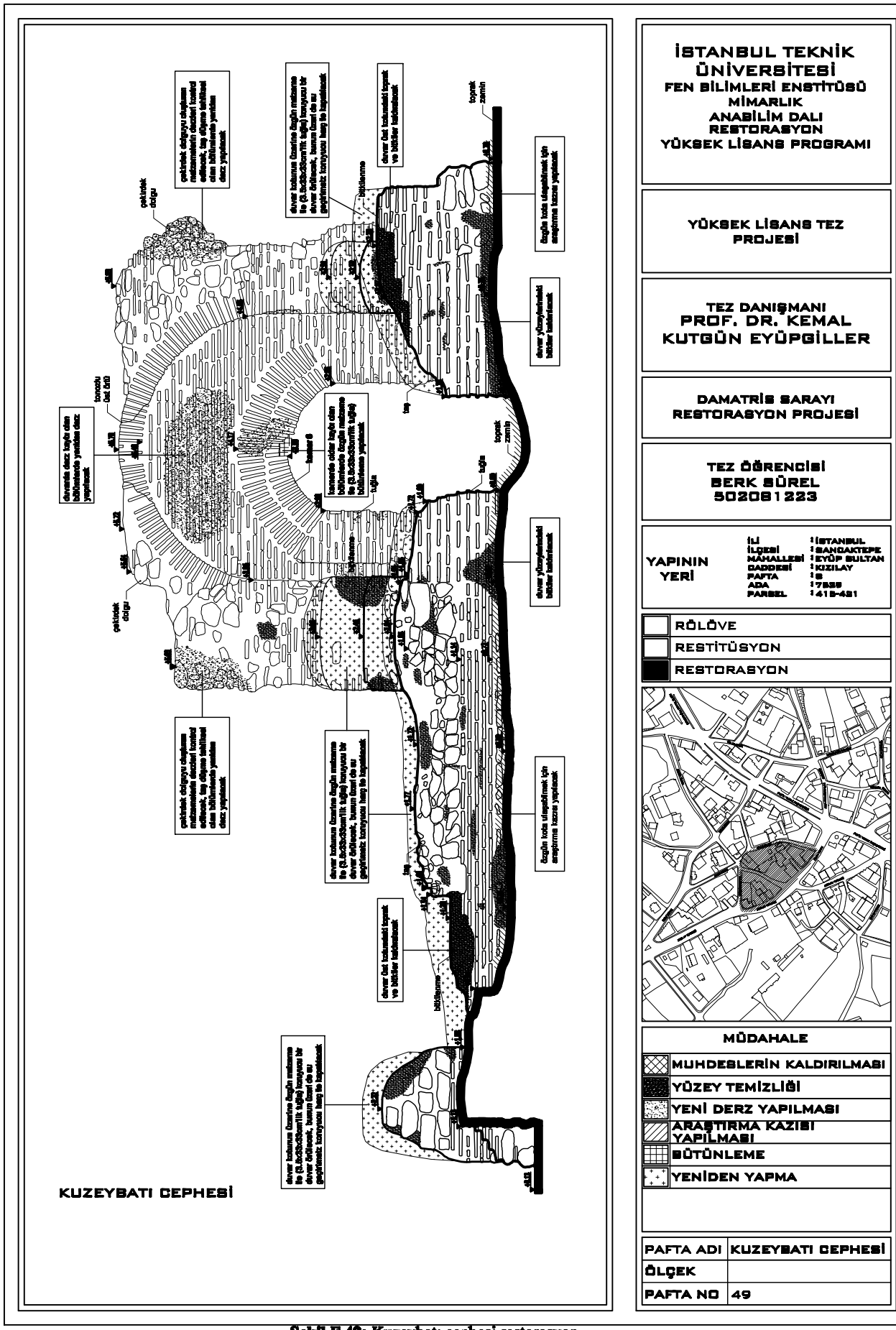
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MÜDAHALE

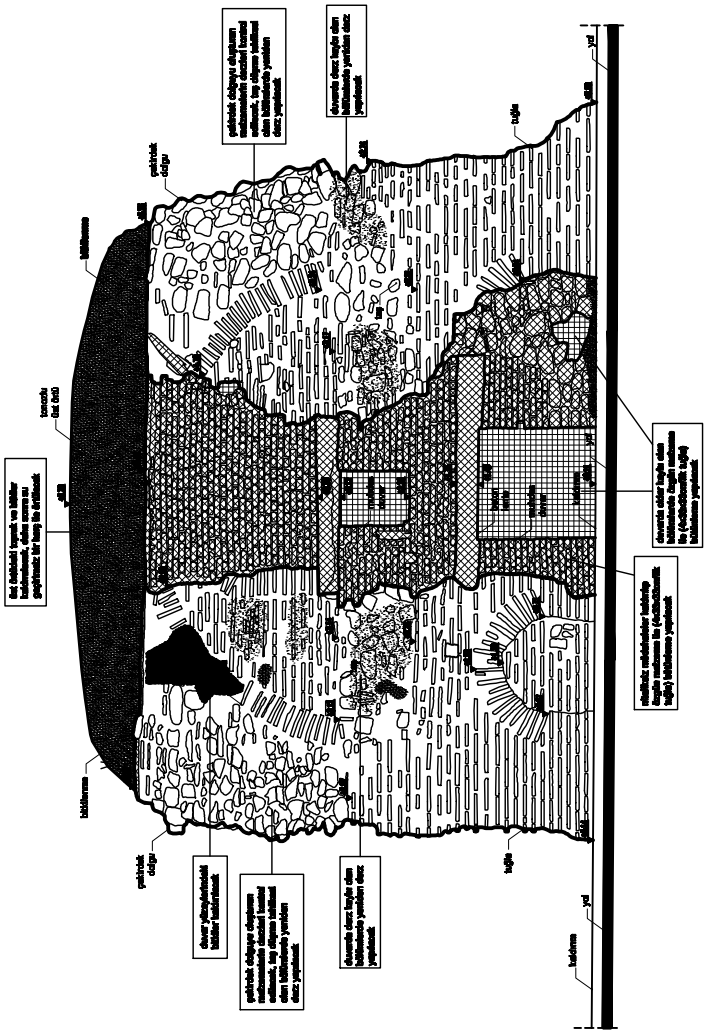
- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
- BÜTÜNLEME
- YENİDEN YAPMA

PAFTA ADI	GÜNEYBATI CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	48

Şekil F.48: Güneybatı cephesi restorasyon

Şekil F.49: Kuzeybatı cephesi restorasyon

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

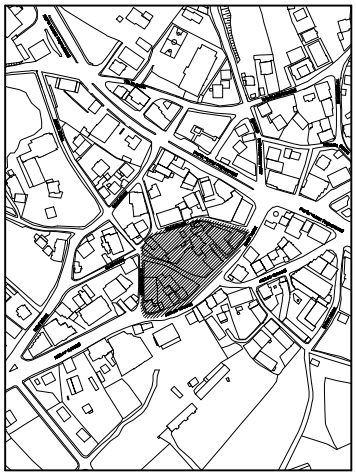
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇAKTEPE
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7859
PARSEL	415-431

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

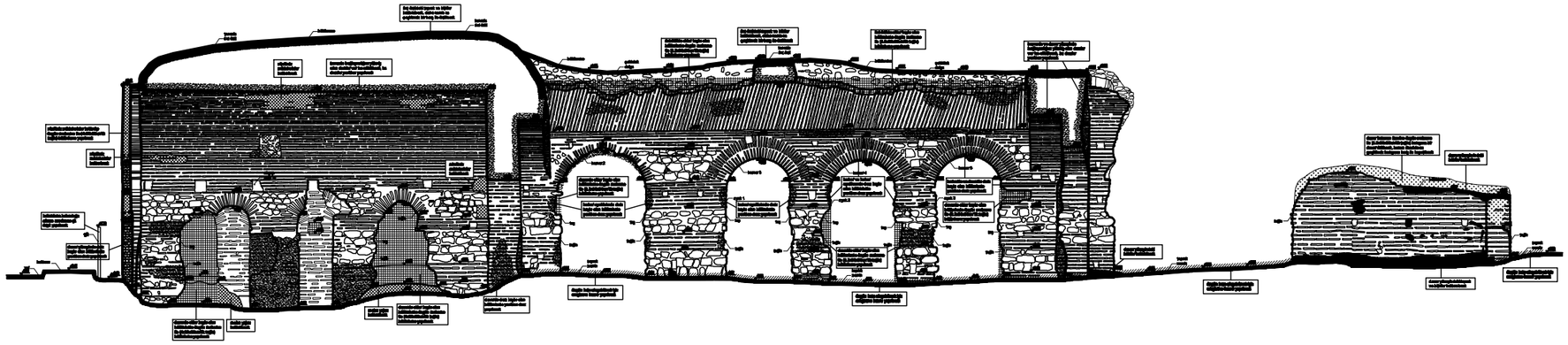

MÜDAHALE

MUHDESLERİN KALDIRILMASI
YÜZEY TEMİZLİĞİ
YENİ DERZ YAPILMASI
ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
BÜTÜNLEME

PAFTA ADI	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	50

Şekil F.50: Güneydoğu cephesi restorasyon

A-A KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

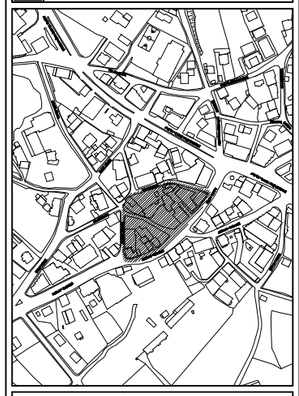
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANCAKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	8
	ADA	7539
	PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

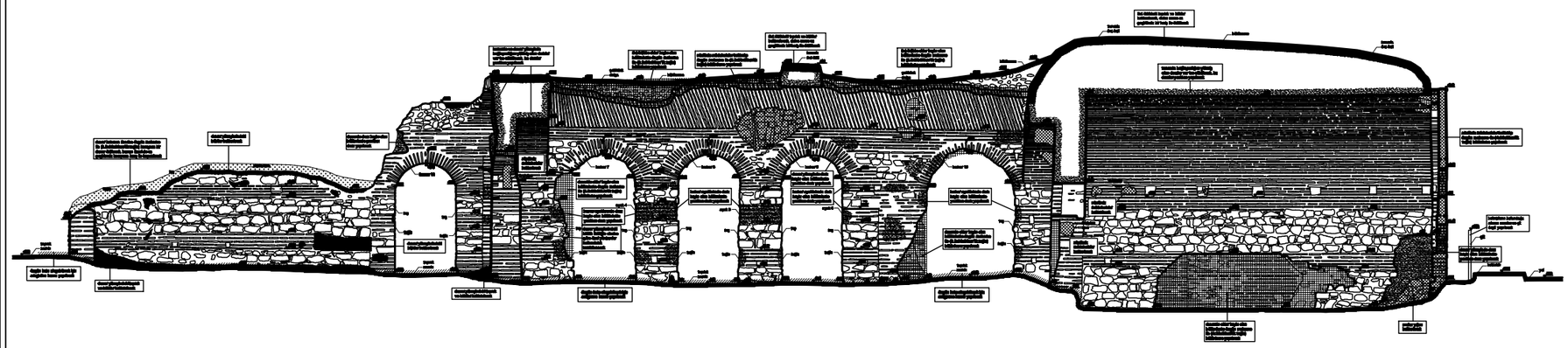

MÜDAHALE

- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
- BÜTÜNLEME
- YENİDEN YAPMA

PAFTA ADI	A-A KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	51

Şekil F.51: A-A kesiti restorasyon

B-B KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502081223

YAPININ YERİ		
	İLİ	İSTANBUL
	İLÇESİ	SANDIKTEPE
	MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
	CADDESİ	KIZILAY
	PAFTA	B
	ADA	7539
	PARSEL	415-421

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

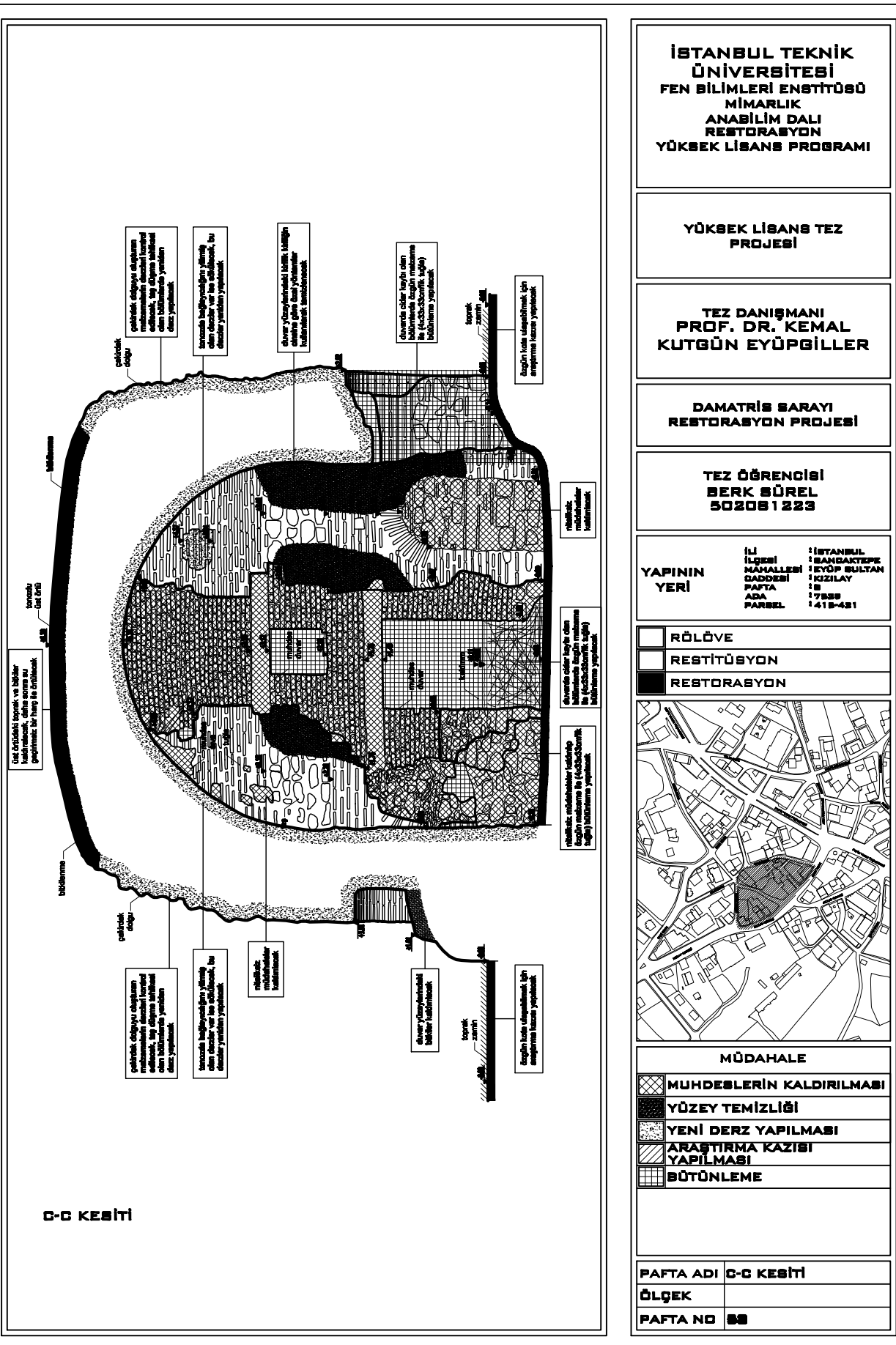

MÜDAHALE

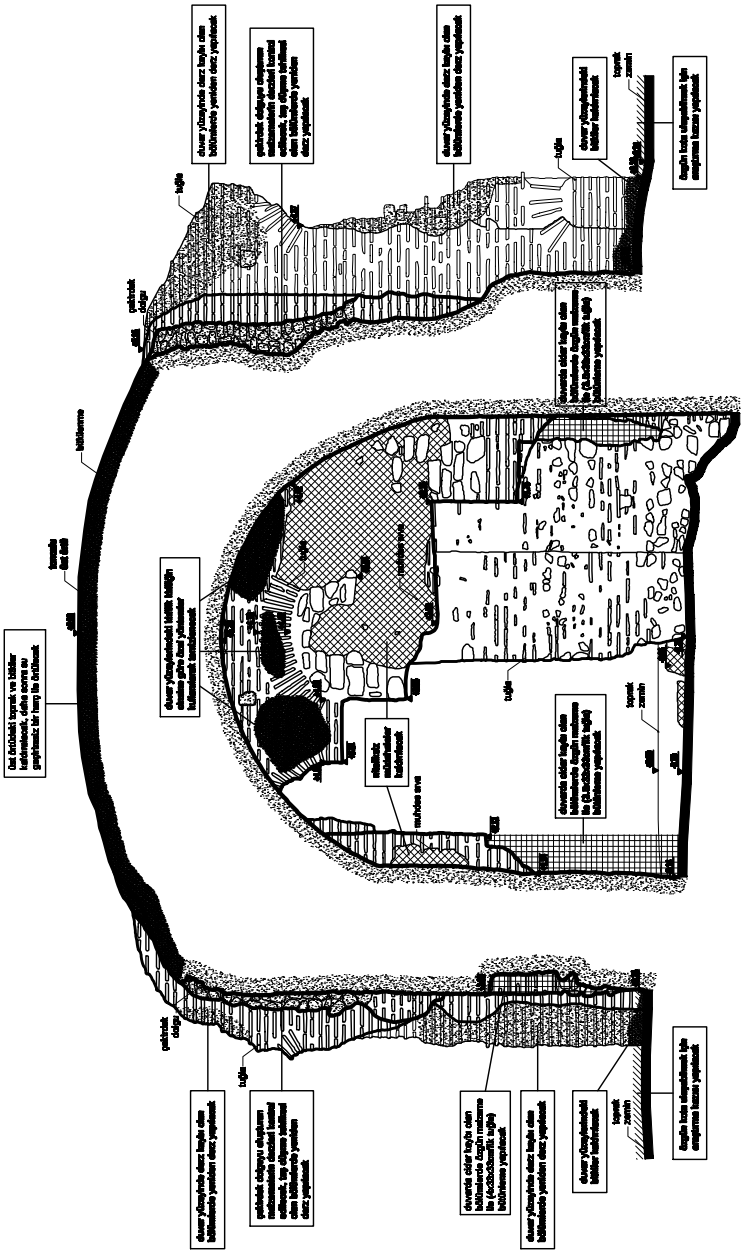
- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
- BÜTÜNLEME
- YENİDEN YAPMA

PAFTA ADI	B-B KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	52

Şekil F.52: B-B kesiti restorasyon

Şekil 3.53: C-C'kesiti restorasyon

D-D KESİTİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER

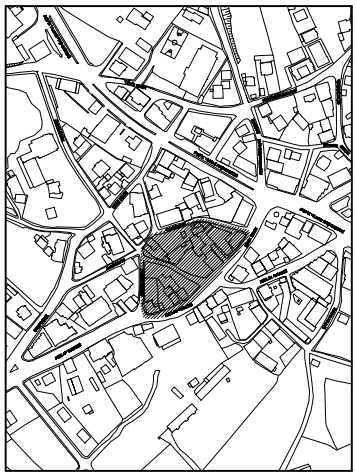
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ

TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223

YAPININ YERİ

İLİ	İSTANBUL
İLÇESİ	BAHÇELİEVLER
MAHALLESİ	EYÜP SULTAN
CADDESİ	KIZILAY
PAFTA	8
ADA	7529
PARSEL	415-431

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

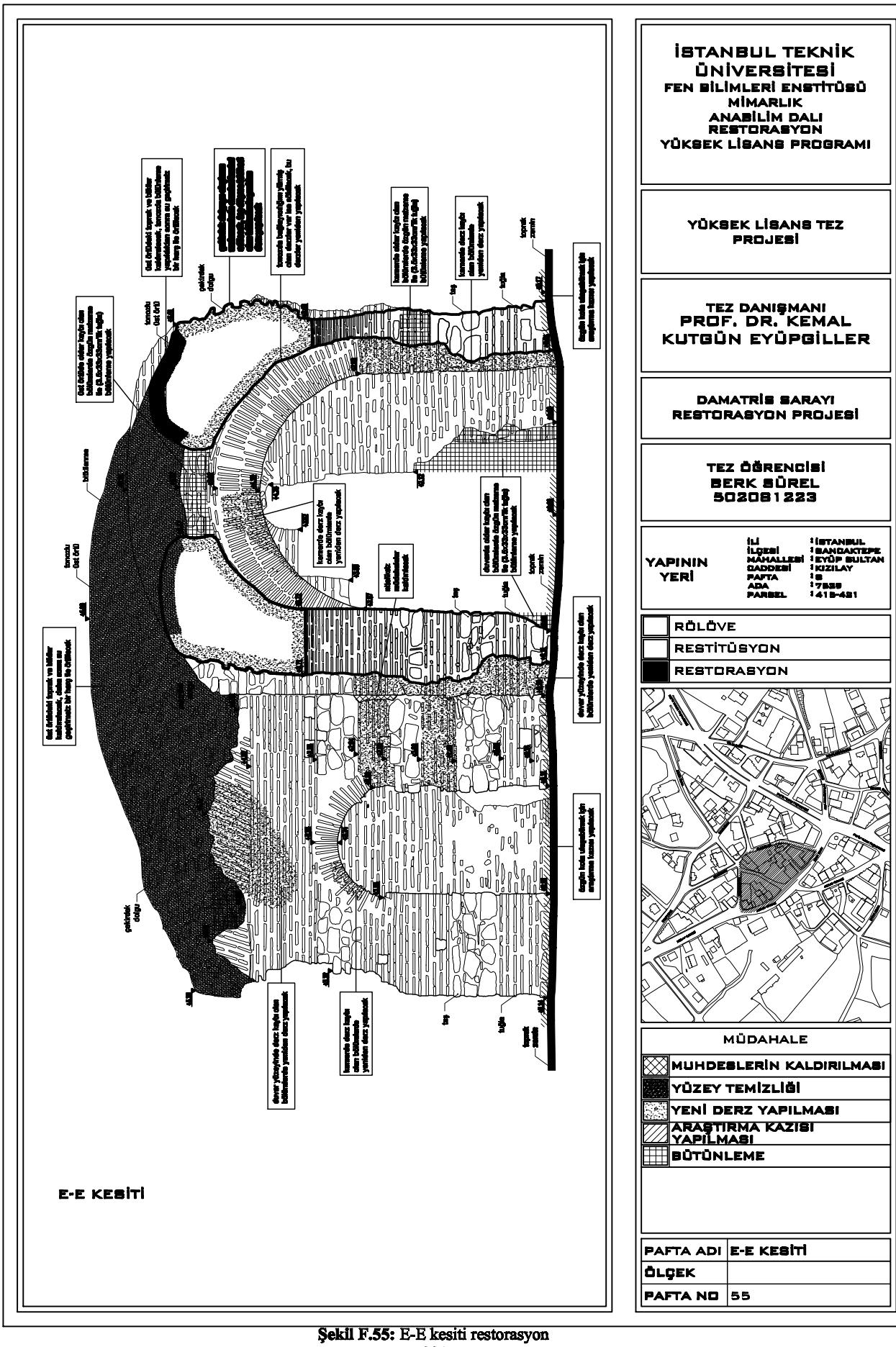

MÜDAHALE

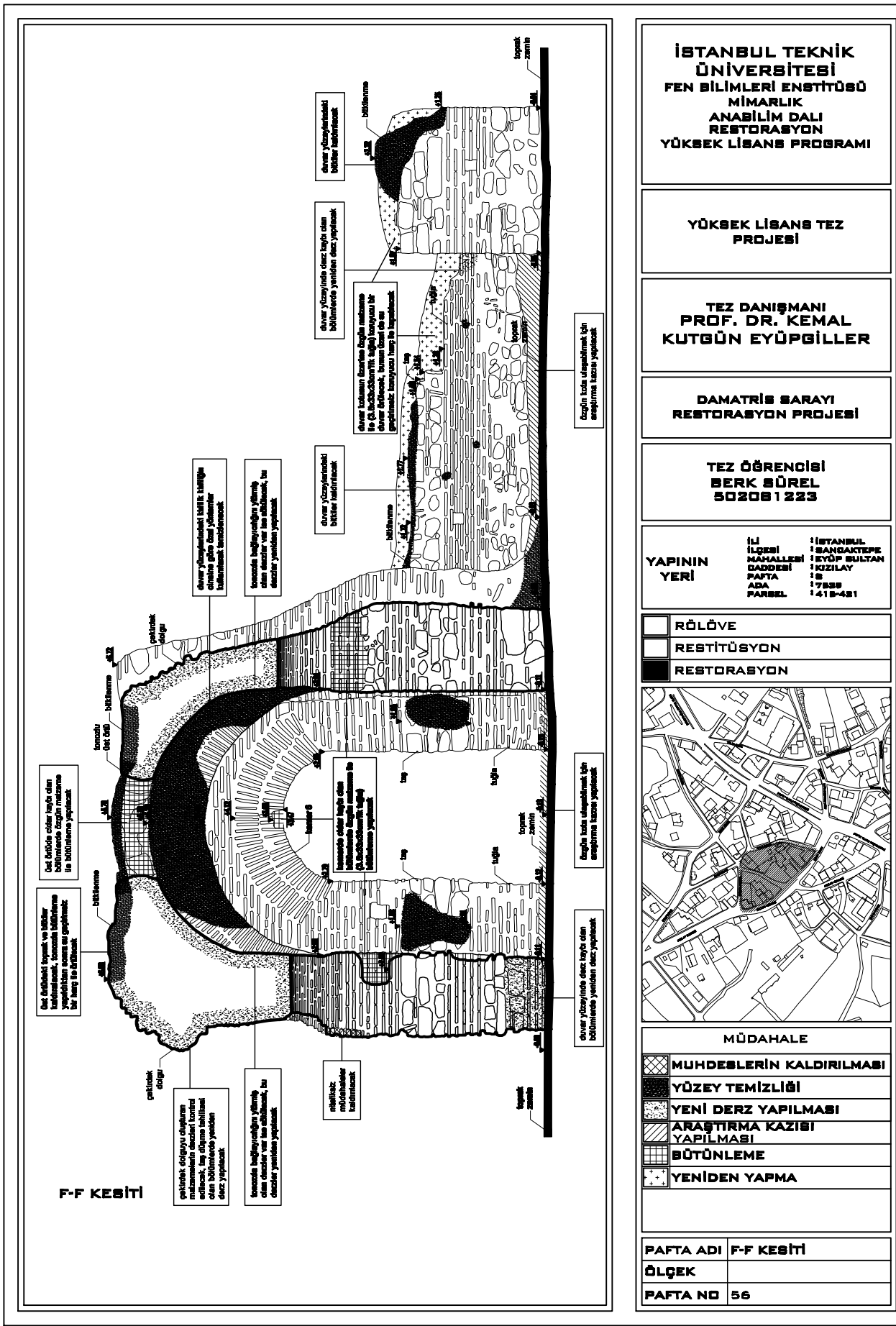
- MUHDESLERİN KALDIRILMASI
- YÜZEY TEMİZLİĞİ
- YENİ DERZ YAPILMASI
- ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
- BÜTÜNLEME

PAFTA ADI	D-D KESİTİ
ÖLÇEK	
PAFTA NO	54

Şekil F.54: D-D kesiti restorasyon

Şekil F.55: E-E kesiti restorasyon

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK
ANABİLİM DALI
RESTORASYON
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZ PROJESİ
TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. KEMAL KUTGÜN EYÜPGİLLER
DAMATRİS SARAYI RESTORASYON PROJESİ
TEZ ÖĞRENCİSİ
BERK SÜREL
502061223
YAPININ YERİ
İL : İSTANBUL
İLÇESİ : SANCAKTEPE
MAHALLESİ : EYÜP SULTAN
CADDESİ : KIZILAY
PAFTA : B
ADA : 7859
PARSEL : 415-431
RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON
MÜDAHALE
MUHDESLERİN KALDIRILMASI
YÜZEY TEMİZLİĞİ
YENİ DERZ YAPILMASI
ARAŞTIRMA KAZISI YAPILMASI
BÜTÜNLEME
YENİDEN YAPMA
PAFTA ADI F-F KESİTİ
ÖLÇEK
PAFTA NO 56
F-F KESİTİ
topak zemin
bütünleme
duvar yüzeylerindeki bütünleme
duvar yüzeylerindeki bütünleme
duvar yüzeylerindeki

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında Kocaeli'de doğan Berk Sürel, ilk ve orta öğrenimlerini Kocaeli'de sırasıyla Mehmetçik İlköğretim Okulu, Atafen Lisesi ve Kocaeli Anadolu Lisesi'nde tamamlamıştır. 2003 yılında girdiği Trakya Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nden 2007 yılında mezun olmuştur. 2009 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Restorasyon Programı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Lisans ve yüksek lisans eğitimi boyunca Edirne Eski Camii, Karaağaç Kentsel Sit Koruma (Edirne), Cengiz Bektaş Başkanlığı'nda Kepirtepe Köy Enstitüleri (Lüleburgaz), Kadıköy Köyiçi Kentsel Sit Koruma (İstanbul) projelerinde görev almıştır. 2008 ile 2011 yılları arasında da çalıştığı Seçkin Mimarlık bünyesinde Kâdirhane Tekkesi (İstanbul), Çamlıca Kız Lisesi (İstanbul), İstanbul Arkeoloji Müzeleri restorasyon projelerinde görev almıştır.